

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱՅԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԲԵԹԱԹԵՐԹ

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍՅԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 582—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ԱՆՄԱՀԱՆՈՒՆ ՔՍԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՂԻՈՎ՝ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԳԵՈՐԳ ՏԱՐՈՆԻ

Արդար էին անոնք, որովհետև իրենց գաղափարական և հասարակական գործունեության արանցքը կրկազմելու ազատագրությունը հայուն և հայրենիքին հայկական, և, հայրենի նուազած Պետականության գրգռելու ներքե, երջանկաթիվն ու համագործակցությունը բաղկացնողն ու հարստ միւս ժողովուրդներու զաւակներուն:

Արդար էին անոնք, որովհետև անոնց արեւելամեծերուն և գործակերպին մէջ իրենց տեղ չունէին անտէրութիւն ու թշնամութիւնը. կրթն ու ոգի: Անոնց համար, իւրաքանչիւր սկզբ, բացառաւ իրաւունքը ունէր իր ազգային ինքնուրոյնութիւնը ձգելու, և, աշխարհի երեսին գոյատեւելու իր սեփական պայմանները ստեղծելու:

Արդար էին անոնք, որովհետև քաջաբար ընդգծեցան Արդարութիւնը օր-ցերեկով խաչողներուն դէմ, հերոսաբար կոչւած ցեղին Հայրենիքն ու Հայաստանի գոյութիւնն ու իրականութիւնը մի անգամ քննարկելու բաղնիքը ազատը զաւանթեցնողներուն դէմ, գաղափարապաշտ ու մարդկայնական իրենց սուրբ առաքելութիւնը յաջողութեամբ պատկերու վեհ նախանձախնդրութեամբ:

Արդար էին անոնք, անմահական հայ ժողովուրդի այդ քան անմահանուն հայրերները, որովհետև, Ազատութեան և Անկախութեան խոյանի իրենց անպարնելով, գիտակցութիւնն ու խիզախութիւնը ունեցան ողջակիցներուն Արդարութեան բազմիմաստ ոգին, իրենց առաքելաբար Առաջնորդին՝ անզուգական Փարսմապի բերնով գոչելու և բացազանչելու համար:

— Հո՞ն, ուր կայապահներն են ճոճում՝ Սպարապետ Եման գալիս, Հո՞ն, ուր մեղմեցնում են ճոճում՝ Յարութիւնն է մօտալու:

... Ու այսպէս, 1915-ի թուականի Յունիսի 15-ին, Գրեյս Սուրբան Պարագլու հրապարակին վրայ, Գրեյս հայրենիքու կայապահ բարձրագոյնով, անգամ մը համար եւ իսկ իր հանդէսը Արդարութիւնը, որուն համար նահատակուած բազմաթիւ բաց միջոց յաւերժական Հայ ժողովուրդը տուաւ իր երկու միլիոն զոհերը, տակաւին մինչև այսօր անպատժ մնացող առաջին քաղաքականութեան յաւերժ ապրող հայ վկաները:

Անմահանուն Քառանկու գաղափարական ու քաղաքական կազմակերպութիւնը՝ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը, գիտական ընկերակցական հիմնական սկզբունքներն ու տեսութիւնները որոշեցրած, և զանոնք իր Մրափիւր-Կանոնադրին մէջ՝ «Կանոնադրութեան» ներմուծած ըլլալով հանդերձ, գործնականապէս իր ամբողջ կեանքով գործունեութիւնը կեդրոնացրած էր Թրքահայաստանի ազատագրութեան նուիրական գործին շուրջ:

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը գլխաւոր ձգտումներ Թրքահայաստանի ազատագրութեանն էր, սգաւոր իրաւակարգ նուաճելու և Ռուսահայաստանի և Գորակայաստանի համար:

Հայկական խաչախարհը բաղկացնող այս երեք հողամասերը, պատմական օր մը, Ձուրիցի խաչի նման, դաշնակցային դրութեամբ պիտի միացնէին իրարու:

Այս էր Կուսակցութեան մօտաւոր Լպտաւոր. ըստ Հնչակեանութեան Մրափիւրին, հրատարակած, նախ աշխատական օր կոչւած Հնչակի պաշտին թիւերուն մէջ, և ապա, առանձին գլխով:

Մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է այն իրականութիւնը, որ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը, իր իմաստորոշեան առաջին օրերէն իսկ, բուժ ժողովուրդը չէր փոքր բուժ պիտի ունէր գաղափարին հետ:

Հայկական Հարցին մօտեցումով այս տեսանկյունով, Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը, որոշ կերպով կը պահանջէր՝ Հայութեան ու Հայաստանի ճակատագիրը անջատել թուրք պետութեան ճակատագրէն: Ու այս պահանջը կը հիմնաւորուէր այն ճշմարտութեան վերայ, թէ Թուրք իրականութեան մէջ, հայ ազգին անկաշկանդ զարգացումն ու հայութեան բնատուր ընդունակութիւններուն ծաղկումն ու յառաջխաղացքը, ժամանակի հոլովոյթին հետ, գրեթէ անհնարին կը դառնային:

Հնչակեանութեան Մրափիւրին համաձայն, այնքան ատեն, որ հայաբնակ նահանգներու մթնոլորտը կը թունաւորուէր թուրք պետութեան աւերիչ ու կաշկանդող ապականութեամբ, անկարելի էր քաղաքական և տնտեսական յառաջդիմութիւն ձեռք բերել, և, հետևաբար, այդ օրերուն, Թրքահայաստանի մէջ ընկերակցական գաղափարներն ալ կը գրկուէին արգասաբեր ենթահող ունենալու անհրաժեշտութիւնէն և իրաւունքէն:

Հնչակեանութեան ըմբռնումով և տեսակետով, Հայաստանի ազատագրութիւնը հայ ժողովուրդին համար պիտի ծառայէր իբր միջոց, քաղաքական իշխանութեան գեղը ձեռք բերելով, ձգտելու՝ զէպի ընկերակցական իրաւակարգը:

Այս էր ազատ ու անկախ Հայաստանի կազմութեան Հնչակեան հիմնական գաղափարին արանցքը:

(Շար. տես էջ 3)

ՀԱՅԸ ԶԵՆՈՒԹԻ 4 ԵՊ. ԴՏԿ. ԿՄԻ 25 ԼԻՐ. ԴՏԿ.

۵۸۲ — الخمس ۲۶ یونیو ۱۹۷۵

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՎԻՃԵԼԻ ԵՒ ԱՆԺԻՏԵԼԻ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ՍԸ

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆ յարգամբ կը մատուցանէ

ՔՍԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՆՈՆԵՑ ՊԱՏԿԱՄԱԾ ԿՈՒՍԱԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՕՆԱԴԵՏ ՍԻՍՈՆԵԱՆ

«Ջահակիր» ի խմբագիրը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ իր այցելած օրերուն, Ուսրի (Մասս) մէջ հանդիպելու անհամար ծանօթանալու հնչակեան վեթեան ընկեր Տօնապետ (Յան) Սիմոնեանի հետ: Այնքան ընկեր այդ առթիւ մեր խմբագիրին երկարօրէն պատեց իր յուշերն մաս մը, ինչ կը վերաբերի իր կամաւոր հրամանատար Գայի հնչակեան Հայկ Բեկեանին՝ զօրագունդերուն մէջ իր ծառայութիւնն օրերու ընթացքին եղած պատմութեան:

Մեր խմբագիրին վրայ, ընկեր Տ. Սիմոնեան գրի առաւ Լուսինի սրամաղբիք իր յուշերուն ալ մասը ու կապ ունի Քսանեանին:

Ականատեսի այս վկայութիւններուն մէջ հանդիպելու սեղ կուսանք, առ ի լուսարմուծիւն, կարգ մը պատմաբաններու սխալ եւ աղաւաղեալ կարծիքներուն:

1919 թուի Հոկտեմբերին, Սամարա (այժմ Քիւպիշ) քաղաքին մէջ տեղի կ'ունենէր Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան Բ. տարեդարձը և կը տօնուէր ցարդով տապալումը: Քաղաքապետն էր Հրամանատար Գայը (Հայկ Բեկեան, որ հնչակեան

կաններ և հարուստներ երթեկեկելու իրաւունքը կը վայելէին, իսկ հանրային մեծ պարտէզը մշակող գործաւոր իրաւունք չունէր նոյնիսկ ցերեկատեն, իր լոյս աչքերով դիտելու՝ իր իսկ

մշակած ծաղիկներուն գեղեցկութիւնը:

Երբ սովետները գրաւեցին Սամարան, այս փողոցն ու պարտէզը պատկանեցան ժողովուրդին: Սովետ կառավարութիւնը աւելի ընդարձակելով պարտէզը, որ կը գտնուէր Վոլկա գետի եզրին, շինեց երկու լողաւազաններ, մին այրերու և միւսն ալ կանանց, նաեւ շատ մը նորութիւններով գեղեցկացուց այդ պարտէզը:

Յեղափոխութեան Բ. Տարեդարձի պատուոյ հիւրերը տեղ գրաւած էր պատշաճ միջավայր, գլխաւորութեամբ քաղաքապետ Գայի, նախագահութեամբ Ալեքսանդր Միսանիկեանի: Ներկաներուն մէջ՝ առաջնորդ Վ. Ի. Լենին, Լ. Թրոցքի և բազմաթիւ բարձրաստիճան զինուորականներ: Վարը, հրապարակին վրայ (Շար. տես էջ 3)

ԻՄՔԵՐԻԱԼԻՋՄ՝ ՑԵՂԱՊԱՍՆՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂՍԱԿԻՐ

Ա. ԿԱՊԵՐԻԿՈՍ Վ. ՀԱՄԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Երեսուն տարի առաջ, քաղաքային ֆաշիստական Գեղմանիան, սովետական ժողովուրդը պաշտպանեց իր Հայրենիքի անկախութիւնը, ազատութիւնը և իր քաղաքային շատ սգեղին և համաշխարհային քաղաքակրթութիւնը փրկեց դարձնալով ժանտախտից:

Ֆաշիզմի դէմ տարուած յաղթանակը խորագրին ներգրծուած իրենց համաշխարհային զարգացման ամբողջ ընթացքի վրայ, և ապացուցեց, որ սոցիալիստական հասարակարգը խաղաղութեան, դեմոկրատիայի և ընկերային առաջադիմութեան ամենալուսաւի պատուարն է, և որ սոցիալիզմն է փրկում ժողովուրդներին՝ մարդկութեան դէմ գործող ծանրագոյն ուժերէն, այդ թւում և ցեղասպանութիւնից՝ ամբողջ ժողովուրդներին զանգուածային կոտորածից: Երեսնի բերնով ֆաշիզմը, մինչև վերջ դիմակաւորեց իր նրա մարդատեաց գաղափարախօսութիւնն ու փրաթիւնը, սովետական ժողովուրդը իր տակեց նաեւ ցեղասպանութեան ուսմանական ըմբռնումը, որ հիթլեր/զմն իր պետական քաղաքականութեան անիւն էր դարձրել: Հաստատուելով Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմի այս կարեւորագոյն հետեանքը, Միացեալ Ազգերի կազմակեր-

պութեան Գլխաւոր Ասամբլեան, իր առաջին արձանագրութիւններով դատապարտեց ցեղասպանութիւնը և տուեալ ուժի նախազգուշացման և այն պատժելու վերաբերեալ համաձայնութիւն գոյացրեց:

Ինչպէս մարդկութեան դէմ գործող այլ ուժեր, ցեղասպանութեան քաղաքականութիւնը ունեանում է շահագործական հասարակութեան ընկերային պայմանների հողի վրայ և դառնում է իմբերիալիզմի առաւել հետադիմական ուժերի գաղափարական և քաղաքական զինանոցի մէջ մասը: Իմբերիալիզմը բազում ժողովուրդներին դէմ ուղղուած արիւնոտ ուժերի աղբիւրն է: Նրա իղծին է ամբողջ ժողովուրդներին և ցեղերին բնաջնջումը:

Իմբերիալիզմի շրջանում ցեղասպանութեան խորագրին, ոչնչով չսթղծուած վազելագիրը հանդիսացաւ՝ վեց տասնամեակ առաջ Արեւմտեան Հայաստանի բնակիչների ոչնչացումը: Օգտագործելով պատերազմական իրադրութիւնը, թուրքական ուժակցիւնը, 1915-1916 թթ., արիւնոտ դատաստան տեսաւ՝ անգն ու անօգնական հայ բնակչութեան հետ: Մէկուկէս միլիոնից աւելի խաղաղ քաղաքացիներին ոչնչացումն ի գործ դրուեց (Շար. տես էջ 4)

Հրամանատար Գ.Ս.Բ.
(ՀԱՅԿ ԲԵԿԵԱՆ)

Երբ գործախուժման մէջ՝ Թրքական ճակատին վրայ, Աւարեանի փոխանորդն էր և անոր մահէն հետք հրամանատար, 1916-ին) (*):

Հանդիսավայրն էր քաղաքին Սովետաբի Ուլիցի (Նախապէս Տըվարեանցի Ուլից) և Սարաթովսկի Ուլիցի միացման վայրին վրայ գտնուող հրապարակը և կառավարական շէնքին պատշաճաբար:

Այստեղ նշենք, որ երբ Գայի բանակը գրաւեց քաղաքը, այս փողոցին և պարտէզին անունը դրին Սովետաբի, փոխան Տըվարեանցիի: Ցարական շրջանին այդ փողոցն միայն ազնուա-

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐժԱՐԱՆԵՆ ՆԵՐՍ

ՀԵՏԱԶՕՏԱԿԱՆ ԽԱՐՈՒԿԱՆՆԵՐ

Շնորհիւ Նուպարեան Ազգ. վարժարանի գործունէայ և ձեռնարկէ տնօրէնին Պր. Արամ Մովսէսեանի թափած ջանքերուն և կազմակերպչական աշխատանքներուն, Հելիոպոլսոյ ազգային վարժարանէն ներս, այս տարեշրջանէն սկսեալ կազմուած է հետազոտչական շարժում մը, որ, որպէս կայեւոր ազգային, կը ծառայէ մի բնական պատանիներուն մալմական, ընկերային և բարոյական դաստիարակչութեան:

Այս շարժումին կողմէ կազմակերպուած խալուստի մը մը եր. որ ներկայ գտնուեցաւ Կիրակի, 1 Յունիս 1975, Կ. Ե. ժամը 7ին: Հանդիսութիւնը կը հաճախուրէր և իր ներկայութեամբ իր քաջալերէր Առաջ. Տեղապահը՝ Գերգ. Տ. Ներսէս Մ. Վրդ. Բապտիստանը: Կը նախագահէին համայնքի ծառայող ազգային և վարժարանի գործունէութիւնը քաջալերող Տէր և Տիկին Անդրանիկ Մեարտպեան:

Հոծ թիւով ծնողներ և ազգայիններ ներկայ գտնուեցան սոյն խալուստի հանդէսին և վաղից ինքն ուրախ և հաճելի էրեկոյ: Եւ Նուպարեան Ազգ. վարժարանի իրաւաւոր չ'ըսէ այդ օրը տեղի ունեցան հետազոտչական հաճելի և օգտակար իրաւոր. Պր. Տեղապահը բացման խօսքէն ետք, տեղի ունեցաւ Բարեկ. Կա'ջը, որով բարձրացուած է նոր աստիճաններու տուելու թիւն:

Առաջ առաջնորդի աստիճան ստացաւ Պր. Վաչկէն Էջմիշեան, ի վարժարանէն հետազոտչական իր կարողութիւններուն և ներդրումին (3 աստիճանի բարձրացում):

Արեւոյշներու կազմէն Օր. Տիմա Մեարտպան վարժարանի ունեցաւ:

Հետագայի և հաճելի յայտագրի գործադրութեան ը'թացքին նշմարելիք օրինակելի կարգապահութիւն մը և համագործակցութիւն մեծերու և փոքրերու, տղոց և աղջկանց միջեւ. Թատերական սեկը թէ զուարթ էր և թէ բարոյալից:

Հետագայի շնորհիւ վերջապետութեան հիւսնեղով մը պատուեցին բոլոր ներկայները: Այս առթիւ շնորհակալութեան մեծ բաժին մը ունին ծնողները և վարժարանին բարեկամները, որոնց կողմէ պատրաստուած և նուիրուած համազամ ծաշերն ու քաղցրաւնիները մեծ ախորժակով համատեսցին ներկայները:

Ներկայներէն բարեկէր ազգայիններ և օրուան նախագահը, դրամական առատաձեռն ներդրատուութիւնով քաջալերելի մի հետազոտչական այս շարժումը:

Ծաշկերոյթին հարց հարցուեցաւ հասեղ թէյ, իտալիկ վրայ պատրաստուած պատանի հետազոտչներուն կողմէ:

Անկողմակալ ողիով և անվերապահ կեցուածքով՝ ասէն հայ պարտի ողջունել սոյն շարժումին ստեղծումը, և ասէն կերպով օժանդակել՝ անոր տեւականացմանը և յառաջդիմութեանը: Ս. Գ.

ԻՄԲԵՐԻԱԼԻՉՄ. ՑԵՆԱՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԱԿԻՐ
(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

մոլեռանդ ու անողորմ դաժանութեամբ: Այն ժամանակ Թուրքիայում հսկայական ազդեցութիւն ունեցող գերմանական իմբերիալիզմը, ըստ էութեան վաղեմացրեց այդ ահռելի ոգիւրը, ուստի եւ էլ պատասխանատու է դրա համար:

Բաւորող դար անց՝ հիթլերեան ֆաշիստները զիջելն անցան իրենց նախորդներին և ամբողջ ազգերի բնաջնջման հրէշէշային միջոցներ հնարեցին, Օսկար Եփրայիմ և Պոլ Նախապետու կառուցելով կազմակերպչական և հազարաւոր մարդկանց ողջ-ողջ թաղելու համար փոսեր փորելով: Բնորոշ է, որ սլաւեաններին բնաջնջելու նպատակով իր զինուորներին ճանապարհ դնելով, Հիթլերը կոչ արեց ուշադրութիւն դարձնել պատմութեան դատաստանի վրայ, շնակաւ օրէն վկայակոչելով հայերի ցեղասպանութիւնը, որը, իբր թէ, վաղուց մոռացուած է:

Ոչ մի կապիտալիստական պետութիւն, որն է իրական փորձ չարեց՝ ցեղասպանութեան հողովորումը բնաջնջող այն ժողովուրդին պաշտպան կանգնելու համար: Մարդասիրական նման մի քայլ կը հակադէր մասնաւոր սեփականատիրական հասարակութեան էութեանը, դասակարգային շահերին պարտաւորաբար, որը, այնուամենայնիւ, ոչ մի չ'ընդգործիւր հասարակական կարծիքը, կարեկցական լարեկութիւններ չ'արտայայտէ ըրիտ-սոսաւորը. եղբայրներին հասցէին:

ՋԱՆԱԿԻՐԻՆ

Օր. Ջերմինէ Ն. Պալանեանի ընդ Պր. Վահէ Կ. Վարժարանի հանի բարեբաւարակ ամուսնութիւնը կը շնորհաւորեն, և առայդ՝ Տէր և Տիկին Սիմոն Սամսոնեան (Նիւ Եորք) կը նուիրեն 200 Ե. Դ.:

Օր. Նորա Օ. Ալիքսանեանի ընդ Պր. Վահէ Կ. Վարժարանի (Չէրթոթ) նշանախօսութեան ուրախ առիթով, Տէր և Տիկին Սիմոն Սամսոնեան (Նիւ Եորք) կը նուիրեն 200 Ե. Դ.:

Ողբ. Տիկին Ազապի Տատուրեանի մահուան կսկածալի առիթով, Տէր և Տիկին Սիմոն Սամսոնեան (Նիւ Եորք) կը ցաւակցին և առայդ կը նուիրեն 200 Ե. Դ.:

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐժԱՐԱՆԵՐ
(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆԵԱՆՈՎ)

Իրենց սիրելի և անփոխարինելի բարեկամներին դառնակելի կորուստին շատ ազդեւած, անոր քաղցր յիշատակին՝ Տէր և Տիկին Ժագ Առաքելեան և զաւակները կը նուիրեն:

Գալուստեանի սեղանին	500
Նուպարեանի սեղանին	500
Աղբաւաջ Հոգաբարձութեան	500
Այծեմիկի Հանգստեան Տան	500
Կոկանեան Սրահին	500
Հայ Գեղ. Միութեան	500
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին	500
Յուսարեարին	500
Արեւին	500
Ջահակիրին	500

(Ստանալ Արեւին)

Ողբ. Անոյշ (Սաւիթի) Բըրուտեանի մահուան կսկածալի առիթով, Տէր և Տիկին Արթո Պըլքեանեան կը ցաւակցին և առայդ կը նուիրեն:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
Աղբաւախամին	100
Ջահակիրին	100

Ողբ. Նուպար Մէթերիսեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր և Տիկին Արթո Պըլքեանեան կը նուիրեն:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
Աղբաւախամին	100
Ջահակիրին	100

ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՅԻՆ

Օր. Անահիտ Սիմոնեանի ընդ Պր. Գերմ. Դաւիթեանի ամուսնութեան բարեբաւարակ առթիւ կը խնդակցին և առայդ կը նուիրեն:

Տէր և Տիկ. Սրամ Մովսէսեան	100
Ջահէն Պալանեան	100

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆ
ՅԱՐԳԱՆՔ ԿԸ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵ
(Շար. Գ. էջէն)

ազատութիւններ: Այսպէս և Եսեւ Աւիարեհի բոլոր եղբայրներուն մէջ ապրող նուազագէտ ժողովուրդներուն կեանքը:

Այս հանդիսութեանէն երկու շաբաթ ետք, կոնքը սկսաւ և լաւորդարար գրաւուեցան Գազան, Եկատերինա և այլ քաղաքներ ու Կարմիր Բանակը հասաւ մինչև Վլատկոմիր:

Շնորհիւ Հայկ. Բժշկական յաղթանակին, Սամարա քաղաքին մէջ փրկուեցան վաթսու տասնհինգ գաղթական ընտանիքներ:

ՏՈՒՆԱԳԵՏ ՍԻՄՈՆԵԱՆ
Ուստ (Մասն. ԱՄՆ)

(*) Հայկ. Բժշկական այս մասին յօդուքը տպուած է Թիֆլիսի ճակատին օրկան «Գաղափար» 1916 թաւուր թիւ 55, 56, 57 եւ 58 համարներուն մէջ, որ խմբագրութեան մօտ կարելի է գտնել:

ԲԱԶՄԱՀՄՈՒՏ ՆՈՒԻՐԵԱԼԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

«Մեզ հայ եւ ասում»,
«Մեզ մեզ ոչ ոքից չեմք զերազատում»
Պարզապէս մեզ կ'ըսէին
ընդունեմք, որ մեզ,
Միայն մեզ Արարտուհեմք...
Հստակ է լարուած ուղարկութեամբ: Վերջապետութեանը՝ հիացմունքի արտայայտութեան հետ՝ ծեղկով ամուր խփում է ծնկներին:

Ապա կարդում եմ «Միանգամայն»:
Այս անգամ Տորթօրի հիացմունքը անսովոր է:
— Այս տղան իրօք խոշոր տաղանդ է: Մարգարէ...
Յաջորդ հանդիպմանը մօտ է «Եղիցի Հոյսի» Նորօրեայ Աղօթքը: Կարդում եմ, կարծեմ թիւ էլ բացատրիկ ոգեւորուած, ամուսնեային ուրիշով:

«... Եթէ ասում եմ, Փլեյսթի, Երանց բոլոր մոմեր, Մարեցի' Գրանց կանքեղներն ամեն...
Հանգրգէ՛ք Երանց ցանքն այլապէս,
Որ... Եղիցի լոյս...
... Եւ ոչ մի գաւթում մի բնութեան Գրանց մասաղ, Որ իրենցը չէ. այլ զողացւած է...:
... Ու թէ ասում եմ, Ամուր փակեցե՛ք ձեր ալանքներն էլ...
Նրանց սողոսկուն աղօթքի դիմաց...:
Ընթերցումս աւարտել էի: Բայց բժշկը շարունակում էր անշարժ և ակնապիշ ինձ նայել: Ապա՝

— Կարո՞ղ ես այդ կտորը ինձ մօտ թողնել:
— Խնդրեմ:

Ես ինձ հարց տուի իւրովի. «Արդե՞հ Բժշկի ներքին աշխարհում ինչ որ բան կատարուեց...»:

Ոչ նուազ իւրայատուկ էր բժշկի Շամլեանի բուժական, բուժիչ մեթոտների կիրառումը: Նա ոչ միայն սովորական և ընդունուած ծեղկ էր բնութիւն հիւանդին, այլ խօսում հարցեր տալիս: «Խօսեցե՛ք ինչ օրկանիդ հիւանդ եղող այս կամ այն օրկանին:

«Եթէ հակառակ վարուես, կը վնասես իրարդիւ» կամ, «Կը զանգատն աղիքները»: Կը զրգոհեն թոքերը, սիրտը...
Հարկ է շնչել, որ լծիկ Շամլեան նոյնքան հմուտ թերաբեւ էր և նկարի փաթոյկի որքան անուանի վիրաբու, թատկապէս շրջաններում նրա առօրեայ աշխատանքային պրակտիկայի կարեւոր բաժինն ընկնում

էր զանազան հիւանդութիւնների բուժման և բուժօգնութիւն ցոյց տալու ամենաբարձրից սպասարկմանը: Բազմաթիւ դէպքեր են եղել, թէ շրջաններում և թէ Երեւանում, երբ հիւանդութեանը տուած բժշկ Շամլեանի ախտորոշումը (տիպիկոզ) ամեն ճշտ է եղել:

Որպէս վերջին խօսք:
Բժիշկ Գողոս Շամլեանը ունէր, ապրում էր իր սեփական ողբերգութիւնը: Նշենք կարեւորները:

Ջգալ և ապրել իր աշխատանքի և արժէքի թերազնահատումը:

Անհանդուրժողական զգացումը և ապրումները կեղծիքի, կեղծաւորութեան հանդէպ:

Կեանքում փրկուած, կեանքի վերադարձած լինել հազարաւորների, և իրեն փրկելու անգոր լինելու ահաւոր գիտակցումը:

Յարակից այդ գիտակցումը, իր ստորագրութիւններին, իրեն աշակերտած բժշկներին ապահինելու ներքին ծանր տագնապ: Իր երկու զաւակներից հեռու և կտրուած լինելու տխուր փաստը...:

Այո, Ես իր բարեկամը նորայայտ, այլ՝ հարազատ, ստիպւած եմ մորմորով արձանագրել, որ անուանի բժիշկ Գողոս Շամլեանը իր աշխարհ մշտնջենական փակեց: աշխարհի դէմ՝ իր սրտում ունենալով և իր հետ տանելով իր սեփական, անդարմանելի ողբերգութիւնը:

Ինձ տխուր բախտ վիճակեց այցի զնալ իմ շատ յարգած բժշկի բառաստեղծութեան շնորհիւ և շնորհով մը մնալ Վանահիւս տանը: Դա իմ խօսքերը:

Ու հիմա, բժիշկ Շամլեանը ապրում է իր... Երկուդ կեանքը, իր անմահութիւնը երկրի վրայ:

Այդ անմահութիւնը՝ իր անունն է, բարի ու վատ: Իր բժշկագիտական գործունէութիւնը՝ այնքան անձնուրաց, բազմօգուտ և բեղմնաւոր:

Մարդ-մեծութիւնների տըրւած այդ առարկաների մէջ, նրան ճանաչողները և հարազատները՝ սրբութեամբ կը պահպանեն իր անունը պայծառ և յիշատակը անմոռանալի:

Գատիւ այդ անունը և յիշատակին:

ՄՐՇԱԻՐ ՍՈՒՍԵԱՆ
Երեւան

اقراء جريدة
النسب السويدي

* ԿԸ Բ ՎԱՆԴԱԿԷ ՍՈՒՍԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՄԷՆ ԻՆՅԻ ՄԱՍԻՆ:
* ՆԻԹԵՐԸ ԿԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ «ՆՈՎՈՍՏԻ» ԼՈՒՐԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ:
* ԼՈՑՈՒ ԿԸ ՏԵՄԷՆԷ ԱՄԷՆ ԿԻՐԱԿԻ:
* ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ՄԷԿ ԴԱՇԵԿԱՆԻ:
* ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ 40 Ե. Դ.

ՆՈՐԵՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՏԷՆ Է
Տա. Շարա Ալ - Մաահաս Էլ Սուխրի, Ջամալի, հեռախօսներ թիւ 81066 և 808929:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱՐԱՐԱՏԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԲԵՐԱԹԵՐԹ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص ب ٩١١١ القاهرة ٢٤٦ - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عالية سرديان (بالاين)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

6.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրանակ 8000

Արտատպեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Յեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆԱԲԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 583—ՀԻՆԿԵՐԱԹԻ 3 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ՀԱՏԸ 26-ԻՔ 4 ԵՂ. ԴԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴԿ.

عدد رقم ٥٨٣ - الخميس ٣ يولي - ١٩٧٥

ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԵՏՔ Է ԳՐՈՒԻ

ՄԵԾ ՊԱՏԻ ԶԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԱԶԱԽՏ ՀԱՄԱԶԱՍՊ ՊԱՊԱՃԱՆԵԱՆ ՍՈՎԵՏ ԶԻՆԵՍԸ ՈՒԺԵՐՈՒ ՊԵՏ ՆՅԱՆԱԿՈՒՄԸ

ՄԿԵՆԵՐԿ ՀԱՅ ԸԼԱՍԸ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ԱՆՅԱԳԻՐ ՄԵՆ Է

1915 ՆՊԵՐՆԵՆ ԵՄԵ, ԿԱՅՈՒՆ
ԹԵԱՆ ՈՂՂ ՄԻԱԿԱՆ ԳԱՆՈՒՆԵՐԸ
ՄԵԿԱՆՈՒՆԵՐԸ՝ ԱՆԿԱՐԻ ԲԱԳ-
ՄԱՅԻՆ ԵՐԻՐԵՆԵՐԸ ՆԵՐԱ, Ե ԼԱ-
ՄԻԱԿԱՆԵՐԸ ԵՄԵՐԱՅԻՆ ՄԵԿԱՆԻ
ԱՅՈՒՆՆԵՐԸ:

Հոգին հեռանալը որդան ա-
հաւոր էր հայութեան համար, հո-
գին հետ հաղորդակութեան պա-
հաւոր նոյն ժամ աղէտ էր Ահաւոր
կաղնիքները, ընկիւյձ, քա-
ղաքական բազմաթիւ դժուարու-
թիւնները հանդիպեցաւ հայը՝
կարեւոր շնչելու կամ գործար-
հաւոր: Յաղթանակը՝ անսպասելի
կորուցիլ շնորհիւ, բազմապիսի խո-
թեւում և տեղ տեղ նախաձեռնիլ ա-
ռաւելութիւններ ձեռք ձգեց, տեղ
տեղ նախաձեռնեց, տեղ տեղ աւելի
հայախոս դարձաւ, ուսման, մշա-
կոյթի ոյժ տուաւ և սակայն ան-
տեսեց 50 տարուան մէջ ապրած
իր կեանքը բազմակողմանի ձեռք
ներկայացնելու առաւելութիւն-
ները: Չգրեց իր պատմութիւնը,
սպասելով որ ուրիշներ ձեռնար-
կեն ատոր: Մամուլի մէջ մասամբ
տրուեցաւ գաղութի առօրեան, ե-
ղան մեծագրական աշխատանք-
ներ, բայց որոնք մասնակի, կողմնակի
անհիմնական չափերով
չանցան: Հասարակական կազմա-
կերպութիւններ անգամ իրենց
գաղութային երկարամեայ գոր-
ծունէութիւնը չեն գրած ցարդ,
ուր կը մնայ մշակութային, ըն-
կերային, ազգային կեանքի հի-
տաքերը կողմնորոշող պատմութիւ-
նը գրելը:

Ինքնաշարժիչ գաղութի պատ-
մութիւնը՝ ընկալել է նոյն պիւր-
մակէն պիւր չորտուր: Երբ պատ-
մութիւնը, կրեան նոյնիսկ իրարու հա-
կառող, հալադրուող թէգիւր, տե-
սակէտներ հրապարակեցին: Կրե-
նայ մէկ պատմող չէր մը հար-
ցրու մեկնաբանման մէջ՝ անհա-
տական կամ նոյնիսկ սխալ կար-
ծիքներ տալ, սակայն երբ բազ-
մաթիւ ըլլան նախաձեռնողները
և առարկայական ու քննական
ոգի ցուցաբերեն, անպայման որ
օգտակար գործ մը տուած ըլլաւ
բաւարարութիւնը պիտի ստանան:

Գաղութներու կեանքը նոյն
պատկերը չի ներկայացնել աւսօր:
Նոր գաղութներ կան՝ անոց ու
զարգացող և բազմազգ, ինչպէս
Գաղութաւոր, Ահաւոր, կան տը-
կարացողներ՝ ինչպէս իրաքի, Ե-
գիպտոսի, Յունաստանի, Մ. Նա-
հանգեքուն և Յրանսայի գաղութ-
ները, կայունութիւն ցուցաբերող
օճախներ են՝ Լիբանանի, Սուրիոյ
և Գաղութատանի գաղութները:
Գաղութներու նութիւն աւսօրը
չէ անշուշտ: Մինչ Լիբանանի,
Սուրիոյ, Իրաքի, Յունաստանի,
Յրանսայի, Հարաւ. Ամերիկայի
գաղութները ընդհանրապէս կազ-

մակերկրած են 1915ի ՆՊԵՐՆԵՆ
յաղորդ շրջաններուն, ուրիշներ
100 տարուան անցեալ ունին,
(Եգիպտոս, Միաց. Նահանգներ),
Գաղութատանը կը մնայ իր թիւով
ամենէն հին շրջանի կազմաւոր-
ւած որպէս գաղութը հայ կեան-
քէն ներս: Սակայն, ան, հակա-
ռակ իր հնութեան, գործն և աշ-
խոյժ գաղութ մը ըլլալէ հետեւ
կը մնայ մեր ընդհանուր հայ կեան-
քէն ներս:

Գաղութներու ծանօթացումն
ու կեանքի պատմութիւնը գրելու
մէջ մեծ դեր կրնան ունենալ Ազ-
գային Իշխանութիւնները, իրենց
արխիւները և հիմնական գրաւոր
նիւթերը դասաւորելով:

Գաղութներու պատմութիւնը
գրելու մէջ խոշոր դեր վիճակուած
է հայ մտաւորականութեան և
համալսարանական ուժերուն, ինչ-
պէս նաեւ բոլոր մշակութային,
մարզական, քաղաքական և ազ-
գային մեր հաստատութիւններու
պատասխանատուներուն:

Յատուկ հարցարաններ կա-
րելի է տպել և ցրուել, լեցնել
տալ, ապա համարել:

Սոյն գաղթական օճախներու
պատմութիւնը պէտք է առնչուած
ըլլայ ընդհանուր պատմութեան տը-
նալ շրջանի ազգային - քաղա-
քական և մշակութային կեանքի
հետ, ալապէս պիտի մնայ կիս-
կատար և ոչ ամբողջական:

Գաղութներու պատմութեան
ու ստեղծագործութիւնը՝ նոյնքան
կարեւոր նշանակութիւն պիտի
ունենայ հայրենի բաժանորդ ազ-
գայնագէտներու համար և ու
լինչու չէ, կարելի է փոխադարձ
կապերու շնորհիւ այդ գործը հա-
ւաքարար կենսագործել:

Մեր ժողովուրդը կերտած է
հայրենիք մը: Սփիւռքի հայու-
թիւնն ալ պէտք է իր բաժինը
բերէ ինքզինք ծանօթացնելով, իր
կեանքը և նուաճութիւնը արձա-
նագրելով, որմէ պիտի շահի ընդ-
հանուր հայոց պատմութիւնը, ան-
կապած:

Հ. ԳԱՆԳՐՈՒՆԻ

ՀԱՅ ԱՆՈՒԱՆԻ ԼՐԱԳՐՈՂ ԼԵՒՈՆ ՔԵԾԻԾԵԱՆ ՊԱՐԳԵԼԱՏՐՈՒՄ

Ուրախութեամբ կը տեղեկա-
ցանք, որ անցեալ 10 Մայիս 1975,
Էնի Եոթ Հիլթըն պանդոկին մէջ
կազմակերպուած «Միջազգային
Մամուլի Անճակագրի Պահանգ-
դէս ինքնաշարժի, հայ անուանի
լրագրող Պ. Լեւոն Քեթեբեանին
յանձնուած է 1975 տարուայ ին-
քնագրերը Գոմիսիոնի քննարկ-
ման համար:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը հաղորդենք թէ Գահիրէի Թեմականի ընտրութեանց
համար, Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը լիտուկան Յանձնա-
խումբի անդամներ նշանակած է Պ. Բիւզանդ Բրուտեանը և Յա-
կոր Էքսէրեանը:

Կը հաղորդենք նոյնպէս, թէ Գահիրէի Թեմականի ամբողջա-
կան ընտրութիւնները՝ տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Հոկտեմ-
բերին:

ԴԻԻԱՆ ԳԱՀԻՐԵԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Գահիրէ, 25 Յունիս 1975

ՓԵՐԻՋ

ԸՆԿԵՐ ՅՈՎՀ. ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ՈՉ ԵՍՍ Է

«Աշխարհ» Եւրաթաթերթի 24 Մայիսի համարին իր կսկի-
ծով տեղեկացանք, որ այդ օրերուն փարիզի մէջ իր մահկանա-
ցուն կնքած է Հնչակեան Կուսակցութեան Ֆրանսոյի Շրջանի վա-
րիշ Մամուլի անդամներէն՝ ընկեր ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆը: Խոր
սուգի մատնելով իր կողակիցը, զաւակներն ու շրջանի լիւր ըն-
կեր-ընկերուհիները:

Ողբացեալ ընկերը իր կեանքի սմբողջ ընթացքին տարած է
հասարակական բեղուն աշխատանք՝ սկսելով Եգիպտոսի մահկանա-
ցով: Զերմ հայրենասէր, ողբ. ընկեր Յովհ. Մովսէսեան մաս
կազմած է ՀՅԿԻ Ազգային Ճակատին, իրիտ գործուն մասնակ-
ցութիւն բերած է Ֆրանսահայութեան հայապահպանման գործին
և Փարիզի «Յաղթանակ» ամսագրին ալ ճիշտագործելով և աշխա-
տակիցներէն մին հանդիսացած է:

Իր կեանքին, գործունէութեան և մահուն մասին պիտի
անդրադառնանք:

ԼՈՅՍ ՏԵՍՍԻ

ՎԵՐԵՐԱՆ ՀՆՁԱԿԵԱՆ ԸՆԿ. ՍԵՐՈՎԱ ԾԱՅԵՆԻ

«ՅՈՒՆԵՐ» ԵՒ ՓՈՒՆԵՐ ՎԵԱՆԻ ԽԱՆԱՊԱՐԻՆ

Գէորգի «Արարատ» օրաթերթին մեծ հաճոյից տեղեկա-
ցանք, որ Կ. Տօնիկեան և Որդիք տպարանին վերջին լոյս տեսած
է ամերիկեան հնչակեան վեկերի ընկեր ՍԵՐՈՎԱ ԾԱՅԵՆԻ
«ՅՈՒՆԵՐ» և «ՓՈՒՆԵՐ» կեանքի ծանապարհին յուսալի առաջին
հատորը, գեղակաւ և գեղարուեստական կողովով:

(Եւրոպականութիւնը տես էջ 3)

Մեր մէջ գումարտակներ,
բանակներ կան, որոնք կը խաչ-
նին, կ'աշխատեն հայ ծնած ըլլալ-
ուն, հայու անուն կրելուն և կը
փորձեն եւրոպացիներ, ամերիկա-
ցիներ, սպանացիներ... Ընկալ-
լով: Հայրենու համար, ընդհանրապէս,
հայ անունը թուրքի հոմանիշ մը
դարձած է, որ անկէ առաջացած
է ստորադասութեան բարդոյթ մը -
իր թէ թուրքերուն նախնիները
մենք գործած ըլլայինք - Թուր-
քի ծնած եմ, հետեւաբար Թուրք,
Անգլիա ծնած եմ, ուրիշ անգլիա-
ցի եմ: Այս բացատրութիւնը օտա-
րին շահագործած կէտն է, իր մէջ
լուծելու համար ամէն կարգի նո-
րեկները: Մասնաւորաբար հայերս
զոհ պէտք չէ՝ երթանք այս դա-
ւերուն: Այո՛, ամէն հայ քաղա-
քացի, օրինական պարտականու-
թիւն մը ունի ամէն կերպով ծա-
ռայելու հիւրընկալ երկիրներու
քաղաքացիական շահերուն, բայց
միայն այսպիսի - ցեղային, ազ-
գային, պապականական աւանդու-
թիւններու որեւէ ուրախում, օրէն-
քի մաս չի կազմեր: Փառք Տի-
րոյ, այլևս անհայրենիք իսկ չենք,
մեր եղբայրները, մեր ազգական-
ները, ցեղին բարձր որակով մտա-
ւորական զեկավարները, հայրենի
սրբաշնագոյն հողին վրայ կ'աշ-
խատին՝ մեր քանդուած պապեա-
կան տունները վերաշինել և օտա-
րութեան մէջ սարսափելի փոթո-
րեկներու ենթակուած մեր զա-
ւակներուն վերադարձել, հայ
ընտրով, հայ թոշակներով ու գե-
տերով:

Մեր հայրենի շատ քիչեր գի-
տեն, ըմբռնած են, թէ Ուիլիսմ
Սարոյեանին ըսածին նման, հայ
ԸԼԱՍԸ և օտարէն իրեւ հայ
ճան ցուցիլ, միայն հայրենի շը-
նորհուած առանձնաշնորհները
է: Եւ սա ճիշդ է, մասնաւորաբար
զանազան երկիրներ համարողող
հայրենի քաղաքացիական կրկնող
երկոյթ մըն է: Ամերիկահայրը,
նոյնիսկ երբ Նիւ Եորք կամ Պոս-
թոն կը վերադառնան, մաքսային
պաշտօնեան անցազրը քննելէ
յետոյ երբ կը ստուգէ թէ, ճա-
բորդը հայ մըն է, ընդհանրապէս,
անոր պայտուակները չի՛ քննիր:

Ինչ երեք անգամ պատահած
է: «Դու ճիշդ եմ»: «Այո՛» ու
գոռնէն դուրս ելած եմ, առանց
պայտուակներու քննութիւն:
Անցեալները ծարուն հայու մը
հետ տեսնուեցայ: Ինչ պատմեց
թէ հին մուսթի ստեն, սառա-
նակ շատած, պայտուակներու խիտ
ընտելութիւն մը կայ: Երբ կարգը ի-
ր եկած է, պայտուակները չեն բա-
ցած, որովհետեւ տեղեկացած են թէ
(Եւր. տես էջ 4)

100

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԸ

ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԻՍ

Պողոսեան Ազգային վարժարանի մարզահանդէսը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 8 Յունիս 1975, Կ. Վ. Ժամը 4.30ին, վարժարանին շահին մէջ, հովանաւորութեամբ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Զին- լինեանի և նախագահութեամբ Պր. Վահան Ալեքսանյանի Սորա- զան Հայրն ու Պր. Ալեքսանեան բաղարէն բացակայելուն չի կըր- ցան անձամբ ներկայ գտնուիլ:

Հանդիսութիւնը իրենց ներկայութեամբ պատուած էին Սզ- զային Իշխանութեան և հոգաբարձական մարմիններու անդամներ, նախագահութեամբ Պր. Մարտիկ Զարպանէլեանի: Երբ սոթիւ Գահիրէին բաղարս ժամանած էր եզրակացութեամբ Երան Զեղապահ Գերշ. Տ. Ներսիս Ե. Վրդ. Բապտիստ:

Հանդէսին բացումը կատարուեցաւ ընդհանուր աւանդով և դրօշը բարձր ընկերակցութեամբ Զինուորական նուագախումբի, որ մարզահանդէսին յաջողութեան նպաստեց:

Յայտագիրին ա. մասը բաղկացած էր Ինքնաշարժի և վազքի մրցումներէ, լուսնի ոտտուներէ, մարզական շարժումներէ, զգա- լարշաւէ, պարանաձգութեան և գեղջկական պայտէ (մարզական) չա- փերով):

Բ. մասին՝ մարզական շարժումներ և պար (աղբոսանդրական), պարունի խաղ, ոտտուներ՝ բարձրութիւն - Սալգաւան չափերով պար (սպանական), աթուռախաղ - հաւաքական շարժումներ և Ընդհանուր Տողանցք:

Դադարի ընթացքին տրուեցան արդիւնները սթիլիս մըր- ցումներուն, որոնք տեղի ունեցած էին շաբաթուայ ընթացքին, բարձրագոյն կարգի ազգական և մանկերու կողմէ:

Օրուան խօսակցին էր Տիկին Էմմա Գալուստեան, իսկ իրաւա- րար մարմինն ալ կը բաղկանար հետեւեալ ազգայիններէ: Պր. Գաւառքեան Վահան, Գաւառքեան Զօհրապ, Թուրքիա Վահրամ, Կանիմեան Աւետիս, Հալաճեան Պեյճ, Գլնոհալեան Ալեք և Սէ- ֆէրեան Վրէժ:

Յաջորդական մարզիկները ստացան զանազան ազգայիններէ տրամադրուած բաժակ և մետալ:

Կարգացուեցաւ ցանկը այն ազգայիններուն՝ որոնք նիւթա- կան նուիրատուութիւններով կ'օժանդակեն վարժարանին զարթու- նէութեան:

Վարժարանին Տնօրէնը՝ Պր. Օննիկ Գալուստեան, հրաւիրեց Թեմիս Առաջն. Տեղապահը, որ իր հայրական խրատն ու օրհնու- թիւնը տալ աշակերտութեան: Տէրունական Աղօթքով փակուեցաւ Մարզահանդէսը:

ԱՄԱՎԵՐՁԻ ՀԱՆԴԵՍ

Պողոսեան Ազգային վարժարանի և Մեծի Տանն Կիւրակի 1974-75 տարեշրջանի ամառվորդի հանդէսը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 15 Յունիս 1975, Կ. Վ. Ժամը 6ին, Մեծի Տանն Կիւրակի և Մեծի Տանն Կիւրակի Կոմիտաս սրահին մէջ, հովանաւորութեամբ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Զին- լինեանի և նախագահութեամբ Պատկ. Թեմ. Ժողովոյ Առնեսապետ Պր. Մարտիկ Զարպանէլեանի:

Ներկայ էին նաեւ բոլոր համայնքներու հոգեւոր և լուսնի, Ազ- զային Իշխանութեան և հոգաբարձութեան անդամներ, ծնողներ և հոծ թիւով ազգայիններ, եզրակացական և վալժալանի բա- լարշաւներէ ետք, Պր. Օննիկ Գալուստեան սկսաւ յայտագրել ի զործ դնել:

Յայտագիրին ա. մասին գործադրուեցաւ յայտագիր՝ բաղ- կացած երկու բաժիններէ և մանկապարտէզի և նախակրթարանի ու բարձրագոյնի աշակերտներուն կողմէ: Երկրորդ մասին, վարժարա- նին Տնօրէնը կարգաց տարեկան տեղեկագիրը, և ապա կրթական արդիւնները: Յաջորդեցին մրցանակաւորութիւններ, ուղերձ, հո- գաբարձութեան խօսք՝ Պր. Մուրադ Բեռնիկեանի կողմէ և ի վեր- ջոյ փառքի խօսք և Պատգամները՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Զին- լինեանի կողմէ:

Տնօրէնութիւն և ուսուցչաց կազմ չանք չէին ինչպէս զաղու- թիս կեանքն ու ապագան եղող այդ հայ մանուկներուն ջանքերով գիտութեան և մշակութի լոյսը, որով ալ տի առաջնորդել ի- իրենց ու ազգին ապագան կերտելու համար:

Մասնաւոր յիշատակութեան արժանի եղան՝ Օրբ. Անի Դար- մանեան (հայերէն մեծախօսութիւն), Անի Մուրադեան, Շուշան Զինլիկեան և Պր. Հայկ Աւագօֆ (գաղանկ) մենեքեց վարժա- րանին ստիակը՝ Յակոբ Թիւթիկեան:

Յաջող արտասանութիւններ ըրին նաեւ՝ Գերշ. Սալգաւան, Սարգիս Սերթեան, Արա Սթամպուրեան, Տէրուն Գլնոհալեան, Ար- մանուկ Գլնոհալեան և Մարիամ Պառուզի:

Մրցանակաբաշխութիւնը կատարուեցաւ ծնումը վարժարանի հոգաբարձութեան անդամներէ: Պր. Յակոբ Բեռնիկեանի, Վրէժ Սէֆերեանի, Վահրամ Թուրքեանի և Վահան Գաւառքեանի Տնօրէն Պր. Օննիկ Գալուստեան ծանոյց՝ թէ այլ մրցանակներու կարգին, այս տարի յաւելեալ երկու մրցանակներ տրամադրուած էին ողբ. ուսուցչներ Լեւոն և Զարուհի Սէֆերեաններու և Յա- րութիւն Մարգարեանի հարազատներուն կողմէ՝ ուսողութեան, գիտութեան և այլ ճիւղերու մէջ յաջողագոյն աշակերտներուն:

Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Զինլինեանի փառքի խօսքով և միասնաբար երգուած «Տէրունական Աղօթք»-ով վերջ գտաւ զարդ- ցական այս գեղջիկ հանդէսը:

Կը շնորհա որոնք բոլոր շրջանաւարտ աշակերտները, Ման- կապարտէզէն՝ 6 տարեկան, նախակրթարանէն՝ 5 իսկ Բաբճա- զոյն նախակրթարանէն՝ 9 ընթացատու (ճիւղ տղայ և չորս աղ- ջիկ):

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԸ ԸՆԹԵՐՈՍԱՐԱՐ

7ինգո., 17 Յունիս, Կ. Ե. Ժամը 8ին

ՊԱՂՊԱՂԱԿԱՍԵՂԱՆ

Ի ՊԱՍԻԻ ՀԱՅ ԵՐԱՆԱԻՐՏՆԵՐՈՒՆ

Եաբաք, 2 Օգոստոս 1975

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ

ԶԲՕՍԱՊՈՏՈՑ

Մանգամասնութիւններ յաջողութիւն

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տիրամայր Արշալոյս Մար տիկեանի մահուան տխուր ա- յիթով, Տէր եւ Տիկին ընկեր Գրիգոր Գրիգորեան եւ զաւա- կուհի (Գլորիա) իրենց ցաւակ- ցութիւնները կը յայտնեն Ռու- մանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայ թե- մերու բարեջան առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպիսկոպոս Մարտիկեանին (Պուլկարիոյ), Տէր եւ Տիկին Նազարէթ Մարտիկ- եանին (Երեւան) ու Տէր եւ Տի- կին Գրիգոր Մարտիկեանին (Սուխումի), եւ փոխան ցաւակ- ցական հետաքրքիր կը նուիրեն:

Լ. Ռ. Արարատի (Գլորիա) 10
Ջահակի (Գլորիա) 10

ԶԱՆԱԿԻՒՆ

Իրենց շատ սիրելի թոռան՝ Վարդան Յակոբեանի Պետական քննութեան մէջ արձանագրած փայլուն յաջողութեան ուրախ ա- յիթով, Տէր եւ Տիկին Մարգար Երկանեան (Թուրքիոյ) շնորհակա- ն կը շնորհակարան զինքը և առ այդ կը նուիրեն 200 Լ. Գ.:

ՆՈՒՐԱՆԻՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Արարատ Գրիգորեանի մահուան (19 Ապրիլ 1965) 10րդ տարելիցին և իրենց համայն անդամները քաղցր յիշատակին, Տիկին Գրիգորեանի Գրիգորեան և Տաթև (Ս. Ն.) փոխան հոգեհաշի կը նուիրեն:

Այծեմիկի Հանգ. Տան 1000
Եկեղեցւոյ Պաշտօնութեան 200
Գերշ. Բարեպարտան 200
«Յուսարբ»-ին 200
«Արեւի» 200
Ջահակի (Գլորիա) 200

(Ստանալ «Արեւին»)

ՀԱՅ ԸԼԼԱԼԸ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ

ԱՆՑԱԳԻՐ ՄԸՆ Է

(Եաբ. Ա. Էլէն)

Հայ մըն է: Հայու մը պայուսա- կին մէջ ՊՈՍՊԱ պահուած ըլլալու կասկածը չունի, յոյնիս Մայ- րագոյն Արեւելի մէջ: Անձամբ զգացած և հպարտացած եմ՝ հա- յուս հանդէպ տածուած այս վըս- տահութեամբ և բոլոր ջանաւոր- ներ չաղտոտել, չբռնել: Հան- դիպում մը ունեցայ ծառն դե- պանի մը հետ: Իրաւացիօրէն, ա- նոր ըսի: Եփեսոսացի, ճափոնացի բնաւ չես նմանիր:

— Հապա հայո՞ւ կը նմա- նիմ եղաւ դեպանին պատա- խա՞ր: Եթէ այդ է եմբարդու- թիւնը, զայն կը փափաքեմք քեզ պէս հայ դեպան մը ունենալ ա- ռտաւարտի մէջ: Ըսի, միշտ ա- ղիւն ա՛ն որ տիկինը՝ ժպտով մը ինձ նայեցաւ:

ԲԱՐԻ ՈՒ ԱՌԱՔԻՆԻ ՀԱՅՈՐԴԻՆ

(ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԿՍԿՍԱԼԻ ԱՌԻԹՈՎ)

Իր հեղահամայն անձնաւո- ռութեամբ, ամբողջական բարու- թիւն կը սփռէր իր անմիջական միջավայրին ու իր ընկերական շրջանակին:

Բառին բովանդակ իմաստով ԲԱՐԻ էր: Իր յիշմանայ գոյու- թեան ընթացքին, որ եղած էր միայն համակ նուիրում և ան- շահախնդիր ծառայութիւն՝ իր հարազատներուն և իր մերձակո- ռներուն, առաջնորդուած էր բա- րեգործութեան ազնիւ զգացումով:

ՈՂԲ. ԸՆԿ. ՅՈՎՀ. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ

Այնքան բարի էր ու այն- քան առաքելի, որ իր հարազատ- ներուն օգտակար հանդիսանալու սրտաբոլոր ցանկութեամբ, կա- մովին հրաժարած էր իր ընտա- նեկան բոլոր կազմելու կենսական անհրաժեշտութիւնէն, բազմադա- ընտանիքի մը միայնակ, մէկ հա- տիկ մանչ զաւակը, երբեմն հայ- կական Մասնաշէն միջնաւորա- ջական Լիբանան, դառնօրէն ճա- ջակած հայապաշտութեան տի ուր հետեւեցները, իրը կը նկատէր, կ'ընդունէր իր բոլոր քրոջ - որ- դիները:

Իր նահապետական ընտանի- քին Լիբանան ժամանումէն առ- դին, Գլորիա Նոր Հաճըն թա- րեւոր, 18 Մայիս 1975

զամասի պարկեշտ բնակիչ, հո՛ս եւս, ինկաւ ճակատագրի դժբախտ հարուածով, Ապրիլեան տարւոյն՝ զէպտեւորէն ընդ սցգիւն, Նոր Հաճ- նոյ Սուրբ Գէորգ եկեղեցւոյ ուղ- ղութեամբ արձակուած հոթիւնե- ռու պայթիւններուն հետեւեցով, ճիշդ այն պահուն, երբ, իր առա- քելութեամբ, ալիւր և շաքար կը մասցնէր իր հարազատներուն, իր մերձակոյններուն...

Ինկաւ հոգաւոր հայրորդի մը պատասխանատուութեան զի- տակցութեան ճամբուն վրայ: Իր պարտաւանդութեան զօնը եղաւ արդեօք...

Գլորիա Նոր Գլորիա Ֆրան- սական հիւանդանոցին մէջ, բժշ- կական արդիական դարմանում- ներն ու վիրաբուժական յաջոր- դական գործողութիւնները, ան- զօր եղան զինք փրկելու՝ անողոր- մանուն սարսափազգու ճիւղա- ներէն:

Ու սարսափաւ ընկեր Յով- հաննէս Տեմիրճեանը, մի'ր Յով- հաննէս, անդաժօրէն բաժնեւե- ցաւ մեղմէ, Մայիսեան պայծա՛ռ արշալոյսով մը, երբ՝ բնութիւնը կ'ապրէր իր գալար՝ վերածնուն- ղին փառահեղ երկունքը...

Իր անժամանակ աճը սպա- ցին զինք յարգողները, յատկա- պէս, Լիբանանահայ զաղութի կազմաւորման մեծապէս ստա- րակ հնչակներ (ՏՄԻՐՈՒ) մաւ- նածիւղի հին ընկերները, որոնք լաւապէս կը ճանչնային Տաւրոս սակուն Յովհաննէսը:

Հէ՛գ ընկերոջ անհաւատալի մահը՝ ծանրօրէն ճշնեց մասնաւո- րապէս իր որդեկորոյս ծերունա- զարդ մայրը և, սիրելի՛ հօրեղ- արար՝ Պր. Նազարէթ Գրիգորեա- նը, որուն հետ, ամբողջ քառա- սուն տարի, մէկ յարկի տակ, շղ- բաղած էին գերմանութեամբ, եղ- բայրական մաքրութեամբ ողորդ զօտեպնդուած...

ԻՄԲԵՐԻԱԼԻԶՄ՝ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍԵՂԱԿԻՐ

(Եաբ. Նախագիտութիւն Գ. Էլէն)

ընդհանուր շարքում, հերոսա- րար մարտնչեցին յիշերիմ թըշ- նամու զէմ և իրենց սրտանի աւանդը բերին նրա ջախջախման գործին: Նշանակալից է, որ 89րդ Թաւանեան հայկական տիկի- ղիան, Կովկասի նախալեռնային շրջանից միւլեւ Գեորգի, մար- տական փառապանծ ուղի ան- ցաւ:

Նշելով ֆաշիզմի դէմ տար- ւած մեծ յաղթանակի երեւնա- ցակցը, սովետական մարդիկ զի- տակցում են, որ նա դրսեւորեց սոցիալիստական հասարակաւան ու պետական հասարակարգի արմատական առաւելութիւնը՝ կապիտալիստականի հանդէպ, վառ արտայայտեց Սովետական Միութեան ժողովուրդների աւ- խախտ բարեկամութեան ուժն ու հզօրութիւնը: Այդ յաղթա- նակը հանդիսացաւ սոցիալիս- տական հասարակութեան, սո- վետական հայրենասիրութեան և պրոլետարական ինքնա- ցիտանկիւմ սոցիալ - շաղաքա- կան և զաղափարական միաս- նութեան պանծացում, Սովե- տական Սոցիալիստական Հան- րապետութիւնների հզօր Միու- թեան մէջ համախմբուած ազատ ժողովուրդների անպարտելու- թեան վկայութիւնը:

Հայ ժողովուրդը միշտ էլ իր յաջի լոյսի պէս է պահում՝ ուսու ժողովուրդի և սովետական սոցիալիստական բազմազգ Հայ-

րենիքի ժողովուրդների հետ ու- նեցած անխախտ միասնութիւնն ու բարեկամութիւնը: Նա ներ- շնչուած աշխատում է նրա հե- տազայ ծաղկման, տնտեսական և պաշտպանական հզօրութեան ամրապնդման և սովետական մարդկանց բարեկամութիւնը բէլ աւելի բարձրացնելու համար:

Սովետական մարդուն խորթ են շովինիզմը, նացիստական, ցեղային տառապանքներն ու թըշ- նամանքը՝ որիւր ազգերի և ժո- ղովուրդների հանդէպ: Նազերծ է ազգային գերադասութեան և բացառիկութեան կեղծ զգացու- մից, ազգային սահմանափակու- թիւնից և սնապարծութիւնից: Ուստի օրինաւոր է, որ արար աշխարհում Սովետական Միու- թիւնը համարուում է միջազգա- յին յեղափոխական պայքարի եւ ժողովուրդների բարեկամու- թեան միջնաբերդը:

Մարդկութիւնը չի մոռա- ցել և չի մոռանայ իր գոյու- թեան իսկ սպառնացող ճիւղ- ները: Կարեւոր է, որ բոլոր բա- րի կամքի տէր մարդիկ, միշտ յիշեն՝ թէ քանի երկրի երեսին գոյութիւն ունի իմբրիալիզմը, միւսում է նաեւ նոր, տրինտո ե- ղեռնագործութիւններ՝ վաւն- ԳԸ:

Վ. ՀԱՄԱՐԱՐՈՒՄԵԱՆ Ակադեմիկոս (Եփեսոս), 24 Ապրիլ 1975 թ.)

ՏՆԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԻՖԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاکیر
جريدة أسبوعية

ص ب ٢١١١ بالقاهرة - ٢٤٤٣ - ت ٩١٥-١٣
صاحبة الانتشار: السيدة عالية سيريان (بالان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tel. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրանակ 3000

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԵԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍՅԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 584—ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 10 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ՀԱՏԸ 26-րդ 4 եդ. ԴՏԿ. կամ 25 Լիբ. ԴՏԿ.

عدد رقم ٥٨٤ — الخميس ١٠ يولي — ١٩٧٥

ԵՂԵՆԻ 60-ԱՍԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱԼ

Պէտք է գիտնալ, թէ վերջին քառորդ դարուն թուրք պետական փոփոխականի գրասենյակները, 1880-1922-ի շրջանի մասին 400է աւելի գիրք, արդարեւ հաւանական է, որ թիւով աւելցնեն 1000-ը: Բայց ինչպե՞ս կարելի է հասնել այդ գիրքերին: Բնական է, որ անհատները, որոնք ունենան այդ գիրքերը, չեն կրնար անհատապէս տրամադրել իրենց գիրքերը: Բայց ինչպե՞ս կարելի է հասնել այդ գիրքերին: Բնական է, որ անհատները, որոնք ունենան այդ գիրքերը, չեն կրնար անհատապէս տրամադրել իրենց գիրքերը:

Պէտք է գիտնալ, որ մենք աւելի շատ գրադուրեւեւ մասնաւորապէս խմբագրելով զիրար: Հայաստանը որպէս իրաւաւոր, կենդանի պետութիւն իսկ չունի: Գրադուրեւեւ մասնաւորապէս խմբագրելով զիրար: Հայաստանը որպէս իրաւաւոր, կենդանի պետութիւն իսկ չունի: Գրադուրեւեւ մասնաւորապէս խմբագրելով զիրար: Հայաստանը որպէս իրաւաւոր, կենդանի պետութիւն իսկ չունի:

Գրադուրեւեւ մասնաւորապէս խմբագրելով զիրար: Հայաստանը որպէս իրաւաւոր, կենդանի պետութիւն իսկ չունի: Գրադուրեւեւ մասնաւորապէս խմբագրելով զիրար: Հայաստանը որպէս իրաւաւոր, կենդանի պետութիւն իսկ չունի:

Պէտք է գիտնալ, որ մենք աւելի շատ գրադուրեւեւ մասնաւորապէս խմբագրելով զիրար: Հայաստանը որպէս իրաւաւոր, կենդանի պետութիւն իսկ չունի: Գրադուրեւեւ մասնաւորապէս խմբագրելով զիրար: Հայաստանը որպէս իրաւաւոր, կենդանի պետութիւն իսկ չունի:

Պէտք է գիտնալ, որ մենք աւելի շատ գրադուրեւեւ մասնաւորապէս խմբագրելով զիրար: Հայաստանը որպէս իրաւաւոր, կենդանի պետութիւն իսկ չունի:

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՆԿԱՐ ՄԸ ՎԵՇԱՓԱՌ ՎԱՋԳԵՆ Ա.Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԱՅՏԵԼՈՒԹԵՆԸ

Նկարիչ մէջ՝ Վ.Ի. Վազգէն Ա. Ի. Պուլկարի Մաքսիմ Պատրիարք, Փոլսի մէջ Ազատութեան մեհեանքի առջեւ (28 Մայիս 1975)

ԱՆՋՐՊԵՏԻ ԴԱՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս վերադարձումը, Ն. Մ. Գ. իր ընթերցողներուն կը հրամցնէ յայտնաւոր յօդուած մը, գրուած՝ Ս Միութեան գիտական ակադեմիայի թղթակից - անդամ Պ. Քուրույեի կողմէ Եւ հրատարակուած «Սեփական ժողովրդի» մէջ:

1961 թուի 12 Ապրիլի առաւօտեան, երկրագունդին բնակիչները տեղեկացան անշուք զարաշրջանի մը սկզբի մասին: Այդ օրը, սովորական օր մը, երբ Եւրոպայի, Ամերիկայի պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, յայտնաբերուեց Երկրի ձգողական ուժերուն և դուրս ելաւ երկրի շրջապատող օդի միջոցէն:

Տարիներ և դարեր պիտի անցնէին, բայց աշխարհի ժողովուրդները բնաւ չպիտի մոռնան դարուս մեծագոյն քաղաքացիութիւնը, յանդուգն՝ իր ծրագրումով և փայլուն իր գործադրութեամբ:

Ժիշդ մէկ և կէս ժամ տեւեց, որ Մարդը կարենայ առաջին անգամ ըլլալով դիտել ամբողջ երկրագունդը սլաքի թափերէն: Եւ որ նախապէս անհասանելի էր մարդէ հակին համար:

Նախքան մարդուն կողմէ դէպի անշուք առաջին թռիչքը, մեծ նախապատրաստական ծրագիր մը մշակուած էր, որ գործադրուի սկսաւ թիւ 1 Սփութներէ տրամակուծէն անմիջապէս ետք:

Սովորական աստղաբանութեան սոսի մեծ քայլերէն ստացին անցած տասնէնչորս տարիներուն ընթացքին, երկրագունդի և երկրագունդի շրջապատին դուրս տարածութեան մասին ծրագրեալ ուսումնասիրութիւններ եղած էին: Գիտնականները և յաճախ միակ հաստատումներ ստացուած էին Լուսինի և արեգակնային գոտիներէ մոլորակներուն մասին:

Սովորական անշուք առաջին ծրագրերին նպատակները բնորոշուած են գիտական պահանջներով և քիմիոլոգիկ յառաջդիմութեամբ: Այս ծրագրերը յաջողակապէս և քայլ առ քայլ ուղիով մը կը պարտադէր անշուք առաջին ծրագրերուն մարդեր, ներառեալ արտա-երկրաշրջանային սփութի, Լուսինի և մոլորակներուն մասին հետազոտութիւններ, առանց մարդուն անշուք առաջին ծրագրի միջոցներով և դէպի անշուք մարդկային թռիչքներով, վերադառնալու: Եւ անշուք առաջին ծրագրերին նոր քիմիոլոգիկ գոտիներէ, երկրաշրջանային կայաններ զետեղելով երկրի արեւմտեակային շրջագծի մէջ, անշուք մէջ մարդուն կողմէ երկրաբանութեան թռիչքներ՝ անանկապ միջոցներով, լուծուած համար կարգ մը տնտեսական կիրարկուած հարցեր և փրկատուութիւններ կատարել, որոնք կը պահանջեն մարդուն մասնակցութիւն:

Տիեզերքը՝ խաղաղութեան և պատմութեան միջոցով համա-գործակցութեան հանդիսարար դարձնելու իրենց ջոկերէն մէջ, Սովորական երկրի միջազգային ընդարձակ հաղորդակցութիւն կը պահէ արտաանշուք գործադրութեան և հետազոտութեան մարդուն մէջ: Այսպէս, անցեալ քանի մը տարիներուն ընթացքին, հիմնական յառաջդիմութիւններ եղած են Սովորական երկրի և միջազգային կայան արեւմտեակային և արեւելեակային համագործակցութիւններ, սովորական-ամերիկեան համաձայնութիւն, որ ստորագրուեց 1972 Մայիս (Յարաւարտութեան տեսէլ 3)

ԵԿԵՆԵՐԿ

ԻՆՏԻ ՀԵՏ

ԿԱՍ ԻՆՏԻ ԴԵՍ

Ձեզոքութիւնը՝ բարձունքի մը դիրքը առաւել աւել կենդանի մը շնորհիւ, որ հաստատուած անհատներէ մէկ անհատն է և անհատական առողջ ու որոշ կեցողութիւն մը չունի, տեսանալու կը մնայ կախալ ուրիշներէն:

Հակառակ որ բնութիւնը տեսնուի մարդը՝ ներքին հրաշալի կարողութիւններով որ կատարել ինչ-որ բան կարող է, դժուար է անհատականութեան պակասով՝ կը տարբերի կողմնուած միջոց, մերթ անկողնային ու մերթ անկողնային հաճելի ըլլալ բոլորին, առանց շտապելու ու ծուռին միջոց զանազանութիւն դնելու և կամ ալ կ'որոշէ մէկ շուրջ լուսլուս բոլորին:

Եթէ աշխարհը մեր համոզումներն ուղղութեամբ՝ պէտք է ըլլանք աշխարհային, և կամ պէտք է բռնենք ձախակողմեան ուղղութիւն, եթէ ձախ ենք մեր գաղափարաբանութեամբ:

Ունենանք գրեթէ մը որեւէ գոյնով՝ մեր կենսաբան յարաբերութիւնները, որովհետեւ ինքն համար ճշմարիտ գոյն չէ, այլ գրեթէ և գաղափարներ, ստոր-կութեան հակամէտ երկնաստեղներ:

Ինչ է իմաստը սա չէզոքութեան կոչումը բառին, որուն իսկական նշանակութեան տակաւին կը թուին անհասանելի ըլլալ նոյն-իսկ բանի. այդ կարծեալ մարդիկ: Ձեզոք ըլլալ, կը նշանակէ, չպատկանել ինչ մէկուն, ո'չ ալ՝ և ոչ ալ ձախ հաստատելու Աւելին՝ կը նշանակէ երկնաստեղներ, խորամանկութիւն, խաբկութիւն և համակերպութիւն:

Ունենալ մեր հանրային կենսա-քրոնոքը և առաջնորդող մասնաւոր և կազմակերպութիւններ: Մեր պարտականութիւնն է, որպէս գիտակից հայ, համաձայն մեր խղճի ու գաղափարներէն, պատկանել կողմնակցութիւններուն, պատկանել կողմնակցութիւն մէկուն կամ միւսին, տարբերութիւն չ'ընել թէ մեր համոզումը կամ նախապատկառութիւնը՝ աշխարհի մէջ, թէ ձախ, չէ՝ տակաւին զօրավիգ կ'ըլլանք թէ սխալին, հերքել է որ ըլլանք մեկուն կամ միւսին հետ:

Գաղափարային հայ կենսաքրոնոք համակարգ մէկ է, երկնային, մէկ է ու պայքարի մարտահրաւեր է աշխարհին, քաղաքական և կրօնական դաշտերուն վրայ, և մեզմէ ով որ պատանդի զօրավիգ կ'ըլլանք մըն է և իրաւունք չունի հայ ժողովուրդին անունով խոսելու:

(Շար. տեսէլ 2)

ՍՈՒՏԱՆԱՅԱՅ ԿԵՄԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՄԱՐԱՆԻ ԱՍՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԵՐ

Երկուշաբթի, 5 Մայիս, երեկոյան, տեղի ունեցաւ Ազգային վարժարանի ամսական խորհուրդի նախագահութեամբ Պատմ. Եկեղեցական վարչութեան և խաղաղութեամբ Գրեթ. Տ. Զաւեն Սպ. Ձեռնարկներ:

Վարժարանին երկուսն աշակերտութիւնը, մօտ երկու ժամ, իրենց վրայ պահեցին հանդիսականներուն հետաքրքիր ուղարկութիւնը, իրենց երգերով արտասանութիւններով, ուղեւորներով, պարով ու թատերական զոյգներով: Ինչպէս որ հայերէն իսկ միւսը անգլերէն լեզուով:

Հանդիսութեան աւարտին, վարժարանին Տնօրէնը Արմ. Տ. Օշական Բենյ. Աշքեան, գլխաւոր տեղեկացուց իր գիտակցութիւնը, հայ լեզուի հանդէպ ունեցած իրենց գործունէութիւնը, Սփութներուն այս հիւրընկալ ավերակայ, որ հակառակ կլիմայական

գոնդակ պայմաններուն, ծնողք և աշակերտութիւն կը ջանան առաւել հայ միայն, որպէս վերջին հատուցում՝ մի հայութիւն ջնջել փոխադրել, և կողմնակցութիւն համախոս մնալ, Հայաստանի միջոցով եկեղեցւոյ, Ազգային վարժարանին և հայ երիտասարդաց արտին շուրջ, գոյութեան պայքարի զբաղմունքին այս օրերուն, մինչև որ հնչէ շփոթը՝ հայրենիք դարձի:

Ապա վարժարանին Տնօրէնը հրաւիրեց նախագահ Սրբազան Հայրը և եկեղեցական իշխանութեան ու հոգաբարձութեան ներկայացուցիչները, յանձնելու մըրքունակները և վկայականները, նախապարձարանի և մանկապարտէզի աշակերտութեան:

Իր հուսկ բարձր մէջ Սրբազան Հայրը օրհնեց Ազգային իշխանութիւնը, Հոգաբարձութիւնը, Սփութներուն այս հիւրընկալ ավերակայ, որ հակառակ կլիմայական

(Շար. տեսէլ 2)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՆՅՈՒՆ ԵՄԲԵՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՆՅՈՒՆ ԵՄԲԵՐԱԹԵՐԹ

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԵՆՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՔԵՆՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 585 — ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 17 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ՀԱՅՏԸ ՁԵՆՈՒԹԵ 4 ԵԳ. ԴՆԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

عدد رقم ٥٨٥ — الخيس ١٧ يولي — ١٩٧٥

چاهاکیر
جريدة أسبوعية

ص ب ٩١١١ القاهرة ٢٤ ج - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عالية سوريان (بالايد)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tel. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948թ

Տպագրանակ 8000

ԼԵՈՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍ Ե ՈՒՂԵԾԻՐԻ ԶԱԾԿԵՐՈՅԹԻՆ

ԱԼԵՔՍԵՅ ԿՈՐՈՔՈՎ

(Ն. Մ. Գ. ի մասնատու բյուրոյից)

«Շատ հաւանական է, որ «Սոյուզ-Ափոլլո» միացեալ թոյն-ֆիլմերային, մեծ խորհրդաճարձակագործի ձեռնարկով ուղեծիրային կայան» «Սոյուզ-4»-ի ճարձակագործները հետ, բայց, դժբախտաբար, Փոյր Քլիմով եւ Վիքտոր Սեւասթիանով չպիտի կարողանան ներկայ ըլլալ մեր ճաշկերպին», յայտարարեց միացեալ աստղին թուղթի սովետ ճարձակագործին հրամանատարը՝ Գրիգոր Ալեքսանդր Լեոնով, մէկ կողմէն բնականաբար հաղորդելով, որ մաս կը կազմէ միացեալ թուղթի ճարձակագործները:

Լրագրողներու վերջին հանգիստը, որ տեղի ունեցաւ սովետական զինուորական հետ, միասնաբար կազմակերպուած էր «Նովոսթի» Մամուլի Գործակալութեան եւ «Նովոսթի» կազմակերպչական աստղագիտական վարժութեան կողմէն կողմէ: Այս հանգիստը տեղի ունեցաւ Մոսկուայի մերձակայքէ «Աստղ» քաղաքին մէջ: Ս. Միլիան կրկնակի հերոս եւ կեդրոնին պետը՝ զօրավար Կեդրին Գերեկովայի ընկերակցութեամբ, «Սոյուզ-4»-ի հրամանատար, իր կնոջ՝ Սվետլանայի (որ պաշտօնով ռուսացուցիչ է) եւ իրենց 8 ամեայ փոքր աղջկան Օքսանայի հետ միասին, խնդրեցին հիւրերէն համարել անջնջ թուղթի կեդրոններէն:

Կասկած չկայ, որ ճարձակագործը — ըստ պաշտօնական տեղեկանքներու — «Սոյուզ-4» վրայ հիւսիս-արեւելիք ընթերցող — Նման մեծ եղելութեան մը ալ մասնի չափի վրայ պիտի ըլլայ, քանի որ սովետական ճարձակագործ սովորաբար կը պարունակէ ամէն տեսակի 100 մաշեր, սկսելով գառնադարձակի աստղերէն մինչեւ նուազաւորը: Միայն ոգիւր ըմպելի չկայ այս ցանկին վրայ: Սոյուզ-4-ի ճարձակագործները նաեւ նաեւ իրենց այս յիշութեաններէն, պիտի կենաց-

նէր պարպեն կեանքի, խնդրել կամ ու հաղորդել իւրերեքով:

Լեոնովի եւ Վալերի Գրիգորի խնդրանքով ճոխ եւ համեղ ճարձակագործ մասնաւորաբար ընտրուած են՝ միացեալ թուղթի աստղագիտական: «Սոյուզ-4»-ի հրամանատարին կարծիքով, ամերիկեան ուսանողները կը նմանին սովետականին, միայն թէ անոնք աւելի համեմատեալ են եւ աւելի քաղցր: Սովետ աստղագիտական կերպերունը աւելի կծու են:

«Ճարձակագործ տարբեր են» ըսաւ Ալեքսեյ Լեոնով. «Ես, օրինակի համար, չեմ կրնար ինքզինքս վարձեցնել ամերիկեան աստղագիտական եղբայրացուի ինչպէս պիտի: Հասկընի մէջ (ԱՄՆ) մենք համարեցինք պահանջող ճարձակագործի մը, որոնք մէկ պիտի ուստիք: Ափոլլոյի մէջ:

«Սոյուզ-4»-ի օդաչուները օրական չորս ճաշ պիտի ընեն: Օրական պարէնը կ'ապահովէ որ անոնք ստանան 3000 քաւորի: Իրրաւոր պահ պիտի ունենան կամ պոքոյ, կամ վարձակաւ լիարժեք ապուր եւ կամ գառնադարձակի ապուր: Երկրորդ պահը՝ հորթի միս, սալոնով կ'աւարջանի լեզու կամ խմորած միս: Ապա՝ մածուն թթուահամով խառնուած. պիտի ունենան նաեւ շաքարածոց պտուղ, չորացու, անուշաբլիթներ եւ մեզի: Կարկանդակը պիտի ուստի ճիւղմակ սուլ ճիւղմակ: Այս բոլոր ուտելիքները պիտի ըլլան աւելիք սրահներէն: Կամ թիթեղէ տուփերէն մէջ, ճաշի տեսակները սեղանին մէջ փաթեթուած պիտի ըլլան, իւրաքանչիւրը 23 կրամ:

Այս կերպովները աւելի լաւ են ու աւելի այստղան՝ քան «Վոսխոդ-2»-ի մէջ տասը տարի առաջ իմ եւ ֆալէ Գլեյսայի կերպովները: Հաւաստիացուց Լեոնով: Ն. Մ. Գ.

ՅԵՐԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ 23ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒՄԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ԿԱՐԵԻՈՐ ՃԱՌ ՄԸ ՊԻՏԻ ԽՕՍԻ

Չորեքշաբթի, 23 Յուլիս 1975, ԱՄՆի Յեղափոխութեան 23րդ տարեդարձին առթիւ, ճարձակագործ Անուար Էլ Սաաթ բաղաձայն կարեւոր ճառ մը պիտի խօսի, Գահիրէի Համալսարանին դասախօսական սրահին մէջ, Ազգային համագումարի առաջին նիստի բացման ընթացքին:

Նախագահին ճառը ուղղակի պիտի հեռատարուի՝ ճայնասփռուէն եւ պակետափոխուէն:

Բացման նիստին ներկայ պիտի ըլլան փոխ-ճարձակագործ, վարչապետ, ճարձակագործ, գիւղատնտեսական կազմի պետեր, ինչպէս նաեւ արաբ երկիրներու պատկերասրահները:

ԲԱՐԳԵՆ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).— Յուլիս 3ին, Երեւանում բացուեց ՀՍՄՀ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԿԱՐԵԻՈՐ ՃԱՌ ՄԸ ՊԻՏԻ ԽՕՍԻ:

Գր. Բարգէն Նսայի Սարգիսեանը ծնունդ է 1913 թուականին, Լեւոնայի Հարաբարի Շուշի քաղաքում: Ս. Միլիանի Համալսարանի կուսակցութեան անդամ է 1939 թուականից: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ժամանակ ծառայել է Ազգային զինուորում:

Աշխատանքային գործունէութեանը սկսել է 1929 թուականից, աշխատել է Բաքուի թէքնիք մատակարարման, մեքենայի տնտեսական հետազոտում որպէս փականագործ վարպետ, Բաքուի Նախարարութեան գործարանում որպէս աւագ ճարտարագետ, գլխաւոր մեքենագետի տեղակալ: 1950 թուականին նա գործուղուած է Մոսկուա, կուսակցական բարձրագոյն դպրոցում սովորելու:

1955-61 Նա աշխատել է Հայաստանի Համալսարանի կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի քարտուղար որպէս: 1961-65 թուականներին ՀՍՄՀ Նախարարաց խորհրդի գիտահետազոտական աշխատանքների պետական կոմիտէի նախագահ է եղել: 1966-70 թուականներին վարել է Հայաստանի փոխադրութեան նախարարութեանը: 1970-75 թուականներին, Հայաստանի նախարարաց խորհրդի գլխաւոր պետական կոմիտէի նախագահութեանը է ստանձնել:

Գր. Բ. Սարգիսեան Հայաստանի Համալսարանի կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի անդամ է: Գործընկերու է Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան շքանշանով եւ այլ մետալներով:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը հաղորդենք Գահիրէի մեր ժողովուրդին, թէ Գահիրէի Թեմական Ժողովի ամբողջական ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Կիրակի, 26 Հոկտեմբեր 1975ին: Առ այդ կը հրահրենք բոլոր անոնք, որ՝

ա. — Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ զաւակ են.

բ. — Եզրպետի Արարական Հանրապետութեան հասարակ են անձամբ կամ հօր հպատակութեամբ եւ ունին այս պարագան հաստատող վկայագիր (կրօնի):

գ. — Ընտրութեան թուականին 21 տարեքը լրացուած կ'ըլլան.

դ. — Առնուազն երկու տարիէ ի վեր կը բնակին Գահիրէի մէջ կամ Գահիրէի շրջանին պատկանող վայրերու մէջ:

ե. — Անուանարկիչ դատաւարութիւն չեն կրած.

զ. — Սեանկացած կամ արգելուած չեն ենթարկուած.

ներկայանան Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանը, լեցնելու համար իրենց յայտարարագրները, միասին բերելով իրենց հպատակութեան թուղթը եւ ծննդեան վկայականը:

Անոնք, որ նախկին ընտրութիւններու առթիւ լեցուցած են իրենց ընտրական յայտարարագրերը, պէտք չունին նորերը լեցնելու:

Ըստ Կազմական Կանոնադրի 12րդ յօդուածի տրամադրութեան, ընտրելու իրաւունք ունեցող սզգայիններու անուանացն կը ընտրութեան թուականէն երկու ամիս առաջ պիտի կախուի Ազգային Առաջնորդարանի մէջ, ի տես ժողովրդեան եւ ստուգումի համար:

ՆԵՐՍԵՆ Ե. ՎՐԴ. ԲԱՐԳԵՆԵԱՆ

Առաջնորդական Տեղապահ Հայրց Եզրպետի

ՆԱԽԱԳԱՀ

ՄԱՐԴԷ

Ճաղորդականութեան յայտարարութիւններէն մէկն ալ հետեւեալն է: Անաստուր երբ ետ կը նայի, իր հայրը, իր մեծ հայրը, իր նախահայրը չի տեսնիր: Նոյնիսկ իր պոչը չի տեսնիր: Առ առաւել, ճաղորդը ընտելու համար, յիշենք ջորիլ, որ իր բնագործ պոչը կը խաղցնէ, թրեւս կը գզայ թէ իր ետեւ բան մը կայ: Այդքան միայն: Ոչ աւելի: Միջոցով մարդը, իր հրաշք գործով, իր ներկան հազարամեակներ ողջ եւ առողջ կը պահէ, կ'անմահացնէ, Հինին վրայ նորը կը բարդէ: Իր ետեւէն ընդարձ կ'աճէ անգին քաղաքապետութիւն մը, որ կը բաղկանայ բազմապիսի տարրերէ եւ որ ծննդագունտի պէս բանի յառաջանայ՝ այնքան ծաւալուն, հրակայական կը դառնայ: Այս երեւոյթիւն, ընդհանրական անուանով անցեալ կամ «Գաղտնութիւն» կ'ըսենք:

Մարդ իր անցեալէն շատ բան ունի սորվելու, պարտաւոր է սորվելու: Այս մասով է որ մարդկութիւնը սերունդ առ սերունդ կը սրբազորուի, կը կատարելագործուի: Այս առումով, անհատներու եւ ընկերութիւններու կրթութեան եւ հասունութեան չափանիշը՝ համազօր կը նկատուի պատմութեան հանդէպ անոնց ցոյց տուած յարգանքի եւ անկամայի չափանիշին:

Շուն, կատու, փիղ, ուղտ կ'ըսենք միայն, միջոցով մարդու պարագային չենք բաւականաբար ցնդելու իսլական անունները տալով, այլ եւ կ'ըսենք՝ Մարկոս, Մաթէոս, Միքայէ, Մակար: Հոս կ'արժէ որ քիչ մը խորհրդէք: Մարդը հնարամիտ, գիտատար, ի չգոյն ստեղծող էակ մըն է: Ահագին բարդ եւ անհմանալի շինուող ունի ան, որով անոր մէջ բան մը անձանոթ, անձմբունի կը մնայ Աստուծոյ պէս միշտ: Հոս պէտք է փնտռել այն իրողութեան պատճառը՝ որ աշխարհի վրայ իրարու յար ու նման գոյգ մը մարդ տեսնուած չէ: Մարդիկ իրարմէ տեղ մը անպայման կը տարբերին, կը գտնուին: Ինչ որ անհատականութիւնն է կը զօգնէ անհատական աշխարհի մէջ խնդրոյ առարկայ չէ: Նաեւ գայլերու հաւաքականութիւն, ծուկերու համայնք չենք ըսել: Վոհմակ, ջորիլ, վտառ կ'ըսենք: Սրդաբու մարդը հետաքրքրական, հրաշալի երեւոյթ է: Բնագիտական առեղծուածային, անընտելի երեւոյթ է:

ՓՈԽՊՈՒՆ

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՌՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ

«ԱՐԱՐԱՅ» ՅԱՂԹԵՑ «ՉԵՐՆՈՍՈՐԵՑԻ» (1-0)

Խորհրդային Միութեան Ֆուտպոլի Առաջնութեան Մրցաշարին զոյգ, Կիւակի, 6 Յուլիսին, Երեւանի Հրազդան Մարզադահլիճէ վրայ, «ԱՐԱՐԱՅ» պատմութեան մասեց Օւսայի «Չեռնոմորեց» 1-0 արդիւնով: Մրցումին արդիւնքը երեք չհամապատասխանեց մրցումի իրական պատկերին: Արդարեւ, Արարայի խաղի ամբողջական գլխաւորեան օր-

ապետեցին եւ կոլ հեռակալու մէկէ աւելի առիթներ փայտուցին, մահաւանդ առաջին կիսախաղին, որուն 43րդ վայրկեանին է որ Պանստեմի հեռակալից խաղին առաջին եւ միակ կեպ, Անդրեասեանի մէկ փոխանցումին վրայ:

Այս յաղթանակէն ետք, հայրենի խումբը 18 կէսով կը պահէ երկրորդ դիմել ընդհանուր դասաւորման մէջ:

ՖԻԼՄՆԵՐ

ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ

Մեր նախնային թուով գաւառէն մինչեւ Թրանսայի շրջանի Ս. Դ. Հնչակեան դեկադարներէն ողբ. ընկեր Յովհաննէս Մովսէսեանի:

ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՅՈՎՀ. ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ

Վերջինքս փարկէն ստացանք թղթակցութիւն մը, որմէ տեղեկացանք, որ ողբ. ընկեր Յովհ. Մովսէսեանի մահը տեղի ունեցած է անցեալ Մայիսի 19ին, իր բնակարանին մէջ, ի փարկէ: Ողբացեալին թաղման կարգը կատարած է Արմ. Տ. Մեսրոպ Բնչ. Ժամկոչեան, ի ներկայութեան ընտանեկան սպանիւր պարագաներու և ընկերներու և ապա ողբացեալին մարմինը ամփոփուած է Թիէյի գերեզմանատունը:

Այս դառնակոկիծ առիթով

ԹՈՐՈՒՐՈ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անցեալ ամիսներուն, Նիւ Եորքի Առաջնորդարանի Ուսումնական Խորհուրդի Ատենայեան Պր. Նուպար Բրաքլեան և Հայ Դպրոցներու Կրթական Բաժանմունքի պատասխանատու և Կրթական Տեսուչ Օր. Սիլվա Տէր Ստեփանեան, Թորոնթոյի Ս. Սահակ և Ս. Մեսրոպ Հայ Դպրոցը այցելեցին: Անոնց կ'ընկերանար Տիկին Անահիտ Բրաքլեան՝ որ Նիւ Եորքի Ս. Գրիգոր Լուսաւորելի Անկղծեցող Հայ Դպրոցի ուսուցչուհի է:

Հիւրերը դիմաւորուեցան Հոգեւոր Հովիւին, Խնամակալութեան Ատենայեան Պր. Հայկ Աւելեանի, Տեսուչի Տիկին Գանտաւարեանի և ուսուցչաց կազմին կողմէ:

Առաւօտեան աղօթքէն ետք Հայր Սուրբը հիւրերը ներկայացուց աշակերտներուն, որոնց հայ դպրոցի և հայերէն լեզուի կարեւորութեան մասին խօսեցաւ Պր. Ն. Բրաքլեան:

Ժամը 11ին, բոլոր աշակերտները խմբուեցան սրահ, Օր. Սիլվա Տէր Ստեփանեան անուն ներկայացուց իր կ'ըմէ պատրաստուած լուսապատկերներով և ժողովը Հէտ փորձէթըրով հայերէն պատմութիւններ: Ապա բոլոր աշակերտները, մասնակցեցան Օր. Սիլվա Տէր Ստեփանեանի խանդավառ առաջնորդութեամբ հայերէն լեզուի ուսուցման յատուկ զանազան խաղերու:

Աշակերտներուն փոխադարձ

ստացուած են բազմաթիւ ցաւակցական հեռագիրներ:

ԿԵՆՍԱՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵՐ

Ոլբ. ընկեր Յովհ. Մովսէսեան ծնած է 1905ին Կիւիկիոյ մէջ (Էրզնէ): Եղեռնի օրերուն, 1915ի աշտորէն ազատուելով տարուած է Գուլիստանի որբանոց: Ապա Կիպրոսի որբանոց: Թուրքիայի մէջ ան աշակերտած է Կ. Ս. Ռենցի, իսկ Կիպրոսի մէջ մարզըւած և դաստիարակուած է ընկեր Սարգիս Ալթունեանի հսկողութեամբ ու զարմած հաւատաւոր. գործունէայ և նուիրեալ ընտանեկան մը:

Ողբ. ընկեր Յովհ. Մովսէսեան Թրանսա գաւով նախ հաստատուած է Լիւն ապա Տեսլի և ի վերջոյ Փարիզ. ու իր կեանքին մինչև վերջը եղած է գործունէայ կուսակցական ընկեր մը: Որպէս Թրանսայի Շրջանի պատմ. իրակներէն մին, ան ներկայ գտնուած է մասնակցած է 1972ին Չէյրմանի մէջ գումարուած Հնչակեան Ընդհ. Պատգամաւորական ժողովին: Եղած է Զահակիարի Փարիզի պատուակալ թղթակցը և Կիպրոսի իրենցներէն մին: Թրանսայի հնչակեան օրկան (Յաղթանակ) ամսագիրին:

Այս կսկծալի առիթով, խմբագրութիւնս իր խոր եւ զգածուած ցաւակցութիւններ կր յայտնէ ողբացեալ րենցեցոյ այրիին, զաւակներուն եւ Թրանսայի Շրջանի Վարիչ Մարմինին:

խանդավառութիւնը անսահման էր. բոլորը կը փափաքէին մասնակցութիւն խաղերուն:

Կէսօրէ ետք ժամը 5ին Օր. Տէր Ստեփանեան և Պր. Ն. Բրաքլեան Ս. Երրորդութիւն Նիւ Դիքսոյ սրահին մէջ, հանդիպում ունեցան ուսուցչական կազմին հետ: Մանօթացան անոնց մտահոգութիւններուն և դժուարութիւններուն և ըրին օգտակար թելադրութիւններ:

Ժամը 7.30ին, շոյն սրահին մէջ, անոնց հանդիպում ունեցան ծնողներու հետ: Պր. Բրաքլեան խօսեցաւ Ուսումնական Խորհուրդի և Կրթական Բաժանմունքի ձեռք բերած իրագործումներուն մասին: Ծոցադրուեցան Հայ Դպրոցներու Կրթական Բաժանմունքի լուսապատկերները, որոնց մասին անհրաժեշտ բացատրութիւններ տուաւ Օր. Տէր Ստեփանեան:

Ներկաները մեծապէս գնահատեցին կատարուած աշխատանքները և հայերէն լեզուի ուսուցումը հաճելի և մասշնչիլ դարձնելու համար այս օգտակար նախաձեռնութիւնները: Ոմանք ըսին որ երկար տարիներու երազ մըն է որ իրականացած կը տեսնեն, ուրիշներ իրենց զաւակներուն տուն տարած խանդավառութեան մասին խօսեցան:

Նման այցելութիւններ իրենց գնահատելի օգտակարութիւնը ունին թէ՛ ուսուցիչներու, թէ՛ ծնողներու և թէ՛ մանւանդ աշակերտներուն համար:

ՋԱՆԱԿԻՐ

ՀՈԼԱՆՏԱՀԱՅ ՆՍՄԱԿԱՆԻ

Հորանտային վերջերս ստացած ենք՝ 20 Յունիս 1975 թուականի թղթակցութիւն մը, որմէ կը տեղեկանանք, որ արձակուրդի այս շրջանին, ոչ մէկ ազգային շարժում կամ գործունէութիւն կայ:

Հայութիւնը հետաքրքրող միակ պարագան այն է, որ հոլանտական գրեթէ բոլոր թերթերը, մեծ համակրութեամբ արտայայտուած են Ֆրանսահայ անուանի ֆուլթայի իրաւարար Միշէլ Բիթապեանի մասին:

Հոլանտական մամուլին ցուցաբերած այս հետաքրքրութիւնը կապ ունի Եւրոպայի ֆուլթայի բաժակի մրցաշարի վերջին հանդիպումին հետ, հանդիպում, որը դիմաց մըրցեցան Անգլիոյ Վիտա ինսթիթուտը և Գերմանիոյ Պայթեր - Միլիթար փարիզի մէջ:

Արդարեւ, հայազգի Միշէլ Բիթապեանին վստահուած էր այս մեծ մրցումին իրաւարարութիւնը: Ֆուլթայի մրցաշարակալութեան ծանօթ է այն մըրցումին ընթացքին իրաւարարին որոշումներուն հանդէպ տեղեկուած տարակարծութիւններն ու վիճաբանութիւնները, որոնք ցաւալի միջադէպերու պատճառով փարիզի մէջ, և որոնց հետեւանքով, Վիտա ինսթիթուտը անգլիական մեծ խումբը իրաւագրութեցաւ չորս տարուայ համար մասնակցել: Եւրոպայի ֆուլթայի բաժակի մրցաշարին:

Միշէլ Բիթապեանի մասին տարիներ առաջ խօսած ենք՝ Զահակիար - Մարգարեանի էջերուն մէջ: Նշենք, որ ան 45 տարեկան է և ծնած է Նիւս իր ծընողները եղեռնէն ետք հայրենիքէն եկած ու հաստատուած են Թրանսա:

Բիթապեան շատ մը միջազգային մրցումներ վայել է, ընդ որս՝ 1968ին Սերսիկոյի մէջ, ինք 10 տարիներ ֆուլթայի խաղացած է Ֆրանսահայ խումբի մը մէջ: շատ համակրելի անձ մըն է, որ սահունօրէն կր խօսի ֆրանսերէն և հայերէն: Ինք սիրահար է նաև երաժշտութեան:

ԲՆԱԿԻՐ

ՏԻՐՈՒՆԻ

Ցաւով տեղեկացանք, որ Եւրոպ, 12 Յունիս 1975, Աղբխանդիոյ իր բնակարանին մէջ, ինչ կարճատեւ հիւանդութեան, մահկանացու կեցած է մեր բարեկամներէն:

ՈՂԲ. ՎԱՀԱՆ ՎԱՐՁՊԵՏԸ խոր սուգի մահելով իր գաւազները, բողբեր եւ ազգականական պարագաները:

Ողբացեալին բաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցան նոյն օրը, Աղբխանդիոյ Ս. Պողոս-Պետրոս եկեղեցիին մէջ, ուրկի հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Շարպիի գերեզմանատունը եւ ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Ողբացեալը հաւատաւոր եւ բազմամեայ նուիրեալ անդամ եղած է Աղբխանդիոյ Հ.Մ.Լ.Մ. Նուպարի: Այս խուր առիթի մարգարեք փակ մնաց երեք օր:

Այս կսկծալի առիթով խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կր յայտնէ ողբացեալին գաւազներուն՝ Տէր եւ Տիկին Յովհ. Վարձպեթի (Լոգալ) եւ Տէր եւ Տիկին Արաւ Վարձպեթի, բողբերուն, ինչպէս նաև սպանի բոլոր պարագաներուն:

ՍՈՒՏԱՆԱՀԱՅ ԿԵՆՔ

ՀԱՄԱԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ ԴԱՄԱՍՍՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԼՈՒՍԱՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Գերբ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չիլիքեանի ներկայութիւնէն լուսապէս օգտուելու ցանկութեամբ, Կաղուքիս բոլոր կազմակերպութիւնները, 6 Մայիս, Նիւ Եորքի Երեւելեան, ի պատիւ Սրբազան Կոր, համագործակցին մեծ ճաշկերոյթ մը կազմակերպեցին: Պատրաստուած համագաճաշկերոյթէն վերջ, Սրբազան Հայրը տուաւ հետաքրքիր դասախոսութիւն մը, Նիւ Եորքի Երեւելեանի ՀԱՅԹԵՐԻ ՊԱՅՄԱՆԱՆ ՍՐԱՎԱԾՐԵՐԸ: Միշէլ Բիթապեանի մէջ դրոշմուած պիտի մնայ, որովհետեւ մէկ մի սրբազային յատուկ իր բացատրութեան տուեցին, պատասխան վրայ ցոյց կը տրուէր գունաւոր լուսապատկերներ, արտաբերելով անոր ճարտարապետական հոյակապ կառոյցը, քանդակները և հաւաքած ծագործ հանճարը:

Զարեշարթի, 7 Մայիս, և

ԼՈՒՏՈՒՆ ՀԱՅ ԿԵՆՔ

Բ. ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻ ԴԱՇՆԱՍՈՒԹԻ ՆՈՒԱԳԱՆԱԴԵՍԸ (Մասնաւոր թղթակցութիւն Զահակիարի)

Ամերիկեայ ազանդաւոր զաւակահարուհի Փաղրիլիս Միքայելեանի նուագահանդէսը Կիրակի, 11 Մայիս 1975ին, Լուսաւորելի շրջանի Երեւելեանի և հրապուրելի անակնկալ մը եղաւ Լոնտոն նահապետի համար:

Շնորհալի այս հայուհին, 1972 Մարտին արդէն իսկ ունեցած էր իր առաջին ելոյթը, և արժանացած էր «Մայմ» և «Թելեկրաֆ» թերթերու երաժշտական դժուարահաճ գնահատաներու ջերմ գնահատանքին: Դրժարախառար այդ առթիւ իր Լոնտոն ներկայութիւնը վերջած էր իր ազգակիցներու ուղարկութիւն: Այս անգամ մեր զգացած անխառն վայելքը կը պարտինք՝ Ս. Գրիգոր և Ս. Սարգիս Ասպետաց Կարգի վարչութեան և յատկապէս համակրելի դերասան Գէորգ Մալիքեանի ձեռքերուն և փրփականերին:

Հակառակ որ զանաւորու Recital մը միշտ ալ այնքան դիւրամառելի չէ, սակայն նուագահանդէսի երկու ժամ տեղութիւնը՝ վայելեաններու արագութեամբ սանեցաւ և այս խոստումնալից արուստագիտունին ներկաները կարարեց իր շնորհալիութեամբ, բըռնողութեամբ և երեսակայութեամբ, զգայնութեամբ և ինքնադրոյշ հարազատութեամբ:

Իր ներքին արուստով և զուսպ ինքնավստահութեամբ ան իրագործեց լուրջ յայտագիր մը, որ իր տարողութեամբ և ալլադանութեամբ առաւելագոյն կեդրոնացում, ներշնչում և խորացում կը պահանջէր: Պալի, Պարպըրի, Պեթհոլենի, Հայտնի, Շումանի, հեղինակութեանը նուագուեցան իրենցմէ պահանջուած կըստով և զաւրդացած, շնորհալիութեամբ և հնչեղութեամբ, վառ երանգաւորութեան տեղեկ քաղցրութեամբ, քնքշութեամբ ի յայտ բերելով հոգեկան աշխարհի բնկուածներն ու խոփեցները:

Մեղի համար անխառն հանդիսի պահ մը եղաւ ունկնդրութիւնը Ալան Յովհաննէսի զանաւորու համար յօրինած «Shalimar» որուն ընդմէջէն Հայկական ժողովրդական երաժշտութեան մշակուած և զարգացած գոչարիկ արձագանգներով ողողուեցան մեր հոգիները:

Փաղրիլիս Միքայելեանը, որ կարող է իր հայութեամբ և չի փորձեր եւրոպական նման իր ազգութիւնը ծածկել իր հպատակութեան տակ, գեղեցիկ դեպքան է իր ժողովուրդին ստեղծագործ հոգիին:

Տեղին է այս առթիւ թելադրել որ կենդանի կոչուի Սփիւրեանայ Գեղարուստատարաց Համագործակցին Մարտին մը, որուն նպատակը ըլլաւ մեր Հայրենիքի և Սփիւրեանի արուստագիտները միջազգային գեղարուստատար շրջանակներու ծանօթացնելը:

Միայն Լոնտոնի մէջ, հանրաժանութիւն Մանուկ Բարձրեանի և Եպս. Նիւ Եորքի շրթականները՝ Լուսն Չիլիքեանի, Թարգիլիս Չիլիքեանի, Գեորգի Սիւնեան, զաւակահար՝ Մարկարիս Բաճեան և Գե. Գե. Գե. Մալիքեանը, որոնք ալ ժամանի են մեր անկերպան վաթսուամեակի առթիւ աղիւծ մեր Դաւաւակ արուստագիտներուն իշխանակը լուսապայս յարգած պիտի ըլլանք, ի թէ նաեւ յարգուողներուն: Մեր ազգին այս ազանդաւոր զաւակներուն վրայ

309

16 Մայիս 1975

Կ. ՍՄԱՅԵԱՆ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կր խնդրենք արտասանման մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարգ չեն դրկած իւրենց բաժնեգիրը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը: Զէկ կամ մանսա-փոս գրել «Sarkis Balayan»-ի անունին եւ ուղարկել փոստարկի թիւ 2111, Գանդի, Երևան:

ՎԱՐԱՍԵՌՈՒԿ ՀԱՅԱԿԵԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԵՐՈՒԱՆԴ ԹՕՓՈՒԶԵԱՆԻ ՀԵՏ ՎԱԹՍՈՒՆ ՏԱՐԻՆԵՐ ՍՈՍԶ

Ապրիլի մեկի (1974) ԱՐԱՐԱՏՈՐ Օրաթերթի հրատարակչի վրայ տպագրության մեկ ժամի օրը Սերգեյ Սոփոկանի ձգած գրական պատմությունը մասին, սովորապես վերաբերում է Պոլսի մեր ուսանողական տարիներին հանդիպումները Պարտիզանի մեջ, գրողական տարիներին արձակուրդներին չրջանին, և այդ առթիվ կազմակերպված վիճաբանական դասախոսությունները Դաշնական շնչակետի ուսանողներին, ինչպես նաև մեր չեպի Եւրոպա ճամբարներին, 1913ի Հոկտեմբերի վերջերը, պատահական ընկերակցություններ Օր. Վարդուհի Գալանթյանի (այժմ այդի Տիգրան Մանուկ Կեանի) և Բաբյան Հնչակեան նահապետներին, Փարիզ ուսանող Պարտիզանի Երևանի Թափուկներին:

Քեան Հնչակեան ուսանողներին հետ, ընկերականության և տնտեսագիտական ներթափանցումը, որոնք իր կանոններն ունեն, մեր հասարակության բարձր էին թվում:

ԵՐՈՒԱՆԴ ԹՕՓՈՒԶԵԱՆ (ՔԱՆՈՒՐ)

1910-1911 թ. վեր. ս զորությունը դարձած էր Պոլսի ուսանողական համար, ամպունները Պարտիզանի գոյությունը հայտնաբերվելու մեջ անցնում էր, որ ամպունները թիվն առավ, մանրանկարն էր Հայաստանին:

1912 թուին ան կը մեկնեք Փարիզ, հետևելու իրաւագիտութեան, Միջազգային, կարմիր այտերով, չիք հագնած շատ համակրելի նորահաս երիտասարդ մըն էր, որուն հետ բախտ վիճակուած էր 1913 թուի աշնան, միայն Եւրոպա ճամբարներին, երբ ան, տարեկան արձակուրդը նորէն հայրենի գիւղին մէջ, Պարտիզանի անդնդունի ետք, Փարիզ կը վերադառնար, շարունակելու իր ուսումը:

Եւ 1912ի վերջերք, խումբ մը ընկերներու հետ, իբր գործիչ գրկուած էր Վան և Տարսն, Պոլսոյ համալսարանը անորոշ ժամանակով փակուած ըլլալուն, և տարբի մը ետք նորէն Պոլսի վերադարձած էր, այս անգամ իրեն ուսանող Հոգանի Համալսարանին:

Գոյտանցա մեկնող ուսմանական շքեղագույն շրջանին մէջ է որ իրարու կը ծանոթանանք, բարձրին անտեղեակ իրարմէ, Ս. Զաւարեանի թաղումն ետքն էր, որու պատճառով ալ ուշացած էր Պոլսէն հեռանալս:

Հարգապաններու պէս գիրկընդխառնուած էինք, երբ ան ինձի կը ծանօթացնէր օրերդի մը հետ, որ Գերմանիա ուսանողներէր արդէն, մանկավարժութեան և հոգեբանութեան, և ուր պիտի վերադառնար, կարծեմ Միւնխեն: Վարդուհի Գալանթյան էր ան, աղջիկը բնիկ Գողթանցի, կողկասանայ մանկաւարժ Գալանթյանն էր, որ կարծեմ թէ Գրուսայի Ազգային Վարժարանի Տեւորէնն էր այդ տարին: Եւ յետագային ան կաւարժուեալ արժանաւոր դասուցիչը՝ ամերիկահայ գիտնական հանգուցեալ Մանուկ Սեանի:

Գոյտանցա ապի հասնելէ յետոյ, մենք պէտք էր ճամբան շարունակէինք Գոլքերէն Արեւելեան ձեպընթացով, ինչ անմոռանալի օրեր անցուցինք Երեւան միասին, երկարաձգելով մեր երթը:

Ինչ կարիք կար, կ'ըսէր Երևանը, շտապելու, կարծեմ թէ կը նախազգար իրեն վիճակուած վախճանը, չօգտուէնք առիթն, կ'ըսէր, և պարտինք այն վայրերը, որ կրնանք վերադառնալ:

Այսպէս ալ մենք երկու թէ երեք օր մնացինք Գոլքերէն, ուր հիւրանոց իջած էինք, վարձակալ երկու անգամ, մէկը՝ Օր. Վարդուհիին, միւսը՝ Երկուսիս համար: Այնտեղ ապրեցինք նախ Ազգ. Վարժարան, որուն տեսուչն էր Զ. Դարանաւար, բնիկ իգործիչ մը, Լիպարիտ անունով, որ նախորդ տարի Տրապիզոն եղած էր:

Հազիւ մէկ ժամ միայն մնացինք Պոլսումբէշի կայարանը, ուր Փոնիի հրապարակին վրայ, կը տիրէ արձանը Հոգեգործի ազատագրութեան մեծ հերոս Քոստի: Ս. Զաւարեանը և պատաններ, տնտեսական տարբերութիւն մը հոգեգործ մայրաքաղաքէն:

Բայց բոլորովին տարբեր եղած մեր տպագրութիւնը Վերնի-նայն, ուր ամբողջ հինգ օրեր անցուցինք, անանձնորթ, իրարմէ բաժնուելէ առաջ, վայելելով գեղարուեստական իրական հաճոյք: Երևանը մեր առաջնորդն էր, քաղի նախագէս ճանչցած էր Աւետիք-Հոգեգործի մայրաքաղաքը:

Մենք կ'ընթանէինք Փարիզի վրայ, փաստին հիւրանոց մը, և յաջորդաբար կ'երթայինք տեսարժան վայրեր, Շեֆարիք, կայաներական պալատը Դանապիտփին, ընդարձակ պարտէզներով, Ներկայացուցական Տունը (Խորհրդարան), և այլն: Մեր ժամանակին մեծ մասը ստորերկրային գարնելընտաններու մէջ կ'անցնէր, ուր համակ երաժշտութիւն էր, և ուր բախտով, իսկ զինքները անպայման օփերա կ'երթայինք: Փողոցներու մէջ իսկ կ'երթային և կը պարէին Շիբուսի եղանակներով:

Մենք իրարմէ կը բաժնուէինք. նախ Օր. Վարդուհի և Դարանաւար, որ կը մեկնէր Գերմանիա, իսկ Երևանը՝ ինսպուրի կայարանը. և զիպի Զ. Երեւանի թիւրքի վրայով, ան դէպի Փարիզ:

Երանելի օրեր, որ անցան երազի պէս: Աշխոյժ, խանդավառ, փայլուն ճառախօս և կենսուրախ, վերին աստիճան ընկերական, Երևանը առաջին զոհերն եղան Ազգ. ընկերներու հետ, որն ընկերներ ընկերներու հետ, որոնց շարքին էին տեղիւնական Փարսապը, որուն հետ անմոռանալի օրեր ապրած էինք Վանի մէջ, 1913 թուի ամբար, մեր հայրենակից և հեռուէ հեռու ազգականն եղող Գեղամ Վանիկեանը, և Պոլսի, Բերք, մեր վառ երիտասարդական ուրախութիւններու անբաժան ընկեր, ինձի պէս իրաւագիտութեան ուսանող՝ Տիգրանակերտցի Արաբեկ Ֆարանեան:

Ա. Թիւ շնորհակալութիւն Ա. ԱՐԱՐԱՏՈՐ թերթին, որ առիթ տուաւ մեր այս քաղցր ու տխուր վերյուշին:

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՆԶԵԱՆ (յապաւումներով)

ՆՈՐ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ՄԸ «ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ»

Հանդիսով ստացանք Հոս Անգլիայի մէջ նոր լոյս տեսնելու պատճառով ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ամսաթերթը, խմբագրութեամբ Ս. Նալբանդի:

Գաղտնիքազարդ և մարտի թուրքի վրայ հրատարակուած (մեծ ծաւալ և 8 էջ) այս ամսագիրն խմբագրութեան հասցնէ:

NOR SEROOND 3923, Edenhurst Ave. Los Angeles, Calif 90039 (U. S. A.) Տարեկան բաժանորդագրին է 10 Տոլար:

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ԵՇԽԱՐՀԵՆ

«ՀԱՅ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ»

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ՏՈՔԹ. ՎԱԶԳԵՆ ԱՅԳՈՒՆԻ

Հայ պարբերական մամուլին 180 ամեակին առթիւ (1794-1974) Մոնթրէալի մէջ գրք մը լոյս տեսաւ, բազմաշխատ և տաղանդաշատ գրագէտ՝ Տոքթ. Վազգէն Այգունիի կողմէ: Հրատարակութիւնը կը բաղկանայ 44 հատաւոր էջից և 29 ֆրանսա-տառ: Ահա աշխատասիրութիւն մը, օգտակար, որ գրասէրներուն գրադարաններուն համար կենսական է: Կու տամ քանի մը մէջբերումներ:

Տոքթ. Վազգէն Այգունիի հետեւեալ կերպով կը սկսի իր աշխատասիրութիւնը: «Ես, կ'ըսէր Նափոլէոն, աւելի կը սոսկամ խմբագրի մը դիւրարեկ գրէն, քան հսկայ բանակի մը երկաթեայ մահաբեր գործիքներէն: Ն. Ս. Պիոս Տանկերորդ Գաղտնիքն յորջորջած էր նոյն այս սոսկալի ալ զ'Լուալի գրէն: Մամուլը:

«Մաթէն» թերթի խմբագրապետ Սթեֆան Լօզան, 1925ին, մամուլին նուիրուած իր մէկ երկասիրութիւնը խորագրեց «Նորին Վեհափառութիւն Մամուլը»: Փրոֆ. Այգունի կու տայ թուականները և կը ներկայացնէ մամուլին երեւումը՝ զանազան երկիրներու մէջ:

Table with 2 columns: Rank/Category and Value. 1- Հոգն (Խաղաղ) 49, 2- Փերին (Չիւստան) 366, 3- Իտալիա, վերագործ 1563, 4- Յրանսա, 1605, 5- Զուիցերիա 1609, 6- Աւստրիա 1610, 7- Գերմանիա 1612, 8- Ազգիւր 1622, 9- Սալանիա 1626, 10- Շուէտ 1644, 11- Ռուսիա 1703, 12- Մատթա (Հնդկաստան) 1794, 13- Միացեալ Նահանգներ 1804, 14- Յունաստան 1821, 15- Ռուսիա 1826, 16- Ռուսիա 1828, 17- Սերպիա 1841, 18- Արաբական երկիրներ 1854

Հեղինակը կ'անցնի հալ մամուլին և նախ կը յիշէ ողբ-Պարոյր Սեանի երեք տղաները:

«Ու երբ տարաւ ալ մեր հողն եմք բողի, Ուր էլ որ հաւել, որեւէ կ'ընել, Անգլիոյ հետեւ եմք ամենուր բողի:»

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

ԱԻԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ

ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԱՐԻՐԱՍԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ (ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

Հանդիս ունի գրաւոր հասարակութեան հաղորդելու, բէ Նիւ Եորքի մէջ կազմուած և մասնաւոր մարմին մը, որ կ'ստեղծէ առանց արժանաւայել հանդիսութեամբ օգնել հայ գրականութեան փութեան՝ բանաստեղծ ՍԵՐՈՒՆԴ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 100-ԱՄՍԱԼԸ:

Հանգիստութեան ճախածեմութիւնը ստեղծուած է Եւրոպայի կազմակերպութիւններ, (Եսայի և Սանտո Սյուրի, Թիւրքիա Մեակուրայի Միութիւն, Հայ Գրականութեան Բաժնակցութիւն Սյուրի և Հայ Մեակուրայի Միութիւն):

Նիւ Եորքի հանդիսը տեղի պիտի ունենայ Նոյեմբեր 9-ի, Կ. Ի. Ժամը 2-30ին, «Սթեյքը Հիլը» պանդոկին մէջ, կազմակերպութիւններ կը խնդրուի նկատի ունենալ սոյն բոլակներ: Այս առիթի, ստեղծելու կողմէնք միւս հայաւոս կ'ընենք Եւրոպայի մէջ գործող մեր մեակութիւնները, որպէս իրենց Եւրոպայի մեակութեան կենդանի խաղակերպ 100-ամեակ, որ, ինչպէս ծագող է, փառաւոր հանդիսութիւններով պիտի օգնուի Մայր Հայրենիքի մէջ:

ԾԱՆՈԹԱՅԻՆՈՒՄ Գործադիր Մարմնի Թղթակցութեան հասցեն է՝ Issahagian Centennial Committee c/o K. N. Mararian 114 First Street Yonkers, N. Y. 10704

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՂԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏՄԲԱԹԱԹԵՐԻՐ

چاهاکیر

جريدة اسبوعية

ص ب ٩١١١ بالقاهرة ٢٤ ج - ت ١٣-٩١٥

صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سمير بياض (بالايدان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948 թ.

Տպագրանակ 3000

Արտատպեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԵԱՆ

Մեկականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՍԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 586 — ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 24 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ՀԱՏԸ ՋԵՌԻԷ 4 ԵԳ. ԴՏԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴՏԿ.

٥٨٦ رقم — الخميس ٢٤ يولي — ١٩٧٥

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՅՈՒՆԻՍ 23

Գրականության տարիները կը բաժնեն մեզ այն թուականները երբ քաղաքի սպանություն խուճապ էր յաջողեցաւ վերջ դնել թագաւորական այն բռնատիրութեան, որ իր դոյութեան ընթացքին ոչինչ տուաւ երկրին, չկրցաւ իր վրայ դրուած յոյսերը իրականացնել և աւելի շատ տիրապետող փաշաներու իրաւունքին պաշտպանը հանդիսացաւ քան խեղճութեան մէջ տուայտող բանուորին ու գիւղացիին:

Եգիպտոս ունեցած է և ունի իր տարեդարձները, բլլան աւնեք ազգային թէ պետական. անցեալի պատմութիւնը թէ ներկայի իրականութեան հետ կապուած: Սակայն այս բոլորին մէջ ամենայնպէս չկան որոշեալ տարիներ, որոնք հանդիսանայ Յեղափոխութեան տարեդարձը, որ ամէն տարի մեծ շուքով կը տոնուի 23 Յունիսին:

Եգիպտոսի Յեղափոխութիւնը, դարձաւ երկրին և ժողովուրդին ամենակարեւոր և ամենապատմական իրադարձութիւնը. բանի որ, շնորհիւ Յունիսեան Յեղափոխութեան, եգիպտացի ժողովուրդը իր պատմութեան մէջ առաջին անգամ բլլալով կ'ունենար ընկերային ամբողջական յեղաշրջում մը: Կը տապալէին աւատատիրական և թագաւորական կարգերը, կը հռչակուէր հանաւարականութիւնը և ընկերավարական կարգերը կը հաստատուէին: Միջին ու գիւղացիին կը դառնային տէրը՝ իրենց հողաշերտին և հողանքին, բանուորը բնականոն աշխատանքի և արդար աշխատավարձի իրաւունք կը ստանար, և մէկը ամէնքին ու ամէնքը մէկին համար՝ սկզբունքով երկիրը նոր ուղի մը կ'որոգեգրէր:

Յունիսեան Յեղափոխութիւնը կերտողներէն մին՝ իմաստուն, հեռատես, արդար ու քաջակորով նախագահ Անուար էլ Սատաթ. 6 Հոկտ. 1973ին հրաման կ'արձակէր եգիպտական քաջարի բանակին՝ ճեղքելու Սուէզի Զրանցքը: Վեց տարին յաջորդաբար շրջանէ մը ետք, եգիպտացի զօրքը ոտք կը դնէր յրանցքին աւերակներէն անցնելու, խորտակելով «Պար-Լե» կոչուած այն մեծ ամբողջութեան, որ խորաշերտէն փրփրականտի կողմէ տարիներով յանկերգուած էր՝ իբր թէ անխորտակելի և անանցանելի: Հոկտեմբերեան յաղթանակէն ետք, եգիպտոս վերստացաւ մաս մը Սինայի իր հողերէն:

Հոկտեմբեր 6ի յաղթանակը վերջին չէ և թէ մեծագոյն յաղթանակը պիտի բլլայ այս օրը՝ երբ վերստացուն բոլոր աւարքը գրաւեալ հողերը:

Եգիպտացի ժողովուրդը այս տարի կը տոնէ իր պանծալի Յեղափոխութեան 23րդ տարեդարձը, այն հաստատ վճռականութեամբ՝ որ մօտակայ ապագային, վերստին իր իրաւունքները որոշեալ հողերուն, յառաջիկային ստանալ շուքով և հանդիսաւորութեամբ պիտի նշէ Յեղափոխութեան տարեդարձը, իր ամբողջական սահմաններուն վրայ հնչեցնելով Մեծ Յաղթանակին շնորհները:

Արփա - Սեւան՝ 45.692 գծամեր

ԵՐԵՎԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ) - Արփա-Սեւանի շինարարները շարունակում են գործը ընդերքի վրայ: Աւարտին են մօտենում ստորգետնեայ թունելի շինարարական աշխատանքները: Յունիսի 1ի գրուած իրադարձութիւնը երկրորդութիւնը հասել է 45.692 մետրի:

Յունիս ամսին առանձնապէս լաւ են աշխատել թէ 8 թունելախորշի բանուորները, որոնք առաջ են անցել 100. գծամետր: Հորատանցքում միւս բաժանմունքներում առաջանցումը փոքր-ինչ դանդաղել է գոգահանա մոնթաժման աշխատանքներ կատարելու կապակցութեամբ:

Հորատանցողների ետեւից շարունակում են եռանդով աշխատել պեթնափորները, որոնք թիւ 7 թունելախորշում պեթնապատեցին 250 մետր. իսկ թիւ 4, 3 և 6 թունելախորշերում՝ համապատասխանաբար 104, 50 և 20 գծամետր:

Ջրատարի պեթնապատում պատերի ամրացման, ցիմենտի ներարկման գործում առանձնապէս յաջողութիւնների են հասել թիւ 2, 5, 8 և 9 թունելախորշերի կառուցողները:

Անցած վեց ամսում կառուցում հորատուել է 937 գծամետր: Յունիսի իրաւարը երկարացել է 170 գծամետրով, պեթնապատուել աւելի քան 400 գծամետր:

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ 23ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ ԵԳԻՊՏՈՒԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿԱՐԵԻՈՐ ՃԱՌ՝ ՄԸ ԽՕՍԵՑԱԻ

Երեքշաբթի, 22 Յունիս 1975, երեկոյան ժամը 7.30ին, Յեղափոխութեան 23րդ տարեդարձին առիթով, Նախագահ Անուար էլ Սատաթ քաղաքական կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ Գահիրէի Համալսարանի դասախոսական սրահին մէջ, Ազգային համագումարի առաջին նիստի բացման ընթացքին:

Նախագահը իր ճառին մէջ արտայայտուեցաւ երկրին քաղաքականութեան դիմագիծին և այն հիմունքներուն՝ որոնց վրայ կը հիմնուին եգիպտոսի յաջորդութիւնները: Երբ կ'ընկերու հետ:

Նախագահը արտայայտուեցաւ նաեւ ՍԱԿԻ զօրքերուն իրաւասութեան հանդէպ եգիպտոսի

դիրքը և ուժերու նոր տարանջատման համաձայնութեան մը հետեւաւ:

Նախագահը անդրադարձաւ նաեւ եգիպտոսի ներքին կացութեան, ընկերվար Միութեան, եգիպտոսի նոր ծրագրերներուն մասին՝ տնտեսական, ճարտարարհեստական, շինարարական և այլ մարզերէ ներս:

ԱԿՆԱՐԿ

ՊԻՏԻ ԱՐԳԱՋԱՏԻՆԲ ՈՒ ՑԱԻՆԲ

Այսօր, մեր հաւաքական կեանքի հիմնական անհրաժեշտութիւններէն մէկն է պայքարը աւատատիրականութեան, անկէրթութեան և լրքութեան դէմ: Սեր ազգային համակեցութեան վտանգ կը սպառնայ՝ ընդհանուր խաթմուելու և այլասերութիւն հակամիտութիւններու: Այս ողբերգութիւնը կը ծագուի համար կը բաւէ ետ նայել, սեւեռել անցեալին, ու մեր հին և նոր կեանքի զանազան երեւոյթներուն ընդմէջէն փնտռել մեր ազգային և ընկերային կեանքը իր պատմական ընթացքէն դուրս չտող շար ոգին:

Տարապոյս չկայ, որ մեր աւտանդական կեանքի և սփիւռքի իրականութեան հետեւանք բոլոր սայթաքումները, ղեղեւունքները ու անկումները կրնան դարձաւելի կարգապահ կեանքի վերադարձով: Եթէ, սակայն, հակադարձութեամբ է որ տակաւին մնանք հիւրընկալ ավերու վրայ, հարկ է որ մեր անհատական, ընկերային և հաւաքական կեանքի բոլոր մարդերուն մէջ, մեր զանազանութեան դաստիարակութիւնը դնենք ամուր հիմքում վրայ: Զսպենք անոնց յաւակնութիւններն ու յանձնապատասխանութիւնները: Հմբռնում դարձնենք անոնց մէջ խոնարհութեան և աշխատանքի սրբութեանը: Բառնանք ամէն հակամիտութիւն և տրամադրութիւն՝ արհամարհելու աւանդութիւններն ու մայրենի նուիրակութիւնները:

Անխուսափելի է այլասերութեամբ այն հաւաքականութիւններուն, որոնք կը հանդուրժեն ներկայութեանը ազգային մարդոց: Զանոնք իրենց բարոյական անկումէն փրկելու, իրենց կեանքի սկզբնական շրջանին իսկ, պարտքն է զիտակից ծնողին: Իսկ եթէ ապակաւնութիւնը պիտի խեղդէ անոնցմէ շատեր մեծք միւսայն պիտի արգակաւորուի:

Գիտի ցաւինք, մեր ժողովուրդին արժանապատուութեան հաշտին:

ԿԱՐԳԻՍ Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՓՈԽՊՈՒ

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԱԽԱԹԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻ ԳԾՈՎ՝ «ԱՐԱՐԱՏ» ՅԱՂԹԵՆՈՎ ԹՖԻԼԻՍԻ «ՏԻՆԱՄՈ»-ԻՆ (3-1) ԱՒԱՐՏԱԿԱՆԻ ՄՆԱՑ

Ս. Միութեան ֆուտբոլի գաւաթի (բաժակ) կրօնարարական մրցումը, երեսնի Արարատի և Քֆիլիսի (Տինամոյ) խումբերուն միջև, տեղի ունեցաւ Զորքշաբթի, 16 Յունիս 1975, երեւոյթի Հէրազեան մարզադաշտին վրայ 80.000 մարզասէրներու ներկայութեան և վերջապէս հայրենի խումբին փառաւոր յաղթանակով 3-1 (0-0):

Արարատի կողմը նշանակեցին Մարգարով, Պօպուեան և Պետրոսեան խաղին 48րդ, 59րդ և 65րդ վայրկեաններուն: Քֆիլիսի (Տինամոյ) կէտը նշանակուեցաւ խաղին 79րդ վայրկեանին:

Միւս կողմէ, վարչելով կրօնատի մէջ, «Ջարիա» յաղթեց Մոսկուայի բանակայիններու խումբին (2-1), 30 վայրկեան յաւելաւական խաղէ մը ետք, և աւարտականի ճաշ Երեւանի Արարատին դէմ:

Աւարտական մրցումը՝ երեսնի Արարատի և վարչելով կըրատի «Ջարիա» խումբերուն միջև պիտի կատարուի Շաբթ, 9 Օգոստոս 1975, Մոսկուայի ՎԷՆԻՆ մարզադաշտին վրայ:

Յաջողութիւն և յաղթանակ մը մարզեցնէ մեր հայրենի Արարատին:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու Գահիրէի և շրջակայից մեր յարգոյ հաւաքականութիւնը կը տեղեկացնենք թէ յառաջիկայ Թեմական ամբողջական ընտրութեանց անձնական կամ հօր հպատակութեամբ քուէարկելու իրաւունք ունեցողները պարտին նկատի ունենալ հետեւեալ պայմանները:

ա. - Անոնք որ նախորդ ընտրութեան առեն լեցուցած են իրենց ընտրական յայտարարագրիները, պէտք չունին նորից լեցնելու: Բ. - Անոնք որ նոր գիմնադրելի պիտի լեցնեն, պէտք է Ազգային Առաջնորդարան ներկայանան միջին, միասին բերելով իրենց կամ իրենց հօր հպատակութեան բնագիրը և իրենց ինքնութեան թուղթը (Պըթաա):

գ. - Տրուած բլլալով որ Զորքշաբթի, 20 Օգոստոս 1975, վերջնական թուականն է յայտարարագրիներու ստացումին, անոնք պարտին մինչև այդ թուականը անձամբ ներկայանալ Ազգային Առաջնորդարան իրենց հետ ունենալով վերոյիշեալ պաշտօնաթուղթը: Ուստի կը հրաւիրենք որ անձնական կամ իրենց հօր հպատակութեամբ ընտրելու իրաւունք վայելող մեր բոլոր ազգայինները նկատի ունենան վերոյիշեալ պայմանները ու անպայման կատարեն քուէարկելու իրենց ազգային պարտականութիւնը:

ՆԵՐՍԵՋ Մ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆ

Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց եգիպտոսի

Գատուարժան ներգրություն
(Ջահակի) շաբաթաթերթի
Առաջին

Ձեր ազգագրական շաբաթաթերթին 10 թվական 1975 թվականի մեջ կար յոթուներե մը՝ «Ինժ» շաբաթաթերթի ինքնիշխան խորագրով և որ կը կրէր՝ Վարդան Բենյ-Տիկլէրեան ստորագրութիւնը։

Ստորագրողը՝ արդէն՝ տեսակ մը մարտահրաւէր էր. հետեւեալ կարելի էր չի կարողալ զայն ախորժակով ընդունել։ Այս գրութեան հեղինակը՝ Արմաշապատի Բենյ-Տիկլէրեանը, հայրը՝ ինծանձնած մըն է. իսկ իր այս յօդուածին մէջ, ան ունի կարգ մը արտա-յայտութիւններ, գաղափարներ ու եզրակացութիւններ, որոնք ոչ միայն զարմանալի են այն առումով, որ անոնք ու վերաբեր-րական։

Արդարեւ, ըստ այդ գրու-թեան չէզոք ըլլալ, կը նշանակէ լատինականի՝ ոչ մէկուն, ոչ ալ՝ ոչ ունի ծախ հատուածին։ Աւելին՝ կը նշանակէ երկուսու-թիւն, խորամանկութիւն, իա-բէութիւն և համակերպութիւն։

Եւ կը շարունակէ. «Ունի մեր հանրային կեանքը բոլորով և առաջնորդող մասով և կազմա-կերպութիւնները։ Սեր պայտա-կանութիւնն է, որպէս զիսա-կից հայ, համաձայն մեր խղճի ու դատողութեան թելադրու-թիւններուն, պատկանի կողմը-րէն մէկուն կամ միւսին, տար-բերութիւն չընէր թէ մեր հա-մոգումը կամ նախապայտութիւնը՝ աջ կը տանի մեզ, թէ ձախ, շի-տակի՞ն զօրավիզ կ'ըլլանք թէ սխալին, հերիք է որ ըլլանք մե-կուն կամ միւսին հետ»։

Այս բնաւ չ'ընդունի ինչ ըսել է հերիք է ըլլալ շիտակին կամ սխալին զօրավիզ. երբեք ի վեր պէտք է ըլլալ սխալին քաջա-րող՝ ազգային կալուածէն ներս։

Եթէ, պայմաններու բերմամբ, միայն մէկ կողմը մը կամ հատ-ւած մը կայ գաղութէ մը ներս և համոզուած եմ որ այդ կող-մին ուղղութիւնը սխալ է, ին-չեւ պարտաւոր եմ պատկանելու քաջաբերել այդ կազմակերպու-թիւնը։ Կրնամ, անհատապէս ալ, ցանալ օգտակար ըլլալ գաղութ-թիւն, ազգիս, հայրենիքիս, եթէ չի կայ ձեռն ալ ընտրութիւն կամ հնարաւորութիւն։

Երկրորդ յատկ է որ, հա-մաձայն յօդուածագրին, երբ կ'ըսէ թէ մեր պարտականու-թիւնն է պատկանի կողմը մէկուն կամ միւսին միաժամա-նակ յիշատակելով որ մեր հան-րային կեանքը առաջնորդող մա-սով և կազմակերպութիւններ ունին, հեղինակին որոշ անո-գումն ու եզրակացութիւնն է որ, ամէն գիտակից հայ, պէտք է պատկանի կուսակցութեան մը, չ'ըսեր համակրիլ, այլ պատ-կանիլ։ Ուրիշ խօսքով, ամէն գիտակից հայ, պարտաւոր է ըլ-լալ կուսակցական, շարքային, և երբ չէր պատկանի, ոչ ալ ինչ և ոչ ալ ծախ հատուածին, ու-րեմն. անկուսակցական մըն էր, այն ատեն ձեռք կ'ընէր երկուս-նորու, խորամանկութիւն, խա-բէութեան և համակերպութեան դասակարգին մէջ։

Շատ հետո՝ զնաջ մեր հե-ղինակը, Թուրք կուսակցականը նշոյնիս՝ այս վերաբերական, արհամարհական և սխալ կար-ծիքը չ'ունի ոչ կուսակցական իր հայրենակիցներուն հանդէպ։

Ուրիշ բան է ըլլալ ոչ կուսակ-ցական և ուրիշ բան է ըլլալ ան-տարբերազգային հարցերու հան-դէպ։ Հեղինակ մը պարտի ըլլալ յստակ և պարտի չի փոթիլ ու մէկ ջուրով լուսն սմէն ինչ։ Այսպիսի սխալ մը անշուշտ, անարդարանալի է անշուշտ, մասնաւորաբար գրութեան մը

պարագային երբ հեղինակը ան-հրաժեշտ ժամանակը ունի հար-կաւոր սրբագրութիւնները ու յստակացումները ընելու։ Գրու-ածը մը չի կրնար մէկէ աւելի ձեւերով հասկցուիլ։

Անկուսակցականներուն մէջ, անշուշտ կարելի է, գտնել նաեւ ազգային հարցերու անտարբեր անձերու փոքր համեմատութիւն մը. այս դասակարգը ոչ մէկ ա-տեն յիշատակութեան արժանի է. միայն՝ ջանալու է այսպիսի-նները աւելի հետաքրքրել, մո-տենցեւէ ազգային հարցերուն՝ որպէսզի, իրենք ալ, հետզհետէ ըլլան օգտակար և կատարելի-րենց պարտականութիւնները՝ Ազգին հանդէպ։

Հետեւեալը, երբ ոչ կու-սակցականի յիշատակութիւն կ'ընեն, կ'ուզեն ակնարկել ա-նոնց որոնք առանց շարքային ըլլալու, անտարբեր չեն մեր ազգային հարցերուն և կը բերեն իրենց նպաստը իրենց գաղու-թին, Ազգին և Հայրենիքին։

Ըստ իս, գաղութ մը կուսակցա-կաններու և ոչ կուսակցական-ներու հաւասարակշիռութիւն մըն է նոյն ազգին պատկանող անհատ-ներու չէզոք կամ ակնաւի բա-ռերը ունին իմաստի և հակադ-րութեան իրենց անպատկանու-թիւնները, և այդ իսկ պատճա-ռաւ նախընտրելի է թերեւ չի գործածել զանոնք, այս պարա-գային։

Ոչ կուսակցական մը լաւ ու ճշգրիտ կը գնահատէ կու-սակցութեանց օգտակարութիւ-նը սփիւռքի մէջ, մանաւանդ ազգապահպանումի և փրկա-կանտի տեսակէտով։ Բաւ է որ, այդ կուսակցութիւնները ծան-րախոհութեամբ ու վայելիչ ըլլու-թեամբ շարունակեն առաջ տա-նիլ իրենց գործը և իրենց մա-սուլը։

Փոխադարձաբար, կուսակ-ցութիւններն ալ, վստահ եմ որ, կը հասկնան ու ճիշդ կը գնա-հատեն ոչ կուսակցականը։ Եթէ այս վերջիլը չի պատկանի ունէ կուսակցութեան, պատճառը, թերեւ, այն է որ չի սիրեր զինուորագրուիլ կազմակերպու-թեան մը մէջ, և կ'ուզէ լրիւ պահել իր անհատական համո-զումներու և որոշումներու մա-քաղական ազատութիւնը։ Կու-սակցութիւն կամ անհատ, եր-կուրն ալ, իրենց ուրոյն գործե-լակերպը ունին Ազգին ծառայե-լու ու օգտակար ըլլալու։ Նա-խապրութեան ու խառնուածքի հարց է։

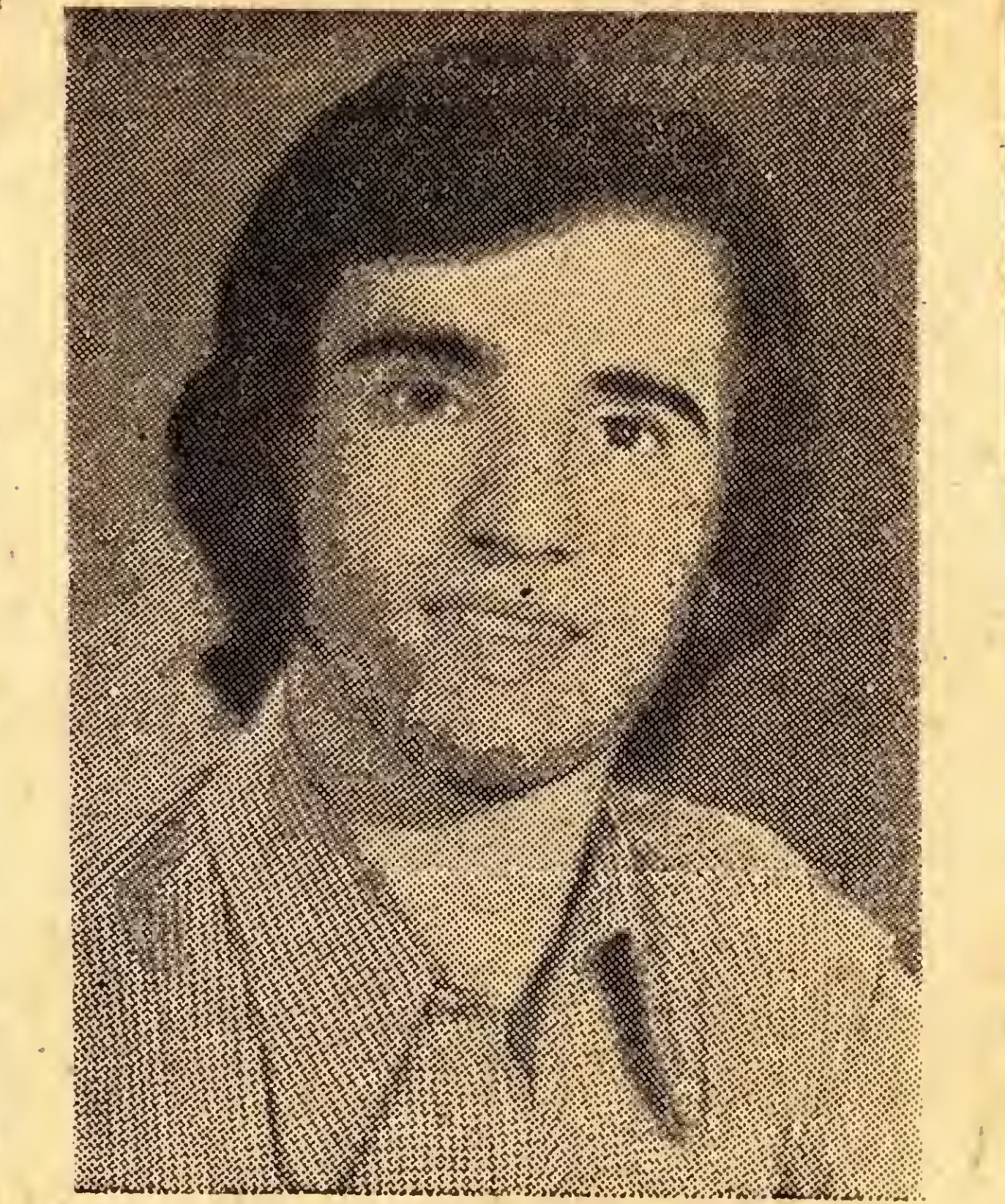
Ոչ մէկ ազգի մէջ, ամէն անհատ, անհրաժեշտօրէն կը պատկանի կուսակցութեան մը. ընդհանրապէս, ոչ կուսակցա-կաններն են որ միշտ կը կազ-մեն խորոր մեծամասնութիւնը, ամէն ազգի մէջ, երբ մէկէ ա-ւելի կուսակցութիւններ գոյու-թիւն ունին։ Եւ առանց այդ ոչ կուսակցականներու խորոր մե-ծամասնութեան, կարելի պիտի չ'ըլլար, ի վերջոյ պահել այդ կուսակցական կազմակերպու-թիւններն ու իրենց մասուլը-ազգի մը, մասնաւորաբար այս զանազանութիւնն ու պէտք ունին կուսակցութիւնները գոյատե-լու, իմաստաւորութիւն, ծառա-յելու, սիրաշահելու և իրենց նպատակները իրագործելու հա-մար։

Լաւ էր վերջիցեցեւ այս բոլորը, մասնաւորաբար երբ ինքզինքնին կը գործեն գրու-թեան մը առջև որ չէ գիտած յստակ և ճշգիւ բնութիւն ոչ կու-սակցականներու անխոստարի-անհրաժեշտութիւնը. կարեւոր-թիւնը և օգտակարութիւնը։ Բայց կուսակցութիւնները լաւ գիտեն այս ճշմարտութիւնը։

Ա. ՊԵՏԻՍԻԱՆԻԱՆ
Գանձի, 16 Յուլիս 1975

ՈՐԱՆՈՐԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ տղեկացանք, որ Հայկական Ընթերցասրահի Հ. Մ. Մ. Ի երիտասարդներէն՝ Կարո Նազիրկանեան, որ Գանձիի «Տոն Պոստ» արհեստագիտական հիմ-նարկի հնգամեայ մեկնագիտակցա-նիւթին կ'ուսանէր, յաջողութեամբ

ԿԱՐՈ ՆԱԶԻՐԿԱՆԵԱՆ

անցուցած է ամառային իր ֆեմու-րիւնները եւ արժանացած օգնա-կան մեկնագրէի վկայականին։

Այս ուրախ առթիւ տեսանք կը ընդհանուրենք զինքը եւ իր ծնող-ները ու կը մղանք իրենց յա-ջողութիւնները։

Իստակեանական
Հանդիսութիւններ

ԵՐԵՎԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ)։ Աւ-եթի Իստակեանի 100-ամեակի յոբելեանը պատրաստուած են հան-դիսաւորութեամբ երկու եղբայ-րական բոլոր հանրապետութիւն-ները։

Ուրախացի գրողներ միու-թեամբ, վարչութեան առաջին ֆա-րսուղար, Աւեթի Իստակեանի ծը-նըդեան 100-ամեակի օգնակա-նութեան համաժողովներէն յո-բելեանական կոմիտէի անդամ Վ. Կոչալեանի գլխաւորութեամբ, մեակել է միջոցառումներ լայն փառք։

Գեղարք հրատարակութիւնը պատրաստուած է Աւեթի Իստակե-անի ընթերցելի ժողովածուն։

Գեղարքի ընկերութեան հրա-տարակութիւնը լայն կ'ընթացի քա-նասեղծ Վ. Կոչալեանի պրոբլե-մի՝ նուիրուած վարպետի կեանքին և սեղծագործութեանը, Ուրախ-եանական գրականութեան հետեւ կապերին։ Քիւրտու, Կանեւու, Օսե-սայու, Խարկովու, Խերսոնու և Խերսոնի Մարգի Վ. Կոչալեանի օրագրում որը բաւեալ է, ինչ սոցիալիստական մրցութեան մէջ է հայկական ԽՀԱՍԵԹԻ օրա-ցի հետ, կ'անցկացուին յոբելեանա-կան Իստակեանական երեկոներ, որոնց մասնակցելու կը հրաւի-րեն գրողներ Հայաստանից։

Ուրախացի գրողներ Միու-թեամբ կը կազմակերպուի յո-բելեանական երեկոյ եւ կը բացուի Իստակեանի կեանքն ու սեղծա-գործութիւնը լուսաբանող ցուցա-հանդէս։

Նախատեսուած է մամուլով, ռադիոյով եւ հեռուստատեսութեամբ աւելի յանախակի հրապարակել վարպետի կեանքին ու սեղծագոր-ծան հանապարհին նուիրուած հիփեր, ուրախութեան նոր բարձ-րացումները։

Աւեթի Իստակեանի անու-նով փառքներ կը կոչուեն Գիւ-նուս և Օսեսայու։

Հ Ո Փ Ե Հ Ա Ն Ք Ի Ս Տ

Այսի Տիկին Եւֆե Ծանցեան, Տոփ. Արեգ Ծանցեան, Էր եւ Տիկին Վահան Զեյնեան եւ զաւակներ, ինչպէս նաեւ համայն պա-րագները կը ծանուցանեն, քէ յառաջիկայ Կիրակի, 27 Յուլիս 1975, առաւօտեան ժամը 10ին, յաւառ Ս. Պատարագի, Ս. Գրիգոր Լուսա-ւորիչ եկեղեցիին մէջ, հոգեհանգստեան պատճեն պիտի կատարուի, ի-րենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ ազգականին։

ՈՂԲ. ՀԱՅԿ ՕԶԱՆՆԵՍԵԱՆԻ

մահուան առաջին տարեկիցին առթիւ։
Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ներկայիս հաճոյքն ունինք հաղորդելու մեր յարգոյ հասա-րակութեան, թէ Գալուստեան Ազգային Վարժարանի Բարձրագոյն Նախակրթարանի Գ. Գաւարանի Պետական ամառային ընկերութեանց մասնակցող 13 աշակերտներէն 12ը յաջողած են։ Սոսքին հանդի-սացած է Մարիամ Անդրանիկեան, ստացած է 236 նիշ, 91 ./. երկրորդ հանդիսացած է Վարդանուշ Զատրեան, ստացած է 214 նիշ, 82,3 ./. իսկ երրորդ Սօնիա Ասլանեան, ստացած է 205 նիշ, 78,8 ./.։

Կը հաղորդենք նոյնպէս, թէ Զ. Գաւարանի Պետական ամա-ռային ընկերութեանց մասնակցող 18 աշակերտներէն՝ յաջողած են 15ը։ Առաջին հանդիսացած է Ծամիկ Հալաբեան, ստացած է 284 նիշ, 94,8 ./. երկրորդ հանդիսացած են Մարի Ժամկոչեան և Անի Նալպանտեան ընդհանրով 277 նիշ, 92,5 ./. իսկ երրորդ Գասիա Տէօփ-լէթեան, ստացած է 270 նիշ, 90 ./.։

ԴԻԻԱՆ ԳԱՀԻՐԵԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՈՐԴԱՐԱՆԻ

Այս ուրախ առթիւ խմբագրութիւնս ցերեկէն կը ընդհանուրենք զինքը եւ իր ծնող-ները։

ՍՈՎԵՏ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՒԱՍՏՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՄԸ
ՍՈՒԵՏՐԱԿԱՆ ԳԵՏՆԻ ՎՐԱՑ

ՊՈՐԻՍ ՊԱՆՆՈՎ
(Ն.Մ.Գ.ի մեկնաբան)

Սովետ Միութիւնը առեւտրա-կան եւ ճեմեակային կապեր կը մեակէ 90 երկրներու հետ՝ առեւ-տրական հաւաճայնութեանց եւ ժողովրդներու փոխ-յարաբեա-րեանց բարեկամական հիման վրայ։ Միացեալ Նահանգները այդ եր-կրներուն մաս չեն կազմեր, իր Գոնկիսի սխալ կեցուցմէն բե-մամբ, ինչ որ լուրջ վնաս հասցուց Ամերիկայի եւ Սովետ Միութեան միջեւ առեւտրական եւ քրե-ական յարաբերութեանց յաւե-լման։ Այս պարագան ամերի-կացի ծերակուսակցներու պա-տիւրակութեան մը հետ եղած հան-դիպումի մը ընթացքին, իրենց նկատուած յանձնուցեալ սո-վետ երեւոյթաններու կողմէ Սո-վետ Գերագոյն Խորհրդի գրա-ւեսեակներուն մէջ։

Արեւմտեան Գործող յանձնա-դով առեւտրական Միջադի Սու-լով շեշտեց քէ Սովետ Միութեան առեւտրական եւ ճեմեակային յա-րաբերութիւնները պիտի չի կապ-ուեն հարցերու հետ որոնք հե-տու եւ առեւտրականութեան եւ ո-րոնք Սովետ Միութեան ներքին ի-րաւասութեանց սահմաններուն մէջ են։

Միացեալ Նահանգներու Քոն-կիսի կողմէ առեւտրականութեան խտրականութիւնը որդեգրուիլ եւ, Սուլով ըսաւ քէ Սովետ կառա-վարութիւնը անկարելի կը համարէ գործադրել 1972ի առեւտրական համաձայնութիւնը, ըստ Միացեալ Նահանգներու առեւտրական օրենքի օր եղանակներով։

Առեւտրական օրենքը, որ ի գորտ եղաւ Յունուար 3ին, կը պարտադրէ Ս. Միութեան իբրա-նալու։

Սովետ Միութիւնը որ սովետ հեռանքը ըլլան յատուկ դիմել մը վրայ, բաղադրամբ աւելի քան հարիւր ազգութիւններու՝ որոնք կը բնա-կին Ս. Միութեան մէջ։ Հեռանքը, յայտարարուած իբր իւրաքանչեւ ֆալաւայցներ, կը պահանջէին Ս. Միութիւն հայրենադարձութիւն, բնական է նման օրենք մը, ըն-դունուած էր Քոնկիսիէն, պիտի չի աղկալուեր ընդունուիլ մեր կող-մէ, նկատել տուաւ Սուլով։

Սովետ Միութիւնը ճշմարիտ առանց այն օրենքներու որ պիտի ձեռք առնէ սովետ-ամերիկեան ա-ռեւտրական մեակումէն, ան պիտի տարուակէ զգալիօրէն բարեկաւել իր ճեմեակային վիճակը։

Երբ օտարերէն սովետ հողին վրայ են, ամերիկացի ծերակուսա-կաններ, որոնք պատիւրակութիւնը կ'առաջնորդուին Հուլիսը Համա-Յրեյի եւ Հիւսիս Միութի կողմէ, առ-դէն համոզուած էին քէ ճիշդ էին մեր բաւեանքը։

Խօսելով Սովետ Գերագոյն Խորհրդի հետ հանդիպումի մը ընթացքին, Հուլիսը ՀամաՅրեյ յայ-տարարեց քէ՝ սովետ ժողովուրդը կ'ընդ իսկապէս հպարտ ըլլալ իր ձեռք առած յառաջդիմութեանց հա-մար՝ ճարտարաւեստի, բուսա-կանութեան, գիտութեան եւ քե-միկոմիայի մէջ։ Ամերիկացի հիւ-րերը տեսան որ Ս. Միութիւնը ոչ մեկ տարւորութիւն կը ցուցաբերէ ա-ռեւտրական մրցակցութեան գիտելի վրայ, ծառայէ քէ Ամերիկայի եւ-կար օրացի վրայ եղած առեւտրա-կան տարբերութիւնները վնասուած են, չեն հաւասարի այն չափազանց բարձր գիտելի՝ իւրաքանչեւ տարբեր պատկանելու համար եղած։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, ո-րոնք ցարդ չեն դիմած իրենց բաժնեկիցը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը։ Զեք կամ մանսա-փոս օրեւ «Sarkis Balayaz»ի անունին եւ ուղարկել փոստակով թիւ 2111, Գանձի, Երեւան։

տարեկանին: Իսկ ՏԻՒՆ Սէրի
Ուլիբժ, որ մեռաւ 8 Հոկտեմբեր
1971ին, 115 տարեկանին, եղաւ ա-
ւելի բախտաւոր: Կեանքին տևե-
լովթիւնը համապատասխանէր 7
սերունդներու: Կրթաւոր տեսնե-

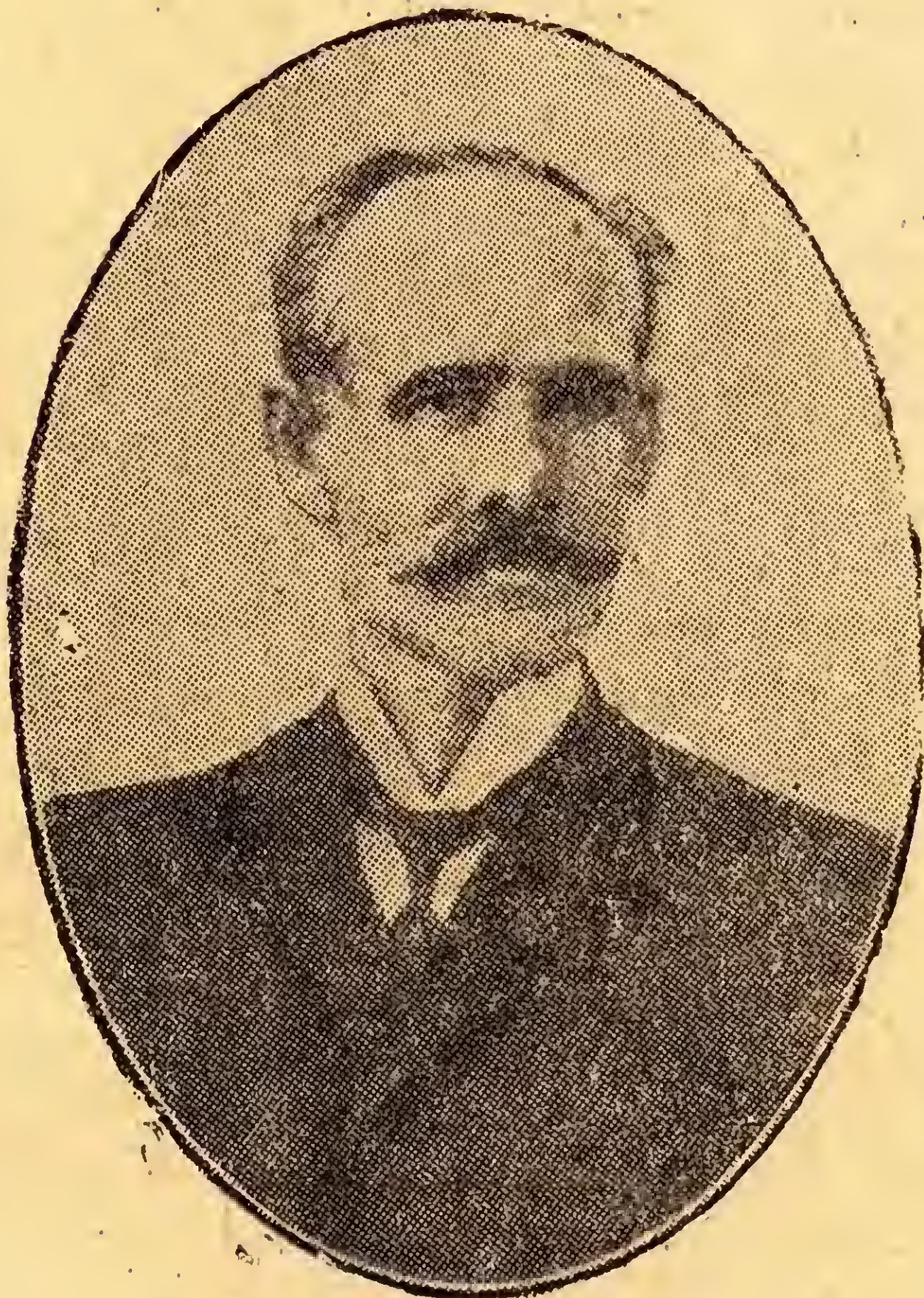
(6247 - shu k 4)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԵԾՆ ՄԱՒՐԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

2. ԳԱՆԳՐՈՒՆԻ

Հայ ազատագրական պայ-
քարի ճանապարհին ղոհուած հե-
րոսներուն մէջ էր՝ աննուաճ, հե-
րոս, զեկավար, մարտիկ, իթթի-
հատի երգուեստ թշնամի՝ Մեծն
Մուրատը (Պօյաճեան), որ կեսա-
րիոյ մէջ պիտի ձերբակալուէր և
1915ին, դիմանալէ ետք՝ անաւոր
չընթացարունքներու պլտի կախա-
ղան բարձրանալու խրոխտարար և
գիտակցօրէն։

ՄԵԾՆ ՄՈՒՐԱՏ
(Լ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ)

Գրեմ Գափուռի ցորցի կազմակերպիչն էրեն (1880 Պոլս), Սասնոյ շրջանը մօտ ամիս մը թափան Դ. բանակին և քրտերու դէմ պաշտպանող... Շնորհ Սեմա, Տաւրերիկ, Պր. Պր. Գ... ր... մինչև վերջին հերոսաւարտ պատենչի վրայ ինքն պաշտպանութիւնը կազմակերպող, Պոլսոյ Թէշկական Համալսարանի այս խիզախ հայորդիին կենսաքին մասին մանրամասն գրուած է Սմբատ Բիւրատի (Վրլտղէ Սասուն) հրակայ հատորին մէջ, ուր տրուած են Ափրիկեան Տրիպոլիս արշարած և 1907ին միայն անկէ վերաջուած հերոսին կենսաքին մասին հոյակապ վկայութիւններ:

Եղիշտահայ մասնորական
Գարբիէ Թադեորեան, առիթը ու
նկատ է Մաւրաւը ճանչնալու կէ
տարիոյ բանտին մէջ իսկ, և զրա՞ծ
է այդ մասին իր «Գործ Գայլը
Կատկեր էր» (1953ին) Գահիրէ
տպուած վէպոյ թիւններու հատո
րին մէջ իր տպահորոթի, ննիքի,
իւր մասին զրած են Սիրվադը, Յ.
Ճանկիւեան, Գէորգ Զառու (Վը
կայաթիւն), Ռուբէն (Յուլիւր Գ.
հասոր) և Ժամանակի բ զմաթիւ
թերթեր: Կիլիկիոյ շրջանի որպէս
երեսփոխան մ/ական է եղած ան,
որ դէմ ճռուեալած է Հայոց զին
ւորագրութիւնը՝ Օսմանեան բանե
կի մէջ, ի թիթիւտի օրով: Ան Պոլ
սոյ Ազգային Գանձարարանի

Դաւանական և Քաղաքական Ժողովներու անդամ եղած է Առաջնայի կոտորածին (Ապրիլ 1909) առթիւ չէ՛ք քաշուած ամենաբռնուն կերպով բողոքելէ՝ Իթթիհատեան ծրարութեան կիկիկոյ պղծտին դէմ, և խղիղախոթիւնը հասցոյցած է հոն, որ ազգային ուրիշ երեսփոխան Ս. Սուրինի հետ միասնաբար, բարձրացած է Օսմանեան երեսփոխան (Իթթիհատական) Յակոբ Պապիկեանի սենեակը և լուսանըկարած է անորը՝ Առաջնայի աղէտին մէջ Ի՛թթիհատի պատահաւանատուութիւնը չընտող տեղեկագիրը... որուն համար Իթթիհատը չներեց և թունաւորեց իր շարքայինը՝ Յ. Պապիկեանը, Յ. Պապիկեանի պարագաները, յետագային Պոտոյ մէջ իսկ գինդադարակէ տեղ հրատարակեցին հայերէն՝ քաջ Պապիկեանի տեղեկագիրը:

Մուրառ Գոյաճեանի թեզն էր, որ ընդունուեցաւ Գլխայ Հըն-
չակեան Կուս. Զ. Համագումարին
(1909), որ տեւեց չորս ամիս։ Սոյն
Համագումարին երեք ուղղութիւն
բարխոտի մէջ էին։ Սակաւ-Գիւն-
եան, Փարամաղ, Աղաթիւ, Ռստա-
նիկ, Սինիք կը պնդէին՝ որ Ե-
րիտ. Թուրքերուն դէմ պայքարը
պէտք է շարունակուէր անխնայ,
այնպէս՝ ինչպէս Համիսի դէմ, թէ
ստաւլին օրէն իլիկալ աշխատան-
քի պէտք է անցնէր կոստակոյն-
թիւնը։ Ուրիշ վողքը իմարակ մը՝
Հմայեակ Արամեանցի գլխաւորու-
թեամբ կը պնդէր, որ Օսմ. Սահ-
մանադրութեան հաստատուող
նոր պայլամները սուղգոտած էին
եւ պէտք էր զենքերը վար գնել...
Արամ Աշըքպաշեան, Ն. Զաքար-
եան, Մուրառ Գոյաճեան ըսէին
դաւադրական ծրագիրին՝ նկատի
ունենալով Տաճկահայ ժողովուրդի
ուսանալու եւ քայքայելու յիճակը.
անոնք յոյս ունէին, որ ժողո-
վուրդներու միջեւ ատելութիւն
պայման կը մեղմատէ եւ խաղաղ
պայմաններու մէջ կարելի է առել
լաւ կազմակերպել ժողովուրդի
ինքնապաշտպանութեան ուժերը,
որպէսզի երբ մօտենայ Թուրքիոյ
քայքայման պահը, կտրենայ ժո-
ղովուրդը դիմել վճռական (յեղա-
փոխական) քայլին։ Ժողովը կ'ո-
րոշէ։

Նկատելով որ բարձր ճացիո-
նալիսները եւ անոր ճացիոնա-
լիզմի առաջադիւծ քաղաքական
գործիչները (Իթքիմա) գիտակցա-
բար կը ձգտին ազգայնացնել Ռուս-
իոյ բազկազգային յէ բուրձա-
րները եւ նուրիչ գտնով բուրձա-
զուրբան մէջ՝ Օսմանցի ընդհա-
նո քահուան տակ, ժողովր ժխ-
տելով կը ժխտէ ազգայնացման այդ
(Տար. տես. էջ 3)

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՏՈՔԹ. ԱՀՄԷՏ ԱՊՈԻ ԻՍՄԱԵԻԼ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Եգիպտոսի Ելեւմտական Նախարար՝ Տոքթ. Ահմէտ Ապու-
Իսմայիլ, որ եգիպտական պատուիրակութիւն մը զլիւանորսժ
Մոսկուա կը զանուէր բանակցելու համար զանազան հարցերու
շուրջ երկու երկիրներուն միջև :

Պատուիրակութիւնը, Ուրբաթ Յուլի 25/ին գիշերլ, մեկնեցաւ Ս. Հայաստան երկու օրուան այցելութեան համար, ուրկէ կրկին վերադարձաւ Մոսկուա բանակցութիւնները շարունակելու համար, կը գրէ Սպետէլ Մուլք Խսլի ԵՍԼ ՍԷԼ ս մ յ/ Մոսկուայի թղթակիցը:

Հայկական ԽՍՀ Կառավարութեան
Ն ո թ Կ ա գ մ ը

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ)․- Յուլիսի 3-4ը տեղի ունեցած Հայկական իՍՂ Զրդ գումարման գերագույն Սովետի Առաջին սեփական, կազմակերպչ Հայկական իՍՂի կառավարութիւնը՝ (միկիստարների սովետ)։ Հայկական իՍՂ Միկիստարների Սովետի նորից նշանակուած նախագահ՝ Գրիգոր Արզումանեանի Սովետացրած կառավարութեան նոր կազմով, կան մի շարք միջոխութիւններ։

Հանրապետության շրջան միջնատրոնների ազդեցիկ նախագահի նոր առաջնությունը են նշանակվել: Կարեն Ղաթարեանը և Ռեմա Սվետովան: Հանրապետության Գիւղատնտեսութեան միջնատր է նշանակվել: Հենրիկ Թարգումանեանը, բարձրագոյն և միջնակարգ մասնագիտական կրթութեան միջնատր: Լիւդվիգ Ղարթեանեանը, Առողջապահութեան միջնատր: Էմիլ Գարրիէլեանը, Արտաքին Գործերի միջնատր: Զոն Կրակոսեանը:

ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ 60-ԱՄԵԱԿԻ
ՆՇՈՒՄԸ ԶԻԼԻԻ ՄԷՋ

Զիլհի փոքրաթիւ հայ գա-
ղութը ևս յիշատակեց Ապրիլեան
Եղեռնը:

Մասնաւոր աշխատանք տարուեցաւ Զիլիի ժողովուրդին ծանօթացնելու՝ 1915ի ցեղասպանութիւնը եւ Հայկական Հարցը։
Վաթսուկամական կնուգադիպցնել բացումը Ապրիլիան Յուշարծանին, որ կը ներկայացնէ ետանկիւն կոնածե ճերմակ սիւն մը, խորհրդանշելով հայկական բողոքը։ Սիւնին վրայ գետեղումն են 1.500.000 սեւ թարի փշրանքներ, որոնք կը ներկայացնեն մեր նահատակները։ Յուշարծանին յենարանը եղող քառակուսի մարմարին վրայ գրուած է հետեւեալ աքծանադութիւնը։

1915 Ապրիլ 24 - 1976, Ի
յարգանս հայ 1 500.000 ցանահա-
կերու, որոնք կատարեցան բու-
րեղ կողով, Հայաստանի ազա-
տութեան եւ մարդկային արժանա-
ւորութեան իրենց պայտերին մէջ:
Յուշարձանին բացումը կա-
տարեւելաւ Հինգշաբթի, 24 Ապ-
րիլին, հայկական ակումբին մէջ,
ներկայութեամբ Զիլիի ամբողջ
հայ ազգութին, ինչպէս նաեւ
հրաւիրեալ լիւիցիւրներու:
Օրհնութիւնը կատարեց/լ

արաբ օրթոտոքս եկեղեցւոյ կրօնականները, իսկ Յուշարծաձը ծածկող ջօղը վերցուցին՝ գաղութին երիցագոյն անդամներ՝ Տիկիւն Տփոտուհի Մամհեսն-Գուդաւարանա եւ Գր. Սալգիւս Գաւառնֆիլեան:

Բացման արարողութենէն
ետք, խօսք առին Պր. Միչէլ Գա-
րախանեան (սպանեցէն), և Պր.
Մկրտիչ Փետրինեան (հայերէն):

Գարուծախյն Վարչութեան
նախագահ Մ. Գարախանեան
յայտարարեց, թէ Վարչութիւնը
հանդիպումներ ունեցած է շրջանի
քաղաքապետին հետ, որ
խոստացած է հրապարակ մը
վարէր փողոց մը մկրտել . Ար-
մենիա անունով:

Ապրիլ 24ի օրը, յարգանքի
և յիշատակի յուզիչ օր մը եղաւ՝
մեր փոքրաթիւ գաղութին հա-
մար։ ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿԱՐՄԻՐ ԳԼԽԱԼԱԹԻ
ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այս ամառ Սոփեական Սիւն-
թիւնը պիտի չէ նսգլտ երիտա-
սարգութեան օրը հանդիսաւոր
տնակատարութեամբ: Այս տօնա-
կատար. թիւնը ուշադրաւ հղա-
յալ թիւնն է այն հայրական հոգա-
տարութեան որը սոցիալական հայ-
րենիքը կը տածէ իր երկտասու
դութեան: Երիտասարդ սերունդը
այս աշխտնջ մտահոգութեան կը
պատասխանէ լաւագոյն գործով,
հիմաւրի արդիւնքներով ուսման
է հանրային գործունէութեան ակ-
տիւ մասնակցութեամբ: Այս տօ-
նակատարութեան առթիւ երիտա-
սարգ սերունդը ազգին և կու-
սակցութեան կը ներկայացնէ իր
աշխատանքները, ուսումնասիրու-
թիւնները և պատրաստակամու-
թիւնը հայրենիքի պաշտպանու-
թեան:

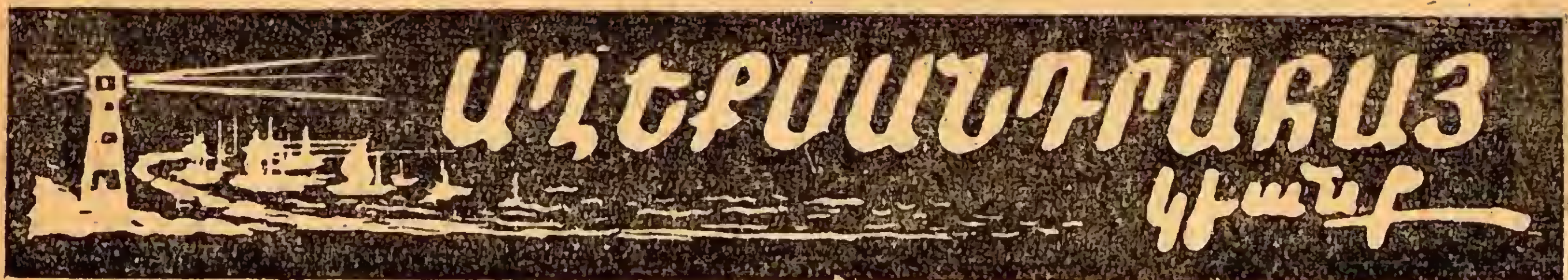
Ամէն առկէտ երիտասարդա-
կան օր ունի իր աննման գունե-
ղութիւնը. այդ օրը քնականաբար
պիտի նշուի կարմիր գլխաւթի
սօնակատարութեամբ, երիտա-
սարդական կազմակերպութիւնե-
րու նախաձեռնութեամբ, և ու-
սանողական կեդրոնական կոմիտեի
հոգատարութեամբ այդ օրը պիտի
ձօնուի կանանց միջակայքի
տարուս: Կեդրոնական կոմիտեի
քարտուղարութեան որոշումով,
երիտասարդական օրուայ սոցա-
կատարութիւնները կը ձօնուին
աղիկներու և երիտասարդ կա-
նանց՝ որոնք իրենց բաժինը բե-
րած են սոցիալական երկրի բո-
ւստեսական, բնիկբային և մշա-
կութային զարգացման:

Վ. Ի. Լենինը նշած էր որ, ժողովուրդի մշակութային մակարդակը յատկանշական կ'ըլլայ կանանց օրինաւոր դիրքով հասարակութեան մէջ։ Այս տեսակէտով աւստրալիացի Սթիւարթ Քլարկը գերակշռութիւնը, որը պլտի նըպաստէ մշակութային բարձրագոյն նուաճմանը գնահատուան, իրաւունքներու հասաստութեան, ընկերային ապահովութեան, դաստիարակութեան, բոռնք հիմքը կ'ազգային սոցիալիստական րնկերութեան։

Առնենք քանի մը օրինակ-
ներ: Բարձրագոյն ուսումով մաս-
նագէտներու կէտը կ'ենք են:
Մեքենագէտներու մէկ երրորդը՝
իսկ բժշկներու և ուսուցիչներու
եօթանկերու առ արիւթը կ'ենք
են: Սովետ կ'ենքը ստացած են
(Գար. սեւ կօ 4)

ԱՄՍՈՒՆԱՅԻՆ ԱՐՋԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻԻ
«ԶԱՅԱԿԻՐ»Ի ՅԱԶՈՐԴ ԹԻԻԸ ԼՈՅՍ
ՊԻՏԻ ՏԵՍՆԷ 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԷ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏԱԿԻՐԻՆ

Ողբ. Տիկին Վերթորիա Բե-
տերեանի (Փարիզ) մահուան կը-
ղծալի առթիւ կը ջառակցին և
առայող կը նուիրեն:

Տէր և Տիկին
Կարօ Վարժապետեան 300
Տէր և Տիկին
Վահէ Վարժապետեան 200

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՅԻՆ

Ողբ. Տիկին Վերթորիա Բե-
տերեանի (Փարիզ) մահուան տխուր
առթիւ, վառ ջառակցութեան կը
նուիրեն:

Տէր և Տիկին Նուպար Զօրայեան 200
Չ. Զաւէն Գալսեան 200

Օր. Նորա Օ. Ալիքսանեանի
ընդ Պր. Վա. Ե. Սեդրակեանի (Գէյ-
րուք) ամուսնութեան բարեբա-
տիկ տոթի փոխան շնորհաւորա-
կան հեռագրի Տէր և Տիկին Վա-
հան Խաչերեան կը նուիրեն 100
ե. դ.:

Պր. Կարպիս Եսայանի ընդ
Օր. Տիւնա Գրգորեանի ամուս-
նութեան բարեբաւտիկ տոթի,
Տէր և Տիկին Վահան Խաչերեան
կը նուիրեն 100 ե. դ.:

ՏԻՐՈՒՆԻ

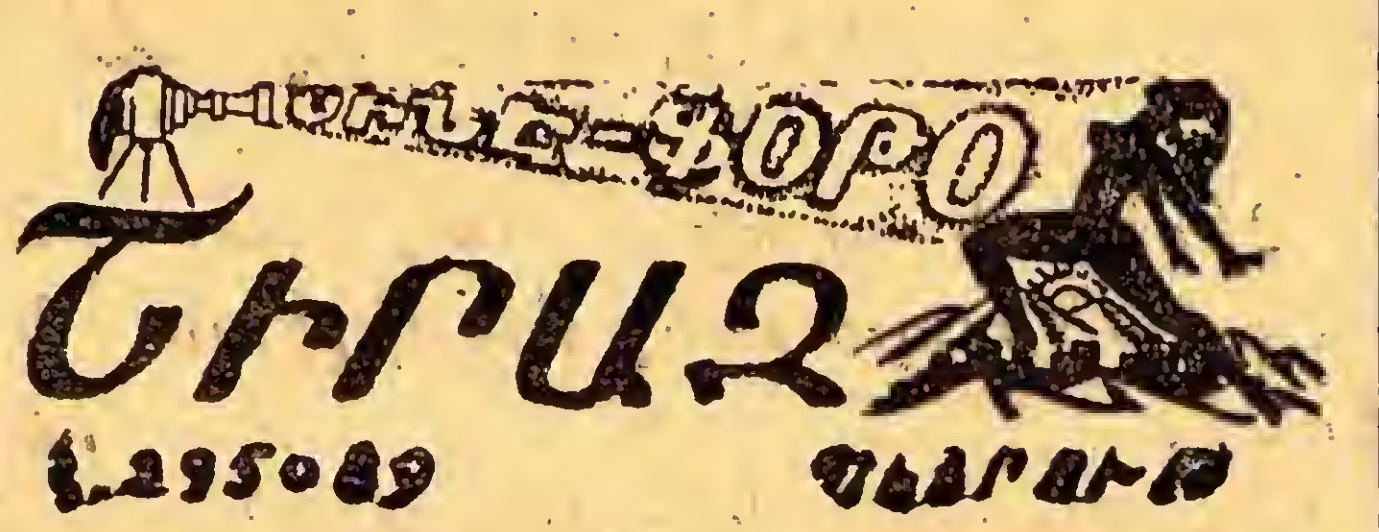
Յաւով տեղեկացանք, որ Եւե-
օսթի, 15 Յուլիս 1975, Փարիզի
մէջ, իր մահկանացուն կեանք
մեր բարեկամ Տոք. Հանրի Բեռե-
անի մայր:

ՏԻԿԻՆ ՎԵՐԹՈՐԻԱ ԲԵՏԵՐԵԱՆԸ
(ՄՆԵԱԼ ԻՆՏԵՐՅԱՆ)

խոր սուգի մասնակցով իր գաւա-
կներ, բոններ եւ ազգականակն
պարագաներ:

Ողբացեալին քաղման կարգը
եւ յուղարկաւորութիւնը տեղի ու-
նեցան 15 Յուլիս 1975, Փարիզի
Ս. Յովհաննէս Սկրիպ մայր տաճարի մէջ:

Այս կսկածալի առթիւ խըմ-
բազրութիւնս իր զգածուած ցա-
ւակցութիւնները կը յայտնէ ող-
բացեալին զաւակներուն՝ Տոքթ.
և Տիկին Ժիրայր Բետերեանի
(Դանաւա), Տոքթ. և Տիկին Հանրի
Բետերեանի, Տէր և Տիկին Արա
Սահակեանի (Փարիզ), Բոռնե-
րուն, ինչպէս նաև սգակիր բոլոր
պարագաներուն:

ժամանակ դասաւանդելով հայա-
գիտութեան ինտրօմի մօծագոյն
վարժարաններէն միոյն մէջ, նաև
իր պատասխանատու վարելով
Հայ Երիտասարդաց Միութեան
մշակութային գործունէութիւնը:
Իսկ 9 տարի շարունակ եղած է
անգամ Սուտանի Քրիստոնէ. յ
Եկեղեցիներու խորհուրդին, տեղ-
ւոյն Հոգեւոր Հովիւին հետ միաս-
նաբար ներկայացնելով Հայաս-
տանեայց Առաքելական Եկեղեցին:

Աւագ սարկաւազ Օճեկի Գա-
լուսեան Ս. Պողոս-Պետրոս
Եկեղեցւոյ մէջ (Աղեւս) ձա-
ռու գիւրք կարգացած պահուն

1971ին կ'որոշէ մեկնել Գա-
նատա և հոն հաստատուել, բայց
Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխա-
նութեան խնդրանքին վրայ կ'ըն-
դունի ստանձնել Պողոսեան Աղ-
գային Վարժարանի և Մեղրեան
Մանկապարտէզի միացեալ տնօր-
նութիւնը որ կը կատարէ մինչև
օրս, նոյն ժամանակ մասնակցելով
տեղւոյն Ս. Պողոս Պետրոս Եկե-
ղեցւոյ արարողութեան:

Իսկ իր զանազան ուսուցչա-
կան պաշտօններուն մէջ անմիջա-
կան գործակից ունեցած է իր կո-
ղակիցը Տիկին Էմմա Գալուսե-
անը:

ՄԻՆԱՍ ԳԱՆՏՈՅԱՆ
Աղեւս. 21-7-75

Ջերմօրէն կը օնորհաւորենք
Բարեկեան Աւագ Սարկաւազ Օճ-
եկի Գալուսեանը, ու կը մաղ-
րենք ու իր կարողութիւն իր բո-
լոր ազգանուէր եւ Եկեղեցւոյն
աշխատանքներուն համար:

Հ Ո Փ Ե Հ Ա Ն Փ Ի Ս Տ
ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕԶԱՆՆԵՍԵԱՆԻ
ՄԱՀՈՒԱՆ Ա. ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ

Անցեալ Կիրակի, 27 Յուլիս
1975, Գահրիբի Ս. Գրիգոր Լու-
սաւոր ի Եկեղեցիին մէջ պատարա-
գեց Արթ. Տ. Նարեկ Բենյ. Ջըրե-
նեան և քարոզից Եղիապետայոց
Առաջնորդական Տեղապահ Գրեյ.
Տ. Ներսէս Մ. Վրդ. Բապունեան:
Գատարագէն ետք՝ հոգեհան-
գրտեան պաշտօն կատարուեցաւ
ողբացեալ վեհերան ընկեր Հայկ
Օւննէսեանի յիշատակին, անոր
մահուան առաջին տարեկիցին առ-
թիւ:

Հոգեհանգրտան պաշտօնին
նախագահեց Եղիպետայոց Առաջ.
Տեղապահ Գրեյ. Տ. Ներսէս Մ.
Վրդ. Բապունեան, շրջապատուած
Արթ. Տ. Սահակ Ա. Բենյ. Շա-
քարեանէ և զպիւրներէ:
Շնորհալից՝ երգչախումբը՝
ղեկավարութեամբ Մո. Եղ. Յա-

Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշ-
խանութիւնն ու Եկեղեցւոյ պատ-
ւարժան Հոգաբարձութիւնը բաղ-
ձաւով օծեց տեղւոյն Ս. Պողոս-
Պետրոս Եկեղեցին նոր Աւագ Սար-
կաւազով մը, խնդրած էին Գրեյ.
Տ. Զաւէն Յայ. Ջինչիւնեան, որ
Աւագ Սարկաւազ ձեռնարկէ Տի-
րացու Օննիկ Գալուսեանը:

Կիրակի, 13 Յուլիս 1975, Ս.
Գատարագի ընթացիկ, տեղի ու-
նեցաւ Աւագ Սարկաւազի ձեռ-
նարկութիւնը՝ Տիրացու Օննիկ
Գալուսեանի, ձեռնարկ Գրեյ. Տ.
Զաւէն Ս. Եղիպետայոց: Խորհու-
րով իր պաշտօնը կատարեց Թե-
մա Առաջնորդական Տեղապահ
Գրեյ. Տ. Ներսէս Մ. Վրդ. Բա-
պունեան: Օրուայ արարողութեան
կը մասնակցէր նաև Արթ. Տ. Վա-
րագ Բենյ. Գէլլերեան:

Իսկ Ս. Խորանին և պատա-
րագիչ Սրբազան Հօր կը սպասար-
կէին Աւագ Սարկաւազներ Գրի-
գոր Մանուկեան, Մինաս Գանտո-
նեան և Նազարէթ Գարեթեան,
որոնք Պր. Ղեւոնդ Գէլլերեանի
ղեկավարած երգչախումբին հետ
արարողութեանց փայլը կ'աւել-
ցնէին:

Ներկայ էին Ազգային Իշխա-
նութեան անդամներ և հաւա-
տացեալներու բազմութիւն մը, ո-
րոնք մեծ երկիւղածութեամբ հե-
տեկեցան սոյն արագան արարո-
ղութեան:

Գատարագիչ Սրբազան Հայ-
րը շինիչ քարոզ մը խօսեցաւ, նախ
յայտնելով Եկեղեցւոյ ցնծութիւնը
Ս. Խորանին նոր սպասարկողի
յաւելումով և ապա նոր ձեռ-
նարկեալին յիշեցնելով այն պար-
տականութիւնները և պարտաւո-
րութիւնները որ կու գային իր
ուսերուն վրայ դրուելու ի ծա-
ռալութիւն Եկեղեցւոյ և ժողովրդ-
եան:

ԿՆԵՍԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ԳՐԻՍԵՐ

Առ ի տեղեկութիւն Հաւա-
կերթի ընթերցողներուն կու տանք
զեռնագրական նօթեր նոր ձեռ-
նարկեալ Աւագ Սարկաւազ Օննիկ
Գալուսեանի:

— Տիրացու Օննիկ Գալուսեա-
նան, ծնած է Աղեքսանդրիա 1831
թուին:

Նախակրթարանի և Բալե-
րագոյն Նախակրթարանի իր ու-
սուցը առած է Գահրիբի Գալուսե-
ան Ազգային Վարժարանին մէջ
ուրկէ շրջանաւարտ ըլլալով 1847
թուին կը մեկնի Անթիպիս (Լի-
բանոս), Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
Իգրեմութիւնի մէջ իր ուսումը շա-
րունակելու համար մինչև 1853
թուական, Հոգեւոր Տ. Տ. Գա-
րեգին Ա. Յովսէփեան Վեհափառ
Կաթողիկոսի գահակալութեան
շրջանին:

1853ին վերադառնալով Ե-
ղիպետս մինչև 1857 թուական ե-
ղած է Ազգային Առաջնորդարանի
պաշտօնեայ, միեւնոյն ժամանակ
մինչև 1862թ. Գալուսեան Աղ-
գային Վարժարանին մէջ ալ ըս-
տանձնելով ուսուցչական պաշ-
տօններ: Նոյն շրջանին Հոգեւոր
Տ. Գետրոս Բենյ. Ֆերիճեանի ղե-
կավարած Հելիոպոլսոյ եւ Շուգ-
րայի (Գահրիբի) Կիրակեօրեայ Վար-
ժարաններու Տեղաւորութիւնն ալ ըս-
տանձնելով:

1862էն - 1971թ. Եղիպետսի
Հոգեւոր Առաջնորդ Տ. Մամբրէ
Ս. Արք. Սիրուսեանի բարեհաճ
կարգադրութեամբ ուղարկուած է
Խարթում (Սուտան) ստանձնելու
համար տեղւոյն Ազգային Վար-
ժարանի Տեղաւորութիւնը եւ Եկե-
ղեցւոյ դպրակապութիւնը: Նոյն

Նուիրուած Լիբանանեայ Երգիչին

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).— Եւ կը շարունակուի երգը՝ այսպէս
է կոչուած Հայերէնի Զայնի վերջին համարում Վ. Գիսակեանի
յօդուածը, որը նուիրուած է լիբանանեայ վաղամեծիկ երգչի Գէլլ.
Կալուսեանին: Այն լոյս է տեսել արթիւթի լուսանկարով:

Մի քանի օր առաջ,
նշում է յօդուածագիրը,
Խերթում էի վաղամեծիկ
երգիչ Գէլլ. Կալուսեանի
կեանքին ու գործունէու-
թեանը նուիրուած յուշա-
մատեանը, որ ստացուել է
Պէյրուսից, երբ Երեւանի
առաջին խօսնակը յայ-
տարարեց. «Սփիւռ, հայ
երգիչները շարքից լսեցէք
համերգ՝ Գէլլ. Կալուսեա-
նի կատարմամբ»:

Ուսելով 1968 թուա-
կանին երգչի՝ Երեւան կա-
տարած այցելութեան մա-
տին, նա նշում է թէ հայ-
րենիքում անցկացրած
ժամանակաշրջանում, կա-
կոսեանի արուեստը ինչ-
պիսի բարձր գնահատաւորով է նշուել՝ հանաւերած արուեստագէ-
տներ Գահր. Գալուսեանի և Նար. Յովհաննէսեանի կողմից:

Եւ դրանից մի տարի առաջ, Եղիպետսում համերգային շրջագա-
յութիւնների ժամանակ կատուեց նրա կեսի Թեյլ. Վաղաժամ հան-
գաւ մի առաջ, որ նոր էր բալձրանալու հայ երգարուեստի երկնա-
կամարում:

Եւ յայտնաւորեց, որ սերունդներին կը պատմի
թէ Հանրի ծնողների գաւակ շնորհալի երգիչը, ինչպիսի սիրով էր
սիրում հայերէն երգերը, Հայաստան աշխարհը, հայ երգը, որի ամե-
նանուիրեալ քրմերից մէկը դառնալու համար էր ծնուել:

Եւ յայտնեց, որ հայ երգերը, այսուհետեւ եւ Երեւանի առաջինից կը
հաղորդուեն. «Դա, քէ կը լսէք համերգ՝ սփիւռ, հայ երգիչ Գէլլ. Կա-
կոսեանի կատարմամբ»:

Եւ կը շարունակուի երգը...

ԵՐԵՒԱՆԱՐԴԱԿԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ ՄԸ

Սրէ ժամանակները նոյնը
մնայի՞ն ու նախադարձան ժամա-
նակաւորացի օրէնքներ իշխեց
մեր այս օրերուն վրայ եւս, այլ
խօսով, երբ երեսասարդի Ֆիգի-
ֆական ուժը միջոցով մնաւ՝ ան-
գիտագիտելիք եւ անխորհակելի,
ուրեմն անկախած օր երկուսու-
րորից բոլոր ժամանակներուն
մէջ ալ անաւոր վախի կամ ընդ-
հակառակ՝ օրպար մարդու օրա-
ւորութիւնը պիտի ձգէ մեծից քի
փոքրիկ վրայ հաւասարապիս:

Սակայն այսօր այնպիսի դա-
րու մը մէջ կ'ապրենք, որ նախ կը
սրէ արեւաքար արծաթական ուժից,
միւս կողմէ բարոյական չափանի-
շեւուն անկումը, կը տեսնենք երի-
տասարդը որքան ալ առողջ դաս-
էի կրնար Դաւիթի մնալ պարտա-
սկիւով մը հակադարձութիւն հակաք-
փոշի: Հետեւաբար ստիպուած ե-
ղած է կեանքի ղեկը փոխանցել
երեցեւուն, որոնք օժտուած են
լաւ դասողութեամբ, փորձառու-
ութեամբ ու հետաքննութեամբ, եւ որ
կարեւորագոյն յակամիջեւեռն են
ղեկավարելու գայն:

Բայց կականը այն է քի երեց-
ները ըլլալով փորձառու եւ գա-
տող, հանդարտօրէն կ'ընթացան ի-
րենց նամբուն մէջ առանց նկատ-
առնելու երեսասարդութիւնն ու
մասնաւոր սերունդը, փոխանակ ջա-
նալով անոնց վրայ գործուրալ,
քիկունք կանգնելու ապա տարուեա-
կել իրենց նամբուն, այն անկա-
լութիւնը մը որ քի օգտակար ըլ-
լալ իրենց եւ քի օրջապառն:

Իսկ այժմու երեսասարդու-
թիւնը ժառանգորդները ըլլալով
մեր երեցներուն կը ջանաւ ժառան-
գել անոնց փորձառութիւնն ու գի-
տակցութիւնը եւ սակայն ոչ անոնց
հետապնդելով:

Աղաւթի կիրակի, 20 Յուլիսի
երեկոյեան, Հելիոպոլսոյ Պրլի-
սանեան տաճարի մէջ տեղի ունե-
ցաւ վեհաժողովական երեկոյ մը,
հովանաւորութեամբ Գրեյ. Տ.
Ներսէս Մ. Վրդ. Բապունեանի,
կազմակերպութեամբ Եղեկոնի 60-
ամեակի Երեսասարդաց Մարմնի
եւ ղեկավարութեամբ Տիկին Սեդա
Թեղեանի (բացակայ), ՊՊ Պերն
Յովակիմեանի եւ Պերն Գոգորեանի:

Օրուան առաջնորդող քեման
էր «Սեպտեմբր Երեսասարդութի-
ւնը ինչպէս կրնայ նպաստել հայա-
պահմանման», որը մանրամաս-
նուած էր վեհաժողովական հիւր-
գլխաւոր ներքին. ընթացիկ, դրա-
րոյ, Եկեղեցի, աղու մը եւ մամուլ,
որոնք նպաստել ունենան հասարա-
կութեան ցոյց ալ քի երեկոյան-
բաղձալի գոյակիցակը ապաքին-
ման մեծ կարիք ունի:

Օր. Լիւսի Երեկոյեանի
բացման խօսքին ետք Օրգ. Սիրան
Կողիսեանի, Նորա Էփեմեանի
եւ ՊՊ. Թովմաս Կողիսեանի, Ա-
ւեթիս Մովսէսեանի եւ Վարուժան
Գալուսեանի խօսքները այն հաճ-
գամներ շունչեցան որ միայն քի
պատշաճելու համար կազմակեր-
պուած էին, այլ ներկաներուն հետ
կարծիքներու փոխանակումի օտ-
ժառիք սեղծել էր:

Գրեյ. Տ. Ներսէս Մ. Վրդ.
Բապունեանի խախտուիլ փակ-
ման խօսքին, եղեկացուցից քի
նորասեղծ այս մամբինը ուրիշ
առիթմով եւս համադրուեցաւ
քեման ու հայապահպանման հա-
կասամարտի օրհանգրվանը պիտի
հրե-
չեցնէ, ու անոնց ներկայացուցած
արդիական գաղափարներն ու օր-
հիշ առաջարկները իրենց արժա-
գանքը պիտի ունենան:

Երեկոյի կազմակերպիչները
կարողացան ներկաներու հոգիներ-
ուն մէջ յաւիթեցնել հարցի մը
հիմնական կէտեր: Յարաւարու-
թիւն եւ յարողութիւն մը մաղթենք:
ՎԱՋԻՆՆ ՎԱՐՈՒԹԱՆ

ՄԵԾՆ ՄՈՒՐԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջ 5)

գաղափարը եւ եր վճռե պայման-
քիլ այդ ուղղութեան դեմ՝ բնորոշ-
նելով ազգերու սեփականացի եւ
ազատ գաղափարն եւ ինքնուրո-
ման իրաւունքը:

Մուրատի եւ ընկերներուն
համար Յրիտ. թուրքերու բերած
Սահմանադրութիւնը չէր կրնար
բաւարարութիւն տալ, ասոր հա-
մար ալ Սահմանադրութեան հրա-
յակին առաջին իսկ օրերուն:
Ժողովը պարագ պիտի գներ Վեր-
ադարձեալ մարտի 1910ին, այս-
պիսիքն՝ տարի մը ետք Ձ. Համա-
գումարէն, Մուրատի եւ Ա. Ալը-
պաշեանի գլխաւորութեամբ կը
վաւերացնէ շահեկան որոշում մը՝
հիմնաւոր ընկերակցական տնտե-
սեան վրայ, հողային հարցի եւ
աշխատանքներու իրաւունքին
վրայ: Նկատելով որ հողը թուր-
քի մէջ արդէն արտադրութեան
միջոց երբեք չէր կարողանալ
բնագոյնը օրհնելու, ժողովը
կ'որոշէր կապ պահել թուրքի բո-
լոր գործունէութեան հետ եւ պաշ-
տակներ իրականացնելու համար
Թեմալ վրայ կ'որոշէր աշխատանք-
ներուն իրաւունքները:

Երբեք արդէն ներս եւ, գոր-
ծակցութեան որոշում կը տրուէ՝
Ժողովրդավար իրաւունքները
ընդլայնող օրէնքներ քուէարկել
տալու համար:

Ժողովը քայլ մը աւելի ա-
ռաջ նետելով, կը թելադրէ վերին
Մարմինին անոր յարաբերութիւն
մշակել գոյութիւն ունեցող այլ
Սոց. Դեմ. կազմակերպութիւննե-
րու հետ, բարոյապէս աջակցելով
անոնց, մասնաւոր թուրք Սոց.
Դեմոկրատներու թոյլ ջանքերուն:

Հնչակեան կուսակցութեան
10րդ Տաճկաստանի Համագումար-
ին սոյն որոշումները կ'երկրոր-
դէին՝ 1912ի Սեպտեմբեր 26ին,
Տաճկաստանի Բ. Պատգամաւորա-
կան Ժողովին, ուր կ'որոշուէր՝

«Ուսարդութիւնը դարձնել մեր ազ-
գային իրականութեան մէջ գործող
հայ կուսակցութիւններուն, ազա-
նոցիւն մասնակցութիւնը, որ տեղա-
կան բնոյթ կրող խնդիրներու նկատ-
մամբ ժամանակաւոր գործակցու-
թիւն ունենան, համաձայն Կեդր-
վարիչ Մարմնի այդ մասին տա-
լիք հրահանգներուն:

«Հրահանգել խորհրդարանի
մեր ընկերներուն, ազգու միջոցաւ
պայքարել ամեն տեսակ տահադու-
ծումի դեմ (հողային):»

1913ի Յունուարին, Իթթի-
հատի սե ծրագրին քաջատեղեակ,
Հնչակեան կուսակցութիւնը քը-
րաններին կողմէն ցրուեց, միջ-
ջազային հանրային կարծիքը
լուսաբանելու մտահոգութեամբ՝

Թուրք նոր իշխանութեանց Օս-
մանցիպացիներու ձգտումները պար-
զաբանող, ուր կ'ըսուէր բառ առ
բառ. «Թուրքիոյ նոր տէրերուն
նպատակը չէ՞ր բնաջինջ անել մէկ
աշխատանքը, քաղաքակրթ եւ կո-
րովի ազգը»:

Հոս եւս կը խօսուի աշխա-
տանքական իրաւունքներուն մա-
սին. «Մենք թուրք ժողովուրդին
դէմ չենք, դժբախտաբար ան տի-
րող դասակարգին գործիչը եւ
դառնալ յաւանք եւ չեղբորդոր
Հայ ժողովուրդի ջանքերը երկրին
ներս ընդհանուր դրութիւնը բա-
րելաւելու համար...»:

Մուրատի եւ ընկերներուն
համար Օսմ. Սահմանադրութիւնը
պարտաւ, Կ. Ստամբ. Սահմա-
նադրութիւն մըն էլ: 1908/ Յու-
լիս 10ի գիշերադարձի ապստամ-
բութեան հետեւեցող միջոցի
բերում «Օսմանեան Սահմա-
նադրութիւնը», կը խոստանար
բոլոր քաղաքական կուսակցու-
թիւններուն օրինական գոյութեան
բոլոր պայմանները տալ՝ իրենց
սկզբունքներու իրականացումը

Մուրատի եւ ընկերներուն
համար Օսմ. Սահմանադրութիւնը
պարտաւ, Կ. Ստամբ. Սահմա-
նադրութիւն մըն էլ: 1908/ Յու-
լիս 10ի գիշերադարձի ապստամ-
բութեան հետեւեցող միջոցի
բերում «Օսմանեան Սահմա-
նադրութիւնը», կը խոստանար
բոլոր քաղաքական կուսակցու-
թիւններուն օրինական գոյութեան
բոլոր պայմանները տալ՝ իրենց
սկզբունքներու իրականացումը

Մուրատ Սասունի մէջ

հետապնդելու, ինչպէս նաեւ կը
յայտարարէր, թէ թուրքիոյ բո-
լոր բազմաթիւ ազգերը, լիա-
կատար իրաւունք պիտի ունե-
նային իրենց ազգային գոյութիւ-
նը պահելու, դարգացնելու եւ յա-
ռաջդիմութեան ամէն միջոց ու-
նենալու, զերծ պետական կաշկան-
դումներէ:

«Եւ սակայն Օսմ. Սահմա-
նադրութեան խոստումները լոկ
բառեր մնացին, առանց իրական
նշանակութեան, կաշկանդիչ պայ-
մաններ յառաջացուցին բոլոր քա-
ղաքական կուսակցութեանց հա-
մար ընդհանրապէս եւ ձախկողմ-
եան ու ծայրագոյն ձախկողմեան
դրօշ ունեցողներուն համար մաս-
նաւորապէս... Իթթիհատի անկա-
յայտ դիմաւորութիւնն է բազ-
կացուցիչ ազգերը ոչ միայն ձու-
լել, այլ եւ ոչնչացնել, ի հարկին
կոտորել... անա թէ ի՞նչու, Հըն-
չակեան է. Բէօսթէնէի Համա-
գումարը կ'որոշէր գործել եւ պայ-
քարել, ու խօսելու կայ գլխի բո-
լոր մասնակցութիւնը, որ է հայ
հատաւոր Իթթիհատի հետ...»:

Մուրատ ձեռքադրուած Կե-
սարիոյ բանտին մէջ կառույցա-
րիչ Ձեքիի հարցումներուն կը
մերժէ պատասխանել:

Մուրատ կը բռնադատուի
պարզել իր ստորագրած նամակ-
ներուն ներքին իմաստը եւ այն
դերը, զոր ստանձնած էր տեղ-
ւոյն (Կեսարիա) դաւադրական
կազմակերպութեան չէլ, իրը կու-
սակցական պետ:

Սասունի հերոսը կը մեկ
բացատրութիւն տալ այդ յայտ-
նանշումը հարցերու մասին, յայ-
տարարելով, որ ասոնց մասին
եթէ հարկ ըլլայ, կ'իյնայ խօսել
միայն ներքին Գործող Նախարա-
րին (Թալատ) առջև:

Ձեքի կը պոռայ անոր երե-
սին.

— Մոռցիր ալ Գործող, Նա-
խարար... Հոս, իմ իշխանու-
թեան տակ ես, իմ հարցումնե-
րուն պիտի պատասխանեմ:

Արժանաւոր յիշափոխակա-
նին լուսննէն յուսադրուած
հրաման կու տայ խոշտանգելու
զայն խիստ կերպով: Կետին կը
տապալեն, կը գտնուեն արեւն սաս-
տիկ ստորերէն, կոնակէն, կող-
բէն, մինչեւ որ ուշաթափուած
դիակի մը երեսիքը կ'առնէ, կը

ՅԱՆԱԼԻ ԹԻՒՐԻՍԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Յոյժ ցաւալի արգարե, բայց
ոչ անդամանելի:

Թուրքիայի թուրքիոյ ուրու
կ'աշխարհեմ, տեղի ունեցած է
առջի գիշեր, Գալի վարդան Մա-
միկեանի ներկայացման միջո-
ցին, թէ, ըսեմ անմիջապէս, ծանր
հետեւեց մը չէ ունեցած:

Խաղին երկրորդ արարա-
ծին, հայ նախարարները ժողով
գումարած էին, կարեւոր որոշում
մը տալու համար: Այսինքն թէ
պէ՞տք էր պարսկներու պահան-
ջումներուն առջև զիջանել՝ թէ՞
զինու զօրութեամբ զիմադրել:
Նախարար եւ աւագանի կը հրա-
ւիրուէին այդ կամ ոչ իրենց կար-
ծիքը յայտնել քուէարկութեամբ
եւ ահա քուէի տուի մը կը բերուի
մէկտեղ:

Մինչ դերասաններէն մէկ
մասը կը փութայ իր քուէն ձգել
տուփին մէջ, ուրիշներ դաժուած
կը մնան իրենց տեղը:

Ի դուր յուշաբարը իր ծակէն
կը պոռայ.

— Ձեքի՛ք ձեր քուէները:
Դերասաններուն մէկ մասը
կը յամարի անբացատրելի ձեռն-
պահութեան մը մէջ արձանանալ:

— Քուէնիդ ձեքի՛ք, կը պո-
ռայ յուշաբարը այլայլած:

Կարելի չլլաւ խօսք հաս-
կընել իրեն նախարար ծպտուած
այդ դերասաններուն: Ի վերջոյ
կը հասկցուի, թէ խեղճերը ազ-
դուած են եղեր օրաթերթի մը
ճակատը մէկ երկու շաբաթէ ի
վեր երկրած խռրոտ ազգաբարեւ-
թիւններէն, քաղաքացիներէ՝ հե-
ռու խարդախութեանց քուէառու-
փէն, քաղաքացիներէ՝ պահան-
ջեցէք ամբողջական ընտրութիւն-
ներ, քաղաքացիներէ՝ ձեռն-
պահ մնացէք, քաղաքացիներէ՝

(Շար. տես էջ 4)

«Թափեցին զինքը պաղփուր Թա-
փելով զիւն վար:

— Եթէ շարունակեն այդ
նախատական յամարութիւնը,
ասկից աւելի սարսափելի պիտի
կրնա, կը պոռայ ոտակաւապետը:
Ներքե օր շարունակ կը
կրկնուի թրքապարի հարցաքննու-
թեան եղանակը, բայց Մուրատ
անդրդուելով կը ֆայ իր պնդու-
մին մէջ, թէ ոչ մէկ բացատրու-
թիւն կ'իյնայ տալ բանութեան
տակ: Ան անտրտուն կը կրէ բո-
լոր տանջանքները, մինչեւ որ
լախախուսած, շարժելու անկարող
վիճակի մէջ, կը դրկուի բանտին
հիւանդանոցը, դարմանուելու հա-
մար:

Գ. Թափեցին իր «Գործ
Դայլը կատարէր էր» հատորին մէջ
կը վկայէ.

«Գործի ճանչցած էի զինք,
հարցունքի:

— Ինչպէս էր Գործադրու-
նի հոգեվիճակը ձեր մեկնումի պա-
հուն:

«Հեղինակը երեսնայեցաւ:
— Հոգեվիճակ... Ինչե՛ք
ալ կը փնտրեմ... Երկու ամիս ա-
ռաջ միտքերիքը (ոտակաւապե-
թիւնը) յայտարարութիւն մը հա-
նեց, թէ դեռ 25 հայ գործակա-
ններու պէտք ունի եւ 150 հայեր
ներկայացան իր թեկնածու...»:

«Ահա ցայտուն պատկերը
Գործի Հայ ժողովուրդին հոգե-
դրութեան:

Այսպիսի հերոս ընկերը
1915ին, չքաշուեցաւ իր հերոսու-
թիւնը փաստել 1894ին Յոգլա-
մէջ կախաղան բարձրացած յոյն-
քան հերոս իր եղբոր՝ Ժիրայրի
մեմ, ոչ շատ հեռու, Կեսարիոյ
մէջ՝ մահը գիմագրական կախա-
ղանի վրայ, ազատութեան արշա-
լոյսին յառած աչքերը:

Հ. ԳԱՆԳՐՈՒՆԻ

Վերջիս ճեղհակալութեամբ ստացանք Տիբրոյի մեր բարեկամ-
ներէ՛ք ծանօթ անձնաւորութիւն Գր. Հարի (Թարուրի) Գրայեւանի
հեղինակութիւնը՝ Բարի Լոյս Բեգի, Նոր Դարաւորան գեղափառ հա-
տոր, ու հեղինակից ցարդ հրատարակած Յոյ գիրքն է:

Այս առթիւ փոխան գրախօսակցի, Է. Գիրիցի մասին մեր ըն-
թերցողներուն որոշ գաղափար մը տալու անադարձութեամբ, կը հրա-
տարակենք՝ ամերիկացի ծանօթ մատուցական եւ գրող Գր. Սուրեն
Մանուկեանի ուղարկած ճամակը՝ հեղինակից, կարգ մը ջնջից յա-
պաւումներով:

Մեր կարգին կը ճեղհակալենք Գր. Հարի Գրայեւանը՝ հայա-
պահպանման գործին իր կատարած անձնակամ մեծ գնդողութեանց հա-
մար, ու միաժամանակ կը յանձնարարենք բոլորին, որ կարգան այս
գիրքը եւ քաղաքանք անոր խորհմաստ գաղափարներուն:

ԵՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«Բարի Լոյս Բեգի Նոր Դարաւորան»

Սիրելի Թարուրի Գրայեւան,

Մեծ հետաքրքրութեամբ կարդացի Ձեր այս ծաւալուն գործը:
Ձայն իրաւամբ կը նկատուի պակի Թաղը՝ ցարդ հրատարակուած
Ձեր հատորներուն: Ասոր էջերը գործմուած են փելիսոփայական
միտքի, բերթողական շնորհի, եւ մարդկային ազնիւ շունչի լիա-
բուուն արտայայտութիւններով:

Երբ են մտածական նկարագիրները այս գիրքին: Ասոնք -
իմաստունը, տեսանքը եւ ուսմանը - պատշաճօրէն կը տարազուին
հեղինակին հանգի մեկնաբանութեամբ: Առաջինը պերճօրէն կը
բանաձեւէ Նոր դարը որ կայ, եւ այն որ դեռ պիտի գայ: Երկրոր-
դը կը պաշտպանէ դրականը, էականը կեանքին, փառաբանելով
բարին, գեղեցիկը, ճշմարտը, երրորդը՝ շնորհագրով, իրմէ
դուրս, տարբեր շնորհներով ինքզինքն փառաբարդողին է, որ
կատարուած պայքարներուն, նուաճումներուն, թափուած արիւնին
ու քրտինքին վաստակով կը ճոխանայ, եւ իր յոգացումին մէջ
կ'ըլլայ անասնական: Ասոր եւ տեսանքին միջեւ, հին ժամանակնե-
րէն եկած կիրքով, կը շարունակուի գուպարը: Եւ այդ անգը
մարտին մէջ ազգու է միջամտութիւնը բանիտու հեղինակին, որ
կու տայ ազգայնաշնչին, կը բանայ ասպարէզներ յարմարութիւն եւ
պաշտպանողական համար, միշտ թեր կանգնելով տեսանի ար-
դար իրաւունքին:

Այս մեծ բախումին հետեւող - Ձեր ընթերցողը - կ'իյնայ
շուտով ցանցին մէջը այն դարբնուած օղակներուն, որոնք կը շա-
ռաչեն ահագնօրէն՝ հարուածելու օրինակի համար բառախաղու-
թիւնը՝ ուստայական գրականութեան ու թեթեւութիւնը՝ գրքունակ
իրաւաստեղծութեան: Ասոնք լուսնին, կ'ըսուի վաստօրէն, գիւթա-
կան թրթիռը ծայրին, ուրիշն ոյժը, կենսունակութիւնը, հողին
բուն ստեղծագործութեան: Ուստի, առանց այս շնորհներու լիան
արտայայտութեան, ոչ տաղը, ոչ քանդակ, ոչ նկար, ոչ հիւս-
ւած պատերը կրնան ունենալ քաղցրութիւնը՝ ցանկացուած այն
երաժշտութեան, որ բուն իսկ միջուկն է բոլոր երանելի յոգացու-
ման:

Այս նժարը ամբողջական կ'առնուի գեղեցկօրէն էջ 71ին վրայ
բերուած ծանրախոհ դատումով: Այնտեղ լաւապէս բնորոշուած է
հզօրութիւնը շնորհին, որուն շնորհիւ միայն կ'ըլլան բարձրորակ
գիր ու գրականութիւն, արուեստ ու գիտութիւն:

Որովհետեւ մարդիկ զարմանալիօրէն հակամէտ են բրտութեան,
եւ անոր տիրակալութեամբ ապրել աղամտօրէնները կը դառնան
գեղեցիկ, կը նստաւորեն գէշը կրկն, զինքն աշխարհի լինել,
իրենց նմանները սպաննել, ուրիշն հեղինակը կը պարտաւորուի
ընել իր խիստ պարսաւանքը այն հաստատութիւններուն, ընկե-
րութեան այն գործուն տարրերուն, որոնք երեւոյն անուշով շա-
րունակ կը յանկերգեն՝ քանդումը, աւերը, կոտորածը, եւ բարձ-
րաբարբառ խորհուրդ կու տայ այդպիսիներուն զենքը մէկ կողմ
շարունակ, սիրել նմանները եւ անոնցմով կազմել, ամբարշտել հոգե-
կան միութիւն, միասնաբար, ներդաշնակօրէն ստեղծագործել
վասն բերթութեան վասն համակցութեան այն արարածին՝ որ
մարդ կը կոչուի:

Ընթերցողը անպայման բաժնի կ'առնէ այն խորագրած ցա-
ւէն, զոր հեղինակը անդադրում կը կէ է իր մարմնին վրայ՝ Սի-
րունին անվերապա մեկնումս ի վեր: Այլեւ չկայ, իրեն հետ
չէ յոյս, հաւատ, սէր բաշխող այն անուշիկ Սիրունը, որուն մարմնին
պիկով, լուսնիկէն հոգեվով այն անուշիկ Սիրունը, որուն մարմնին
անշարունակ, սրբացած հոգին ատենը մէյ մը քաղցրօրէն ծայն
կու տայ գեռ ապրող իր սիրականին:

Հայրենի հողը, ջուրը, արեւ անխաղախ հաւաքով պաշ-
տեցին Հայկն ու իր ժառանգորդները՝ ամբողջ հազարամեակներ:
Այդ նուիրական աւանդը, այդ բնապաշտական մէրը ուրաքանչեւ
բուն համար անա կ'ըսուին սա իմաստուն խօսքերը. «Ամենին
վատագի, ամենին դուրսն արարածը՝ կուրանայ հայրենի հողը,
հայրենի արեւը, հայրենի ջուրը: Ասոնցմով միայն բարեշնորհ բա-
նաստեղծը, այսինքն հայ մարդը, թուրք կ'առնէ, կը սաւառնի:

Այդ «հողին» օգնութեամբ, արեւին օգնութեամբ, ջուրին օգնու-
թեամբ հայ մարդը կը վերանայ, կը կենսաւորուի, կ'ըլլայ ըլա-
պիկ ու պիտանի իրեն ու մարդկութեան համար:

Ձեր այս գիրքը կը պարունակէ շատ մը, դատումի ճշտու-
թիւն, առատ դատումի թիւն եւ վճիռներ արծակելու քաղութիւն:
Ձեր հոգիէն բուրդօրէն ծորած զգացումը՝ ջերմութիւն մը ուղիւ ծ է
տողերը բոլոր էջերուն, որոնց անպայման լիկն կը վերադառ-
նայ գեղարուեստական խօսքին հմայքը վայելելու ընդունակը:
Հաւատա, իմ սիրելի լարեկամս, որ անուշ եկաւ ականջին առու-
գութիւնը բուրբերող, որոնցմով կը փառաբանուի հայրենի
բնաշխարհի անմարելի սէրը: Եւ Ձեր արժանաւոր միտքերէն թե-
լալիս երգերը՝ բաժնակ աղնելուն, երկանք աղալուն, ամեն բաղ-
նելուն, խնոցի հարկուն, շիրայ բաժնելուն, խմոր տորթիւն, դա-
խտակ քաշելուն, կալը կամեւելուն, աւառուի ուրբ կ'ելուն,
եւ տակաւին երգը քաղարջին, ծորին, աղբիւրին, գետին եւ ամէն
ազգի թուրքներուն:

Ու կը ճիւղանա Ձեր սա տարազումին. «Հայրենիք այն
վայրն է, որ, ամէն ծերպի ետեւ, նախահայրերուդ ողնները բեզ
(Շարունակութիւն տես էջ 4)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՆԻՔԻ ՆԵՐՍ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԻ Ի ՊԱՏԻ
ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ

Հինգշաբթի, 17 Յունիս 1975, կ. ե. ժամը 9ին, Գահիրեի Հայ-կական Ընթերցասրահին մէջ՝ կազմակերպութեամբ Վերոնիկա Մշակութային Մարմինի և Հ.Մ.Մ.ի վարչութեան, տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն՝ ի պատիւ այս տարուան շրջանաւարտներուն:

Այս երեկոյթին հովանաւորեց Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ Գերգ. Տ. Ներսէս Մ. Վրդ. Բապտիստան և Ներկայ գտնւեցաւ Տիրամօր հետ:

Ներկայ էին Նուպարեան Ազգ. վարժարանի տնօրէն և սրահի տնօրէն Գր. Արամ Մովսէսեան և տիկինը, Գալուստեան Ազգ. վարժարանի Տիկիննայն Սոֆիա Կարապետեան, անդամուհիներ, ուսուցիչներ-ուսուցչուհիներ, սրահի տնօրէն:

Ներուն կողմէ շնորհակալական ուղերձ մը կարգաց ուսանող Յակոբ Պատմաճեան:

Ապա տեղի ունեցաւ մրցանք՝ ներկայ շրջանաւարտներուն միջև: Ընկեր Մարտիկ Պալանեանի կողմէ պատրաստուած էին երեք հարցաւրաններ, մին՝ նախակրթարանի, միւսը՝ միջնակարգ և երրորդը՝ Համալսարանի ուսման համապատասխան հարցումներ, որոնք մեծ հետաքրքրութիւն ըստեղծեցին ներկայ շրջանաւարտներուն մօտ: Ու ճիշդ պատասխանողներէն վեց հոգի (Եւրաքան-չիւր Պատմապատգէն Երկուսեան) ստացան նուէրներ՝ տրամադրուած սրահի վարչութեան կողմէ:

Ապա խօսք առաւ Նուպարեան Ազգ. վարժարանի տնօրէն:

Պատուոյ սեղանին նկար մը հիմնադիր և վարչական անդամներ, ծնողներ և մօծ թիւով շրջանաւարտներ:

Ներկայից զոգացուցիչով, անուշեղեններով և պաշտօնական արարարութեան հետք, այսպէս աւանդական Գր. Արամ Մովսէսեան իր բացման խօսքին մէջ շնորհաւորեց շրջանաւարտները և ապա արարարեց սրահի վարչականներէն ընկեր Պարի Գորգորեանը վարչական յայտարարութիւն:

Արտասանեց Գալուստեան Ազգ. վարժ. Ք. Գաւաթեան շրջանաւարտներէն Նորայր Մովսէսեան Յովհ. Թումանեանի Վերոնիկա Մարմինը: Ապա, Գորգորեանը քաղաքի գտնուող Սր. Սարգիս Գորգորեան լաւ ատոգանութեամբ արտասանեց Սրբաբարձի Հայ Կեդրոնը:

Սրահի խոստովանալից երկրտառագործներէն ընկեր Վարդուհան Թրքմենեան, որ նոր վերադարձած էր Մայր Հայրենիքէն, շատ յաջող և անխօս դերակատարեց պատմութեան մը: Շրջանաւարտներէն:

(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԻԻ)

Գր. Արամ Մովսէսեան և հրաւիրեց որ շրջանաւարտները շարունակեն հայկական վարժարանի կամապատասխան դասարաններ գոյութիւն ունին: Ան շնորհակալութիւն արտայայտեց իր կողմէ անդամային յարգանքները պէտք է անդամային յարգանքները հայկական ակումբներուն և ծառայանքներուն:

Սրահի տնօրէն ընկեր Պարի Գորգորեան և հրաւիրեց Տ. Ներսէս Մ. Վարդապետ: Ան իր խօսքը ուղղելով հայ շրջանաւարտներուն ըստաւ, թէ պէտք է մշտապէս պահպանել իրենց հայկական ինքնագիտակցութիւնը և ինքնագիտակցութիւնը իրենց հայկական ինքնագիտակցութիւնը:

Հայ շրջանաւարտներուն ի պատիւ եղած այս յաջող հանդիսութիւնը վերջ գտաւ Հայր Սուրբին «Պատմապատգէն»-ով և բոլորին կողմէ երգուած «Հայր Մեր»-ով:

«Բարի Լոյս Քեզի Նոր Դարաւերջան»

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Գրական գործի և գուն ալ գրեցին: Ձեր, ինչպէս ամէն իրաւ հայու, ըզոն ու փափաքն է՝ որ ամէն հայ խանդավառութիւն Հայ միայն, և ըբրեւ հայ մտածէ ու գործէ՝ յօգուտ Հայ մարդուն նկարագրի ընթերցողը Հայ մշակութիւնը ծաղկումիւն ու տարածումիւն:

Գրեցին մէջ ներփակուած ծանուցագիրը կը ստի ուղիւն և տրամուտ տեղեկութիւններ հեղինակի գործերուն և անոնց ճորտարակութեանց մասին: Մեծ դժբախտութիւն է՝ որ Հայրենի երկիր առաքուած երեք հարիւր օրինակ գիրքերու ճակատագրի մասին ոչ ոք չի տեսնել ըստի կոմիտէի անդամները, Գունէ բանաստեղծ Ռաֆայիլ Դաւիթեանը և գրադատ Ալեք Թովմեանը, որոնց տրուած է ծնուագիր օրինակները ձեր երրորդ գիրքին, բարեհաճէին նիւթ ընկեր գրախօսական մէջ մէկ յօդուածի:

Ամենայն դէպս, իմ պատուական բարեկամս, լաւ գիրքերը անպայման ուղ կամ կանուխ կ'ունենան իրենց ընթերցողները, և Ձերինները վստահ եմ, որ պիտի ունենան այդ բախտաւորութիւնը: Ուրեմն, այս հաւատարմով, իմ զերմ մաղթանքս կը յայտնեմ, ցանկալով որ շատով լոյսին բերուի Ձեր չորրորդ հատորը, որուն մկրտական անունն է՝ «Ուսանական Աշխարհէն Դէպի Տեսանական Աշխարհ»:

Խնդակցութիւն Ձեր դիզած վաստակին համար, և քաղցր համբոյրներ՝ Ձեր պայծառափայլ ճակատին:

Մշտական սիրով
ՍՈՒՐԵՆ ՄԱՆՈՒԵԼԵԱՆ

Նիւ Եօրք, 19 Ապրիլ 1975

ՆՆՈՐՆՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Հայկական Ընթերցասրահի վարչական անդամներէն Տոք. Ե. Տիկին Նորայր Ե. Սոֆիա Սիմոնեան, անցեալ Կիրակի, 27 Յունիս 1975, բախտաւորուած են աղջիկ զաւակով մը:

Մեր խնդակցութիւնները կը յայտնենք բախտաւոր ծնողին, մեծ հօր և մեծ մօր՝ Տոք. Ե. Տիկին Հայկ Սիմոնեանի (Ա.Մ.Ն.), ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարտականութիւնները:

ՄԱՐԿԱՆՈՒՄԵՐ
(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆՆԱԿԱՆՈՒՄ)

Այրի Տիկին Շաքէ Օհանէսեան, Տեք. Արեգ Օհանէսեան, Տեք. և Տիկին Վահան Չէչէնեան և զաւակները իրենց անդուգական ամուսնոյն, հօր և մօծ հօր ողբ. Հայկ Օհանէսեանի մահուն անուշին տարեիցին և անոր քաղցր յիշատակին փոխան հոգեհաշի կը նուիրեն:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	500
Աղքատախնամին	500
Հ.Բ. Միւսթեան	
Կահիրէի Մասնաճիւղին	500
Տիկիննայն Այծեմիկ Միւսթեան	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Հայ Կարմիր Ուսուցիչ	500
Հայկական Ընթերցասրահին	500
«Յուսար»-ին	500
«Արեւ»-ին	500
«Ջահալի»-ին	500

(Ստանալ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն)

Նոյն առթիւ Եկեղեցւոյ Պայծառութեան կը նուիրեն:

Պր. Վաղինակ Մարտիրոսեան	200
Տիկին Գահար Սարեան	200
Տիկին Ալան Կալոյեան	100
Օր. Նորա Ալիքանեանի ընդ Պր. Վահէ Սեդրակեանի (Պէյրուս)	
Բարեբաւարիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն շնորհաւորութեան, Տեք. և Տիկին Արթ. Պր. Վաղինակի կը նուիրեն:	
Գահիրէի Աղքատախնամին	200
Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
«Արեւ»-ին	100
«Ջահալի»-ին	100
Պր. Կարպիս Սաղմոնեանի ընդ Օր. Տիւնա Կարմիրեանի բարեբաւարիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան, Տեք. և Տիկին Արթ. Պր. Վաղինակի կը նուիրեն:	
Գահիրէի Աղքատախնամին	200
Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
«Արեւ»-ին	100
«Ջահալի»-ին	100

Հ.Մ.Ե.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ (ԱՂԵՔՍ.)

Ողբ. Վահան Վարձպետի մահուն կսկիծալի առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն:

Տիկին Հնազանդ Ալեքսանեան	200
Պր. Մուշեղ Պատմաճեան	200

ՅԱՒԱԼԻ ԹԻԻՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
(Շաբ. Գ. էջէն)

սանկ ըրէք, քաղաքացիներ սանկ ըրէք:

Վերջապէս բոլոր այդ արգելիչ պատուէրները, այդ հրամայողական թելադրանքները այնքան բռնաբեկ ճնշած են դերասաններուն մէկ մասին մտքին, որ պահ մը մոռցած են որ թատերաբեմին վրայ կը գտնուին և թէ կա արդ ան ընտանեկան թելադրանքները:

Այս թէ ուր կը տանին ծայրահեղութիւնները:

ԵՐՈՒԱՆԻ ՕՏԵԱՆ
12 Փետ. 1926

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու Գահիրէի և շրջակայից մեր յարգոյ հասարակութիւն կը տեղեկացնենք թէ յառաջիկայ Թեմական ամբողջական ընտրութեան անձնական կամ հօր հպատակութեամբ յուսարկելու իրաւունք ունենցողները պարտին նկատի ունենալ հետեւեալ պայմանները:

ա.- Անոնք որ նախորդ ընտրութեան առեն լեցուցած են իրենց ընտրական յայտարարագրիները, պէտք չունին նորից լեցուցելու:

բ.- Անոնք որ նոր դիմումագրի պիտի լեցնեն, պէտք է Ազգային Առաջնորդարան ներկայանան մեզի, միասին բերելով իրենց կամ իրենց հօր հպատակութեան բնագիրը և իրենց ինքնութիւն թուղթը (Պր.Մա):

գ.- Տրուած ըլլալով որ Չորեքշաբթի, 20 Օգոստոս 1975, վերջնական թուականն է յայտարարագրիներու ստացումին, անոնք պարտին մինչև այդ թուականը անձամբ ներկայանալ Ազգային Առաջնորդարան իրենց հետ ունենալով վերոյիշեալ պայմանաթուղթերը:

Ուստի կը հրաւիրենք որ անձնական կամ իրենց հօր հպատակութեամբ ընտրելու իրաւունք վայելող մեր բոլոր ազգայինները նկատի ունենան վերոյիշեալ պայմանները ու անպայման կատարեն ընտրական իրենց ազգային պարտականութիւնը:

ՆԵՐՍԵՂ Մ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆ
Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՆ-ԳԱՀԻՐԷ.

Հինգշաբթի, 7 Օգոստոս 1975, կ. ե. ժամը 9ին
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ
ԽՕՍԲ ՊԻՏԻ ԱՌՆԷ
ՎԱՐՈՒԹԱՆ ՓՐԸՆՃԵԱՆ
ՆԻԻԹ ՈՒՆԵՆԱՆՈՎ
ԻՆՉՈՒՎ ԿԸ ԶԲԱՂՈՒԻ ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ
ԻՐ ԱԶԱՏ ԺԱՄԵՐՈՒՆ
Հայ հասարակութիւնը օրով կը հրաւիրուի
ՇԱԲԱԹ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975
ԳԻԾԵՐԱՅԻՆ ԶԲՕՍԱՊՏՈՅՑ ԴԵՊԻ...
(Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ)

اقراء جريدة
النهار السوفيتي

- * ԿԸ ԲՈՎԱՆԴԱԿԷ ՍՈՎԵՏ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՄԷՆ ԻՆՉԻ ՄԱՍԻՆ.
- * ՆԻԻԹԵՐԸ ԿԸ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՆ ԵՆՈՎՈՍԹԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՎՍԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՍԷ.
- * ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍԷՆ ԱՄԷՆ ԿԻՐԱԿԻ.
- * ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ՄԷԿ ԴԱՇԵԿԱՆԻ.
- * ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ 40 Ե. Դ.

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՑԷՆ Է
Ճա. Շառա Ալ - Մաախա Էլ Սուխի, Չամալիք, հեռախօսներ թիւ 810566 և 808929:

ԿԱՐՄԻՐ ԳԼԽԱԼԱԹԻ ՏՈՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

մօտ երկու միլիոն աստիճաններ և մետայններ:

Մի քանի օր առաջ, մամուլը հաղորդեց Գերագոյն Սովետի և միւս Հանրապետութիւններու ընտրութիւններու արդիւնքները: Հանրապետութիւններու Գերագոյն Սովետի ընտրութիւններուն 35,4 առ հարիւրը՝ 2158 կիներ են: 1235 հոգի կամ ընտրուողներուն 39,1 առ հարիւրը՝ կիներ են ինքնավար Հանրապետութիւններու Գերագոյն Սովետներուն մէջ: Տեղական Սովետներու 1,963 634ը, այսինքն 48,1 առ հարիւրը կիներ են: ՍՍՀՄ-ի Գերագոյն Սովետի մէկ երրորդը, 476ը կիներ են:

Երգ, պար և սփոր անմիտութիւն կապուած են երիտասարդութեան հետ: Երիտասարդական Վիմամուսկայա Փրաժտաթիւթի կազմակերպած մրցումներուն կը մասնակցին միլիոնաւոր երիտասարդներ, որոնց համար պատրաստ են մարզական դահլիճներ, ու խաղաղաշուքը:

«Սովետական երիտասարդութեան Օրը» նշանագրուած է տարւայ կէսին, այն յատկանշական տարին, որը պիտի ըլլայ հնգամեայ բլանի եզրափակիչը: Կը խնդրենք ձեզմէ՝ որ նկատի ունենաք երիտասարդ տղաք և աղջիկներ, որ քառասունական թուականներու սերունդը իր պարտքը կատարեց հայրենական պատերազմի յաղթանակի համար մարտնչելով և ձեր կեանքը պէտք է օրինակը ըլլայ ձեր հայրերու կեանքին: Կուսակցութիւնը և Ժողովուրդը վստահութիւն ունին ձեր վրայ և ձեզ կ'ապաւինին յայտարարեց Լ. Ի. Պրեժնեկ, հայրենական պատերազմի յաղթանակի 30-ամեակի առթիւ նշուած տոնակատարութեան ընթացքին:

Սովետական երիտասարդ սերունդը այս բարձր վստահութիւնը պիտի արդարացնէ իր աշխատանքով և իր դաստիարակութեամբ:

Սովետական երիտասարդ սերունդը այս բարձր վստահութիւնը պիտի արդարացնէ իր աշխատանքով և իր դաստիարակութեամբ:

318

ԿԵՆՏՐՈՆԻԱՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՐԿԱՆ ԸՆԿԵՐՆՅՈՒՆ ԵՄԲՐԱՅԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՆՅՈՒՆ ԵՄԲՐԱՅԻՆ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

مرتب ۱۱۱۱ بالقاهرة ۲۴ ج ۱۲ - ۱۵۰۹
صاحبة الانتياز: السيدة عايدة سمير بيات (بالايد)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արաճառեր — ԱճՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Էկոնոմիկաներ խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՍԵՆ

Հիմնադրված 1948թ.

Տպագրանակ 8000

ՆՈՐ ԵՐԶԱՆ ԹԻՒ 588 — ՀԻՆԳԵԱԲԹԻ 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 4 ԵՔ. ԴՆԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

عدد رقم ۵۸۸ — الخميس ۴ سبتمبر ۱۹۷۵

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԵՒ ԹՈՒՐԿԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԳՆԵՐԸ ՈՂՋԱԳՈՒՐՈՒՆԵՑԱՆ

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի՝ Երուսաղեմ պատմական նկատառաւ աղբյուրները, այլապէս յատկանշուեցաւ եղբուրեմամբ մը, որ Երուսաղեմի ու Պոլսոյ Պատրիարքութեանց միջեւ տարիներէ ի վեր շարունակուող խռով վիճակին վերջ տրուելն է:

Ձոյգ Պատրիարքները, հովանաւորութեանը ներքեւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին, փարատեցին իրենց միջեւ եղող ցրտութիւնը և նոր էջ մը բացին երկու Պատրիարքական հնչողոյն աթոռներու կապերուն մէջ:

Յոյժ գովելի և մխիթարական իրադարձութիւն մըն էր աւսիկա, որ ուրախութեամբ լեցուց Մայր Սթոնի Գահակալին սիրտը, և երջանկացուց սփիւռքահայութիւնը՝ որ հայ եկեղեցւոյ միութեան զօրացումն ու բոլոր Աթոռներու սեյտ գործակցութիւնը նկատած է, կը շարունակէ սեպել կոռւան՝ իր գոյապահպանումին՝ Սփիւռքի մէջ:

Ձոյգ Պատրիարքներու հաշտութիւնը ունեցաւ իր ազդեցութեամբ արդիւնքը: Պոլիս դարձին, Ամեն. Շնորհք Արքեպիսկոպոս Գալուստեան լոյս ընծայեց հաղորդագրութիւն և հրահանգագիր՝ իր Երուսաղեմ աղբյուրներէն շուրջ: Ստորեւ կը հրատարակենք այդ հաղորդագրութիւնը, ի գիտութիւն և ի բաւարարութիւն մեր ընթերցողներուն:

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԳԻ ԶՈՐ ՀՐԱՆՈՒՄԸ ՎԵՐԱԿԱՆՈՒՄԸ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐԳԻ ԱՆՈՒՄԱՆ ՅԻՇԱՍՏԱԿՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս յայտարարուած էր Պատրիարքարանին գիտնէն, Մենք, ընդառաջելով Երուսաղեմի Ամեն. Պատրիարքի եղբայրական հրահանգին, Յունիս 18ին սեկտեմբեր Երուսաղեմի Մեր ժամանակին առաջին օրն իսկ ողջագործեցանք Երուսաղեմի Ամեն. Պատրիարքին հետ և այսպէս երկուքով միասին վերջ տուած էրանք՝ այն ցրտութեան և ձգտելով վիճակին, որ գոյացած էր երկու Աթոռներու գահակալներուն միջեւ, ծանօթ դէպքերու և խնդիրներու պատճառով:

Աւրեմ, իրաց ներկայ կացութեան առջեւ, մենք այս և կը հրահանգենք մեր բոլոր հոգեւորական դասուն և Բաղային խորհուրդներուն, և կը հաղորդենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդին, թէ Յունիս 6, Վարդապետի Կիրակէն սկսեալ վերահաստատուի Երուսաղեմի Պատրիարքին՝ Ամենապատիւ Տ. Յղիշ Սրբ. Տէրաւերեանի անուան յիշատակութիւնը՝ մեր եկեղեցիներուն մէջ, ի ժամ Ս. Պատարգի, ըստ նախընթաց աւանդական սովորութեան: Մենք կը յուսուք և կ'աղօթենք, որ ստեղծուած հաշտութեան և համերաշխութեան այս միջոցաւ վարակի կը դառնայ ամենուրեք Հայոց. Առաքելական եկեղեցւոյ մէջ. կը ցրուի բոլոր տեսակի անհասկացողութիւնները, և կը տիրէ սիրոյ և եղբայրութեան ընդհանուր ոգի մը, զոր իրականացնել կը հրահանգէ մեր Տէրը իր վերջին կապիւն մէջ. «եղիցի՛ն ցոյց տրուեալ ճշմարտութեամբ... զի եղիցի՛ն կասեալի՛ն ի միութեան... զի ունեցի՛ն ուրախութիւն իմ լիով յաճոյս իրեանց» (Յովհ. Ժէ. 12-26):

Այս մասին մեր մտածումները և տեսութիւնները աւելի ընդարձակ ձեով արտայայտած ենք մեր «ԽՕՍԳԻՆ» մէջ, տրուած՝ Սաղիմական փառաւոր հանդիսութեանց աւանդին տարբերութեամբ սիրոյ սեղանին վրայ, Սրբոց Յակոբեանց վանքի սեղանատան մէջ:

ՇՆՈՐՀՔ ԱՐԲԵՅԻՍԿՈՊՈՍ

Կ. Պոլիս

(Պատրիարք Հայոց Թոբէիոյ)

ՆԱՄԱԿԱՆԻՇ՝ ՎԱՐՊԵՏԻ ԴԻՄԱՆԿԱՐՈՎ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓԻՍ).— Հայ մեծ բանաստեղծ Աւետիք Իսահակեանի ծննդեան 100-ամեակի առթիւ, ԽՍՀՄ-ի կապի նախարարութիւնը շրջանառութեան մէջ դրեց նոր նամակաւիշ:

Մանրանկարում պատկերուած է բանաստեղծի զիմանկարը, որի հեղինակն է Մարտիրոս Սարեանը:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲՈՒՆԱԳՐԱԻՏԱԼ ՀՈՂԵՐՈՒ ՎԵՐԱՍՏԱՑՄԱՆ ԳԾՈՎ՝ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒՆԵՑԱՒ Խարայելեան գործերը եւ պիտի փառուին Սուէզի Զրանցքին մինչեւ 55 փոմերը անդին, 355 փոմերը երկարութեան մը վրայ

Աւելի քան 800-ի օրերու վերջնական բանակցութիւններէ ետք, որոնց իբր միջնորդ հանդիսացաւ ԱՄՆի արտաքին գործոց նախարար՝ Տոմ. Հենրի Գիսինգըր, Երկուքով, 1 Սեպտ. 1975, համաձայնութիւն գոյացաւ, ըստ որում՝

ա. Խարայելեան բոլոր գործերը 55 փոմեր պիտի փառուին Սուէզի Զրանցքին 55 փոմեր հետադարձութեան մը վրայ:

բ. Եգիպտական բոլոր գործերը 55 փոմեր պիտի փառուին մինչեւ չեղով գոյին, որմէ անդին ՄԱԿի Ապահովութեան ուժերը պիտի ստանան հսկողութիւնը՝ յաւաքիկայ երեք տարիներու ընթացքին:

Գիսինգըրի օրերու Եգիպտոսի կողմէն նորոգուելով:

գ. Ապու Ռոսէյի նախագահութեւն Եգիպտոսի պիտի վերադարձուին, համաձայնութեանը ըստ արագութեան եւ ուր արագութեամբ ընթացքին:

դ. Գիսինգըրի օրերու Եգիպտոսի կողմէն փառուին 55 փոմեր ստորագրուած արդիւնքները պիտի հաղորդուին երկուսեւ: Այս գործողութիւններուն պիտի մասնակցին ԱՄՆի փառապաշտ մասնագէտներ:

ե. Յաջորդ երեք տարիներու ընթացքին զինուորական ու մեկ

յարձակում տեղի պիտի ունենայ երկու երկրներու բանակներուն միջեւ:

Համաձայնութիւնը պիտի ըստարգրուի Ժընեւի մէջ այս օրերուն: Երկու պատերազմութիւնները անցաւ արագ պիտի ստորագրեն, ի ներկայութեան ՄԱԿի Ապահովութեան ուժերու համաձայնութեան մը: Սիւնայի միջոցով:

Այս համաձայնութիւնը՝ որ մեծ յաղթանակ մըն է Եգիպտոսի համար, կարելի եղաւ գոյացնել ընդհինի նախագահ Անուար էլ Սաատի իրաւունք փառապաշտութեան եւ Տոմ. Գիսինգըրի անխնայ միջնորդութեան:

ԱՒՍՏՐԻՆ

ՎԻԵՆՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

(Մասնաւոր քրեակցութիւն «Ջահակիր»-ի)

ԱՇԽԱՐՀԱՀՈՋԱԿ ՄԵԾ ԳՈՄՓՈՋԻԹԵՕՐ

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՐԵԱՆ ԵՒ ԻՐ ՀԱՄԵՍԱՓԱՅՆ ՏԻԿԻՆԸ

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

Վիեննայի Հայ գաղութին համար Յունիս լեցուց ամիս մը եղաւ. նախ մեր մէջ ունեցանք հուշականուն Արամ Խաչարեանը, երկրորդ, Մուսա Տաղի Բառասուն Օրերու հեղինակ՝ Յարսէ Կերեմէլի անդին: Ներքին փոխադրութիւնը, երրորդ՝ Կոմիտասի Պետական Բառակի այցը Վիեննա:

Ամրան շրջանին, Աւստրիոյ գրեթէ բոլոր գաւառները կամ բաղաւթները կը կազմակերպեն իրենց ուրոյն շարքեր, ուր եւ լայն կ'ունենան ոչ միայն տեղացի, այլ նաեւ օտար արուեստագէտներ, մանաւանդ երաժշտական մարզին մէջ: Յունիսի երկրորդ շարքերը «Բարիկիւրներ Սոմմէր» էր, ուր Օսիախ և Ֆիլիպս բաղաւթներուն մէջ տեղի ունեցած տոնաշարներն առթիւ, Արամ Խաչարեան և իր տիկինը՝ Գոմփոգիթէօր Նինա Մաքարովա ելոյթներ ունեցան: Տիկին Մաքարովայի գործերը նշանակուեցան Օսիախի եկեղեցիին մէջ, որ լեցուցած էր ծաղիկներ: Մինչ, Ա. Խաչարեան, Երեք-շաբթի, 8 Յունիս, երեկոյնաւ, Ֆիլիպսի «Բարիկիւրներ» մէջ դեկավարաց Պրաթիլաւայի Կոմիտասի օրերը, որ կը նուագէր իր իսկ հեղինակու-

թիւները: Մեծանուն արուեստագէտը նոր դարերէն խելց Աւստրիոյ մէջ, իր անունը մոգած, հրաւիրած էր ամենէն ընտիր հասարակութիւնը, որ քան կատարելութեան բծախնդիր, նոյն չափով ալ տաղանդը բաշխելով է: Անկախագրի էր ստեղծուած ոգեւորութիւնը, որոտընդոտ և անվերջանալի ծափահարութիւնները թէ իրեն արդար գնահատանքն էին, նոյնքան ալ՝ պանծացումը հայ աւանդին: Այո, հայ անունը բոլորի բերանն էր և մենք որքան հպարտ էինք:

Յաջորդ օրերուն Արամ Խաչարեան ու իր տիկինը հիւրերն էին Վիեննայի մէջ Գ. Կարպիս Փափագեանի, որ իրենց ընկերացաւ ամէն տեղի: Այդ պատճառով հոգեւորական, Վիեննայի Հայ Համայնքին վարչութիւնը, ի պատիւ հիւրերուն, 12 Յունիս, Շաբթի, Կ. Ե. Ժամը 6-8, Վիեննայի «Օթէլ Ինթերնոնալ» թատրոնի մէջ սարքեց բոլորի մը: Ներկայ էին Վիեննայի Փոփ-բաղաւթները, Սոփիստական Դեսպանատան Մշակութային մասնագիտի վարչիւնը, Վիեննայի հոգեւոր հովիւը՝ Մետրոպոլիտ Գրիգորեան, Միլիթարեան (Շաբ. Ե. Ե. Ե. 2)

ՆԿԱՆԵՐԿ

ԿՆՈՋ ՏԱՐԻՆ

«Կնոյ Միջազգային Տարի» կոչուեցաւ 1975-ը, որ կարծեք բարձր տարի մը ստացած եղաւ այսպէս յորջորջուելով:

Տարեւոյն է իմաստը այս յորջորջումին, նաեւ մի քանի մասնագիտ. այն իմաստով, որ իրական սեռի ներկայացուցիչները, ինչ ազգութեան որ ալ պատկանին, պիտի փորձեն օգտագործել այս օրացմը, տեղի ու անտեղի պահանջներ մեղմելու եւ ալ՝ աւելի պիտի տեղի իրենց կոչումները:

Բայց եւ այնպէս, ինչ որ ալ ըլլայ նպատակը այս յիշատակութեան, բերես ան առիթ մը համարուի իմաստուն կնոյ համար, ընկերութեան ներկայացնելու գահագն հարցեր, եւ լուսաբանութիւններ ու լուծումներ փառապաշտութեան:

Այս առիթի մեծապէս փափաքելի է, որ հայ կիցն ալ լսելի դարձնէ իր ձայնը, փորձառու ու խոնարհ ձայնը հայ կնոյ, համբերաւոր եւ պարկեւտ ձայնը հայ հասարակութեան կնոյ, որ բերես մի քան ներդրուածութիւն բերէ բարձրացող այս ժողովրդին մէջ:

Թող լսելի դառնայ ձայնը հայ կնոյ՝ ազգային եւ միջազգային հարցերուն մէջ:

Հայ կիցն ալ իր բերելիք խօսքի ունի, որ աստ հաւանաբար հակասէ պոռնոցացող այլազգի կիցերուն ձայնին, եւ որքան փափաքելի պիտի ըլլար այդ...:

Որքան փափաքելի պիտի ըլլար, որ այս առիթը արթնցար հայ կնոյ մէջ տոնային արժանիքներ, գիտակցութիւն, տեղի ունեցողը, (Շաբ. Ե. Ե. 2)

ՎԻԵՆՆԱԶԱՅ ԿԵԱՆՔ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Միաբանութեան Աբբահայր Գեորգի Գրիգորի Մանեան և երբեք հայրեր ու գաղութի մեծամասնութիւնը: Մեծ անուն Վարպետը ինքնաձին պարզութեամբ զրոյց ունեցաւ բոլոր իրեն մօտեցողներուն, և մանաւանդ, երիտասարդներուն թեւադրեց հայ միաւր և կեանքի մէջ տեղ մը հասնիլ:

Յաջորդ օրը ժամը 10:30ին, յարգամեծար հիւրերը, ընկերակցութեամբ իրենց հիւրըն-

կալին, այցելեցին Միթարեան Վանքը, ուր Աբբահայրն ու վարպետները ողջունեցին զիրենք և դահլիճին մէջ հիւրամեծարութեան մը ետք, զիրենք առաջնորդեցին վանքին ճոխ թանգարանը և եկեղեցին: Մենք ապագային Ս. Հովհաննէս հայոց մատուռը, ուր մնացին կէս ժամ:

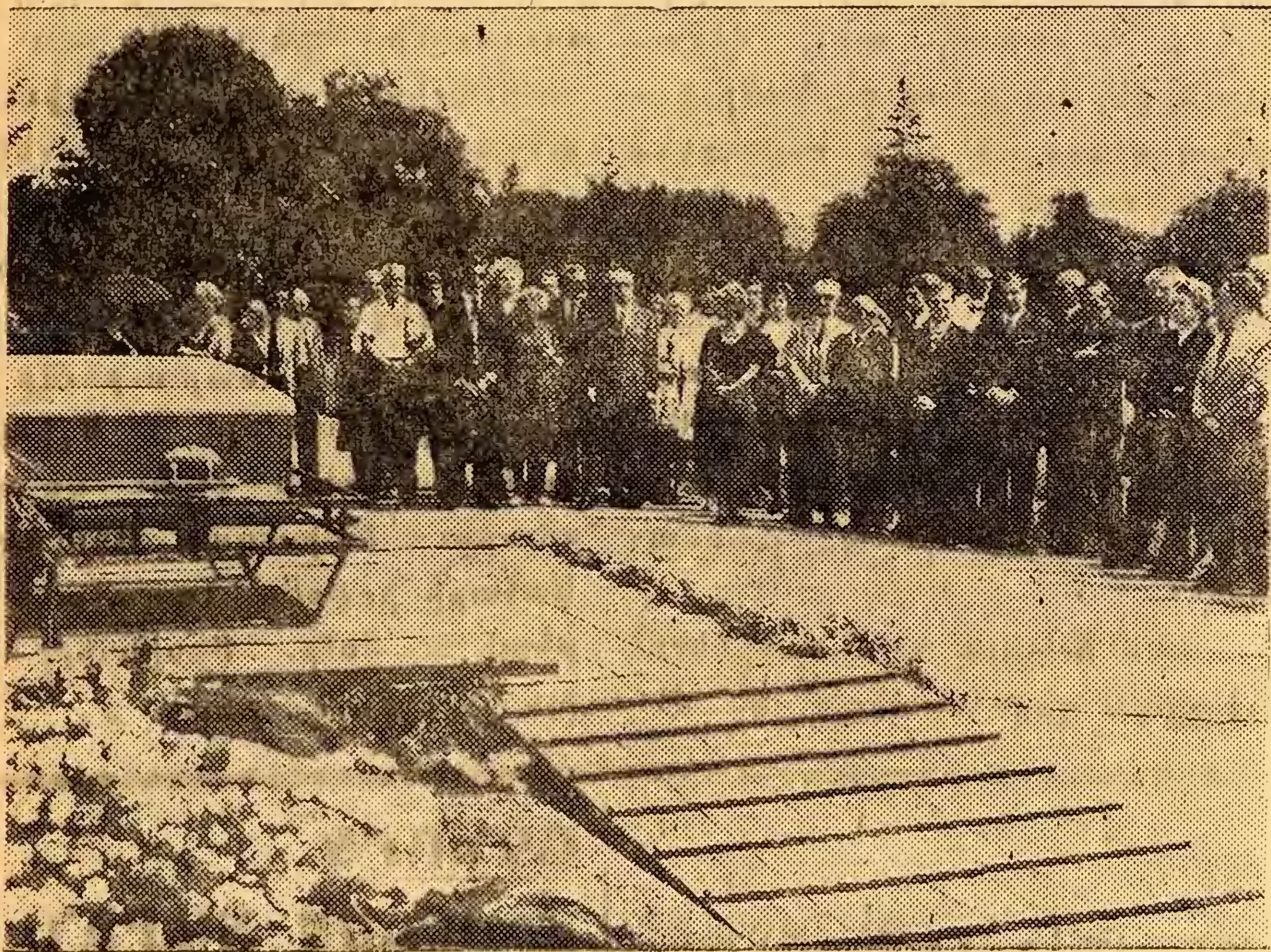
Յաջորդ օրը, անոնք, Տէր և Տիկին Արամ Խաչատրեան Վիեննայէն մեկնեցան Ս. Միութիւն:

ՓՐԱՆՑ ՎԵՐՓԵԼԻ ԱՃԻՆՆԵՐԸ

ԳԱԼԻՖՈՐՆԻԱՅԷՆ ՎԻԵՆՆԱ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Երկրորդ կարեւոր դէպքն հայերու համար էր՝ Բրանց Վերֆելի անդիններուն զետեղումը, Վիեննայի Կենդանական Գերեզմանոցի պատուով շիրմին մէջ: Կարելի էր միթէ՞ որ նման դէպք մը զանց առնուէր Հայ Գաղութի կողմէ: Յ. Վերֆել իր անունը յաւերժօրէն անմահացուց իր ընդարձակ մէկ երկին՝ «Մուսա Տաղի Բառասուն Օրերը» վէպին մէջ, որ թարգմանուած է բազմաթիւ լեզուներու:

Կուսակցական մարմինը ուզած էր զայն փոխադրել Վիեննա, իրեն տրամադրելով պատուով զերեզման: Անդիններու փոխադրութեան ծախսը հոգացած էին հայեր: Իր կարգին խօսք առաւ, գերմաներէն լեզուով, Վիեննայի հոգեւոր հովիւ՝ Մետրուպ. Վ. Գրիգորեան, և ըսաւ թէ հայ ազգին համար որքա՞ն սիրելի էր Վերֆել անունը, այն, որ երբեք ափ մը հայերու սխրագործութիւնը: Իր թելադրանքով ներ-

Բրանց Վերֆելի անդիններուն զետեղումը՝ Վիեննայի կեդր. գերեզմանատան պատուով դամբարանին մէջ

Յուլիս 21, Երկուշաբթի, ժամը 11ին տեղի ունեցաւ Թաղումը: Ներկայ էին Վիեննայի փոխ-քաղաքապետներէն, զրդի մարդիկ, Միթարեան հինգ հայրեր և բազմաթիւ հայրեր:

Ենթորակումը մը հնչեցուց մահերը մը, որմէ ետք խօսք առաւ Աւստրիոյ Գրական Ընկերութեան Տնօր. Վոլֆկանկ Բրաուն, որ թուեց Վերֆելի գործերն ու արժանիքը և այդ առթիւ շնորհակալ թէ Յ. Վերֆել երեսուն տարի առաջ Վ. Վերֆել էր «Գիւլըրի Հիւրի» (Գալիֆորնիա) մէջ, բայց Աւստրիոյ մշա-

կանքը բարձրաձայն աղօթեցին «Հայր Մեր»-ը, ու ապա նուազի ընկերակցութեամբ դադար իրաւ: Գերեզման ուսմէնքը պըտուեց մը հող թափեցին փոսին մէջ:

Այս առթիւ Վիեննայի եկեղեցական, Հայ Ուսանողական և երիտասարդական Միութեան վարչութիւնները և Աւստրահայ Մշակութային Ընկերութիւնը, ինչպէս նաեւ անհատներ փարթամ ծաղկապսակներ ուղարկած էին: Երեկոյան, հեռատեսիլը ներկայացուց սոյն հանդիսութիւնը:

«ԿՈՄԻՏԱ» ԲԱՌԵԱԿԸ ԵՆՈՅՐՆԵՐ ՈՒՆԵՑԱԻ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ

Յուլիսի վերջին շաբթուն վերապահուած էր ուրիշ ուրախաթիվ դէպք մըն ալ: Հայաստանի Պետական Կոմիտասեան Բառեակի ներկայութիւնը:

Սոյն խումբը պաշտօնապէս հրաւիրուած էր Աւստրիոյ Գլխակնց քաղաքի տնտեսաբանին առթիւ: 26 Յուլիս 4. Ե. ժամը 8ին քառակուր ունեցաւ ելոյթ: Յայտագիրը իրապէս դժուար էր և բազմազան հեղինակներէ ընտրուած ինչպէս՝ Հինտել, Սոցարդ, Չոսթաքովիչ, Միրզոյեան: Հոս եւս Կոմիտասեան Բառեակը արդարացի իր համբաւը, որ իրեն ընկերացած էր աշխարհի բոլոր կենդանիները և մինչեւ

ողբացեալ Նախագահ Բենեշի տոջն:

Վիեննայի հայ գաղութը բախտն ունեցաւ ոչ միայն զիրենք տեսնելու, այլ նաև ըմբռնելու անոնց նուագը:

Կոմիտասեան Բառեակի անդամները՝ Փրոֆ. Աւետ Գաբրիէլեան, Էտուար Թադևոսեան, Գրիգոր Մարգարեան, Գալիթ Գրիգորեան, Վիեննայի մէջ հիւր էին Գր. Կարպիս Փափազեանի:

Կիրակի, 27 Յուլիս, առաւօտեան, անոնք մէկ ու կէս ժամ այցելեցին Միթարեան Վանքը, ուր պատշաճ հիւրասիրութեան ընթացքին, Մանեան Աբբահայրը (Շաբ. տեղ. էջ 3)

«ԱՐԱՐԱՏ»Ի ՅԱՂԹԱՆԱԿԻՆ ՄԱՍԻՆ

ԴԻԼ ՔԵՅ

Մոսկուայի Վենին մարզաւանի ֆութպոլի դաշտին վերայ երբ հնչեցին ֆութպոլի բայերը՝ քառասուն տարի առաջ խանդավառ ֆութպոլիստ և վեթեռան բոմփոփտոր Մաթվէի Գլանթի կողմէ յօրինուած, դաշտ իջան Ս. Միութեան բաժակի աւարտականի մնացած երկու խումբերը՝ Վորոշիլովկայեանի «Ջարեան» և Երեանի «Արարատ»-ը: Երրորդ յաջորդական տարին էր որ բաժակի աւարտականի մէջ Մոսկուայի խումբերէն չկային:

Ներկայ գտնուող 104 հազարի հասնող ամբոխին ջերմ

ողջոյնները արծազանգեցին: Անգլիոյ լաւագոյն կիսապաշտպաններէն մին՝ Գիլի Ռայթ, մրցումին աւարտին ըսաւ, որ նման հիանալի և ուրախ ամբոխի մը առջև ընաւ խաղացած էր: «Կարելի է երեւելայել» ըսաւ ան, որ տեղւոյն ամբոխը ծափողունէ հակառակորդ կողմին, երբ անոնք կէսը շնչանալէն տեղացիներուն դարպասէն ներս»:

Մենք գեղեցիկ խաղարկութիւն մը դիտեցինք, հակառակ որ բաժակի աւարտական մրցում մըն էր: Գիտի ըսեմ որ Արարատ լաւագոյն խումբն է եւրոպայի բաժակակիր՝ Բիէէի «Տիւնմուս»-ն: Վայելու խաղարկութիւն, հաւաքական խաղով ֆութպոլ՝ որ հաճոյք է դիտելու: «Ջարեան» դիմադրող, զօրեղ է և նպատակադրած էր հայերուն առիթը լսալ յաղթելու: Սկիզբը ութերորդ վայրկեանին, «Ջարեան»-ի ազատ հար-

ւած մը շնորհուեցաւ մօտ 30 եւրոպայի հեռավորութիւնէն: ամէն որ կը սպասէր որ Գիլիեցի բարձրէն գնդակը պիտի բռնէ և սակայն ցածէն հարուստ լից, ինչ որ Արարատ Սերահամեանը («Արարատ»-ի դարպասագահը) բռնաւ տեսած չէր: Այս չվճարեցուց հայ տղայը և վեց վայրկեան ետք Իշտոյեան բարձրէն գնդակը փոխանցեց, բայց «Ջարեան» յետսպասեց, որուն նեղը դրած էր Արգատի Անդրէասեանը, գնդակը ուղեց ետ տալ իրենց դարպասագահին, և սակայն այնքան կամաց զարկաւ, որ Արգատի արագօրէն խոյացաւ և պաղարկեալօրէն կօշնչանակեց:

Կիսախաղին երկու վայրկեան մնացած, վեթեռան Մարգարովը գնդակը ստանալով, երեք պաշտպաններէն անցնելով ամուր կերպով խփեց:

Արդիւնքն եղաւ 2-1 ի նըպաստ «Արարատ»-ի: Այս արդիւնքը և կիսախաղին անփոփոխ մնաց, հակառակ ցուցաբերուած հետաքրքիր խաղարկութեան:

Ն. Մ. Գ.

ՃԱԶԿԵՐՈՅԹ Ի ՆՊԱՍՏ

ՍԱՀԱԿԵԱՆ-ԼԵՈՒՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԳՈԼԷՃԻՆ

Վերջերս, Ուստրի Հնչակեան Տան մէջ տեղի ունեցաւ՝ Սահակեան-Լեւոն Մկրտչեանի Գոլէճի ի նպաստ կազմակերպուած հաշկերոյթը, որ կազմակերպուած էր Գոլէճի բարեկամներու շնչանակին կողմէ:

Հակառակ տեղատարափանծութիւն, կոկիկ բազմութիւն մը լեցուցած էր սրահը և խնամքով պատրաստուած հաշկերոյթը անցաւ շատ յաջող՝ ընկերուհի Տ. Իշէմէզեանի ճարտարատեսնապետութեամբ:

Գործադրուեցաւ գեղեցիկ յայտագիր մը: Վայթընովի Տիկին Փ. Խոսկոյեանի Կոնսուլը արժանացաւ բուռն ծափերու:

Ներկաներու փափաքին ընդառնելով ան երգեց նաեւ այլ երգեր:

Օրուան նշանակութեան շուրջ խօսեցաւ ընկեր Տօնապետ Սիմոնեան, վեր առնելով «Սահակեան-Լեւոն Մկրտչեան» Գոլէճի մատուցած ծառայութիւնները՝ զաղթախարհի հայութեան, և մատնանշեց անոր նիւթապէս օգնելու կարիքը:

Ընկեր Կարապետ Տերտերեան, իր Կոնսուլատով ընկերուհիներ Աննա Թարայեանը և Արուսեակ Նաճարեանը, վարեց հանգանակութիւնը՝ որ կարճ ժամանակի ընթացքին հասաւ երեք հարիւր տողաւ:

Թ. Գ. Կ.

Կ Ն Ո Ջ Տ Ա Ր Ի Ն

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

պարկեցութիւնը, հեռաձայնութիւնը, սեփականութիւնը, արհաւիրեցնում եւ դառնութեան կողմէ օտար փաշտութիւնը ...

Ուրեմ փափաքի պիտի ըլլաւ լսել ձայնը՝ հայ կնոջ, լուրջ հարցերու առնչութեամբ, ինչպէս զանակներու դաժնաբանութիւն, կնոջ ախտաւորեան փոս հարցը, ամուսնալուծում, խառն ամուսնութիւն, ելլեւ ...

Այս ուղեկոտորս եւ փոքրկալից ախտաբան մէջ անհրաժեշտ է լսել կնոջ ձայնը, բայց, իմաստուն կնոջ ձայնը, ո՛չ քի կոտաւեք, այլ խաղաղաւոր կնոջ ձայնը, ո՛չ քի անձնաւոր, այլ նուիրող կնոջ ձայնը:

Արիւստեկ կը հաւատայ եղբ, քի կնոջ Աստուծոյ անյաշող մէկ փորձն էր՝ մարդը տեղեկու ածել: Այնպէս կը բուի, քի Արիւստեկի հնադարեան գաղափարէն միջին կնոջ Միջազգային Տարիք, մեծ յեղափոխութիւնի ունեցած է ի նըպաստ կնոջ անուստ: Եւ մեծ հիմնուելով Աստուածաւորի վկայութեան վրայ, կը հաւատաւ, քի Աստուծոյ անյաշող գաւառաւոր անձնութիւնը եւ տեղեկ կնոջ իր իրեն ընկեր ու օգնական: Ուստի, կնոջ այն արեւ է, որ կ'ամբողջացնէ այդ, Ուրեմ պատարի կոչում մըն է այլ, մանաւանդ երբ կ'աւարտի գիտակցութեամբ:

Բայց դժբախտաբար, այսօրու բարեբեր յոյց կու տան, որ արդի կնոջ կ'օգտագործէ այս կա-

ցութիւնը: Յայ կը սկսի օգնել իր ամուսնոյն, ինչոյ կ'ամբողջացնէ զայն, ապա կ'իջեւ անոր վրայ, եւ ի վերջոյ կը փորձէ ոտնակոխ ընել զայն ... Այս ձեւով կը խոհի ազատութիւն ձեռն ձգած ըլլալ եւ երջանկանալ: Ահա հոս կը կայաւոր կնոջ ամենամեծ սխալը, քանի որ, անկախութիւնը չէ, որ կ'ապաստով կնոջ մը երջանկութիւնը: Կնոջ երջանկի է՝ երբ կը սիրէ ու կը սիրուի: Իսկ այս պայմաններուն օակ կը տարակուսի, որ կարենայ սիրել եւ սիրուիլ, եւ մանաւանդ յարգուիլ:

Եւ դեռ չեմ կրցած հասկնալ հօգրտեմ, քի ի՞նչ կ'ուզեն Կնոքն ազատագրման շարժումին անդամները: Հաւանաբար իրենք ալ չեն գիտեր, քի ի՞նչ պիտի ողբալի հակաաւորութիւններու մէջ կ'իջնան: Ճիշդ այս պատճառաւ է, որ փափաքի պիտի ըլլաւ լսել ձայնը հայ փորձառու կնոջ, յիշեցնելու համար մանաւանդ այս արդիականներուն, Մառ-Տի. Թուրքի հեռեւեալ իմաստայից խօսքերը:

Կնոջ իր ուսերուն վրայ կը վերցնէ երկրագունդի կեսը, միւս կեսը կը մնայ այդ մարդուն: Բայց կնոջ լինելով իր բաժինը, կ'ուզէ այդ մարդուն բաժինն ալ խլել իր ձեռքէն: Հօգուսնեմ, մեր բոլոր բաւ է մեզի: Միայն քի գիտակցութեան վերցնելով զայն ու երջանկութեան աղբիւր դառնալ մեր այրերուն:

Մոնրէալ

ԱՐԱՔՍ

ԿԱՐՕ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

321

ՖՈՒԹԲՈՐԼ

ՆՈՒԱՋԵԼԵ ԵՏՔ Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԱԿԸ՝

«ԱՐԱՐԱՏ» ԵՐՈՎԱՅԻ ԲԱԺԱԿԻ ԳԾՈՎ

իր առաջին մրցումը պիտի խաղայ

Կիպրոսի մեջ՝ 17 Սեպտ.ին

Ս. Միոթեան ֆուտբոլի բաժնի մրցաշարի գծով, «Արարատ» առաջնության մրցումը խաղաց՝ Մասկոտայի (Հենի) Սթադիոնի մեջ, ընդդեմ «Ջարիա»-ի, ի ներկայությամբ 100.000 հանդիսականների, անցավ 9 Օգոստոս 1975, և 2-1 արդյունքով յաջֆունակել է հաղթել, տիրացավ բաժնիին ու իրաւունք ստացավ մասնակցելու՝ Եւրոպայի բաժնի մրցաշարին:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ, ՖՈՒԹԲՈՐԼԻ ԽՈՒՄԲԻՆ ՋԱՆԱԿԻՆԻ
ՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆԸ «ԱՐԱՐԱՏ»ԵՆ՝ 12-Օ ԱՐԴԻՆՔՈՎ

ԵՐԵՎԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ)։ ԽՍՀՄ ֆուտբոլի զաւարտակիր «Արարատ» միջազգային ընկերական հանդիպումում, 20 Օգոստոս 1975, «Հրապարակ» ընդունեց Գեյրուքի «Մադրաս» ակումբին: Սաղն աւարտուեց գաւաի տէրերի յաջֆունակով:

Հիւրերի դարպասով չորս գնդակ անցկացրեց Անդրեասեանը, երկը իշտայեանը, երկուսը՝ Նազար Գեորգիսեանը, մէկական՝ Սամուէլ Գեորգիսեանը, Սալայեանը և Քերոսեանը:

Երեւանցիները մարզիչ Վիգոր Մասլովը հանդիպման էր դուրս բերել հիմնականում «ԱՐԱՐԱՏ»-ի փոխարինող կազմի խաղացողներին, որոնք լաւ էին համագործակցում իրենց թիմի փորձառու ֆուտբոլիստների հետ: Ընդմիջումից յետոյ, Անդրեասեանը և Մեքսոպեանը իրենց տեղերը զիջեցին երիտասարդ ֆուտբոլիստներ՝ Սալայեանին և Ազարեանին: Շուտով վերջինս վստահեցրեց պատճառով թողեց դաշտը և «ԱՐԱՐԱՏ»ը խաղը շարունակեց 10 հոգով:

ԸՄՔՇԱՄԱՐՏ

Աւուտ Ասլանեանը Աւիսարիի խիտյեան

ԵՐԵՎԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ)։ Գոլկարիոյ Սաւաթով քաղաքում անցկացուած դասական ոճի ըմբշամարտի աշխարհի երկրասարդական առաջնութիւնում, փայլուն յաջողութեան հասան սովետական մարզիկները: Նրանք նուաճեցին խաղարկուող տասը ոսկէ մետալներից ութը, թիմային առաջնութիւնում, ՍՍՀՄ հաւաքականը՝ չորրորդ անգամ ըլլալով գրաւեց առաջին տեղը:

Հիւանդի հանդէս եկաւ պատանի ըմբշները՝ դպրոցի սան, Երեւանի ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի ուսանող՝ Աշոտ Ասլանեանը: Նա իր բոլոր մարտերը անցկացրեց զեղեցիկ ոճով և թեթեւազոյն քաշում նուաճեց աշխարհի ախոյեանի ոսկէ մետալը: Իր քաշային կարգում աշխարհի ախոյեանի կոչմանն արժանայալ նաև մէկ այլ հայազգի ըմբիշ՝ Ս. Նալպանդեանը (Աստրախանէն):

ԳԱՅԻՐԵԻ ԿԱՌԱՎԱՐՁԱՆ ԿՈՂՍԷ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՁԵՌԱՐՈՒԵՍԻ ՄՐՑԱՆՔԻՆ

ՀԱՍՄԱԿԱՆ ԼԵՒՈՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ՊԱՐԳԵԱՍՐՈՒԱԾ

Գանիբեի կառավարչաօան կողմէ կազմակերպուած արեւմտեան օրջանի միջակումբային Ձեռարուեստի մրցանքին, որուն մասնակցեցան 45 պոլմբներէ մօտ 60 հոգիներ, Հայկական Ընթերցարանի երիտասարդներէն՝ Հ.Մ.Ական Լեւոն Գասպարեան արժանացաւ բ. մրցանակի, իր ներկայացուցած նկարին համար, որուն ճիւղն էր՝ «Սասարի Յազարական Երբը»: Քաշալեանի մրցանակի արժանացաւ Աւիսարի Ֆրանկեան:

Նոյնի, որ Հայկական Ընթերցարանի երկու երիտասարդներէն 7 հոգի մասնակցեցան այն մրցանքին:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կր խնդրեմ արտասանմանի մեր այն բաժանողներէն, որոնք ցարդ չեն դրկած խենց բաժնեգէր, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը: Զէ կամ մանսա-փոս գրել «Sarkis Balayan»-ի անունին եւ ուղարկել փոստակով թիւ 2111, Գանիբե, Եգիպտոս:

ՋԱՆԱԿԻՐԻՆ

Ողբ. Մկրտիչ Խոհարարեանի (Սիւնի - Աւստրալիա) մահուան կսկծալի առթիւ, փոխան ծաղկեպակի, Տէր և Տիկին ընկեր Յովհաննէս Գոլոյմճեան (Սիւնի) կը նուիրեն 500 Ե. դ.:

Օր. Զապէլ Եազուպեանի ընդ Գր. Վահէ Կիրիտեանի (Դա-մասկոս) ամուսնութեան բարեբաւտիկ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի, Տիկին Հերմինէ Դաւիթեան կը նուիրեն 200 Ե. դ.:

Ողբ. Վահան Վարձպետի մահուան կսկծալի առթիւ, Տիկին Արշալոյս Գոհաբեան իր խոր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ սգակիր պարագաներուն և առ այդ կը նուիրեն 100 Ե. դ.:

Պր. Յովհաննէս Տօնիկեան ուրախ առիթով մը առ ի քաջաւորութեան կը նուիրեն 150 Ե. դ.:

Ողբ. Օննիկ Մանուկեանի (Նիւ Եորք) մահուան քառասուն-քին առթիւ, Տէր և Տիկին Հայկ Գապիկեան կը նուիրեն 100 Ե. դ.:

ՆՈՒՐԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց շատ սիրելի մօր և մեծ մօր՝ ողբ. Վիգորիա Բեանեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տղթ. և Տիկին Հանրի Բեանեան և զաւակուք կը նուիրեն:

«Յուսանք»	500
«Արեւիկ»	500
Հայ Կարմիր Սալին	300
«Այծեմիկ»	300
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	300
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	300
Աղաքատախամին	300
Հ.Մ.Ը.Մ. - Նուպարին	300
Ներ իւթ Հայկ. Ակումբին	300
Հայ Գեղ. Միութեան	300
Եկեղեցւոյ Տիկնայ	300
Խնամակալութեան	300
Հայկական Ընթերցարանին	300
«Ջահակիր»	500

(Ստանալ «Արեւիկ»)

Իր սիրելի դարմիկին՝ ողբ. Մկրտիչ Խոհարարեանի (Սիւնի) մահուան կսկծալի առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագրի և անոր քաղցր յիշատակին՝ Տիկին Մարի Ծամկեան կը նուիրեն:

Հայկական Ընթերցարանին 100

«Արեւիկ» 100

ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՐԱԶԻՆ

Օր. Նորա Օ. Ալիքսանեանի ընդ Պր. Վահէ Սեդրակեանի (Գեյրուք) ամուսնութեան բարեբաւտիկ առթիւ փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն:

Պր. Գեորգի Տընկեան 200

Ողբ. Սոնա Նորիկեանի (Աւստրալիա) դառնակսկիծ մահուան առթիւ վաւն ցաւակցութեան կը նուիրեն:

Օր. Լիւսի Կերիկեան 100

Ողբ. Երուանդ Երմիտեանի մահուան կսկծալի առթիւ, վաւն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Զաւէն Գալաեան կը նուիրեն 100 Ե. դ.:

Ողբ. Հայկ Օհանէսեանի մահուան առաջին տարեկիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին, Տէր և Տիկին Բազուր Բեանեան կը նուիրեն 200 Ե. դ.:

Ողբ. Տիկին Վիգորիա Բեանեանի (Փարիզ) մահուան կսկծալի առթիւ վաւն ցաւակցութեան կը նուիրեն:

Տէր և Տիկին Թարութեան Յակոբեան 200

Տ. ի. Տ. Կ. Սարգիս Գալաեան 200

Ողբ. Մկրտիչ Խոհարարեանի (Սիւնի) մահուան կսկծալի առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագրի Տէր և Տիկին Զաւէն Գալաեան կը նուիրեն 100 Ե. դ.:

ՆՈՒՐԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

Իրենց շատ սիրելի մօր, անեղբօր և մեծ մօր՝ ողբ. Վահան Վարձպետեանի մահուան քառասունքին առթիւ և անոր քաղցր ու խնկելի յիշատակին, Տէր և Տիկին Յակոբ Վ. Վարձպետեան և զաւակուք և Տէր և Տիկին Արտաշ Վարձպետեան և զաւակը կ'ընեն հեռեկալ Նուիրատութեանները:

Հ.Մ.Ը.Մ. - Նուպար (Աղեքս.) 1500

Հ.Մ.Ը.Մ. - Սկանուտ.

Վերին Մարմին 1000

«Տիգրան Երկաթ»

Հայ Մշակ. Միութիւն 1000

Գոգոսեանի ճաշի սեղանին 500

Աղեքս. Հայ Աղքատախամին 500

Այծեմիկի Հանգստեան Տան 500

Հ.Բ.Ը. Միութիւն (Աղեքս.) 500

«Արեւիկ» 500

«Ջահակիր» 500

(Ստանալ Աղեքսանդրիոյ Աղաքային Առաջնորդարանէն)

Պր. Գեորգ Ալեքսանեանի ընդ Օր. Սիրան Օգիկեանի (Գաւառ) բարեբաւտիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վաւն շնորհաւորական հեռագրի, Տէր և Տիկին Թարութեան Նազալեան և զաւակը Հայկ կը նուիրեն:

Հայկական Ընթերցարանին 100

«Արեւիկ» 100

«Ջահակիր» 100

(Ստանալ «Արեւիկ»)

Իր սիրելի կողակցին՝ ողբ. Անմէլ Օգոստեանի մահուան քառասունքին առթիւ, փոխան հոգեհանգիստի Պր. Գրիգոր Օգոստեան կը նուիրեն:

Եկեղեցւոյ Գալաուստեան 200

Այծեմիկի Հանգստեան Տան 200

Գալուստեանի ճաշի սեղանին 100

Ներ իւթ Հայկ. Ակումբին 100

«Յուսանք» 200

«Արեւիկ» 100

«Ջահակիր» 100

(Ստանալ «Արեւիկ»)

Ողբ. Թարութեան Ամատուտի (Աղեքս.) մահուան կսկծալի առթիւ, Տէր և Տիկին Փօլ Բիւրեան կը ցաւակցին և առ այդ կը նուիրեն:

Աղեքս. Աղքատախամին 500

Եկեղեցւոյ Գալաուստեան 100

Այծեմիկին 100

«Յուսանք» 100

«Արեւիկ» 100

«Ջահակիր» 100

ՊԱՏՍՈՒՄ Ե ՏԻԱՐՊԵՔԻՐԻ ՎԵՐՁԻՆ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՔՍՈՐԱԿԱՆԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Երկար ճանապարհորդութիւնից յետոյ երեք պուլկարները հասնում են Գալիս, իսկ յետոյ, Ան ժողով վրայով՝ հայրենիք, ամիսներով երաւում Գոլկարիան, 1914 թուի սկիզբը:

Սակայն ոտք դնելով հայրենի հողը, Վաւնա, Մանուկ Հանք հեռագրով լուր է տալիս մօրը, որ ողջ առողջ հասել է հայրենիք և գտնւմ է գտնելու զօրավար Անդրանիկը, որի մասին այդքան առաւելներ լսել էր և գիտէր, որ բնակուած է Վաւնայի մօտ:

Շոգեմաւից իջալ և ուղղեցի գէպի քաղաքի մերձակայքը, փութելու համար Անդրանիկի տունը: Վերջապէս գտալ կալաքայում: Ի նշան երախտագրութեան՝ դէպի հայրը, որոշել էի անձամբ յանձնել Տիարալէքիին հայ բնակչութեան ողջոյնները և նրանց ազատութեան յոյսերը: Զօրավարը յօդաբար հիւանդ պառկած էր: Գառմնից որտեղից եմ գալիս և թէ ինչպէս հայրը հոգատարութիւն են տարել մեզ՝ պուլկարներին համար:

Իրենց սիրելի և անմոռանալի մօր՝ ողբ. Աղաւի Օտապալեանի մահուան Բ. տարեկիցին առթիւ, Տէր և Տիկին Գեորգ Օտապալեան կը նուիրեն:

Այծեմիկին 1000

Եկեղեցւոյ Գալաուստեան 1000

Գալուստեանի ճաշի սեղանին 1000

Հայ Կարմիր Սալին 1000

Գահիրէի Աղքատախամին 1000

«Յուսանք» 300

«Արեւիկ» 300

«Ջահակիր» 300

Նոյն առթիւ Տէր և Տիկին Կոպեա Արապեան փոխան հոգեհանգի Այծեմիկին կը նուիրեն 1000 Ե. դ.:

(Բոլորն ալ ստանալ «Արեւիկ»)

Իրենց սիրելի դստեր Օր. Վերա Արաքսեանի ընդ Պր. Միւրա Արաքսեանի (Լոս Անճելէս) բարեբաւտիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Երանդ Արաքսեան կը նուիրեն:

Գահիրէի Աղքատախամին 500

Այծեմիկի Հանգստեան Տան 500

Կոպեանեան Սրահին 300

Հայ Գեղ. Միութեան 300

Հ.Մ.Ը.Մ. - Նուպարին 300

«Յուսանք» 300

«Արեւիկ» 300

Հայ Աղք. Հիմնադրամին 200

«Ջահակիր» 300

(Ստանալ «Արեւիկ»)

Պր. Կարպիս Եազեանի ընդ Օր. Տիւնա Գրեգորեանի ամուսնութեան բարեբաւտիկ առթիւ, Տէր և Տիկին Փօլ Բիւրեան կը խնդակցին և առ այդ կը նուիրեն:

Կոպեանեան Սրահին 500

Գահիրէի Աղքատախամին 100

Եկեղեցւոյ Տիկնայ 100

Խնամակալութեան 100

Այծեմիկին 100

«Արեւիկ» 100

«Ջահակիր» 100

Ողբ. Նուպար և Կարպիս Ալաւիքեանեան եղբայրներու մահուան և տարեկիցի հոգեհանգստեան առթիւ, Տէր և Տիկին Յովհաննէս Տօնիկեան կը նուիրեն:

Ներ իւթ Հայկ. Ակումբին 100

Գալուստեան Վարձարանին 100

«Յուսանք» 100

«Արեւիկ» 100

«Ջահակիր» 100

(Ստանալ «Արեւիկ»)

ԵՊՈՒՆՈՒՄ Ե ՏԻԱՐՊԵՔԻՐԻ ՎԵՐՁԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԱԲԱԹԱԹԵՐԸ

چاهاکیر

جريدة اسبوعية

من ب ١١١١ بالقاهرة ٢٤٦ - ت ١٣-٩١٥

صاحبة الانتياز: السيدة عايدة سمير بيات (بالان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS SALAYAN

Արտոնագրեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍՈՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍԻԱՆ

Հիմնադրված 1948 թ.

Տպագրանակ 8000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 589 — ՀԻՆԳԵՆԱԹԻ 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ ՁԵՆՈՒԹԷ 4 ԵԳ. ԴՏԿ. ԿԱՄ 35 ԼԻՐ. ԴՏԿ.

١٩٧٥ - ١١ سبتمبر ٥٨٩

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱԲԱՆԳՆԵՐ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՇՐՋԱՆԱԻԱՐՏՆԵՐԸ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ ՀԱՄԱՋՈՐ՝

ԳՈՒԼԵՃԱԿԱՆ ԵՐԵՔ ԳՐԵՏԻՑԻՒՄ

Միացեալ Նահանգաց Էջ առաջին անգամ ըլլալով կազմակերպւեցաւ Հայ Ուսուցչին Եւ պատրաստութեան յատուկ դասընթացք մը, նախաձեռնութեամբ Առաջնորդարանի Ուսուցչական Խորհուրդին, որ տարեկան համագումարներէ, դասագրքերու և ուսուցման օժանդակող Նիւթերու հրատարակումէ և Հայ Դպրոցներու կրթական Բաժանման ղեկավար Կատարաւ Եւ Եւ Հայ Դպրոցներու ուսուցչին Եւ պատրաստութեան համար խիստ կարեւոր նկատուած այս շրջագիրն ալ կենդանի իրականութեան վերածեց, հազարով մասնակցողներուն երթեկութեան, և կեցութեան բոլոր ծախսերը:

Այս դասընթացքին մասնակցեցան հետեւեալ ինն ուսուցիչ-ուսուցչուհիները.

Տիկին Մէրիլին Ուլուհոնեան (Փրաիտէնսէն), Տիկին Ատրինէ Խաչատուրեան (Պէյսայտէն), Տիկին Արշալոյս Քանաւարեան (Թորոնթոյէն), Տիկին Սրբուհի Տէր Օհաննէսեան (Մոնթրէալէն), Տիկին Մարթա Պաթմազեան (Պոնթիէն), Օր. Միլվա Պօփօն (Նիւ Ճորճիէն), Օր. Հերա Աքքիպրիսիան (Մոնթրէալէն) Վա. Գա. Դաւիթ (Գէյթ-պրիէն) և Վարուժան Ապտոյեան (Նիւ Ճորճիէն):

Դասընթացքին մաս կը կազմէին հետեւեալ Նիւթերը.

Մանկան Հոգեբանութիւնը	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Ընթերցանութիւն	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Լեզուի Սրբանաւոր	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Ընկերային Նիւթեր	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Մանկավարժութեան Պատմութիւն	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Երկրորդ Լեզուի Ուսուցում	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Զեռարուեստ	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Հայոց Պատմութիւն	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Հայերէն Լեզու	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Ուսուցման Արդիական Մեթոտը	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Հայերէն Երգ	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն
Հայկական Գար	Դասախօս՝ Փրոֆ. Ճէյմս Ճազըպարն

Երկուշաբթի, Օգոստոս 11, նախքան դասընթացքի սկսիլը՝ Ուսուցչական Խորհուրդի ատենապետ՝ Օր. Նուպար Քրիստեան թարի գալուստ մաղթեց մասնակցողներուն, և կարգ մը տեղեկութիւններ տուաւ ամբողջ շաբթուան յայտարարին մասին: Խօսք ստացաւ Առաջնորդարանի կրթական Տեսուչ՝ Օր. Միլվա Տէր Ստեփանեան:

Ապա, բոլորին կողմէ արտասանուած «Տէր. Նուպար Սոթքիւն Եւ Եւ» ընթացք առաւ դասընթացքը:

Նոյն երեկոյեան, Հայ ուսուցչին Եւ հանդիպում ունեցան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեանի հետ, որ իր գոհունակութիւնն ու խանդավառութիւնը յայտնեց այս յայտագրի իրականացման համար, և արտայայտուեցաւ Հայ Լեզուի ուսուցման դժուարութեան սակայն անհրաժեշտութեան մասին:

Այս առթիւ խօսք առաւ նաև յայտագրին ընդհանուր պատասխանատու՝ Փրոֆ. Ճ. Ճազըպարն:

Ապա, ներկայից ընթերցին Առաջնորդ Սրբազանին հետ:

(Ծառանկութիւնը տես էջ 3)

«ՄԵՎ ԱՅԻԱՐՅ» ՓԱՌԱՏՈՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԵՋ

Ամերիկայի Ազգ. Առաջնորդարանին նախաձեռնութեամբ և աջակցութեամբ Նիւ Եորքի Ծաղաբացիական գործերու և հանրային ծեռնարկներու պատկան քաժանմունքին, երկու յաջորդական տարին ըլլալով կը կազմակերպուի այսպէս ժողովուրդներու ազգային մշակութի (պար, երաժշտութիւն, արուեստ, խոհանոց եւայլ) փառատուն մը: Այս տարուան փառատունը բացառիկ շքեղութիւն և փայլ ունի և նուիրուած է Ամերիկայի Երկնաբանութեան Այս փառատունը տեղի պիտի ունենայ Շուգի, 13 և Կիրակի, 14 Սեպտ. 1975:

ԷԶՄԻՍԺԻՆ

ՄԻԱՑԱԶԳԱՅԻՆ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԱՍՈՒԼԻՍԸ՝ ՎԵՀԱՓԱՌ ՎԱԶԳԻՆ Ա.Ի ՀԵՏ

Վերջերս էջմիածինի մէջ կայացած՝ օտար և միջազգային լրագրողներու ասուլիսի մը ընթացքին, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսը՝ Վազգէն Ա., Հելսինքիի գաղաթի խորհրդածոյովին առիթով յայտարարեց. «Խոր գոհունակութեամբ հետևեցողք Հելսինքիի մէջ գումարուած Ներքալի Ապահովութեան Խորհրդածոյովին և իր արդիւնքներուն տեղեկանք յայտնեց հայութեան: Այս պատմական եղելութեան մասին մեր ուրախութիւնը կը յայտնենք»:

Հելսինքիի գաղաթի այս խորհրդածոյովին՝ որ տեղի ունեցաւ Օգոստոսի կիսուն, մասնակցեցան 35 պետութեանց մեծերը, որոնց մէջ ԱՄՆի նախագահ Ժ. Ֆորտը և Ս. Միլթեան կոմիտէի Ա. քարտուղար՝ Լէոնիտ Գրեմշիւնը:

Արտասուց է՝ Հելսինքիի խորհրդածոյովին յայտարարութիւնը, ինչ կը վերաբերի խաղաղ միջոցներով սկզբունքային լուծումը՝ ներկայի և ապագայի միջազգային խնդիրներու: Այսպիսով, ապագային, միջազգային բոլոր հարցերը պիտի լուծուին ոչ թէ ուժի իրաւունքով, այլ օրէնքի և արդարութեան իրաւունքով, որոնք կ'ընդգրկեն իրաւունքը և շարունակեց. «Ներքալի կ'ենք ու (ճար. տես էջ 2)»

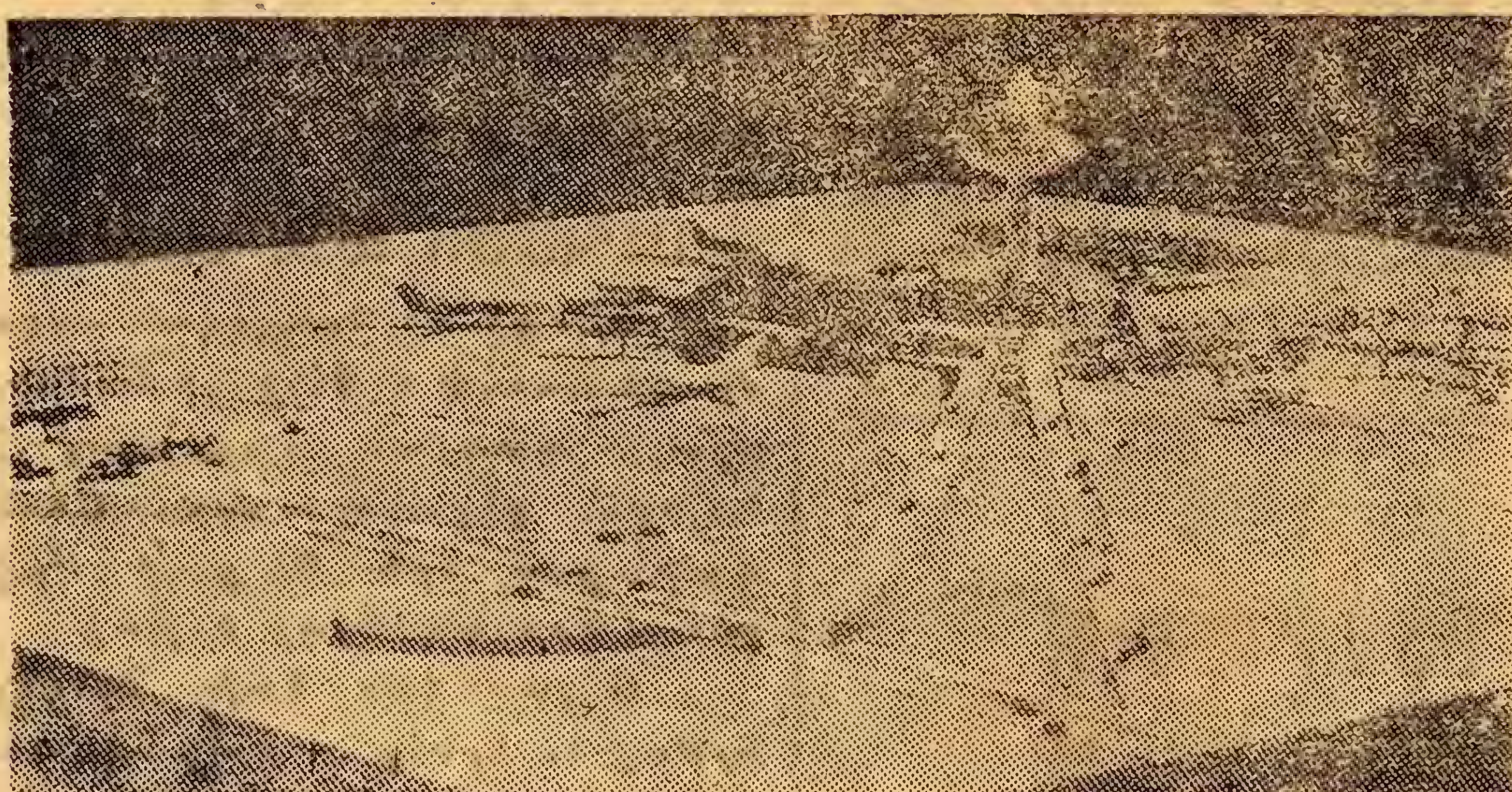
ՄԵԾ ԱՂԵՏ ՄԸ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱԻ ՄԸ ԽՈՐՏԱԿՈՒԱԾ

Օգոստոսի սկզբներուն, Պաթմաի մօտերը Սև Մոզու ափերուն վրայ խորտակուած է՝ Հայաստանի քաղաքացիական օդանավը՝ իրենց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն արդէն իրենց ընտանիքներուն, կը գրէ Աւմիմ-Երմ Ռիփօրթը:

է՝ Հայաստանի կոմիտէի պաշտօնաթերթին, որ հրատարակած է իր առաջին էջին վրայ, և ուր Հայաստանի կառավարութիւնն ու կոմիտէն իրենց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն արդէն իրենց ընտանիքներուն, կը գրէ Աւմիմ-Երմ Ռիփօրթը:

ԵՐԵԱՆԻ ՄԻԱՑԱԶԳԱՅԻՆ ՕԴԱՆԱԻԱԿԱՑԱՆԸ

Մօտ ատենէն կը սկսին աշխատանքները՝ քաղաքամայր Երեւանի միջազգային Նոր ու գերադրական օդանավայանին շինութեան, որ առաջին գնահատումներու համաձայն պիտի արժէ 15 միլիոն ուսուրի և պիտի կառուցուի այժմու օդանավայանին մօտ: Ինչպէս մանրակերտի նկարին մէջ կ'երևի, ինքնատիպ ու գերադրական յղացումով ծրագրուած այս օդանավայանը՝ դիմակալել կարենալու համար օդանավայանի փոխադրութեանց ածր, օժտուած պիտի ըլլայ շուրջ-գրառ պահանջները գոհացնելու ի վիճակի եղող բաժանմունքներով: Գեր-ձայնային կամ ինքնաշարժային ճամբորդասար օդանավները, պիտի կարենան մինչև կեդրոնական շէնք մօտենալ և ուղղակիօրէն կցուելով փողոցներէն, կարելիութիւն պիտի ընծային ճամբորդներուն՝ օդանավէն ուղղակիօրէն օդամ. ք. ելլելու: Ան պիտի օժտուի բոլոր գերադրական առաւելութիւններով, որոնք անհրաժեշտ կը դառնան միջազգային ճամբորդութեանց համար: Այսպիսի առաւելութիւններ կը ներկայացնեն Ռուսաիի՝ «ճար. տես էջ 2» և Նիւ Եորքի՝ «Եր. Բենեդիկտ օդանավայանները»:

ԱԿՆԵՐԿ

Ո՞վ խաչեց

Քրիստոսը

Վերջերս, քաղաքացիական դատարանի մը մէջ, Քրիստոսի խաչելութեան շուրջ դատավարութիւն մը տեղի ունեցաւ: Դատը բացուած էր կաթողիկէ կղերականի մը դէմ, դատելու համար թէ՛ Քրիստոսը հրեանէ՞րը թէ՛ հռոմէացիները խաչը հանեցին: Սակայն դատարանը, 2000 տարուան պատմութեան մասին որեւէ վճիռ չի կրցաւ տալ: Կղերականը հրեաները կը դատապարտէր, իսկ դատ բացողը՝ հռոմէացիները: Դատարանը մէկ տուարի տուգանքի վճարման դատապարտեց կղերականը, ամբաստանող փաստաբանին հասցեին անպատշաճ խօսքեր ընելուն համար, մինչդեռ ան 10-000ի պահանջ մը ներկայացուցած էր:

50 տարեկան կղերականը Յուդայականութիւնը սխալ կրօնք էր նկատած էր, հակա Քրիստոս, հետևաբար՝ Սաղայեակաւ:

Երեք դատաւորները ընդունեցին կղերականին անկեղծութիւնը, սակայն անպարկեշտ արտայայտութեամբ:

Քրիստոսի Ու. Յարութեան աստիճան, աշխարհ ուրիշ մէջ խաչեալ մը ունեցաւ, ո՞չ թէ անհատ մը այլ՝ բովանդակ հայազգը, որ ըստ Ս. Գրքի և քրիստոնէական հաւատքին, հայածինները Աստուծոյ զաւակնէ՞րն էին, առաւել ա՛մենազոյն բացառութեան: Սակայն, ո՞չ ոք հարցուց, չհետաքրքրուեցաւ հարցնելու և գիտնալու, թէ հայը խաչողը ո՞վ էր և ի՞նչու խաչեցին: Նոյն այդ կաթողիկէ կղերականը, խզճի կամ մարդկային տարրական զգացումի դատարանին առջև ներկայ դառնալով խաչելու լուսագոյն եղբայրացութեան մը պիտի հասնէր, եթէ իբրեւ եղբայր, նոյն Հօր զաւակը՝ հայուն խաչելութեան շուրջ քրիստոնայեւ պրպտումները կատարէր, մոռանալով Քրիստոսի խաչելութիւնը, որուն հանդիսատես չէ եղած ներկայիս ապրող ո՞չ մէկ անհատ:

Օտարը, շատ իրաւամբ կըրնայ արդարանալ սա խօսքերով: «Ապա դուք, հայերդ, ամէն օր ի՞նչու կը խաչեք ձեր հարազատները: Ի՞նչու կը քանդէք, կը բաժնէք ձեր գոյութեան հիմնաքարը եղած՝ դարերու հովանաւորող ու պաշտպան ձեր հնամենի եկեղեցին: Ի՞նչու կը ջանաք ու կը քայքայէք նորակազմ Հայ Հայրենիքէն հեռացնել ձեր տնային ու հայրենաշէն հարազատները: Այս միթէ ազգային խաչելութիւն մը, չէ՞ք ըմբռնել, թէ՛ խաչելութեան անմիջապէս կը յայտնէ մահը:»

Օ. ՅԱ.

ՄԻՍՏ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ ՀԱՅԿ ԳԱՌՈՒՔՆԵԱՆ ՆՁԵՑ ԻՐ ԾՆՆՂԵԱՆ ՀԱՐԻՐԱՄԵԱԿԸ

Այս առ ի մեծ ընդունելութիւն մը կազմակերպուած է Նիւ Եորքի «Ուայտօվ Ասթորիա» պաշտօնային մէջ, ուր 600.000 Տոլարի համոզող գումար մը գոյացած է, որ հայկական եկեղեցիին իբր եկամտաբեր դրամագումար պիտի ծառայէ:

Ամերիկայի ազգային բարերար Գր. Հայկ Գաւաթեանի ծննդեան 100-ամեակին առթիւ հիմնադրուած 24 Օգոստոս 1975, Նիւ Եորքի «Ուայտօվ Ասթորիա» պաշտօնային մէջ մեծ ընդունելութիւն մը տարեկան է: Գր. Հայկ Գաւաթեանի կողմէ և որուն հրաւիրուած են աւելի քան 200 երեսփոխան, բոլոր շրջաններէ, նոյնիսկ Մոնթրէալէն: Ի պատիւ Գր. Գաւաթեանին, որուն անունով Գաւաթեանի մասին Տ. Սիմէոն Արք. Տէրաւորեան, ընկերակցութեամբ Գեորգ. Տ. Շահէ Արք. Անճախեան, Նիւ Եորք ժամանած են, հիւրկալ զբարեկրօն հանդիսութեանց:

Այս տօնակատարութեան առթիւ, Գր. Այնք Մանուկեան 100 հազար տոլար նուիրած է Հայոց եկեղեցւոյ եկամտաբեր ֆոնտին: Հինգ այլ մեծահարուստներ ևս, ԳԳ. Տատուր Տատուրեան, Եղ. Մարտիրոսեան, Ճէ. Տատուրեան, Սուրեն Տէրաւորեան և Սիմէոն Թագաւորեան, իւրաքանչիւրը նոյն ֆոնտին նուիրած են 100 հազարական տոլար: Նիւ Եորքի Ս. Վար-

դան Եկեղեցիին և Առաջնորդարանին տարեկան ծախսերը հոգալու համար ծրագրուած է 10 միլիոն տոլարի եկամուտաբեր դրամագումար մը հաշտեցնել, յառաջիկայ քանի մը տարիներու ընթացքին:

Ի պատիւ Տէր և Տիկին Հայկ Գաւաթեանին, Նիւ Եորքի Արք. Առաջնորդարանին կողմէ ևս կազմակերպուած է մեծ ճաշկերոյթ մը, տօնելու համար ազգ. բարերարին ծննդեան 100-ամեակը:

Սոյն ճաշկերոյթը տեղի ունեցած է Ուրբաթ, 5 Սեպտեմբեր 1975, Առաջնորդարանի Գաւաթեանի հանդիսարանին մէջ, որուն ընթացքին տեղի ունեցած է նաև գեղարուեստական յայտագիր մը, մասնակցութեամբ անուանի արուեստագէտներ՝ Լիլի Զուգարեանի (մաներգչուհի), Մարո Անճախեանի (դաշնակ) և Անահիտ Անճախեանի (ջոլափայ):

Ջահակերտ առաւել երկար կեանք և առողջութիւն կը մաղթէ բարերարները Տէր և Տիկին Հայկ Գաւաթեանին:

ՇՐՈՒՆՈՒՆ

ՍՓԻՈՒԲԱՅԱՅ ԾԱՆՕԹ ԵՐԳԻՉՆԵՐ ՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ ԾՐԱՊՏՈՅՑԻ ՄԵՋ

Լիբանանահայ ծանօթ երգիչներ Լեոն Գաթրեան և Յարո Բուրբան, որոնք համերգային շրջապոյտի ելած են, առաջինը՝ Գաւաթեանի և Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ, իսկ երկրորդը՝ Զարաւ. Ամերիկայի մէջ: Լեոն Գաթրեան, որուն կ'ընկերանայ չորս երգ ժողովրդական արժանաւորները, իր առաջին ելոյթը պիտի ունենայ Թրոնթոնի մէջ (Գաւաթեան) յառաջիկայ 3 Հոկտ. 1975: Նիւ Եորքի մէջ Մեծ Համերգը տեղի պիտի ունենայ 4 Հոկտ.: Դէպի Արևմտեան Նահանգները երթալէ առաջ, Գաթրեան 5 Հոկտ. 1975, պիտի երգէ Մանթրէալի մէջ:

Իր համերգային շրջապոյտին վերջին օրերուն, Լ. Գաթրեան ելոյթներ պիտի ունենայ Պոթերի մէջ (Կիրակի, 19 Հոկտ.), Ուաշինգթոնի մէջ (Հինգշաբթի, 23 Հոկտ.), Ֆիլադելֆիայի մէջ (Ուր-

բաթ, 24 Հոկտ.), Նիւ Եորքի մէջ (Շաբաթ, 25 Հոկտ.):

Լեոն Գաթրեանի վերջին համերգը տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, 26 Հոկտ. 1975, Մոնթրէալի մէջ:

Գալով Յարո Բուրբանին, ան արդէն ժամանած է Արժանիին, և իր առաջին համերգը տուած Պոնտրու - Այրլենի մէջ, Երեքշաբթի, 9 Սեպտ. 1975, քաղաքին շքեղագոյն սրահներէն՝ Ալեքսիանայ Թատրոնին մէջ:

Լիբանանահայ երգիչը Օգոստոսի սկզբներուն ժամանած էր Ուրուգուէյ և Մոնթեվիդէոյի մէջ երկու համերգներ տալէ ետք՝ Վան Հերբաւ և Սուրիայ սրահներուն մէջ, 16 Օգոստոս 1975, Շաբաթ գիշեր երգած է նոյն քաղաքին Համալսարանական Ներսի Գարահանգիստի ընթացքին, կը գրէ Շարժմ մը Եւրոպայէն:

ՓՐԱՆՍԱ

ՀԱՅ ԱՆՈՒԱՆԻ ԶԱՐԾԱՐԱՊԵՏ ԵՒՈՒԱՐԴ ԻՐԻՒԻՃԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Ստորերկրային ճարտարապետութեան աստուանի մասնագէտ և սփիւռքահայ հանրաժանութիւն ճարտարապետ Յարապի Իրիւիճեան մահացած է Փարիզի մէջ, անցեալ Օգոստոս 5ին:

Ողբ. Իրիւիճեան ծնած էր Իսթանպուլ և ճարտարապետութեան իր ուսումը ստացած էր Փարիզի Համալսարաններէն մէջ: Ան երեսնի դարձաւ՝ ստորերկրային շրջաններէն շինութեան զարգացման մէջ: Ան նաև հրատարակած է՝ ստորերկրային շինարարութեան մասին պարբերական Իրիւիճեան:

Ողբ. Եղ. Իրիւիճեան մեծապէս օժանդակած է նաև Սփիւռքի հայկական կեդրոններու մէջ եկեղեցիներու շինութեան: Ինչքէն էր որ Նիւ Եորքի Ս. Վարդան Մայր Տաճարի յատկապէս զարգացմանը պատրաստած էր Ան նաև իր մասնակցութեամբ բերած էր Ս. Ելմիսթինի Մայր Տաճարին և Նորուստեանի Ս. Յարութեան Տաճարին վերանորոգման աշխատանքներուն:

Ան հեղինակած է հայկական ճարտարապետութեան մասին գիրք մը, ևս այդ նիւթին շուրջ բազմաթիւ յօդուածներ գրած է:

ՏՐՈՒՆԻ

Նոր հակեթով կը տեղեկանանք, որ ամսոյս 2ին, Երեքշաբթի, Լոս Անճելըսի (ԱՄՆ) մէջ իր մահկանացուն կրթած է Թերթիս պատուակալաշխատակիցներէն Գր. Վահան Զէյնեանին ընթացքը:

ՈՂԲ. ՄԱՔՐՈՒԻ ՊԱՄԱՃԱՆ

Խոր սուգի մատնելով իր ամուսինը, զաւակները, մայրը, եղբայրները և ազգականական պարագաները:

Այս կսկածալի առթիւ «Ջահակերտ» իր զգածումը ցուցանող սրբալի բոլոր հարգածներուն, ի մասնաւորի ամուսնոյն, զաւակներուն, մօր և եղբայրներուն և անոնց ընտանեկան պարագաներուն:

ՎԱԶԳԵՆ Ա.Ի ՄԱՍՈՒԼԻ ԱՍՈՒԼԻՍԸ

(Շաբ. Ա. 525)

Հայտնային իրողութեան համար՝ որ խորհրդածողովին նախաձեռնութիւնը կատարուած էր խորհրդածողովը գլխաւորապէս ներշնչուած էր Սուլեյմ Միւսթաֆայի կողմէ, ըստ Վեհ. Վազգէն Ա.:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը իր տեսակետները վերջացուց չեղեցով. «Մեր օրհնութիւնները կը տարածենք Հիւսիսեւրոպայի խորհրդածողովին որոշումներուն վերայ, Մեր անկեղծ յայտն ու սիրելի ցանկութիւնն է, որ այս որոշումները՝ առաջնորդող ուղիները ըլլան միջպետական յարաբերութեանց, ըլլայ Եւրոպայի և ըլլայ աշխարհի մէջ»:

ՊԵՆՏԻՔԱ

ՄԵԹՐ ԷՏՈՒԱՐ ԺԱԽԵԱՆ ՊՐԻՒՔԱԼԻ ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՃԱՌԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԱՆԴԱՄ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Գրեթէ չէր Սուրբ օրութեանը կը գրէ՝ Քէ տեղւոյն փաստաբանները ընտրած են Կանաչի Խորհուրդը (Բանէյլ տը լ'Օրաբը), որոնց կարգին Սեթր Էտուար Ժախեան:

Գեթիոյ դատական պատուութեան մէջ առաջին անգամն է՝ որ հայ անուն մը կ'արձանագրուի այս Խորհուրդին մէջ: Յայտնեց որ Սեթր Ժախեան ընտրուած է 580ի վրայ 520 ձայնով:

ԹՈՒՐԵԻՍ

ԱՐԿԱԾԻ ԶՈՀ ՀԱՅԵՐ

Օթօպիսի եղբայրական արկած մը պատահած է Գէյթօգի ճամբուն վրայ, պատահաւ դառնալով 35 հայերու վերաւորութիւն: Անոնք փախչած էին Գէ. Զօգի Րիվա գիւղը դրօշապոյտի երթալ:

Ուշագնաց էին նաև եկեղեցի երթալ և իրենց ուխտը կատարելէ վերջ պոյտ մը ընել զէպի Րիվա գիւղ, հաճելի Կիրակի մը անցընելու համար: Խաղաղով խնդրով, երգեր երգելով գոցին Րիվա, ազուր օր մը անցուցին, բայց վերադարձին այդ փորձանքը պատահեցաւ, երբ հեղեղային անձրև մը սկսաւ և օթօպիսը Մահմուտ Ե. Վեթ. Գալա գիւղին մօտ դէմ եկաւ իր վրայ խոժոյղ ջուրներով: Եւրօպայէն չկրցաւ տիրապետել մեքենային, և օթօպիսը իր վրայ երկը անգամ թաւալով իրողական փորձը զրոյցաւ: Իր ու թեթեւ վերաբերմանը մեծ դժուարութեամբ կարելի եղաւ հանել օթօպիսէն և հիւանդանոց փոխադրել:

«ԶԱՆԱԿԻՐ»Ի ԽՄԲԱԳԻՐԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԼԻԲԱՆԱՆ ԵՒ ՍՈՒՐԻԱ

Ինչպէս հաղորդած էինք, անցեալ 10 Յուլիս 1975, Հինգշաբթի, Թերթիս խմբագրութեան Սարգիս Գալաեան մեկնեցաւ Լիբանան: Գէյթօգի օդանավայանը մեր ընկերոջ դիմաւորելու եկած էին Հնչակեան ղեկավարներէն ընկերներ Աւետիս Տէմիրճեան և Տորթ. Արշակ Գալաեան:

Գէյթօգի իր կեցութեան շրջանին, ընկեր Գալաեան հաշտեցաւ թերթիս խմբագրութեան և ընթերցողներուն հետ:

Երեքշաբթի, 15 Յուլիս, կէսօրին, ընկեր Գալաեան Գալաեան և զիմաւորուեցաւ տեղւոյն հնչակեան ղեկավարներէն, ընկեր Սողոմոն Ելլեանի կողմէ: Դամասկոս իր կեցութեան շրջանին, Թերթիս խմբագրութեանը եղաւ տեղւոյն Վերտիկ Ուսանողաց Միութեան Կոմիտէի պատմ. ընկեր Անդրանիկ Գալաեանին:

Իր ժամանման գիշերը, ընկեր Գալաեան այցելեց Հ.Մ.Մ.ի ակումբը և հանդիպում ունեցաւ Երջանի Վարդի մարմնոյն հետ: Գիշերը ի պատիւ ընկերոջ տեղի ունեցաւ պատուասիրութիւն:

Զորեքշաբթի, 16 Յուլիս, ընկեր Սարգիս Գալաեան՝ Գլուտան ամառանոցին մէջ, հիւրը եղաւ ընկեր և ընկերուհի վարդապետ և Կիլիկիա Կարգացողեաններուն:

Հինգշաբթի, 17 Յուլիս, Հ.Մ.Մ.ի ակումբին մէջ հաւաքուած աւելի քան յիսուն սկաւտներու և քայլիկներու հաւաքին, խօսք առաւ ընկեր Սարգիս Գալաեան և շնորհակալեց անոնց կատարած աշխատանքներուն կարեւորութեան մասին, ու խանդավառեց երէց և կրտսեր անդամները՝ որոնք ջանք ծախելով ողջունեցին գիշերը: Ապա ընկերը անկնդրեց Հ.Մ.Մ.ի սկաւտներուն նորակապ՝ ֆանֆառի խումբին նուագի փորձերը: Ներշնք, որ նորակապ մ.ս. ֆանֆառը օժտուած է 26-նոր գործիքներով և 9 փողերով:

Նոյն գիշերը, ակումբին միւս հաւաքավայրին մէջ, ընկեր Գալաեանի ներկայութեան կազմակերպուած էր ընդունելութիւն, ի ներկայութեան ընկեր շրջանի ղեկավար ընկերներու և գործօն երիտասարդներու:

Հաւաքութիւն յացումը կատարեց ընկեր Սողոմոն Ելլեան, Լիւիզը բարի գալուստ մաղթել է և ողջունելէ ետք Թերթիս խմբագրութեան, զինքը ծանօթացուց ներկաներուն, որոնք ծախելով ողջունեցին: Ապա ընկեր Անդրանիկ Գալաեան կարգաց Ուստի Հնչ. վեթերան ընկեր Տօնապետ Սիմոնեանի յուշերը ինչ կը վերաբերի Վեթ. ինչ արտայայտութիւններուն՝ Մեծն Փարամարի յիշատակին որ «Ջահակերտ» կողմէ հրատարակուած էր և որ մեծ և մասնաւոր հետաքրքրութիւն յառաջացուցած է ամենուրեք: Հրաւիրուեցաւ որ խօսք առնէ որուն հիւրը: Ընկեր Գալաեան աւելի քան կէս ժամ արտայայտուեցաւ Ս. Դ. Հնչակեան գաղութարարութեան մասին, և իր իրաւունքները ընկեր խմբագրութեանը, հիւսկեան նոր սերունդի շարժելուն յետադիմութեան պարգեւ մեր կուսակցութեան նպատակը և ներկայի գիրքը՝ հանդէպ ազգային և քաղաքական հարցերու:

Ընկերը ելոյթը խանդավառ ծախելով ողջունեցաւ: Ընդառաջելով ընկերներ Սողոմոն Ելլեանի և Արմենակ Օհանեանի կողմէն՝ ինչ կը վերաբերի «Ջահակերտ» պատմ. օդանավայան օժանդակելու, որոնք ներկաներուն աւելի քան երեք հազար սուրիական ոսկի, ինչ որ անախընթաց է և կ'արտայայտուի աշխարհի սէրը՝ զոր կը տաճեն մեր երիտասարդ սերունդի անդամները հանդէպ իրենց թերթին՝ «Ջահակերտ» (նուիրատուութեանց ցանկը հրատարակուած է սոյն համարին մէջ): Այս հաւաքութիւն ընթացքին աւելի քան երեսուն նոր լսաժամեր ընդգրկուեցաւ «Ջահակերտ» ընկեր Սողոմոն և Վարդապետ Ելլեանի կողմէ: Բարբաթ, 18 Յուլիս 1975, կէսօրին, ընկեր Սարգիս Գալաեան, ընկերակցութեամբ Տէր և Տիկին Ընկեր Սողոմոն և Վարդապետ Ելլեաններուն, մեկնեցաւ Հալէպ:

Հնդառաջելով ընկերներ Սողոմոն Ելլեանի և Արմենակ Օհանեանի կողմէն՝ ինչ կը վերաբերի «Ջահակերտ» բարոյապէս և նիւթապէս օժանդակելու գործին, բոլոր ներկաներն ալ, սրտաբաղաւորեցին, իրենց առատածնուն նուիրատուութիւններով, քանի մը վայրկեաններու ընթացքին գոյացուցին աւելի քան երեք հազար սուրիական ոսկի, ինչ որ անախընթաց է և կ'արտայայտուի աշխարհի սէրը՝ զոր կը տաճեն մեր երիտասարդ սերունդի անդամները հանդէպ իրենց թերթին՝ «Ջահակերտ» (նուիրատուութեանց ցանկը հրատարակուած է սոյն համարին մէջ):

Այս հաւաքութիւն ընթացքին աւելի քան երեսուն նոր լսաժամեր ընդգրկուեցաւ «Ջահակերտ» ընկեր Սողոմոն և Վարդապետ Ելլեանի կողմէ:

Բարբաթ, 18 Յուլիս 1975, կէսօրին, ընկեր Սարգիս Գալաեան, ընկերակցութեամբ Տէր և Տիկին Ընկեր Սողոմոն և Վարդապետ Ելլեաններուն, մեկնեցաւ Հալէպ:

Հալէպի մէջ ընկերը ազնուօրէն և ջերմօրէն հիւրընկալեցին տեղւոյն հնչակեան հանրաժանութիւններին մայրը՝ ընկերուհի Մարի Գարսումեան ու իր այնքան նուիրեալ գործօն զուստները՝ ընկերուհի Էօթէնի Գարսումեանը:

Ի պատիւ Թերթիս խմբագրի, ամէն երկուր կազմակերպուեցան հիւրասիրութիւններ՝ քաղաքին ամենաժանօթ զբոսաբաններուն մէջ կամ բնակարաններու մէջ, ըլլայ կուսակցական, ըլլայ ուսանողական, ըլլայ մշակութային մարմիններու վարչութեանց և կամ անհատներու և ընտանիքներու կողմէ, որոնցմէ իւրաքանչիւրին նշումը շատ երկար պիտի ըլլայ և որոնց ընթացքին իր արտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ Թերթիս խմբագիրը:

Կիրակի, 20 Յուլիս, ընկեր Գալաեան պատուոյ հիւրը եղաւ՝ Հալէպի «Տիւրքիս» Ուսանողական Միութեան կողմէ կազմակերպուած զբոսապոյտին՝ զէպի Ս. Սիմէոն (Մար Սամաան) հնաւուրց եկեղեցիին աւերակները (Դ. Դար, Բ. Ե.), որոնք կը գտնուին Հալէպէն մօտ 60 քիլոմէթր հեռավորութեան վրայ:

Նոյն օրը կէսօրին, տեղւոյն Ռէսթ Հաւաքին մէջ տեղի ունեցած ճաշկերոյթի ընթացքին, խօսք առնէ ընկեր Կ. Լիվիզեան, ու հիւր ընկերը և խանդավառ մթնոլորտի մէջ բոլոր կենացներ պարպեցին:

Հալէպի մէջ ևս ի նպատակ «Ջահակերտ» եղան որոտարգի նուիրատուութիւններ և նոր բաժանորդներ արձանագրեցան:

Զորեքշաբթի, 23 Յուլիս 1975, Կ. Ե. ժամը 9ին, Հալէպի Կիլիկեան Լիւիզի բալկոն մէջ, ընկեր Սեթրուհի մշակութային միութեան կողմէ կազմակերպուած էր հաւաքութիւն մը, որուն ղառախօսելու հրաւիրուած էր Թերթիս խմբագիրը:

Ընկեր Գալաեան, ներկայ կրկնէ երիտասարդութեան իրօնեցաւ Արգի Սիրտասարգու թեան Հարցերու մասին: Այս ղառախօսութիւնը մեծ ապաւորութիւն գործեց բոլոր ներկաներուն վրայ:

Մէկ շաբաթ Հալէպի իր այցելութեան աւարտին, ընկեր Գալաեան վերադարձաւ Կիլիկի (Շաբ. Եւս 4)

ԸՆԹԵՐՑՈՂԻ ՏՊԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ուիկ գիւղի բնակիչները եւ սովորութիւն ունեն լուսանցի վրայ մատնուելու եւստի գրութեան այն մասերի դիմաց ուր հեղինակը մի քանի անգամ արձագանք գրառեալ, գեղարուեստական տպաւորիչ մի խօսք է ասել, որպէսզի յայտնուի աշխարհում գրանց, ի հարկի՞նք նաեւ վերըբերեցեմ:

Էլ ուր Լոգանցները հասնո՞ր շատ էջերի լուսանցի վրայ այդպիսի նշաններ կատարած լինելով, մեծ հետաքրքրութեամբ վերջերս նորից կարդացի այն, հրապուրտած նա պատմելու շնորհից եւ մտերի խորութիւնից:

Փրոֆ. Տալապեանը լաւագոյն պատմող է, նա խօսքը ժամանակակից հեղինակութիւն ունի: Նա բոլորէ, միջազգային նախաձեռնութեամբ արտաբեր, սակայն այս գրքի մէջ ամենից առաջ խօսում է արեւմտի մարդը, որը գտնու է կեանքի ներդաշնակութիւնը՝ երաժշտական, հիմնում է բնութեւնը սեղանագործութիւններով: Բանաստեղծի եւ նկարչի աշխատանքով, մարդկային հոգւոյ գաղափարներն է բաժանում հոգեբանի նման եւ հանգում է իմաստասիրական խորհրդածութիւններին: Զե՞ որ մարդկային սիրտը այդ ամենի գոյությունը օրհան է, յսկական ստաբիլիտետը գիտակցութեամբ է լինել ոչ միայն նա կազմախօսութեամբ, բնախօսութեամբ, ախտաբանութեամբ եւ բուժական միջոցառումներին, այլ նաեւ զգայ կեանքի խորախորհուրդ բարձրագոյն լուսնային դրոշմները:

Սրէ ինձ՝ Եւրոպայի բնակիչները, հարցն ինձ, քե՞նք ենք էլ ուր Լոգանցները, հասնո՞ր շատ էջերի լուսանցի վրայ մատնուելու եւստի գրութեան այն մասերի դիմաց ուր հեղինակը մի քանի անգամ արձագանք գրառեալ, գեղարուեստական տպաւորիչ մի խօսք է ասել, որպէսզի յայտնուի աշխարհում գրանց, ի հարկի՞նք նաեւ վերըբերեցեմ:

Արդարեւ, Փրոֆ. Տալապեանը դժգոհ է արդի բժշկագիտութեան մի քանակ մեկնաբանումի, մոտեցումի մեծութիւնը:

Արդի բժշկութիւնը ինքն իրանդամ է: Ժամանակակից տեխնիկայի եւ ճարտարագիտութեան կիրառումը՝ բժշկին մի քանակ ստույգ է դարձնել լապտարներով շնորհակցութիւն:

Աւելի ծանր է վիճակը բժշկագիտութեան մէջ գործիքներ, փմիւ, ֆիզիկա, մաթեմատիկա, կիբլոնետիկա, գիտական իրաւունքի հետեւ՝ համադրում է այս բոլորը եւ դառնում հանձնարել մասնագէտ, բժշկագիտութեան գործիչ:

Փրոֆ. Տալապեանը իրաւացիորեն գտնում է, որ բժշկութիւնը ճարտարագիտութեան չէ եւ ինչպէս էլ

մաթեմատիկան եւ ֆիզիկան օգնեն, երբեք չի դառնալ բացարձակ ճշգրիտ գիտութիւն:

Բժշկութիւնը արեւմտ է, իսկ արեւմտը բնութեւնը եւ կամ բանաստեղծի շնորհիւ սխալ է:

Սա համազօր է, որ գիտութիւնը, արեւմտը եւ գիտականութիւնը մի սխալ է եւ մի օրհանգիստ ամբողջութիւնը:

Այս համաձայն յայտարարութիւնները գալիս են մասնագէտ եւ հանրաճանաչ մի յօդու կողմից: Եւ մի քանակ ստույգ է հանգում շնորհիւ այն աշխարհներին, որոնք բժշկութիւնը գործադրում են որպէս արեւմտ:

Անուշ, ամեն լաւ արեւմտացի արժանի է յարգանքի: Բացի բժշկի արեւմտացի:

Իսկ բժշկական արեւմտի հիմնական սկզբունքը, քան Փրոֆ. Տալապեանի՝ մեծագոյն սերն է մարդու հանդէպ:

Էլ ուր Լոգանցները հասնո՞ր պատմելու է այն տեսիլ, որ ճարտարագիտութեան ներկայացուցիչներ՝ եղբայրաբան բանաստեղծ-բժիշկ Ռուբեն Սեւակը, իր բժշկին գրեմ փորձում էջեր ժողովածուով:

Փրոֆ. Տալապեանի գիրքը կը հետաքրքրի բնութագրով բժիշկներին, քե՞նք արեւմտացիները՝ իր պարզ, մաքուր, բնական, պատմական գիտելիքներով, մարդասիրական ջանքերով:

Այդ բանում համազօր է համար բնական է կարգով իմ ճշգրտութիւնը: Պէտք է բոլորի, Մի փոքրիկ կարմիր վարդ: Նա կ'ապրի, Շոյի վարդը գարնան, իմ սիրելի լապտարը: Հաւանք պատահի՝ եւ յաջողութեամբ մեկը միւսից հետեւի կարգ պատմութեան:

Էլ ուր Լոգանցները բաղկացած է երկու մասից, առաջինը կրում է Լոյս, որ գեղեցիկ է եւ վերջինը անհայտ է մահ կարգ պատմութեան, իսկ վերջում ունի «Յոգ»՝ փորձումը մի յաւելում, որ տեսնում են խոհեմ, արեւմտցիները, պատկերներ, որոնք կարելի է համարել արձակ բանաստեղծութիւններ:

Որպէս բնակիչը պարզ է համարում մեր գրական անդամներում մոտեց գործող մեծագոյն փրոֆեսորները:

— Բարի՛ գալուստ ձեզ, ԱՌԱՔԱՆ Ն. ՊԱՏՐԱԿ

(*) Զաւէն Տալապեան, ԼՈՒՌ ԴՈՂԱՆՋՆԵՐ, Հայաստանի հրատարակչութիւն, Մեմֆիս, 1973:

ԽԵՆԹԸ ԵՒ ՍՐՏԱԲԱՆԸ

ՏՈՔԹ. ԶԱԽԷՆ ՏՈՒՄԱՆՅԱՆ

Մի փայլուն ինձ գտնում եմ, որ անձնական հարցով ուզում է ինձ հետ հանդիպել: Պայմանաւորեցի՞նք, եւ յաջողութեամբ եմ ինձ մօտ եկաւ:

Պատկանելի եւ մեծ յարգանքներով անձնականութիւն է: Խնդրեց ինձ իր փանջարի տարեկան աղջկան: Աղջիկը շատ է պարզ եւ չէր կարող զգիլ իր փայլուն գալ: Պէտք էր համաձայնել:

Դեռ անցի աղջիկը անձամբ պատկան էր անկողնու մ: Բացարձակ լուսն էր: Հարցերի չէր պատասխանում: Կատարեցի՞նք նախաձեռնութեամբ: Անգամ մի քանի անգամ փորձեցի փնտրել զմեռելի դիմի վրայ, երբ սիրտն էի լուսն: Ինձ բնական, որ նա հոգեկան աշխարհը խախտեց:

Սա չէր սխալուել: Զուտ կրթութեւն եւ գեղեցիկ մի աղջիկ կորցնում է իր մեծ սերը եւ ստանում է հոգեկան ծանր հարուած: Մի փանջարի փոփոխում է մասնագէտների հսկողութեան տակ, բայց ապարդիւն: Մեղմամբ անհայտ է մնալ, նա անելի եւ անելի է ձգտում բացարձակ անկողնու:

Իմ առաջ մի պատկեր էր, որը ընկալելը դժուար էր: Սա միայն զարմանում էր, ինչո՞ւ ծնողները խնդրեցին, որ եւ սիրտը փնտրեմ: Հոգեբանը այդպիսի խորհուրդ չէր տուել, իսկ աղջիկը երբեք չէր հիւանդացել արտաքին որեւէ հիւանդութեամբ:

Սա օտար կ'ուզեցայի այդ պահին բժիշկ չլինել, արտաքին չլինել: Սա կ'ուզեցայի լինել այն

անձնականութիւն, որ կը կարողանար իսկապէս նա սիրտը բուժել: Աղջիկը ինքնուր չէր, արեւմտացի մէջ էր, նա հոգեկան աշխարհը ցնցուէր: Իր սիրտը ծանր ցուցի հետեւեալով: Սակայն այսօր փրկելը անգոր էր, եւ ոչ միայն

ՓՐՈՖ. ՏՈՔԹ. ԶԱԽԷՆ ՏՈՒՄԱՆՅԱՆ

արտաքին բժիշկը, այլ եւ հոգեբանը, եւ ոչ միայն փնտրեց, այլ եւ անհայտեցիկութեամբ: Արեւմտացի էր մի այլ սիրտ, նման ցուցի ստույգ, որ կարողանար բուժել նրան: Սա համապատասխան էր, որ սիրտը ցուցի հետեւեալով էր բուժել միայն սիրտը ցուցի:

Յիշում էր էլ Կեղեցիկը, մարդկային մտքի եւ հոգւոյ այդ մեծագոյն արտաայայտիչը, որ կորցրեց իր ամբողջ ներհանգիստը, երբ զգաց, որ այն եւս մեռել է, որ

այլեւս չկայ նա սերը: Ասում են, որ այդ յոյժը՝ Տոմիկի ֆուտբոլիստը, որին ապագայի անուանեցին միայն յոյժ՝ էլ Կեղեցիկը հիւանդութեամբ մէջ էր որոնել իր նկարներին, անգուցական կտաւների կերպարները: Այդ մասին պատմեց մեր ուղեկիցը, երբ Պապա-ճիւղում այցելեցինք Թոմիս ֆուտբոլ, որտեղ գտնուում էր Կեղեցիկի տունը: Սա անհամաձայն մօայ այդ տունը, Այդտեղ ապրել էր մեծ էլ Կեղեցիկը, բնութիւնը ստեղծեց, որ խնդրեց, երբ կորցրեց իր սերը: Այդտեղ ընկել էր էլ Կեղեցիկը, ինքնուր չէր փանջարի, որ կորցրեց բանականութիւնը, երբ կեանքում դատարկութիւնը բաց էր: Սա եղաւ Թոմիսի յոյժը, արաբների սեղծած եւ սպանացիների աշխարհը կերտում միջնադարեան այդ գողերի փայտեալ, հիւսիսային բուրգերի վրայ, որոնց գագաթին վե՛ն Ալգաբարն էր, իսկ օդայինում ուղարկեց թռչկէ գեթը՝ Ալ-Գաբարայի արաբական կամրջով, Այդ չինով վայրէջում նա սեղծագործեց, բայց կեանքը վերջացրեց որպէս խնդր, որովհետեւ զրկուեց իր սիրտը: Նա խնդրեց մէջ էր կերպարներ փնտրել, գուցէ այդտեղ էր գտնուում մարդու ցուցի եւ արտաայայտի մեղի արտաայայտի:

... Եւ երբ փանջարեւանայ աղջկայ ծնողները կամում էին, որ աղջկայ սիրտը հիւանդ է, եւ դրա համար խնդրեցին, որ եւ նրան փնտրեմ: Անուշ, նրանք չէին սր-խալուել...

... Եւ երբ փանջարեւանայ աղջկայ ծնողները կամում էին, որ աղջկայ սիրտը հիւանդ է, եւ դրա համար խնդրեցին, որ եւ նրան փնտրեմ: Անուշ, նրանք չէին սր-խալուել...

ՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՌԻՍՈՒՑԱՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՇՐՋԱՆԱԻՍՏՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Օրինակելի կանոնադրութեամբ եւ կարգապահութեամբ մասնակցող ինն ուսուցիչ-ուսուցչուհիները, մեծ հետաքրքրութեամբ եւ խաղաղասիրութեամբ հետեւեալ բոլոր դասընթացներուն:

Տրուած ըլլալով, որ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը քաղաքէն պիտի բացակայէր, եւ պիտի չկարենար չեղեալ դասուցի վկայագրներու քաջաման հանդիսութեան, Ուրբաթ, Կէսօր, Օգոստոս 15, Հաշին առաջ, ուսուցչիչներու եւ յայտագրի պատասխանատուներու մասնակցութեամբ, Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ կրօնական կարճ արարողութիւն մը կատարեց, եւ Աւետարանէն մէջբերութիւններ ընելով լսաւ՝ Թէ Թեոփիլոս ոմանց համար անկարեւոր նկատուի մէկ շարժումն այս յայտագրերը, սակայն ինք համոզուած է՝ որ եւ շատ կարեւոր է, եւ պիտի ունենայ իր անմիջական օգտակարութիւնն ու բարեփոխումը, եւ յաջողութիւն մաղթեց մասնակցողներուն:

Զատեն աչ նուած՝ Տիկին Մերիլին Ուրուկեան, Հէլ Անդրեան, Օր. Սիլվա Տէր Սեփակեան, Փրոֆ. Ճոյսա Զաքարեան, Նուար Գիւլիւսեան, Յիւլիա Աւագյան, Քուստ. հարեան, Բ. Կարգ՝ Վարդան Ապոստոլեան, Տիկին Մարա Պարմազեան, Տիկին Ասիկե Խաչատուրեան Տիկին Սյուրի Տէր Յովհաննէսեան, Օր. Հերա Ասիկեան, Վարդան Դաւիթեան, Օր. Սիլվա Պօզոեան, Օր. Միւրա Փոլեքեան:

Շարաթ, Օգոստոս 16, Կ. ա. մամը 9/15 մ/ն/չ Կէսօր յատկացած էր ընկերութեան: Փրոֆ. Ճ. Զաքարեան, Օր. Տէր Սեփակեան եւ Ն. Քրիստիանի Ներկայութեան, իւրաքանչիւր ուսուցիչ դասաւանդութիւն մը քաւ՝ իր պատրաստած մասնաւոր յատկապէս հետեւեալով: Փրոֆ. Զաքարեան բոլոր ուսուցիչներուն լրաւ իր թելադրութիւնները:

Ապա, Առաջնորդարանին ղադիկէն մէջ տեղի ունեցաւ վկայագրներու քաջաման, որով առաջ խօսք տուաւ Փրոֆ. Զաքարեան եւ իր մեծ գոհունակութիւնը յայտնեց՝ մասնակցող ուսուցիչներուն կատարած խղճամիտ աշխատանքին համար, եւ ի մեծ ուրախութիւն բոլորին, յայտարարեց՝ որ Առաջնորդարանի Ուսումնական Խորհուրդի այս վկայագրի, Նիւ Ճիլդիի Սէնթ Փիթըրզ Գոլէճին կ'օգտէ պիտի ճանչցուի համազօր՝ զուգահեռ ելիք պրոֆեսորի:

Այս առթիւ կը փափայինք շնորհակալութիւն յայտնել Փրոֆ. Զաքարեանի եւ Առաջնորդարանի Կրթական Տեսուչ՝ Օր. Տէր Սեփակեանին, որոնք շնչեղութեամբ շնորհիւ եւ որ իրականացաւ պրոֆեսորի այս ճանաչումը:

Առաջնորդ Սրբազանի անունով Գր. Ճէք Անդրեան, գնահատանքով արտայայտեցաւ Ուսումնական Խորհուրդի կատարած աշխատանքներուն եւ ծրագրումներուն մասին: Օր. Տէր Սեփակեան խօսեցաւ այս բացարձակ յաջողութեան առթիւ իր զգացած ուրախութեան եւ երջանկութեան մասին, իսկ Գր. Ն. Քրիստիանի արտայայտեցաւ մէկ շարժումն ընթացիկ իր քաղաք ու յիշատակելի ապարդիւնի մասին:

Ապա տեղի ունեցաւ վկայագրներուն քաջամանը: Հայ Ուսուցիչներու Պատրաստութեան Դասընթացին մասնակցող առաջին ինն ուսուցիչ-ուսուցչուհիներուն կողմէ շնորհակալութեան արտայայտութիւններ ունեցին Տիկին Սիլվա Ուրուկեան եւ Տիկին Արշալոյս Քանաւարեան, յայտնելով նաեւ իրենց երախտագիտութիւնը եւ մանաւոր ուսուցիչները՝ այս յայտագրին առաջին շրջանաւարտները ըլլալու: Այսինքն յայտնուելով յանձնելիք Փրոֆ. Զաքարեանի, Օր. Տէր Սեփակեանի, Օր. Սիլվա Փոլեքեանի եւ Գր. Ն. Քրիստիանի մասին:

Այս յայտագրին մասնակցողներուն վարակիչ խանդավառութիւնը, Առաջնորդարանի պատասխանատուներուն մօտ զօրացուց այն համոզումը՝ Թէ ամէն զանք ի գործ պէտք է դնել յաջողութեամբ կազմակերպելու համար նման դասընթացներ, Հայ Դպրոցներուն մէջ աւելի թիւով պատրաստուած ուսուցիչներ ունենալու համար:

ԴԻՒԱՆ ԱՍԵՐԻԿԵԹԻ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ՇՐՋԱՆԱԻՍՏՆԵՐԸ Նիւ Եոթ (Ն. Ե.), 25 Օգոստոս 1975

ՄԻՋԱԶԳ. ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ կազմուած է Միջազգային Հայ Բժշկագիտական Միութիւնը, որուն վարչական կենտրոն կը գտնուի Պիւրիթ Միութիւնը աղջիկ իսկ մասնագիտութեան ունի Միացեալ Նահանգներու, Ներառելի եւ այլ զանազան կեդրոններու մէջ:

Միութեանը Գործադիր Մարմինը կը հաւաքուի Սփիւրի բոլոր հայ բժիշկները, ասամբայութիւնը կ'եղագործելը հաւաքաւանդելը եւ բժշկագիտական այլ մասնագէտներ, անհատաբար կամ որպէս արդէն կազմուած տեղական միութիւններ, մաս կազմելու նորակազմ ՄԻՋԱԶԳ. ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Տեղեկութիւններու համար դիմել Բարեւոյտութեան - հեռաձայն 450654, 451602 եւ 451401 Տեքս. Ա. Մանուկեան (Պիւրիթ):

ՏԱՆԱԿԻՐ

ԱՂԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԵՄԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

مر ب ١١١١ بالقاهرة ٢٤٦٦ - ١٣٠٩١٥

صاحبة الامتياز: السيدة عالية سيريديان (بالان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտատպեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԿԻՍ ՊԱՆԵԱՆ

Հիմնադրված 1948 թ.

Տպագրանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 590 — ՀԻՆԴՇԱՐԹԻ 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ 26 ՈՒՐԵ 4 ԵՂ. ԴՆԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

عدد رقم 590 - الخميس 18 سبتمبر 1975

Ն.Ս.ՕՏՏ. ՎԱՋԳԵՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ՊԻՏԻ ԱՅՑԵԼԵ 1976 թ.

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս՝ Ն.Ս.ՕՏՏ. Վազգեն Ա., յառաջիկայ 1976 Մայիս ամսուան ընթացքին պիտի այցելէ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները, Հոլանտերլանտ համար՝ Մանրիկայի Միացեալ Նահանգներու հիմնադրութեան երկհարիւրամեակին առիթով՝ տեղւոյն Հայաստանեայց եկեղեցիներուն կողմէ կազմակերպուելիք հանդիսութեանց:

ԵՐԵՒԱՆԻ ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ

Լեւոնականի Կոմիտէի Ա. Բուսուպար՝ Մուրա Մուրաեան, երեսնի քաղաքացի Բեքուրաձէ, յաջորդելով Հրանդ Սեկիպարեանին, որ անակնկալօրէն մահացած է Ողբացեալը, որ իր կարգին անցեալ տարի յաջորդած էր Գրիգոր Հասարեանին, կարճ պատճառներով մը ունեցաւ եւ մահացաւ անցեալ 28 Ապրիլին, 46 տարեկան հասակին:

ԱՇԽԱՐՀԱՀՈՉԱԿ ԿՈՄՊՈԶԻՏՈՐ ՏՄԻԹՐԻ ԵՈՍԹԱՔՈՎԻԶ

Տմիթրի Եոստֆովիչը մեռաւ 9 Օգոստոսի երեկոյեան: Սովետական կոմպոզիտոր մահացաւ 68 տարեկանին, իբր հետեւանք ծանր հիւանդութեան մը: Ան բողոք է մօտ 150 գործեր, որոնք զինք դարձուցին ժամանակակից խոշորագոյն կոմպոզիտորներէն մէկը:

ՏՄԻԹՐԻ
ԵՈՍԹԱՔՈՎԻԶ

Եոստֆովիչ ծնած էր Փեթրոպոլսկ (այսօր՝ Լենինգրադ) 25 Սեպտ. 1906ին, նա տարագրեալ ընտանիքի մը մէջ: Իր ուսումը ստացաւ Լենինգրադի երաժշտական դպրոցէն: 1927ին, Վարապետով մէջ տեղի ունեցած «Շոփեան» միջազգային առաջին մրցումին, ան պատուով վկայական մը ստացած էր:

Աւելի ուշ, ան սկսած է ներազանդեցնելու մէջ անձամբ կատարել իր սեփական գործերը:

Կոմպոզիտորին ստեղծագործութիւնը բնութագրուած է սուր բախումներով, մարդու ներաշխարհի հայեացքով: Իր ստեղծագործութիւններէն կարելի է բաժնի երկու օփերաններ, բազմաթիւ պալեքներ եւ օփերաններ, ֆոնէրներ, պոն-

մաներ, խմբերգներ, սիւրբերգներ, ֆիլմի եւ քաղաքի երաժշտութիւն: Սեփովիչը իրեն բերին համաշխարհային ճանաչում: Անոնցմէ լատվոյները կ'առաջադրեն ընկերային բախումներու լարաւորութիւնը, խաղաղութեան եւ պատերազմի ուժերու ընդհանրութիւնը, մարդկային բանականութեան յաղթանակը: Լենինգրադի 7-րդ սենեանին, 1942ին ճնշեց՝ իբրեւ անդրոֆ ամբաստանադիր մը ֆաշիստ Կոմպոզիտոր զայն գրած է ֆաշիստներու կողմէ պատարուած ֆալսիֆ մէջ: Ան առդ 630 տարի կ'ընէ, որ ան մաս կը կազմէ ներազանդեցնելու յաջողութեան, ամբողջ աշխարհի մէջ վերաբերվով՝ սովետականութեան անհախաբար ֆալսիֆներ:

Տմիթրի Եոստֆովիչ ՍՍՀՄի բազմաթիւ ժամանակներու ասպետ է, բազմաթիւ մրցանակներու ինչպէս եւ Լենինի - զափնեկիր: Անկա վարձատրուած է ամենեւնի պատուական ինքնակներով, ինչպէս «Սոցիալիստական Աշխատանքի Հերոս»-ի, բան մը՝ որ արուեստագետներու աշխատանքի մէջ ինչ անձնաւորութիւններ ստացած են:

Ան նաեւ ակադեմիկոս հանրային անձնաւորութիւն մըն էր՝ բազմաթիւ անգամներ ընտրուած է երեսփոխան՝ ՍՍՀՄի խորհրդարանին, անդամ էր Խաղաղութեան Սովետական Կոմիտէին, «Հոնորիս Քոգա» անդամ՝ գիտութեան Ակադեմիային եւ իր ու օտար երկիրներու մօակութեան հաստատութիւններու:

Միջին իր վերջին տարիներ, հակառակ զինք կրնայ հիւանդութեան, Տմիթրի Եոստֆովիչ՝ չդադարեցաւ ստեղծագործելէ:

Իր մահէն ինչ անոց անկ'աւարտէր նոր Սոնատ մը՝ դաժանութիւն էր եւ ալրոյի համար:

Ն. Ս. Գ.

ԵՐԵՒԱՆԻ ՍՐՏԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿԻ ՂԵԱՎԱՐՆԵՐԷՆ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄ Տոմ. Փրոֆ. Զաւէն Տոլապեան ԵԳԻՊՏՈՍ Կ'ԱՅՑԵԼԷ

Օրերս ընտանեաց Եգիպտոս այցելեալ է Հայաստանի Գերագոյն Սովետի Նախագահութեան անդամ եւ միջազգային ճանաչում ստացած մեծ արտադրող Տոմ. Փրոֆ. Զաւէն Տոլապեան:

Փրոֆ. Զաւէն Տոլապեան այցելել է Եգիպտոս, անցեալ 6 Սեպտեմբեր, Եգիպտոսի Ազգայնապետական Կոնգրէսի եւ Գերագոյն Սովետի կազմակերպութեամբ կազմակերպուած մեծ խմբակային համաժողովին:

Մեկ շաբաթ Ազգայնապետական Կոնգրէսի վայրերէն այցելել է Եգիպտոսի «Յաւազգիտներ» եւ «Հ. Բ. Լ. Ս.» - «Հ. Ս. Լ. Ս.» Նուապարտականութիւնը մէջ իրեն հետաքրքրական բանախօսութիւններ կատարել է Եգիպտոսի 13 Սեպտեմբեր 1975, Տոմ. Փրոֆ. Տոլապեան, ընկերակցութեամբ իր համահասակար Տիկնոջ եւ զաւակներուն, ժամանակ Գահիրէ:

Երէկ, Զորքաշաբթի, 17 Սեպտեմբեր 1975, Հելիոպոլիս

Նուապարտական Ազգ. Վարժարանի «Պրոֆեսորներ» Սալիմ մէջ, Զորքաշաբթեան մը ներկայութեան, Փրոֆ. Տոմ. Զաւէն Տոլապեան զատառիտեց արտադրականութեան շուկային վերաբերեալ խորհրդակցական հարցեր:

Նշենք, որ Փրոֆ. Զաւէն Տոլապեան, բժշկագիտական եւ պատական իր պաշտօններու կողքին, ժամանակ կը տրամադրէ նաեւ գրականութեան: Անոր պատմականութիւնը մեծապէս գնահատուած են՝ իրենց ցանկի գրեցողութեան եւ մանաւանդ արտադրութեան մարդկայնական գաղափարներու համար:

Փրոֆ. Տոլապեանի գրական կտորներէն շատեր հրատարակուած են «Զատակիր» մէջ: Սրտանց կ'ընկերակցէ Փրոֆ. Տոլապեանն ու իր ընտանիքին անդամները, եւ կը մաղթենք իրենց հաճելի կեցութիւն ու բարի վերադարձ:

ԳԵՐԸ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ա. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ ԷԶՄԻԱԾԻՆ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՅ

Հաւաստի աղբիւրէ կը տեղեկանանք որ ամսուայ, վերջերս՝ Ազգայնապետական Ս. Էլմիաճին պիտի մեկնի Գեր. Տ. Զաւէն Ա. Եպ. Չինչինեանը:

Սրբազան Հայրը այս առթիւ պիտի այցելէ նաեւ Լիբանան, Վատան եւք որ իր վերադարձին, Զաւէն Եպ. Եգիպտոսեայնութեան պիտի բերէ խաղաղութիւնը՝ Մայր Հայրենիքէն եւ Ս. Էլմիաճինէն: Բարի ճամբորդութիւն եւ յաջողութիւն կը մաղթենք Սրբազան Հոր:

ՎԵՐԶԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԵՒԱՆԻ ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՏԱՇԱՐՔԻ ԳԾՈՎ

«ԱՐԱՐԱՏ» ՅԱՂԹԵՑ ԿԻՊՐՈՍԻ «ԱՆՏԵՐՈՍԻՍ»-Ի 9-0

Եւրոպայի բաժակի մրցաշարքի գծով, երէկ, Զորքաշաբթի, 17 Սեպտեմբեր 1975, Երեսնի «Հրազդան» մարզաւանի խաղադաշտին վրայ, ֆուտպոլիստներու հոծ բազմութեան մը ներկայութեան, «Արարատ» մրցեցաւ Կիպրոսի բաժակակիր Ֆրանկոսթայի «Անտերոսիս» խումբին դէմ:

Երթի այս մրցումին, Հայաստանի «Ֆուտպոլ» սոցիալականոր յաղթանակ մը՝ 9-0 արդիւնքով:

Դարձի մրցումը տեղի պիտի ունենայ Լառնաքայի մէջ (Կիպրոս), յառաջիկայ Հոկտեմբերի 1ին, Զորքաշաբթի:

ԱՇԽԱՐՀԱԿ

Երէ աւանդութեան հաւատանք, Աստուած տղամարդը պատճառու համար, «նախկին ֆրանկով հացդ պիտի հարես» բառ: Թեւեւ Եւանգելիս պատմութիւն չարմանացաւ, սակայն՝ անոր բոլորը այսօր գործ չեն Այսինքն համար տաճարներու դասապատմութիւն, ու կ'աշխատեն իրենց պարտաւոր պահովելու: Թեւեւ ինչ: Այս աւանդութեան լուծելը բոլորեւ աւանդաբաններուն...:

Ամեն պարագայի օակ, մարդոց համար ամենեւնի ազնիւ եւ հոգեկան խիստ բաւարարութիւն պարգեւող առաքինութիւն մը եղաւ տուած պատիժը, որ պահանջի յարանու մղումով, գրաւեց գիտական, տեսական եւ արուեստի, մեկ խօսով, քաղաքակրթութեան մէկն տեսակի բարձրութիւն: Այսպէս ոչ մարդկայնութիւնը պիտի մնար հոն, ուր որ եւ առաջին տարեան, որովհետեւ ամեն ստեղծագործութիւն՝ աղբիւր է աշխատանքի:

Նոյնիսկ տաղանդներ, յամառ նկերով է որ կրցած են հասնիլ իրենց նպատակին: Հոս դարձեալ կ'ընենք Եփեսոսի բառը, թէ՛ «ես յաջողած եմ, որովհետեւ, մեկ տաղանդի» ինքնութեան եւ ինքն աշխատանքի խաղանքի:

Կեանքի ասպարէզին մէջ յաջողութիւնը, փորձառութիւնը կը ստացուի աշխատանքով: Աշխատող երկարը կը փայլի, կ'ըսէ ժողովրդային առած մը:

Իրենց նպատակին հասնելու համար հետամուտ եղողները կ'ուզեն, որ ժամանակը դաճող տարի:

— Աշխատանք կը ստացանք ազնիւ հոգիները, կ'ըսէ Սեֆէ:

Սիւնով աշխատելը հոգեկան հանդիս է գրասանքի եւ կազմող:

Աշխատանքը մեզմէ կը հեռացնէ ձանձրոյթը, Բոլորաշխարհիստները, մոլորութիւնները, Զայն չսիրող մեկը չկրնար պարկեշտ լալ: Որովհետեւ՝ երբ ֆրեյնգ, աշխատանքներուն, խաղաղութեան, անհեշտ ամբարոյականութեան ծնունդ տուող մայրը ծուլութիւն է:

Ինչպէս բանաստեղծ Մայր, ճշմարտեպէս ծոյլին համար ժամանակը անելի է, որովհետեւ ունի չի սահման: Անոնք հանգստանալէն կը յոգեն, մինչ ուրիշներ հակառակը՝ աշխատելով կը հանգստանան:

Շաղկերտ մէջ ամենաանխիղճները անոնք են, որոնք իրենց ժամանակը կը վաճեն ծուլութեամբ:

— Ժամանակը օձի նման կը խալի զինքը չօգտագործողը եւ կը վարձատրէ իրեն օգտուողը, կ'ըսէ Աղեֆաճը Տիմա:

Աշխատանքը յաշիւտեղ կենդանի պատկեր մը չէ՝ երբեք չարաշխարհ կրնայ մեր հայրենիքը՝ ու մեր եղբայրներուն եւ փոքրներուն բաժնի ֆրանկին շնորհիւ, այսօր վերածուած է այդպէս:

ՀՈՒՐ-ԱՆԴ

ԱՐՇԱԽԻՐ ԳԱՎԱՆՃԵԱՆ

11 Մարտ 1975ին, իր աչքերը առ յաւառ փակեց շատերու սիրելի և արժէքաւոր անձնաւորութիւն մը ընդունուած՝ Արշախի Գաւանճեանը:

Նորապէս լուսնացանք, որովհետեւ զինք միշտ քաջաոգոց և զուարթ վիճակի մէջ տեսած էինք, և չէինք կրնար հաւատալ անոր այս յանկարծական մահուան:

Ան քաջաոգոց էր՝ միտքով և կազմով: Այո, ան քաջաոգոց էր մտքով, և ամէն լաւ մտայնող, լաւ խօսող, լաւ խորհող, մասնաւոր տպաւորութիւն մը կը թողու զիմացիներէ վրայ, այն տպաւորութիւնը՝ թէ ան հեռու է նոյնիսկ օր մը ընտելեցնել հարուստ կրթութիւնէ: Թէ ան չափազանցեալ տպաւորութիւն մըն է, սակայն, մարդուն միտքը որ կը սիրէ մեծը մեծցնել, յաճախ կը տեսնուի մեծը տեսնելու աւելի մեծ՝ քան իր իսկութիւնը: Այսպէս, զժողովրդէն էր թէ ընդունէինք՝ որ Արշախի Գաւանճեանը արայրան արագ հարուստ կրնէ ընտելեցնել և այսքան արագ վերջանալ:

Ես զինք ճանչցած եմ շուրջ 40 տարի: Գաւանճեանը Ազգային վարժարանի կամ աւելի ճիշդը՝ Ատենական տղայ մարմնին: Ազգային վարժարանի մը հոգաբարձութեան ատենակազմը ըլլալ, անտարակրօս իրմէ կը պահանջէր շատ բաներ, եթէ ան անպայման պիտի լեցնէր այդ ծանր պարտականութեան բոլոր պահանջը ներքէն՝ ինչ որ էր ողբ: Արշախի Գաւանճեանի պարագային: Ան պէտք էր ըլլար նախ անկեղծ ազգային մը, խոնկած ժողովական մը ու ժողովները վարող մը, և ի վերջոյ, ներկայացող բոլոր հարցերը լաւ տեսնող մը, ու անոնց լուծումը հետաւան աչքերով գտնող մը:

ՈՂԲ. ԱՐՇԱԽԻՐ ԳԱՎԱՆՃԵԱՆ

Ան ունէր բոլոր այս բարեմասնութիւնները, բարեբուն պարագայով բոլոր նշանակութիւններէն: Ան, է՛ր այնպէս կեցող անկողնական ազգասէրը, որ կրնար խորհի մեր ազգային վարժարանի՝ որն ալ ըլլար՝ վերաբերեալ հարցի մը մասին, ոչ մէկ քովընտրի պատճառ՝ ըլլար ան՝ կողմ, հաստատած կամ անձ, չէր կրնար շեղեցնել զինք արդարադատ և ուղիղ վճիռ մը արձակել, որ միայն և միայն մղուած էր վարժարանին օգտակար հանդիսանալու ձգտումով:

Կարելի չէ նաեւ արանալ իր ժողով վարելու մեծ կարողութիւնը, ոչ միայն, ինչպէս վերը յիշեցինք, իբրեւ աղար և լաւագոյն լուծումներու հասնող մը, հապա, իր անկեղծ ազգասիրութեան ոգին կարծէք կը տիրէր զրեթէ բոլոր ժողովականներուն վրայ: Գիտի չուզեմ այն տպաւորութիւնը թողուլ՝ թէ միայնակ ժողովականները զուրկ էին ազգասիրական ոգիէ, քանի որ հոն կային Բաբազեան, Գիւրգենեան, Գազարեան և այլ իրենց ազգասիրութեամբ մեզի ծանօթ դէմքեր, սակայն անհապառն ոգին, անոր ունեցած բարոյական ազդեցութիւնը, անպայման կը կասուլէ անտեսանելի բայց յստակօրէն զգալի դեր մը, մանաւանդ երբ ան իր կշիռը ու մարտը համբաւը ունեցող մէկն էր, ինչպէս Արշախի Գաւանճեանը:

Եւ զուարթ էր: Զէր յուսահատեր ան և ոչ ալ թոյլ կու տար որ ուրիշը յուսահատէր: Զուարթ էր բարեկամին հետ և զուարթ էր կենդան հարցերու հետ: Բարեկամը իրմէ կը բաժնէր երջանիկ, յազեցած, և հարցերը իրմէ կը բաժնէր ինչ որ անհաշիւ յազեցած: Սակայն կը զգուէր, այո, կը զգուէր, կը զգուէր և կը դառնանար՝ երբ անհերք մէջ կը տեսնէր իսրայէլիէն, յայտնաբերուած, և հակառակ չափազանց քաջապարտ և վաղկանկատ անձնաւորութիւն մը ըլլալուն, կը ասուէր ինչ լաւ նշանակուած զայն անհերք երեսն ի վար իրենց թերութիւնը մատնանշել, միշտ բարի մտքով, միշտ զիրենք ուղիղուն մտքով, միշտ մղուած օգտակար ինչ նախանձախնդրութեան:

Զարմանալի կերպով գտնուեցան անձինք, իսրայէլի փայփայող, որոնք արժանացած ըլլալով իր արդար ցատկին և լանդիմանութեան, որովհետեւ անոնց մօտ չիւսակառուի զերիվեր է քան ամէն ինչ, և չեն վարանիր յոյսով և անհաշիւ անձին վրէժ լուծելու, անոր անշնչացած մարմնին առջի իկ չկրնան ձերբազատուիլ իրենց տկար հոգիներուն վրայ իջիւղ ուսակառուական ոգիէն, չկրնան յարգանքի իրենց պերին պարտաւորութիւնն իսկ մատուցանել, երբ կը գտնուէին այդ անշնչացած վե՛ մարմնէն հազիւ 20-25մ. հեռաւորութեան մը վրայ, հակառակ երկար տարիներ իր հետ գործակցած ըլլալուն:

Եւ սակայն, ան ունեցաւ անկեղծօրէն զլնք յայտնաբերելու, որոնց աղօթքը կը բարձրանայ երկինք, առ Աստուած, յապնգի հանգիստ շնորհէ անոր բարի ու մաքուր հոգուն և յայտնուէր մէջ պահէ զայն: Անոր յիշատակը բնաւ պիտի չցնդի բոլոր անոնց մըտքերէն՝ որոնք զինք ճանչցած են և իրեն հետ գործակցած:

ԱՐԱՄ Գ. ՄՈՎՍԵՅԱՆ

ՀԵՏԱԲՐԻՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՄԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Կր սկսի հետեւիլ դասընթացը՝ ներքին Երկրորդականի վկայականի չունենալու պարագային, ուսանողը կ'ընդունուի մասնագիտական բարձրագոյն վարժարան, եւ զայն լրացնելէ և բարձրագոյն նիշերու գումարը բերելու պարագային, կ'ընդունուի համալսարան, շարունակելու համար իր ընտրած ճիւղը: Գաւանճեանը, անոնք օտար երկրներու համալսարանական կրթութեան համալսարանէն, որոնք կը ներկայացուին զանազան պետութիւններէ իբր յաջող աշակերտներ:

2.- Երեւանի համալսարանը ներկայիս ֆակուլտէթի ունի:

3.- Փարիզի մէջ կը շատ են և կրնան գտնուիլ աւելի:

4.- Կրնայի՞ք տեղեկութիւններ տալ համալսարանի կեանքին ու գործունէութեան մասին:

5.- Ինչպէս ունի համալսարան, Երեւանին ալ ունի իր ուրոյն կազմակերպութիւնն ու գործունէութիւնը՝ մշակութային, մարզական եւ այլ ճիւղերու վերաբերեալ:

6.- Ուսանողութիւնը նորաձեւութեան հետամուտ է:

7.- Ըստ ճաշակի եւ զաղափարի: Կայ չափազանցեալ կայ չափաւորը, ըստ ներած պայմաններու և նախասիրութեան: Բնականաբար յառաջդիմութեան մէջ եղողը չի կրնար նորաձեւութեան ալ չի հետեւիլ:

8.- Կարծեմ Արասահմանի հետ կապի կոմիտէն, օգտակար դեր ունեցած է արասահմանի հայ երիտասարդութեանը ճանչցելու հայրենիք եւ ժողովուրդը, իր առօրեայով:

9.- Իրականութիւն է այդ: Մեծ է թիւը այն երիտասարդ երիտասարդութիւններուն, որոնց առիթ կ'ընծայուի հաղորդակցելու հայրենի իրականութեան հետ, այցելելով մայր հայրենիք ու մօտէն ճանչնալու հայրենաբնակ հայութիւնը և իր առօրեան: 2.- Արաք ուսանողներ ալ կ'ան:

10.- Այո, բայց միայն երեք հատ այժմ:

11.- Ի՞նչ է ձեր փափաքը: Շարունակե՛ք ձեր ուսումը՝ աւելի հմտացալու համար, բէ ոչ վկայական ստանալով կեանքի ապահով մօտ:

12.- Առժամաբար մէկ վկայականով գործնալ ու գործի լծուիլ, տրուած ըլլալով որ զգուշացնուի մեզ նմաններուն: Յետագային եթէ առիթը ընծայուի, միտք ունիմ կատարելագործել:

13.- Վկայական ստանալէ ետք ո՞ր միտք ունիմ ծառայելու: Մայր Հայրենիքի՞ մէջ, բէ արասահմանի:

14.- Մայր Հայրենիքի մէջ իմ նմանները շատ կան եւ մըտադրած են ծառայել արտասահմանի հայութեան, ուր հայազէտներու պակասը զգալի է, ուստի պիտի երթամ հոն՝ ուր

իմ ծառայութեան անհրաժեշտութիւնը կը զգացուի:

15.- Ի՞նչ ունիք քննիք արասահմանի հայ ուսանողութեան, իբրեւ եղբայրական խառն:

16.- Մէն մի հայ երիտասարդ կամ երիտասարդուհի պէտք է ջանայ ոչ միայն հայութիւնը պահել՝ արտասահմանի օտար տարածքին վրայ, այլ գործել ու ծառայել իր Ազգին և Հայրենիքին՝ խօսելով և գրելով հայերէն իր լեզուով և տարածելով հայ մշակոյթը օտարներու մէջ:

Իբր վերջապէս, մասնաւոր շնորհակալութիւններս երախտագիտութիւնս կ'ուզեմ յայտնել 2. Բ. Ը. Մ. ին, որուն իբր սան ստացաբարձը կրթութիւն՝ Միլթոնեան հաստատութեան մէջ, ինչպէս նաեւ Գր. Ալեք Մանուկեանի, որուն իբր սան՝ ներկայիս կ'ուսանիմ Երեւանի համալսարանին մէջ: Նոյնպէս երախտագիտական զգացումներս կը յայտնեմ Հայաստանի պետութեան, որ ինձ առիթ տուաւ ուսումնական արտագործելու՝ Երեւանի պետական համալսարանին մէջ:

Շնորհակալութիւն յայտնել ինձ Գր. Մանուկ Գալփաքեանի, հրաժեշտ առիթ, մաղթելով իրեն առողջութիւն, յաջողութիւն եւ մեր Ազգին եւ Հայրենիքին ծառայելու յարատեւ կորով եւ ոյժ:

ՆՐԱՅԱԿ

ՄԻՆՍՍ ԳԱՆՈՅՈՒՆՆԵՆ Աղեքս. 8 Սեպտեմբեր 1975

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐԵԱՆԻ ՌԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆԵՐԸ ԼԱԶԱՐԵԱՆ ԶԵՄԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

1899ին, Տէր Սուքիաս Բհնյ. Գանձակ գիւղէն Մոսկուա մեկնած է: Ի՞նչ է եղած պատճառը, որ այդքան երկար ճամբորդութիւն մը յանձն առած է Զաւարճէն Մոսկուա երթալով:

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐԵԱՆ

Գաւառը իր կրտսեր զաւակին՝ 14 տարեկան Վահանի ուսումը եղած է: Հայրը ուզած է, որ իր զաւակը անպայման յաճախէ Լազարեան ձեմարան, այդ օրերու ամենէն հռչակաւոր հայկական ուսումնարանը:

Վահան մ.ւ. 1-րդ քննութիւնները յաջողութեամբ անցնելու է և անմիջապէս ընդունուած է երրորդ դասարան:

Ձեմարանին մէջ է, որ սկսած է Տէրեանի գրական գործունէութիւնը: Մեր կեանքը աշակերտական հանդէսին մէջ, 1904ին, տպագրուած են ապագայ բանաստեղծին առաջին տառնաւորները: Ձեմարանին մէջ Վահան Տէր-Գրիգորեան, որ յետոյ իր գրական անունը դարձուցած է Տէրեանի, հրատարակչներէն մէկը եղած է Վոյս: Զեմարանի հանդէսին:

Տէրեան այդ ձեմարանը աճախած է եօթը տարի: Բանաստեղծը գործով և կարօտով վերջիւստ է այդ տարիները գրելով:

Երբ դառնօրէն անխիղճ խոհեւում, Վահան քիւն և զիրում իմ սրտին, Մ. Զեմարան եմ եւ աստիճան, Ուպէս հօր տունը անառակ ողորմ...

ԻՍԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍԲԵՐ

«Սարսափելի է ան, որ այլեւս ոչինչ ունի կորսնցնելու... Հանձնարէ միակ լանը որ կը պայմանաւորուի, սէրն է՝ ճշմարտութեան հանդէպ»:

«Գոյակ հիւսելը աւելի հեշտ է, քան անոր արժանի գիւղի գտնելը»:

«Նիւթը իր առջև կը տեսնէ ամէն ոք, բովանդակութեան իրազեկ կը դառնայ զայն ուսումնասիրողը, իսկ ձեր գաղտնիք կը մնայ մեծամասնութեան չափար»:

«Երջանիկ է ան՝ որ կարող է իր կեանքին սկիզբը կապել վերջի հետ»:

«Գեղեցկութիւնը հաճելի հիւր մըն է ամէն տեղ»:

«Երկարօրէն մտածողը՝ Լազարեան լուծումը գտնողը չէ միշտ»:

«Եթէ կ'ուզես խելացի պատասխան տալու, խելացի հարցում ուղղէ»:

«Երջանիկ մարդիկ չեն հաւատարմի երջանկութեան»:

ՆԱԿՐԻԶ ԻԻԹՐԻՐՈ

Կից ստուերի նման է, իրաւ, Բայց իր ետեւից աւախներ օտարու: Այնքան չեն նայել աստիճան աւախներին՝ Ուրաք եւ՝ նա աստիճան աւախներին: Բայց ինչքան օտար եւ նա նաեւ հայրում՝ Այնքան հայացքն է նա ինձ խնայում: — Ել չի խնայի՝ բէ էլ չնայես, Սիրս իմ, բիշ սիրի, որ օտար սիրենք քեզ:

Ինչքան օտար վազես աղբիւր ետեւից Այնքան օտար պիտի վառուես ծառայից:

Բայց եւ կը վառուի՝ հենց որ դու ստուես, Վազելով կը գայ՝ հենց որ դու փախչես:

Թեկուզ կրակուես՝ ձեան պէս համբերի, Ձիւն եղի, որ նա քեզ գարուն բերի:

Թէ չէ՝ ինչքան օտար իր ոտներն ընկնես՝ Սե-հէլ չի բողբի իր ոտնէն էլ գրկես...

Թեկ կիցն՝ աստիճան պէս կը մնայ անհաս՝ Թեկուզ հանձնարեղ աստիճանը դառնաս:

Յովհ. ՇԻՐԱԶ

«Երջանկութիւնը այնքան կատրելու կազմուած է՝ որ միշտ մէկ բանի էտոր կը պակսի»:

ԳՈՍԻՐԹԵ

«Ճամբորդելու պահանջը՝ երբեմն արտայայտութիւն է ներքին պարագի մը»:

ՓՕԼ ԼԵՈՐԹ

ԿԵԹԵ-Է ՍՏԱՍՏՈՒՄՆԵՐ...

«Բնութիւնը միակ գիրքն է՝ որուն իւրաքանչիւր էջը լեցուն է խոր բովանդակութեամբ»:

ԳԵՂԵՑԻԿ ՍՏԱՍՏՈՒՄՆԵՐ ԷՍՏԱՆՈՒՆԵՐ ԲԱՆԹԷ

Կեղծ և առողջ բարոյախօսութիւններու տարբերութիւնը այն է, թէ առաջինը չարիքի դէմ միջոցներ կը փնտռէ, իսկ երկրորդը՝ կը ջանայ կանխել ծնունդ տուող պատճառները:

սակայն ամէն ստախոս վախկոտ չէ: «Ծիծաղելի է այն սյրը՝ որ իր կնոջ սիրտը կ'ուզէ գրաւել միայն խելով ու մեծ ծառայութիւններով»:

«Հաւասարութեան զգացումէ կը ծնի՝ արդարացիութեան գաղափարը»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱՐԴԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԱԲԱԹԱԹԵՐԻ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

مرتب ۱۱۱۱ بالقاهرة ۲۰۰۰ - ۱۳۰۱۵

صاحبة الاستاذ، السيدة عايدة سريديان (بالان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արժանատիք — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍՅԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Ցուցաբերում է 8000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 591 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ 26-րդ 4 եջ. ԴՆԿ. կամ 25 Լիբ. ԴՆԿ.

۱۹۷۵ — الخيس ۲۵ سبتمبر ۱۹۷۵

ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ

ՊԱՐԱԳԵԻԱՏՐՈՒԱԾ

Սովետական գրականության մասուցած իր ծառայություններում համար եւ ծննդեան 70-ամեակին առթիւ, Ս. Միտրեան նախագահ Նիկոլայ Փոկոնովի 13 Օգոստոս 1975 թուականի հրամանագրով, հայ-սովետական ֆրոնտի վախճանի Անանեան պարգևատրվում է «Փոկոնովի» մեդալով։

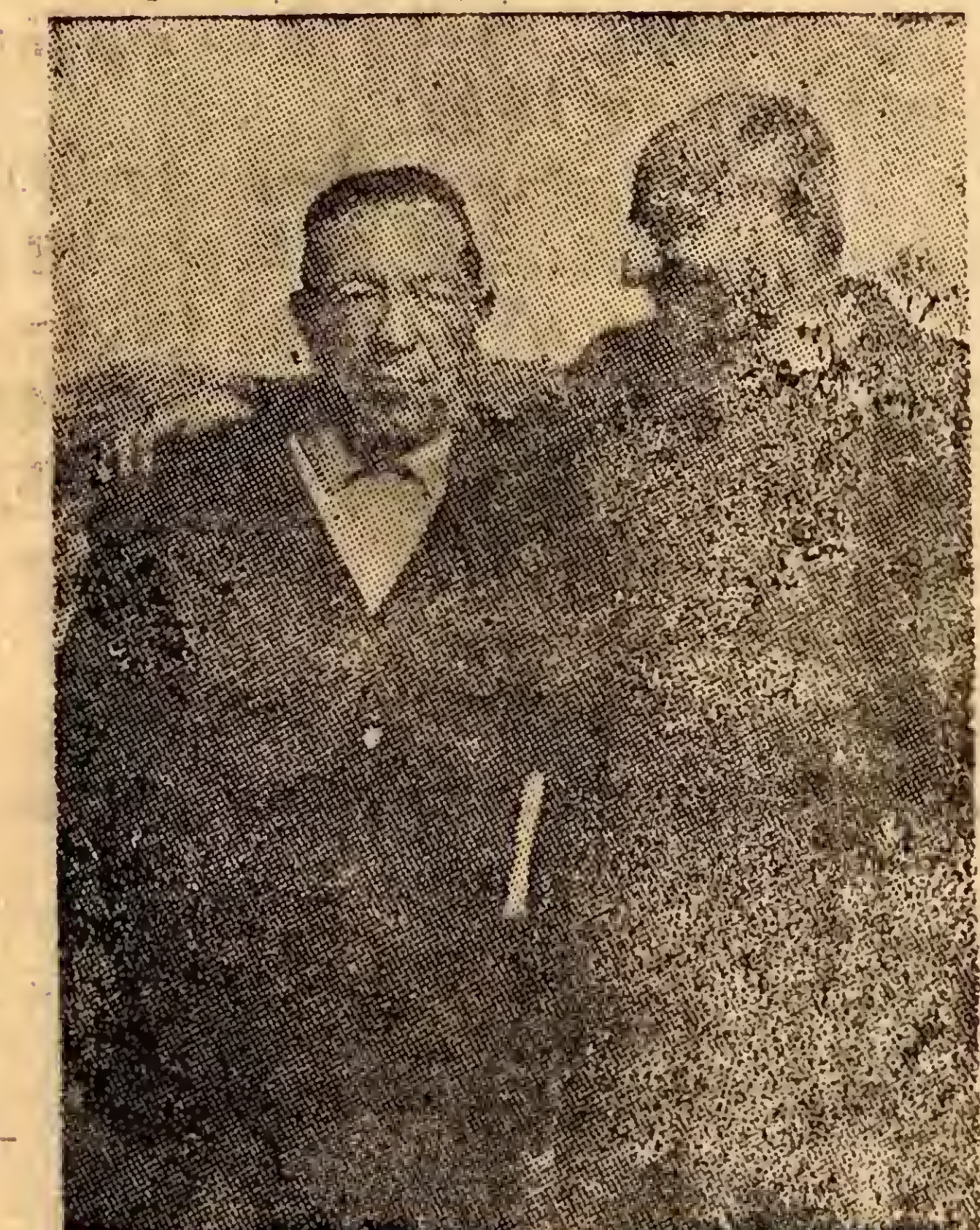
ՍՈՎԵՏԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՎԵԹԵՐԱՆԸ

Իր 70-րդ տարին բոլորեց արդի սովետական գրականության վեթերաններից մին՝ Վախթանգ Անանեանը։ Մի գրող, որի իր հետաքրքիր որոնողական պատմություններով ու մանկական վիպակներով դարձավ անհրաժեշտ նամակների հեղինակներից մեկը։

Բոլորովին նուիրում է գրական գործունեությանը։

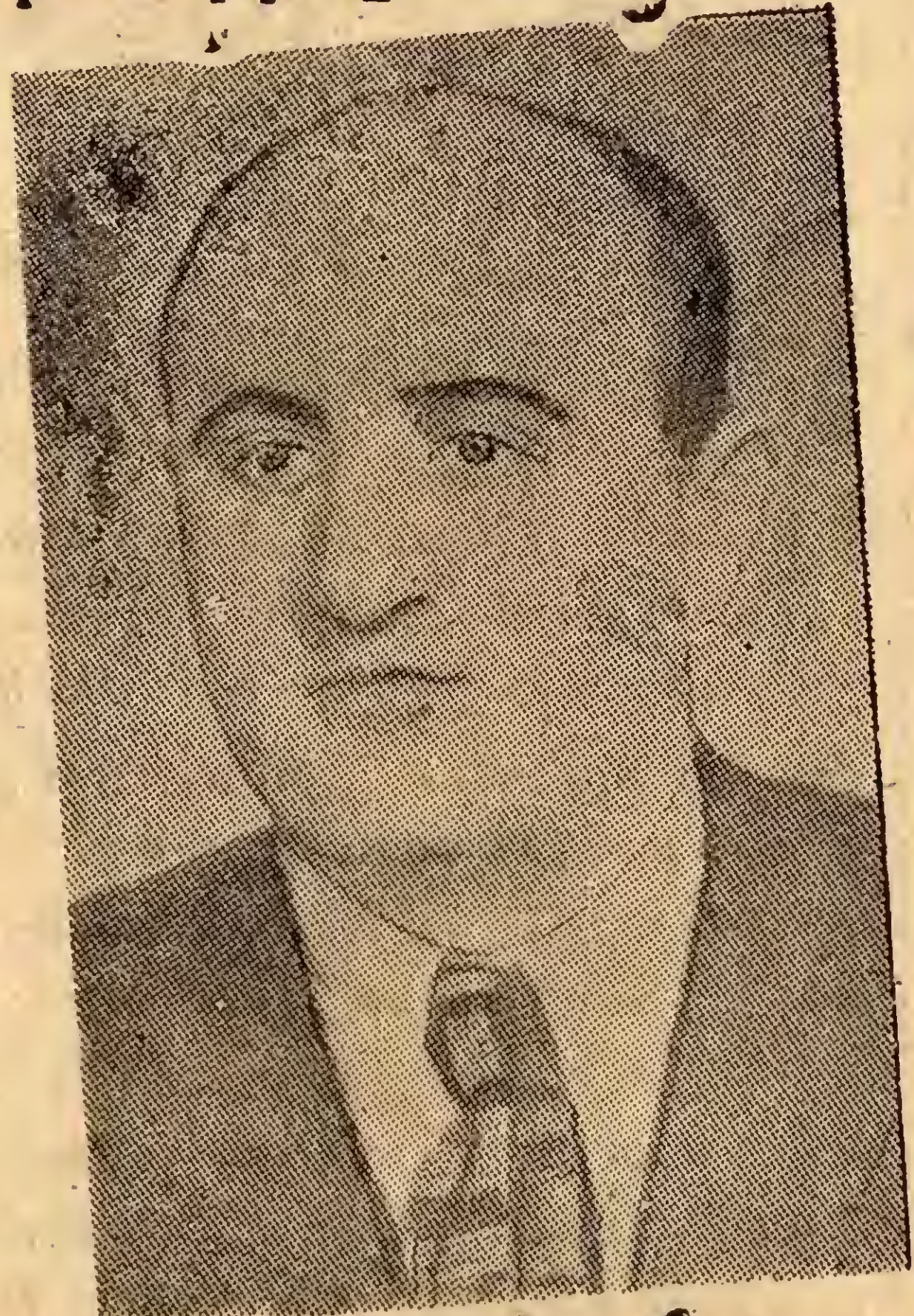
Վ. Անանեանի առաջին պատմությունները լույս են տեսնում 1926ին, իսկ նրա առաջին վիպակը՝ «Կրակի Օղակի մէջ» հրատարակում է 1931 թուին։ Այնուհետեւ և առանձին ժողովածուներում լույս են տեսնում գրողի որոնողական պատմությունները ու վիպակները։ Այդ գործերում Անանեանը ոչ միայն գեղարուեստական մեծ վարպետութեամբ պատկերում է կենդանական աշխարհը, նկարագրում առանձին կենդանիների բնավորութեան գծերը ու նրանց բնածին յատկանիշները, այլև դրա հետ զուգահեռ տալիս է Հայաստանի բնային աշխարհի գեղեցկությունը ու վեհությունը, նրա կենդանական ու բուսական հարստությունը։

ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ ԵՒ ՈՂԲ. ՇՐՋԱ ԳԱՆՆԵԱՆ

Ոչ միայն լայնարձակ սովետական երկրում, այլև նրա սահմաններից շատ հեռու Գուլիստանի լեռնային հայ գրող, որի երկերը թարգմանված լինեն աշխարհի շատ լեզուներով։ Անանեանի գործերը թարգմանված են աշխարհի 50 լեզուների, սկսած ռուսերենից ու անգլերենից մինչև ճապոներենը ու պակիստանի, աֆրիկյան ու ասիական ժողովուրդների լեզուներին։

Վ. Անանեանի գրական գործունեությունը ծնունդ է սովետական իշխանությանը, նա դեռ պատանի, ակադեմիկոս է 11րդ Կարմիր Բանակի մուտքին՝ Հայաստանում և իր երիտասարդական աշխատանքներում և հայրենիքի սոցիալիստական շինարարությանը, տալով իր ներդրումը նորաստեղծ սովետական մշակույթի զարգացմանը։ Սկզբում թերթի թղթակից է, յետոյ խմբագրում «Մանկայի» ու «Սոց. գիւղատնտեսություն» թերթերը, իսկ Հայրենական Մեծ Պատերազմի տարիներին, թղթակից է ռազմական տեղում, որտեղ գրում է ակնարկներ ու պատմություններ («Մայրի Դաշտերում»)։ Պատերազմից յետոյ

ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ

Գրողին ամենամեծ յաջողություններն «Սեանի Ափին» ու «Հովազածորի Գերիները» գործերը, որոնք ժամանակին արժանացան համամիութենական մրցանակի, որպես լավագույն մանկական ստեղծագործություններ։ Հենց այդ երկու գրքերն էլ առանձին հրատարակություններով պուլկարներ են լեզուվ 1953ին և 1967ին և գտան մեծ ընդունելություն՝ պուլկար ընթերցողների մէջ։

Թայտնի են Վ. Անանեանի բազմաթիւ յօդուածները՝ ի պաշտպանութիւն հայոց բնութեան ու կենդանական աշխարհին, վերջապէս նա հեղինակ է

(Շաբ. տես էջ 4)

ՄԱՀ ԵՂՈՒԱՐԴ ԹՈՓՉԵԱՆԻ

Խոր ցաւով կը տեղեկանա՞նք, որ Սեպտեմբեր 3ին, Ներսէսի մէջ իր մահկանացուն կնքած է ծանօթ գրականագէտ, Գրողներու Միութեան նախկին Բարեկարգ Նպաստի Թոփչեանը։

Ողբացեալը ծնած էր 1911ին, Սուրմալու Դաւաթի Եվդիլար գիւղը։ 1932ին աւարտած է Ներսէսի Պետական համալսարանի բանասիրական ճիւղը։ 1935-38ին հետեւած է Լենինգրադի արուեստագիտութեան բեկնածուի Լուոպական գրականութեան ճիւղին, 1938ին վերադաձած է Ներսէսի աշխատած է «Գրական Թերթի» խմբագրութեան մէջ, իբրեւ խմբագրի տեղակալ։ Իսկ 1939-41ին Արմինի Գրականութեան Խ. Լեւոյի Հիմնարկի որպէս աւագ գիտական աշխատող։ Պատերազմէն ետք եղած է Սովետական Գրականութեան ամսագրի խմբագիր, ապա Հայաստանի Գրողներու Միութեան Բարեկարգ Նպաստի Գրականութեան Բաժնի մէջ, նախ որպէս աւագ գիտական աշխատող, խորհրդային գրականութեան ճիւղի վարիչ, ապա 1953ին՝ որպէս տնօրէն։ 1954ին նշանակուած է Հայաստանի Գրողներու Միութեան վարչութեան պատասխանատու - Բարեկարգ Նպաստի։

1930-ական թուականներէն սկսեալ, պարբերական մամուլի մէջ հրատարակած է գրական եւ տեսական յօդուածներ։ Առանձին հատուկ լույս բնծայած է «Դ. Դեմիրճեան», «Հոգեմեքեր եւ Հայ

Գրականութիւն», «Վահան Տերեւան», «Սեփական Զօրեան»։ Գրած է նաեւ Զ. Վերձիւի «Մուսա Տաղի 40 Օրերու Բարգմանութեան» եւ Շանթի գործերու յառաջաբանները։ Եղած է Հայաստանի Գրա-

ՈՂԲ. ԵՂՈՒԱՐԴ ԹՈՓՉԵԱՆ

գոյն Խորհուրդի նախագահ։ 1971ին, Հայաստանի Համալսարանի Կուսակցութեան 25րդ համագումարին՝ Կեդր. Կոմիտէի անդամ ընտրուած է։ Ողբ. Նպաստի Թոփչեանի քաղուժը մեծ տուփ կատարած է Սեպտեմբեր 4ին, Ներսէսի Պանթեոնին մէջ։

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՍԱՊԱՀԳԻԻԼԵԱՆ ԵՒ ԶԱԽԱՐԵԱՆ

Կրիկիոյ աղէտի օրերուն, Կաթողիկոսարանի Ժառանգաւորացի սաներէն էի Սոյոյ մէջ։ Կազմակերպուած ինքնապաշտպանութեան ձեռնարկներու շնորհիւ, քաղաքին հայտնի էր սոյոյ մահ մահապաշտպանութեան...

Մարտ ամսուան ընթացքին մեկնելով Ատանա, ակնատես եղայ Գառապ Միւսաքի և ընկերներուն կախաղան բարձրացման, ծնողազուրկ որբերու և որդեկորոյն ծնողներուն, կողոպտուածներուն և հրդեհուած տուններուն ողբալի կացութեանց, ունկնդրելով սրտաճմրկ պատմութիւններ...

Այս հոգեկան տագնապներուն ընթացքին զրեքի 5 արբ. և յոգեբերութիւն մը՝ «Հուր» և Սուր Կրիկիոյ մէջ, որը՝ Գոլտոյ Սաֆեան հրատարակչական ծառայութեան լույս տեսաւ 1910ին։ Գոլտոյ գտնուած օրերուն, ա՛յն օր կ'այցելէի Ս. Դ. Հի. Զա-

մազըւար պողոտային վրայի գրասենեակը, տեսակցելու համար ղեկավարներուն հետ և ծանօթանալու կուսակցութեան ծրագրի կանոնադրին և գործունեութեան ծախքերուն և արդիւնքներուն։

Օր մը խօսակցութեանց ընթացքին՝ ի միջի այլոց, Ներկաներէն մէկը արտայայտուեցաւ հետեւեալ կերպով։

«Սապահիլեանը՝ անկողնի ծառայող հիւանդ եղբոր՝ Զաւարեանին այցելութեան կ'երթայ իր քաղաքական խօսքերով հոգեկան ոյժ ներմուծելու մտքը նկատելով որ՝ հոգեկան ոյժն ու կորովը առաւել կազդուրիչ են, քան ղեղերը... Ականատեսը կ'ըլլայ նրա հոգեկան և տնտեսական ծանր և քննադատելի կացութեան, և ուսին առած հնամալ վերաբերման։

Երբ խօսակցութիւններ կը կեդրոնանան կուսակցութեան գործունեութեան շուրջ, Սապահիլեան կը յարէ՝ «Եղբայր (Շաբ. տես էջ 4)

ՄԿՆԵՐԿ

ՈՂ ԹԵ ԶԻԽԱՐԵԱՆ, ԱՅՆ՝

ԶԻԽԱՐԵԱՆԻ ԴԵՄ

Բժիշկները իմաստուն խօսք մը ունին, զոր յաճախ կը կրկնեն թէ՛ մեզ և թէ՛ իրենք զիրենք միջիթարեւու համար։ Բժիշկը՝ կ'ըսեն. - կը կուռի ո՛ւ թէ հիւանդին այլ հիւանդութեան դէմ։ Ո՛ւ թէ ախտահարին, այլ ախտին դէմ։ Ո՛ւ թէ վարակեալին, այլ վարակումին դէմ։

Այս դեղատուրը հրամցնելով մեզի՝ հիւանդներուն, բժիշկները կարծես ըսել կ'ուզեն, թէ իրենց ծախողութիւններուն պատասխանատուն իրենք չեն բայց անուշտ իրենք են իրենց լազողութիւնները... պատասխանատուն եթէ չկարենան դարմանի հիւանդը, ուրեմն լաւացնալով ո՛ւ իրենցն է, ո՛ւ ալ հիւանդին, այլ միայն և միայն հիւանդութեան, որուն համար բժշկագիտութիւնը դեռ չէ կըրցած գտնել անհրաժեշտ - և ազդու - դեղերը։

Ես, որ բժիշկ չեմ բարեբախտաբար - և ըլլալու ալ միտք չունիմ, - կրնամ ըսել սակայն, որ հրապարակագիրը կը կուռի ո՛ւ թէ ստախոսին, այլ ստախոսութեան դէմ։ Ո՛ւ թէ խարդախին ու խաբէրային, այլ խարդախութեան ու խաբէրայութեան դէմ։ Ո՛ւ թէ... հրապարակագիրին, այլ հրապարակագրութեան դէմ։

Կրնամ ըսել տակաւին միշտ հետեւելով մեր իմաստուն բժիշկներուն, թէ քննադատը կը կուռի ո՛ւ թէ սխալողին, այլ սխալին դէմ։ Ո՛ւ թէ յոռի գրողներուն, այլ յոռի գրականութեան դէմ։ Ո՛ւ թէ գրական ստեղծութեան, այլ լոյն ինքն գրական ստեղծութեան դէմ։ Ո՛ւ թէ տգեղին, այլ տգեղութեան դէմ։

Առողջ հրապարակագրութիւնը, ինչպէս առողջ քննադատութիւնը, այն չէ, որ միշտ կը ժխտէ բայց երբեք չի հաստատեր։ Միշտ կը պարտուէ, բայց երբեք չի գնահատեր։ Միշտ կը քանդէ, բայց երբեք չի կոտորէ ցանկեր։ Այլ այն է, որ կը հետեւի բժիշկներու իմաստութեան, այսինքն՝ կը կուռի ո՛ւ թէ այնքան հիւանդին, որքան հիւանդութեան դէմ։ Ո՛ւ թէ այնքան յանցագործներուն և մեղաւորներուն, որքան յանցագործութեան և մեղքին դէմ։

Այնքան այս չէ սակայն։ Ինչպէս հրապարակագրութիւնը, ինչպէս քննադատութիւնը, նաեւ առհասարակ գրականութիւնը իր բոլոր թերութիւններով ու բացանկարագներով (Շաբ. տես էջ 2)

ԻՐԱՆՏԱՅԻ ՄԷՉ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ՝ ՈՒՒԼԵԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆԻ ՀԵՏ

Այգեպանութեան, երկրագործութեան և անասնաբուծութեան երկրի՝ Իրանտայի մայրաքաղաք Տեհրանի համալսարանի հին ձեռագրաց մասերնադարան՝ Չեքիթի Գրքի Արևելեան մանրանգրաւութեան բաժնին մէջ խորատուրուած էին Մէկէն իրիկնամուտը անտող զանգը հնչեց:

Դժկամակութեամբ թողուլ ստիպուեցայ աշխատանքս, ու հաստատութեան պաշտօնէն թեան հետ միասին, քանի մը վայրկեանի մէջ, ինքզինքս փողոցը գտայ: Այդպիսի հսկայ գիտաշխատանքներու մէջ, ժամերն ու օրերը այնքան արագ կը սահին, կ'անցնին, որ մարդ ի վերջոյ կը զգայ՝ թէ արդարեւ կեանքը ժամանակամիջոցը անբաւարար է մանրակրկիտ պրպտումներու, իբր արդիւնք՝ միշտ բնականաբար գոյժեր աշտարակներու համար:

Փառքըս Բոյըլ Հոթելի գեղադարձ ճաշարարը լեցուն էր որակաւոր մարդոցով: Անկէն մը նստած՝ ապահովին կը սպասէի: Անգագաւորար մասսանեւում մը ունեցայ, Իրանտայի ժողովուրդին ապագային նկատմամբ:

Ինչ էր պատճառը այդ անդադրում վէճերուն և կրիւններուն, զորս յաճախ կը ծագէին Իրանտայի մէջ, ստէպ, ծնունդ տալով փողոցային, արիւնշարի դէպքերու:

Իրանտային գոտարձախում և ոգելից ըմպելիներու տիրանոր ժողովուրդը մըն է: Բոլոր ասոնց կարգին կը սիրէ նաեւ ազատութիւնն ու անկախութիւնը:

Իրանտայի այժմուս բնակչութեան թիւն է մօտաւորապէս չորսուէ կէս միլիոն: 1921ին, Իրանտայի մեծ մասը բրիտանական տիրապետութեան լուծէն ազատագրուելով, անկախ Հանրապետութեան մը տիրացած էր: Սակայն երկրին հիստորիան մասը գտնուող վեց նահանգները (քանթոն), ցարդ կը մնան անգլիական տիրապետութեան ներքեւ: Այս վեց քանթոններուն մէջ կ'ապրէին շուրջ մէկ միլիոն անգլիականապաշտ իրանտայի, որոնց մեծամասնութեան բուն բողոքական իսկ մասնը ալ կ'ապրէին: Կաթոլիկները թուով կողմնակիցներ են կրօնով, իսկ բողոքականները կը նախընտրեն անգլիական տիրապետութիւնը: Անոնց շարժառիթը խոռովութիւններու՝ երկուքին միջեւ:

Չեքիթի Գրքի հոյակերտ մատենադարանին գետնայարկին մէջ՝ ամբողջ օրը տեւած հաճելի աշխատանք է մը յետոյ, երբ այսպէս տարուած կը խոնկայի, յանկարծ ճաշարար մուտք գործեց՝ պատուական արեւնակիցս ու բարեկամս, իր թաւ պիտերով ու ալիկներ մազերով: Անկէտրթի մը տատամսով՝ ետք, անգագաւորար տեղէն ցատկելով բարձրաձայն կերպով յարեցի:

— Ուրի՛ն:

Արեւնակիցս մէկէն ակնարկները դէպի ինձ ուղղեց, թաւ յօնքերը պոստեց և չիտի կիցս ածքով մը ջանալով ինքզինքն թարմացնել:

Տարիները անելի եւս մաշեցուցած էին Ուրի՛ն, դէմքին խորշոմները անելի տալանորէ՛ր դարձած էին: Այսուհանդերձ, զիմարդիք և կենսունակութիւնը գրեթէ նոյնն էին: Չուզեցի պարագայ տեղը յղեցնել ինչքան, իսկոյն քովը գացի և անունս տուի իրեն:

Ողջագործուեցանք, թաւ պիտերը երեսո քերեցին:

Ի տղայ տիոց, շատ մը ուրիշներու կարգին, անհուն սէր և գնահատանք ունեցած էի այս մարդուն հանդէպ: Հետեւաբար, անբացատրելի էր յուզումը մեր հանդիպման ընթացքին: Վերջին անգամ, 1968ին, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Տրէզնօ քաղաքին մէջ, անմոռանալի օրեր ապրած էինք իրեն հետ: Այն ժամանակ անկի առողջ էր: Մէկ ասքը լաւ վէճաս, իսկ միւսը՝ Բէնօ: Երբ Բախտախաղի հետամուտ էր: Այժմ վերջ գտեց են սակայն այդ բոլորը:

— Ուրի՛ն, կը կարծէի թէ գէթ Իրանտայի մէջ հայու հանդիպել անկարելի պիտի ըլլար...

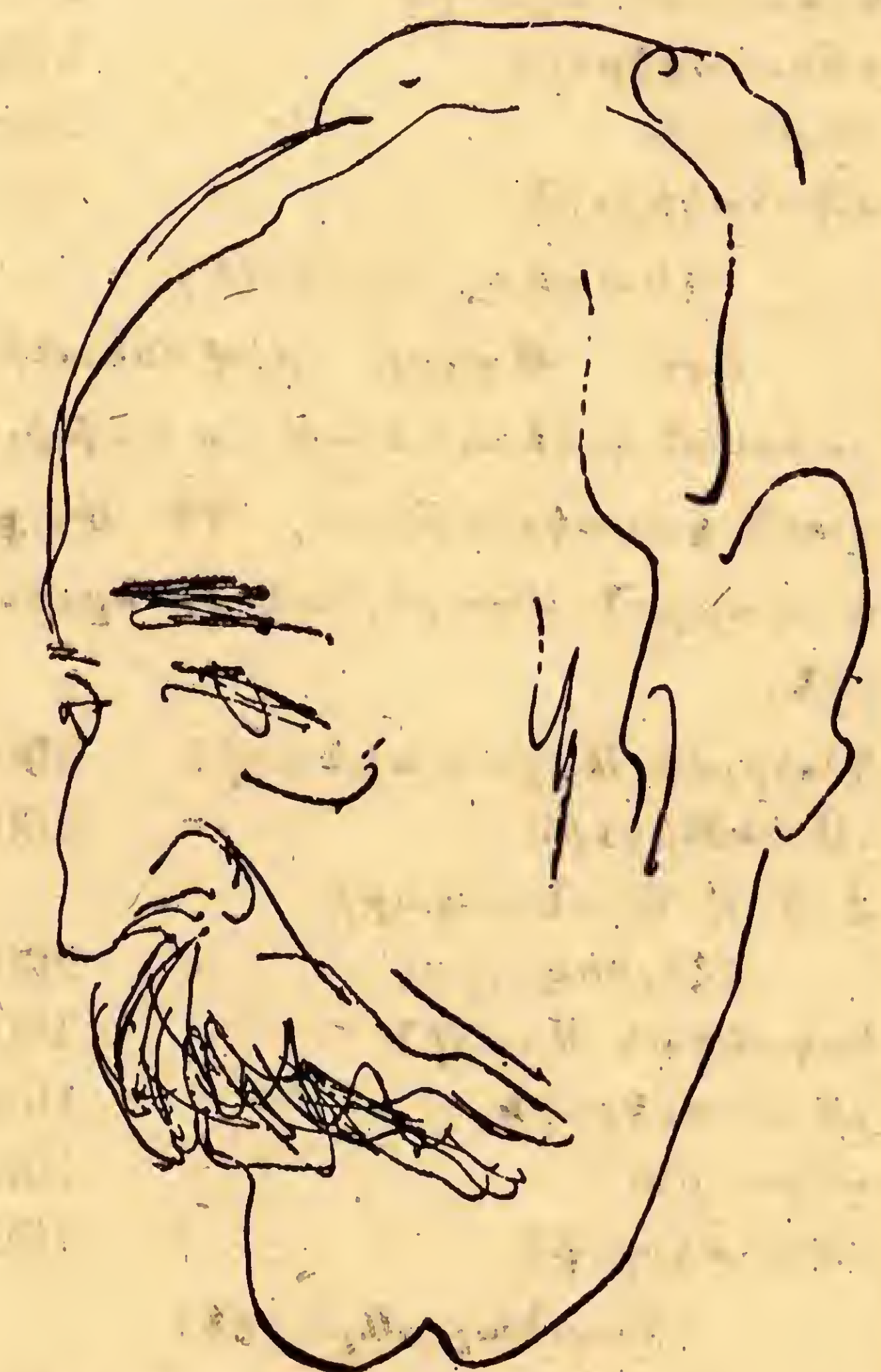
— Աշխարհի ամէն կողմը հայու կարելի է հան-

դիպել, նոյնիսկ հիստորիայի և հարաւային բեկունքուն մէջ, — պատասխանեց Ուրի՛ն, իր սովորական պատրաստախօսութեամբ:

Ահանջին մէկը իր լսողութեան զօրութիւնը մասամբ կորսնցուցած էր:

Ինչն հետ խօսած ատենդ, պէտք է քիչ մը պոռաս, որպէսզի ձայնդ մարդուի, ակնհայտ հարբուխէ կը տառապիմ, ըսաւ Ուրի՛ն, սրման օրէն, ու բարձրահագագ խնդաց, ինչպէս որ սովոր էր ընել երբեմն:

ՈՒՒԼԵԸՄ
ՍԱՐՈՅԵԱՆ
գծանկար Զիկ
Տամատեանի

Գնաներորդ դարու մեծագոյն գրչի վարպետներէն՝ արդի ամերիկեան գրականութեան սինեթէն մին համարուող այս անձը, իւրաքանչիւր հայ անհատի սրտին խօսող Ուրի՛նը մարտնչեւ տարբեր մէկը չէր:

— Գիտե՞ս, կ'ուզեմ կեանքիս վերջին վէպը գրել, հօրենական ծննդավայրիս՝ Գրքի մէջ:

— Ե, պէտք է որ հոն ապրիս ուրեմն...

— Ինչու չէ, օր մը հաւանաբար ըլլալիքը այդ է:

— Ուրի՛ն, չե՞ս խորհրդ թէ, իսթանպուլը անելի նպատակայարմար է՝ իբր ներշնչման աղբիւր:

— Գրելիքը ուրի՛ն է, ծննդավայր է՝ մեր պատրուկ հայրենիքն է, — չեչուեց Ուրի՛ն: Յետոյ իր կեանքի ռուրուաքիծը պարզեց մինչև ուշ ատեն: Յիշատակելի դրուագներ պատմեց, իր վերջին գործին մասին արտայայտուեցաւ:

— Ինչ է այդ Մարտի Գրանտոյի և աղջկանդ պատմութիւնը, Ուրի՛ն, — հարցուցի հետաքրքրութեամբ:

— Հա, աղջիկս Գրանտոյին կըրկրէնէն է, իւրաքանչիւր շատ սիրով են:

— Գիտի՞ս ամուսնանալու...

— Այդպիսի բանի պէտք չկայ:

Յաջորդ օր, Սարոյեանի հետ ժամագրութեանք Չեքիթի Գրքի Արևելեան գրեթե բաժնին մէջ, ուր միասին ուսումնասիրեցին հարիւրաւոր ձեռագրեր, որոնք պիտի օգտագործուէին մեր նոր պատմագիտական գործին համար: Մեծ հետաքրքրութեւն և հիացում ցոյց տուաւ, երբ զինքը մանրամասնօրէն լուսարանիցի տարուած աշխատանքին մասին:

Երեկոյեան իջածք Տեհրանի նահանգապետը իրիկնային գիտելու հետ մատակարարելու կը դառնային իրանական երաժշտութեան բեկորներ, չէնչոյ երգեր ու զուարճախօսութեան ասենուրեք: Հետզհետէ իրիկոնք կը բոցավառէր:

Մայրամուտը կ'արժէր տեսնել Տեհրանէն, վերջապէս, հեռուն, ձկնորսանաւերու ստուերներ տեսնելի դարձան մթնշաղիին: Օրը իրիկուն եղած էր: Արեւածագին կեանքը վերստին պիտի սկսէր քաղաքին մէջ:

ԲԱՐՍԵԹ ԹՈՒՂԼԱՅԵԱՆ
Տեհրան, 20-6-1975

ՄԱԿԻ 30րդ Տարեդարձը

Այս տարին, պատմութեան մէջ պիտի գրանցուի որպէս ֆաշիզմի դէմ մեծ յաղթանակի երեսնամեակի փառաւոր տարեդարձի տարի, տարի մը՝ իր արդիւնքներով լատկանշուող: Միւսամանակ այս տարին խաղաղ գոյակցութեան սկզբունքները հաստատող և վաւերացնող տարի մը կը ճանչցուի, որ Եւրոպայի մէջ համագործակցութեան և ապահովութեան համար տեղի ունեցած խորհրդածուղիին յաջողութիւնէն մարմին առաւ և համաձայնութեամբ ու կամքովը Եւրոպական 33 պետութիւններու, ԱՄՆի և Գոնաւտայի ղեկավար դէմքերու, յայտարարուեցան հիմնական սկզբունքները՝ արգիւնաւետ համագործակցութեան և հաւաքական ապահովութեան, յառաջիկայ բազմաթիւ տարիներու համար:

ՄԱԿԻ Բնգ. Ժողովի 30րդ յօդուինական նստաշրջանը անկապած արամարանական շարունակութիւն մըն է, և այս օրհնաբեր միջոցառումին զարգացումը և փոխանցումը բոլոր այլ աշխարհամասերու վրայ: Յաստիք է որ այս նստաշրջանը պիտի թուէ՝ բարեացականութեան համաշխարհային այս կազմակերպութեան 30 տարիներու գործունէութեան գրեթե ամբողջ արդիւնքները, և թէ յոբելինական նստաշրջանին շատ մը գլխաւոր խնդիրները պիտի լուծուին՝ համաշխարհային հանգարտեցումի ապաւորիչ արդիւնքները պահպանելով: ՄԱԿԻ մեծ չափով իր մասնակցութիւնը բերած է, այս արդիւնքներուն հասնելու գործին:

Երեսուն տարի առաջ ՄԱԿԻ ծնունդը՝ նշանակալի արգիւնքներէն մէկը եղաւ նախադրական և հակադրականութեան ուժերուն վերայ տարուած մեծ յաղթանակին: Այս համաշխարհային կազմակերպութեան հիմնադրումը՝ համոզիչ արտայայտութիւնն էր ժողովուրդներու, որոնք կը մաքառէին խաղաղ համագործակցութեան մը համար, ներկայ և գալիք սերունդները փրկելու համար համաշխարհային պատերազմներու անելի սպառնալիքէն: ՄԱԿԻ պէտք է վերագրուի նաեւ վերջին 30 տարիներու ընթացքին կատարուած զգուշացումները՝ մարդկութեան սպառնացող անհելի և աղիտալի վտարի դէմ: Այս իրողութիւնը, միևնույն, արդէն քաղաքական մեծ յաղողութիւն մըն է՝ ՄԱԿԻ գործունէութեան մեծ կարողականութիւնը վկայող:

Իր ծրագրերին համաձայն գործելով, ՄԱԿԻ օգտաշատ օժանդակութիւն մը կ'ունենայ՝ խաղաղութեան ամրապնդմանը և միջազգային գազաթնադոյն խնդիրներու լուծմանը: Գահպանելով իր գլխաւոր նպատակը, ՄԱԿԻ միջազգային գեմոկրատական ատեն մը դարձած է, ուր անդամ երկրները կ'որոշեն, կը վիճեն և կը գտնեն, հաւասարէ հաւասար գետնի վրայ, համագործակցութիւնը և խաղաղութիւնը զօրեղացնելու միջոցներն ու ուղիները:

Վերջնական կայուն խաղաղութեան մը ուղիին վրայ կը գտնուին՝ գոյութիւն ունեցող միջազգային վէճերուն վերացումը, նոր վէճերու կանխարգիւնումը, ղիւնարչաւի սահմանափակումը, ապահովութեան, տնտեսական - քիմիական մշակութային յառաջդիմութեանց զարգացումը, և մարդկութեան շրջապատի պաշտպանութիւնը:

Այս բոլոր գիծերուն վրայ ՄԱԿԻ կը գործէ՝ որպէս կ'իւր ունեցող և երբեք իբր միակ ուժ: Օրինակի համար, կարելի չէ դեր-

գնահատել ՄԱԿԻ ջանքերը, դէպի վերացումը՝ Միջին Արեւելքի մէջ տակաւին վտանգաւոր կացութեանը:

Բացայայտ է կիպրոսի խնդիրին արագօրէն լուծելու անհրաժեշտութիւնը՝ ՄԱԿԻ օգնութեամբ: Այս հարցին լուծման ուղիները, բնակչութեան անվտանգութեան և ապահովութեան կը պատահուէ, կիպրոսի՝ որ ՄԱԿԻ իրաւասու անդամ մըն է:

ՄԱԿԻ մեծապէս օժանդակած է, շատ մը երկրներու կողմէ՝ հիւլեակալ գեղեցիկ շինութեան սահմանափակումին և հիւլեակալ պատերազմ կանխելու միտող միջազգային համաձայնութեանց պատրաստութեան և արգելադրումին:

ՄԱԿԻ սահմանուած է՝ գործածելու բոլոր հաւանականութիւնները, ոչ մէկ ճիգ չխնայելու, անելի շօշափելի արդիւնքներու հասնելու գիւնարչաւի կատարելու և ապահովութեան համար: Այս ոգիով է, որ Մ. Միութիւնը առաջարկեց պայմանագրութեան մը կնքումը՝ Մարդկային առողջութեան և լաւակցութեան ու միջազգային ապահովութեան պահպանման դէմ՝ կլիմայի և ջրի պատի վրայ ազդող և այլ գործունէութեանց արգիւնումին: Ամէնուն կողմէ ծանօթ է, որ այս առաջարկին սեպագրութիւնը նախապէս ընդունուած էր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն կողմէ:

Այս բոլորին հետ, ՄԱԿԻ անցեալ 30 տարիներու գործունէութեան դրական ընթացքը, կարեւոր հետադարձները՝ իր յառաջիկայ գործունէութեան, և միջազգային վիճակները՝ որոնք նպաստաւոր ուղղութեան մը դարձած են, այս բոլորը ՄԱԿԻ անհրաժեշտ էր պահանջներ մշտական թիկունք՝ ՄԱԿԻ, և շինարար մասնակցութիւն՝ անկէ ներս:

Ս. ԲՈՋԼԱՎ
Ն. Մ. Գ.

ՄԱՆՐԱՎԵՊ

Նախորդէն Գոնաւտայի առաջին բարեփոխութիւններէն մէկը եղաւ, կարեւոր մարագործումներ ընել՝ ոստիկանութեան և պահակախումբերու անձնակազմին մէջ:

Այն պաշտօնատարները, որոնք կու գային կարգով ներկայանալ կայսեր, յաճախ առարկայ կը դառնային խիստ քննութեան մը, որուն կ'ընկերանային շատ անելի խիստ խորհրդածութիւններ:

Օր մը, Նախորդէն ուժգնօրէն սաստեց ոստիկանապետ մը որուն ծայրայեղ երիտասարդութեան երեկոթը անհաճոյ թուած էր իրեն:

— Շիտակը ըսելիք չկայ, սաստեց ան, ուր որ է կաթէն նոր կտրած պաշտօնատարներ պիտի հրամցնեն ինձի: Գանի՝ տարեկան էք, պարոն:

— Տէր իմ, — պատասխանեց խօսակիցը խոնարհելով և առանց ընաւ շփոթելու — ունիմ այն տարիքը որ ունէր 26րդ վահափառութիւնը երբ շահեցաւ Խաբենկոյի պատերազմը:

Նախորդէն ժպիտ մը ծածկելու համար դուրս ելաւ սրահէ: Գանի մը շարաթ ետք, սրահի տուրքին սկսեւ անելի բարձր պաշտօնի մը կոչումը էր:

Լեռողջապահական

ՄԱԾՈՒՆԻՆ ԲԱՐԻՔՆԵՐԸ

Մածունին առողջապահական գրքերը՝ Գարանեան կամ Կով-յապետութիւնները գաղտնիք չեն արեւելքիներուն համար, որոնք հարիւրամեաներու երկարակեղայն իբրեւ անօրեայ սնունդ կը գործածեն դարձել է վերսկսել իր բժշկութիւնն ալ իր խօսքը գոյ Միացեալ Նահանգներէն: Գանաբար շատ մասին:

Նախ, վաճառելիք վերա-

նակները կը հաստատեն, որ

մածունը լաւագոյն դարմանն է արեւն մէջ հաւաքուող ֆոլիսթի-րոլին: Երկար ուսումնասիրութիւններէ ետք, անոնք յանգած են այն եզրակացութեան՝ թէ մածունի յաճախակի սպառումը կը նուազեցնէ արեւն ֆոլիսթի-րոլին ամփոփմանը, ու նոյն ատեն կը հանդիսանայ կանխարգելիչ դեր մը՝ սրտերակի խցումին դէմ: Ուստի, գիտնականները ժողովուրդին կը յանձնարարեն այս սննդաբար և առողջարար հեղուկին առօրեայ գործածութիւնը:

ՏՈՒՆՔԱՆԻ ՄԱՐԾԱԿԱՆ
ՊՐ. ՇԱՀԵՆ ՊԵՆՈՂՅԱՆԻ

Ս.Մ.ՈՒՆԱԿԱՆԻ

Մ. Ն. - Աղբյուր.

21 Սեպտեմբեր 1975

Մեր արտագին շնորհալուծությունները նորապսակ ամուլին, ծնողաց՝ Տեր և Տիկին Արամ Մուրադյանի և Տեր և Տիկին Նորայր Պենոյանի, ինչպես նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ԱԿԱՄԻԻ ԾՈՎԱՓԻՆ

Մահի վարչությունը կը շարունակի՝ ողբ. ընկեր Նույաթ Պալանյանի կողմե օտարներ առաջ յղացում եւ յարգաբար գործարկում՝ ծառայող Սամուելյանի Զրուսայոյի դուրսին:

Նախապես եղած կարգադրութեան համաձայն, Հայկական Ընթերցարանի կազմակերպած ուրբեօրեայ օղակախօսութեան մասնակցողներուն խումբը՝ բաղկացած 38 հոգիներէ (անդամներ եւ համա-

ներ՝ ամեն յարմարութիւններով օժտուած, Շահ շնացած արդէն երթաւարդներ սկսած էին ծովու լողակէ առնել:

Տեղի ունեցաւ նաեւ մրցում, որուն մրցանակը շահեցաւ Պր. Նորայր Պալանյանի իսկ երկրորդ հանգիստացաւ Պր. Վահէ Վարժապետեան:

Շաբաթ մը լինել վայելելի եւ ծովային լողակէ հանոյ, եւ անցնել եւս ընկերային ու բարե-

Զրուսայոյի մահակցողները Ակամիի ծովային (Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

կիներէ, ընթերցողներ եւ երթաւարդներէ), Հինգաբքի 4 Սեպտ. 1975, առաւօտեան, հանգստեան բուրժուական ինքնաշարժով մեկնեցաւ դէպի Աղբյուրի ծովա-բուրժուական բոլորեալ զուարեացան՝ ունկնդրելով հայկական երգեր:

Կեանքուն մօտ խումբը հասաւ Ակամի փալատ՝ պանդոկը բոլորին օրամարտեցան սենեակ-

կամական օրացանակի ուրախ ու հանելի պահեր, բոլոր մասնակիցները գոհունակ վերադարձան Գանիէ, Հինգաբքի, 11 Սեպտ. 1975ի երեկոյեան:

Շնորհաւորելի են Հայկական Ընթերցարանի վարչութեան անդամները եւ ի մասնաւորի զրուսայոյի զեկավարը՝ երթաւարդ ընկեր Պենոյան Մովսէսեանը: ՄԱՍՆԱԿՑՈՂ ՄԸ

ՍԱՊԱՆԿՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ԶԱՌԱՐԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Զաւարեան, զեկավար ընկերները կուսակցութեանը ծրագիր-կանոնադրի ուղիքն չեն ընթանար... որուն ի պատասխան՝ ան արտասուելի աչքերով վերադարձաւ առ ի կը պարզարանէ:

Նորայր Սապահյան, մեր զեկավարները երբ բազմեցան երթաւարտական օրացանակին վրայ, մոռցան կուսակցութեան ծրագիր - կանոնադրը եւ իրենց երգումները: Ցաւալի է...:

Ապա, երբ Սապահյանը ներկայ եղաւ Զաւարեանի յուրաքանչեւութեանը, պարտադրեց որ համաձայն վերաբերուին ստուերին վրան փոփոխ... Սապահյանը, իր դամբանական ընթացքին, հանրութեան ցուցադրեց՝ Մեծ Մարգարէ, Նուրիեան Յեղափոխական ընծայուած համաձայն տեր-վրէական վերաբերուին...:

ԱՐԱՄ ԳԻՏԱԿԻՑ
Շարունակ:

ՄԱՐԾԱԿԱՆ ԳԱԾԱԴԱՐԱՆ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆԵԿԱՆՈՎ)

Իր շատ սիրելի ամուսնոյն ողբ. Յակոբ Կիւրպչեկեանի մահուան քառասունօրին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին, Այրի Տիկին Մարի Կիւրպչեկեան կը նուիրէ:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	500
Գահիրէի Աղքատախանային	500
Այծեմիկիին	500
Հայ Կարմիր Նաչին	500
Նուարեանի հաշի սեղանին	500
Գալուստեանի հաշի սեղանին	500
Կոկանեան Սրահին	500
Յուսարեանին	500
Արեւին	500
Ջահակիրին	500

(Ստանալ Արեւին)

Ողբ. Յակոբ ճիւղանեանի մահուան կսկծալի եւ տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, ԳԳ. Ժաք Ե Վարդան Առաքելեան կը նուիրէ:

Գահիրէի Աղքատախանային	200
Ա. Յեմիկիին	200
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուարի	200
(Հեղինակ իր)	200
Կոկանեան Սրահին	100
Յուսարեանին	100
Արեւին	100
Ջահակիրին	100

(Ստանալ Արեւին)

Իր անմոռանալի կողակցին, ողբ. Այրի ճիւղանեանի մահուան ճիւղ տարելիցին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին՝ Պր. Մարգարէ ճիւղանեան կը նուիրէ:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	200
Գահիրէի Աղքատախանային	200
Այծեմիկիին	200
Գալուստեանի հաշի սեղանին	200
Հայ Կարմիր Նաչին	200
Հայ Գեղ. Միութեան	200
Կոկանեան Սրահին	200
Հայկական Ընթերցարանին	200
Յուսարեանին	200
Արեւին	200
Ջահակիրին	200

(Ստանալ Արեւին)

Իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, Կոր. աներոյ եւ մեծօր. ողբ. Գիւրգ Աւետիք Պապիկեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, Այրի Տիկին Բաբարաուհի Պապիկեան, Տեր և Տիկին Անդրանիկ Թոգլոն-Մալեան, Այրի Տիկին Մարի Օհանեսեան եւ զաւակը՝ Յակոբիկ, կը նուիրեն:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	200
(Աղբյուր)	200
Աղբյուր. Աղքատախանային	200
Գոլոսեանի հաշի սեղանին	200
Յուսարեանի մահուան (Աղբյուր)	200
Հայ Կարմիր Նաչին	200
Այծեմիկիին	200
Յուսարեանին	100
Արեւին	100
Ջահակիրին	100

(Ստանալ Արեւին)

Իրենց սիրեցեալ մօր. ողբ. Արշալոյս Գարունեանի մահուան Յիւր տարելիցին առթիւ եւ անոր քաղցր ու անմոռանալի յիշատակին, ինչպէս նաև իրենց համայն ինչպէս թաղցր յիշատակին, Տեր և Տիկին Վահէ Ե Զապէ, Ռշտունի կը նուիրեն:

Գալուստեանի հաշի սեղանին	200
Այծեմիկիին	200
Արեւին	200
Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
Գահիրէի Աղքատախանային	100
Հայ Աղգ. Հիմնադրամին	100
Ջահակիրին	100

(Ստանալ Արեւին)

ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐԾԱՐԱՆԻՆ
Տեր և Տիկին Հրաչ Միքայելեաններու մահէ զատկով մը բախտաւորութիւնն ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան՝ Օր. Լիւսի Կերիկեան կը նուիրէ 100

ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐԾԱՐԱՆ
ԳԾԱԿԻՆԵ

Հինգաբքի, 25 Սեպտ. 1975, կ. ե. ժամը 8.30ից

ՆԱՐՏԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔ (Ա. ՊԱՐԶ ԽԱՆ)

Փափարողները նոյն օրը

Կէտիլայ գտնուելով կրնան մասնակցել մրցանքին

Թեթեի ՀԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Փուռի Մաքարոնի եւ աղցան

Հինգաբքի, 9 Հոկտ. 1975, կ. ե. ժամը 9.30ից

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6Ի ՊԱՆԾԱԿԱՆ ԶԱՆԹԱՆԱԿԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ-ԽՐԱԽՈՒՄ

(Կը խնդրուի նկատի ունենալ)

ԳՐԱԽՈՒՄ ԹՈՒՄԱՆ

ՅՈՒՆԵՍԿՈՒՆ ԶՄԵՐԳ

Դեկտեմբեր 7ին, Կիրակի օր, երեկոյեան ժամը 6.30ին, Զայ-բրվարի սրահին մէջ, Յոսեփեանեան Համերգով մը, հանգիստաւորապէս պիտի նշուի Եգիպտահայ Երգչախումբի (Թ. Ալթունեանի անունին) կազմութեան 20-ամեակը, նախածնունդեան մը Մշակութային Ինստիտուտին, բարձր հովանաւորութեամբ մեծահոգեւոր երգահան Արամ Նաչատուրեանի, պատուոյ նախագահութեամբ երբ լարանուանութեանց հոգեւոր պետերուն եւ նախագահութեամբ Պր. Աւետիս Ն. Զաքարեանի: Կը խնդրուի խաչածեղ:

ԿԱՐԴԱԴԻ ԹԱՆՁԱՆՈՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՄԱՌԱԶԻԿԱՆ ՏԱՐԻՆ
ՉՈՅԼ ՈՍԿԻ ԿՈՒՆԵՆԱՅ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԵՐԵ ՄՆԱՑԱԾ ՀԱՆՔԵՐԸ

ՎԵՐՋԱՊԵՍ ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԵՑԱՆ

Արարտեան հովիտին ստորոտը, սկսած են տեղադրել զխաւոր շէնքը՝ ոսկի հանածոյի մշակման ապագայ գործարանախումբին: Այնպէս ընկերը նոյնիսկ զիշերը կանգ չեն առնել: Ծանապարհին վրայ տեղակայուելու կը տեսնուին բնակատար ինքնաշարժերու շարանը՝ որ կը փոխադրէ սարքեր, շինանիւթեր:

Անոնք որ այսօր նոր շէնքին հիմքը կը դնեն, վաղը պատուը պիտի ունենան իրենց ձեռքերուն մէջ բռնելու: Հայաստանի մէջ ձուլուած առաջին ոսկիի ձուլիլը:

Ատիկա պիտի ըլլայ Եկեղեցւոյ տարի: Զանաւոր. մշակութեան եւ ոսկիի տարած խորամանկը՝ Հայաւոր մետաղը աղտո պիտի թափեն խոշոր ընդունարան-կաթաններու մէջ, որոնց բարձրութիւնը պիտի հասնի 26 մետրի:

Ուրիշ՝ պիտի գայ հանածոն. Ծաւորդու թիւն մը ընկնէ Արարտեան հովիտին մինչեւ Սեւանի լիճը:

Զոտ աւանը կը գտնուի լեռներու սրահին վրայ: 24րդ հազարամարկն ցուցմունքները կը նախատեսեն հոն շահարկման դեմ ոսկիի հանքերը:

Հանքագործները՝ Կարգեալ աւելի կը յառաջանան ընդերքի խորութիւններուն մէջ: Անոնք կ'աշխատեն ոսկի հետազոտող երկրաբաններուն հետ միասին: Անոնք են որ գտան Զոտի լեռներուն պաղտնիքները:

Այս առնէ է որ երկրաբանները լիճի եզրերէն ցածր յառաւելին վրայ գտան ոսկիի հատիկներ:

Բիւրեղեան լուծուածքները ցոյց տուին, որ Սեւանի մէջ գտնուած ոսկին, իր բաղադրութեամբ տարբեր չէր հնամանայ Ուրարու քաղաքի պեղումներու ընթացքին գտնուած գոհարեղէններէն:

Հին հնադարեան պահպաններու Մասեանդարանին մէջ, գիտնականները գտան՝ Հայաստանի հողամասին վրայ ոսկերչութեան շատ մանրամասն նկարագրութիւն մը: Հնաւոր շրջաններու մեր նախնիքները կ'օգտագործէին շրջանին մէջ տեղէ մը արտադրուած ոսկին:

Երկրաբանները քայլ առ քայլ կը յառաջանային: Անոնք գտան քարէ տաշտեր, մուրներ, մետաղագործ փուռի մը մնացորդները: Մալաքարներուն վրայ արձանագրուած կը մնար ոսկիի հանքերու մասին հին յունարէնով նկարագրութիւն մը:

Զոտէն ոչ հեռու կարելի է տեսնել լեռնածառնաւորայրերու մասերը: 2-2500 տարեկան առաջ աշխատեցին աւազախառն ոսկի կ'արտահանէին:

Հետախուզումներուն առաջին արդիւնքները արտաբերուին երկրաբանները... Հանածոյի ոսկին մայրու չէր: Հնազանդները եւ հաստատեցին, թէ նախնի հանքերը քանդուած չէին ոչ պատշաճ միջով եւ ոչ ալ ներխուժումի մը պատճառով... անոնք լուծուած էին ուղիւ-հետեւ հանածոն աղքատացած էր:

Սակայն երկրաբանները չդաւաճեցան եւ շարունակեցին ոսկիի լեռան իրենց գործը, որ ի վերջոյ, պատկուցու ընթերցի խորութեանց մէջ ոսկիի հանածոյի յայտնաբերումներով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏՄԲԱԹԱԹԵՐ

چاهاکیر

جريدة اسبوعية

ص ٢١١ بالقاهرة ٢٤ ج ١٣ - ٩١٥٠١٣

صاحبة الانتشار: السيدة عايدة سركيس بيار (بالان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

٥٠٢ ٢١١١ Le Cairo (R.A.U.) - Tél. ٩١٥٠١٣

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ԳԱԼԱՆԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Ցրագրանակ 8000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 592 — ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ ԶԵՆՈՒԹԷ 4 ԵՂ. ԴՆԿ. ԿՏԻ 35 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

١٩٧٥ - الخيس ٢ اكتوبر ١٩٧٥

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԵՆԱԳՈՒՈՒԹԵԱՆ ԶԻՆՁ ՀԱՅԵԼԻՆ ԿՈՒՐՈՒԱԳՄՈՒՈՒ

ԸՆԿԵՐ ՍԵՐՈՎԱԿ ՇԱՀԷՆԻ «ՅՈՒԹԵՐ ԵՒ ՓՈՒԹԵՐ ԿԵԱՆՔԻ ԶԱՆԱՊԱՐՅԻՆ» ՅՈՒԹԱՄԱՏԵԱՆԻՆ ԸՆԴՄԵՋԵՆ ԳԵՈՐԳ ՏԱՐՈՆԻ

Առաջին անգամ, հասարակական ներուժն զործի՝ ընկեր Սեդրակ Շահեկին հանգիստացրելով 1965 թվի Սեպտեմբերին, Լեռնալիբանանի Տնուր էլ Շուր գիւղի Այն Հան իլիաս գրողային մեջ:

Վեպի Մայր Հայրենիքի ուխտի գացած Հ.Մ.Ս. հան անդրանիկ պատերազմության հետ, նոր վերադարձեր էի ֆաղափարային երեւանին:

ՍԵՐՈՎԱԿ ՇԱՀԷՆ

Ի պատիւ նորագործ պատերազմության, Հ.Մ.Ս. Պիլոտի Շահեկին վարչության կից՝ Ընկերային Դիւանը, կազմակերպած էր ընկերա-քաղաքական դաստիարակչական, Այն Հան իլիաս դարձրեց միջավայրին մեջ, Սեպտեմբեր ամսական երկուրոր կիսակին, ամբողջ օրը:

Պատույ սեղանին ծուր, արտա-Հայաստանի հայաճն գաղութներին՝ յաջողակ Լիբանան ժամանած հնչական ղեկավարներու առաջին օտարին, ինչ գրաւած էր ընկեր Սեդրակ Շահեկին, կողմին ունենալով կեանքի իր քանակակին ընկերունին՝ Տիկին Աղանին:

Պատուական յայտագրի գործադրության կիսուն, խոսքը արեւելք ինձ, որպէս, Հ.Մ.Ս. ով խանդավառ ներկայ գտնուող հասարակության, պատմւմ մեր մարզական - երիտասարդական համապարտության մասին, կատարւած Արմենիայի ջերմանով:

Խօսեցաւ, ընդհանրապէս՝ Խորհրդային Միութեան եւ, մասնաւորապէս՝ Խորհրդային Հայաստանի մեջ մեր Հ.Մ.Ս. հան անդրանիկ պատերազմության վերապահւած ջերմ ընդունելության եւ, մեր դրական գործն ճշմարտութեան մասին:

Յուզուելով եւ յուզելով նր-

կարագրեցի մեր ուխտագնացութիւնը՝ Մայր Արտ Ս. էջմիածին եւ մեր ազգընտիր Հայրապետին՝ Ն.Ս.Ս.Ս.Ս. Վազգէն Ա. Սրբազնագոյն Կարողիկոսին, Որուն բարեհաճ արտօնութեամբ ու հայրական օրհնութեամբ, հայութեան հաւաքին անասան վեպին հնադարեան կամարներուն տակ, մեծ, փան Հ.Մ.Ս. ակադեմիայի, խորունկ երկիւղածութեամբ, համբարեցիք այն Ս. հաշր սրբաւոր, զոր, այդ քուականէն յիսնամեակ մը առաջ, սիրով համբուրած էին Հայ Ժողովուրդի Քան աւանհանուն զաւակները, Պոլսոյ Սուրբ Պապի հրապարակին վրայ՝ վասն հայրենեաց ու վասն հայութեան՝ կախաղան բարձրանալէ առաջ:

Յաջորդ օրը, Սեպտեմբերի, կ. Ե. ժամը 8ին սկսեցաւ, Հ.Մ.Ս. Պիլոտի վարչութիւնը, իր ակումբի հանգիստահին մէջ, պատույ ընդունելութիւն մը կը ստէր, ի պատիւ՝ Լիբանան ժամանած հրեւական անձնաւորութիւններուն:

Շուրջ երկու հարիւր երկսեռ հրաւիրեցին համախմբուած էին սեղաններուն շուրջը:

Իր սեղանը ընկերային մրցանակներով, երկուրոր կը պարգեւատրեցին ու իր յիշատակը բացառիկ իրականութեան մը գեղեցիկ երեւոյթ, իսկ Հ.Մ.Ս. յայտապատու ընդունելութիւն մը կը ստէր, ի պատիւ՝ Լիբանան ժամանած հրեւական անձնաւորութիւններուն:

Նամակներով ընդունելութեան մը սեղանապետութիւնը վարելու ծանր բայց նուիրական պատականութիւնը ինձ վիճակուեցաւ:

Կես զիշերէն ետ, խորապէս օպաւորուած զիշեր մը ընդունեմ, խօսք ուղեց առեւելք մայրաքաղաքին Սեդրակ Շահեկին:

Յայտնի էր, թէ յուզուած էր, կարծուածէն եւ սպասուածէն օտարաւոր...

... Այս իսկ պատճառաւ, չուզեց խօսիլ, չուզեց արտայայտիլ: Միակ արտայայտութիւնը որ ունեցաւ, հետեւեալը եղաւ:

— Սիրելի՛ ընկերներ եւ ընկերուհիներ, այսպիսի փառաւոր (Շար. Ե. 3)

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ԱՐԱՍ ԽԱՅԱՏՐԵԱՆԻ ՄԷԿ ՆՈՐ ՍՏԵՂՍԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

«ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՇԵՓՈՐՆԵՐԸ»

«Յաղթանակի Շեփորները» - այսպէս կը կոչուի իր սեռին մէջ ոչ սովորական երաժշտական նոր ստեղծագործութիւնը՝ սովետահայ աշխարհահռչակ կոմպոզիտոր Արամ Խաչատրեանի: Անիկա յօրինած է հիթերական Գերմանիոյ վրայ տարուած Յաղթանակին 30րդ տարեդարձին առթիւ (սեւեռած անցեալ Մայիսին): Այս ըստեղծագործութիւնը մասնաւորապէս յօրինուած է փողերէ եւ թմբուկներէ բաղկացած նուագախումբի մը համար:

— «Այս գործին մէջ, որ միայն հինգ վայրկեան կը հնչէ, - ըսած է Արամ Խաչատրեան ՆՄԳԻ Քղթակցին, - ես ուզեցի լակոնական ձևով արտայայտել իմ կեցողութիւնը՝ մեր դարաշրջանի խոշորագոյն գեղեցիկ հանդէպ, որ է յառաջդիմութեան եւ մարդկայնութեան ուսերու յաղթանակը՝ ֆաշիզմին վրայ: Հայ ժողովուրդի պատմութեան մէկ գրուագը ոգեկոչող»:

Նոյն թեման կ'ընդգրկէ Այս պալէի ուսական Ստեղծութիւնը, ըստ իրեն ՄԳԻ տուեալներուն, ամենէն աւելի նուագաւոր երաժշտական ստեղծագործութիւնն է:

Ն. Մ. Գ.

500 ՄԻԼԻՈՆ ՏԱՐԻ ՈՎԿԻԱՆՈՍԻ ՅԱՏԱԿՈՒՄ

Ներկայ Հայաստանի հողամասը 500 միլիոն տարի տեւողութեամբ գտնուել է ուղիւստի յատակում, որը գիտութեան մէջ յայտնի է «Թերթիս» անուանումով: Այս կարծիքին են հայ երկրաբանները:

Այս ժամանակաշրջանում ուղիւստի յատակում կուտակւել են տարբեր նստուածքներ, որոնք հետզհետէ բնութեան փոփոխութեան ենթարկուած են:

Փոփոխութեան հետեւեալը, բարձրացել են մակերեսին:

Բարացած Ֆաունայի (կենդանական աշխարհ) ուսումնասիրութիւնները թոյլ են տուել գիտնականներին, հետեւել այդ դարաշրջանի կենդանական աշխարհի զարգացումին եւ դրա հիման վրայ որոշել հողի շերտի տարիքը:

ԵՐՈՐԴԱՅԻՆ ԲԱԺԱԿԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐԱՏԱՐՔԻՆ

«Արարատ» Կիպրոսի մէջ հաւասար Ֆամակուսթայի «Անորթոսիս»-ին՝ հետ 1-1

Երէկ, 1 Հոկտեմբեր 1975, երեկոյեան, Լառնայի մէջ (Կիպրոս) տեղի ունեցաւ Եւրոպայի բաժակի առաջնութեան մրցաշարի զեմով դարձի մրցումը՝ ընդմէջ երեւանի «Արարատ»-ին եւ Ֆամակուսթայի «Անորթոսիս»-ին:

Բազմահազար կիպրացիներ ինչպէս նաեւ բազմաթիւ հայեր՝ Կիպրոսի զանազան քաղաքներէ եւ այլ մասնակց երկրներէ եկած էին ներկայ գտնուելու այն մրցումին, որը աւելի քան 1000 սարարդիներով 1-1:

Նշենք, որ երթի մրցումին, երեւանի մէջ, անցեալ 17 Սեպտ. 1975, «Արարատ» փայլուն յաղթանակ մը տարած էր 9-0 արդիւնքով: Արարատի գլխաւոր խաղացողներէն Եղ. Մարգարով, միւս կը 5 կոլեր նշանակած էր սոյն մրցումին ընթացքին:

ՄԿՆԵՐԿ

ՎԱՏԱՀՈՒԹԻՒՆ

Մարդկային առօրեայ կեանքին փոխ յարաբերութիւններուն մէջ, իրենց կարեւոր դեր կը խաղայ վստահութիւնը:

Աշխարհի գոյութեան սկզբէն ի վեր, գիտութիւնները, արտօնութիւնը, հարաբերութիւնները եւայլն, արգասիք են որքան մարդոց տաղանդին՝ նոյն չափով ալ անոնց իրենց վրայ ունեցած վստահութեան: Վստահ ինքնավստահութիւնը ծնունդ կու տայ հաւատքի, քաջութեան, նախաձեռնութեան, սխալագործութեան: Կ'արժարժէ եռանդ, նպատակի մը հասնելու յանդիմանութիւն, կը դառնայ յառաջդիմութեան զաւանակներէն մէկը:

Ինքնավստահութեամբ եւ հաւատքով ամէն գոնաւորութեան կարելի է յաղթել: Առանց ատոր սկսուած գործ մը կ'ըլլայ ոչ կատարեալ եւ խախտու: Ինքնավստահութիւնը կորնցուցած մէկը՝ խանդավառութեան զուրկ, մեղկ հոգի մըն է, ասակ ամէն տեսակ մոլորութիւններու ենթարկուելու:

Ինքնավստահ մէկուն բարոյական կորովը միշտ բարձր է, որովհետեւ յուսահատութեան որդը ճգնուած է անոր մէջ: Ստորակայութեան զգացումը անձնօթ է իրեն: Խանդավառութեամբ կ'ենայ ամբողջ երթիւնը: Ան նոյնիսկ վարակել կը ջանայ ուրիշները, յուսաւորուածներուն կորով կը ներշնչէ:

Վստահութիւնը օտար կը մտնի մտնէ, իսկ անվստահութիւնը ամենամօտիկ թշուառը անգամ կը թշնամացնէ: Ան՝ ընտանիքը, բարեկամութիւնը, ազգութիւնը իրարու կապող շղթան է իրեն: Խանդավառութեամբ կ'ենայ ամբողջ երթիւնը: Ան նոյնիսկ վարակել կը ջանայ ուրիշները, յուսաւորուածներուն կորով կը ներշնչէ:

Վստահութիւնը օտար կը մտնի մտնէ, իսկ անվստահութիւնը ամենամօտիկ թշուառը անգամ կը թշնամացնէ: Ան՝ ընտանիքը, բարեկամութիւնը, ազգութիւնը իրարու կապող շղթան է իրեն: Խանդավառութեամբ կ'ենայ ամբողջ երթիւնը: Ան նոյնիսկ վարակել կը ջանայ ուրիշները, յուսաւորուածներուն կորով կը ներշնչէ:

Վստահութիւնը օտար կը մտնի մտնէ, իսկ անվստահութիւնը ամենամօտիկ թշուառը անգամ կը թշնամացնէ: Ան՝ ընտանիքը, բարեկամութիւնը, ազգութիւնը իրարու կապող շղթան է իրեն: Խանդավառութեամբ կ'ենայ ամբողջ երթիւնը: Ան նոյնիսկ վարակել կը ջանայ ուրիշները, յուսաւորուածներուն կորով կը ներշնչէ:

Վստահութիւնը օտար կը մտնի մտնէ, իսկ անվստահութիւնը ամենամօտիկ թշուառը անգամ կը թշնամացնէ: Ան՝ ընտանիքը, բարեկամութիւնը, ազգութիւնը իրարու կապող շղթան է իրեն: Խանդավառութեամբ կ'ենայ ամբողջ երթիւնը: Ան նոյնիսկ վարակել կը ջանայ ուրիշները, յուսաւորուածներուն կորով կը ներշնչէ:

(Շար. Ե. 2)

ԳԵՆԵՏԵ

ԱՆԻ ԳԱՌՈՒՔԻ

ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Մեծ հանդիմանով տեղեկացանք, որ մեր սիրելի բարեկամներ՝ Տէր Եւ Տիկին Արթուր Գալուստի Գալուստի Անի Գալուստի, պատուոյ յիշատակութեամբ եւ Ա-խաչ արդիւնքով՝ արժանացած է արուեստի պատկաւորի (B. A.) կոչման հոգեբանութեան ճիշդի մէջ:

ՕՐ. ԱՆԻ ԳԱՌՈՒՔԻ

Անի Գալուստի այս տարի կը շարունակէ իր ուսումը Թորոնթոյի համալսարանին մէջ, կարենալ ստանալու համար հոգեբանութեան ճիշդի մէջ M. A. աստիճանը:

Ջերմօրէն կը շնորհակտանք զինքը, իր պատուաբեր յաջողութեան առթիւ եւ կը մաղթենք՝ որ Անի Գալուստի տիրանայ աւելի բարձր արդիւնքներու:

Շնորհակտութիւններ նաեւ իր ծնողաց՝ Տէր Եւ Տիկին Արթուր Գալուստի:

ՎԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շար. Ա. Էջէն)

Հանրային կեանքին մէջ գրեթէ շարժող մտաւարականք, եթէ նկարագրով մաքուր, անկեղծ, անկաշառ մէկը չէ, որքան ալ տաղանդաւոր ըլլայ, կը կորսնցնէ իր ընթերցողներուն վստահութիւնը:

Վստահութիւնը նուիրական է այն մարդոց քով, որոնք խորհրդածութեան մասին զազափար չունին: Օր մը, երբ անոնք զոհ երթան իրենց միաժամութեան, ժամանակ մը ապշած, չեն հաշտուիր կատարուածին հետ:

Ասկէ տարին ու տարիներ առաջ լիօսը տալը վստահութիւն կը ներշնչէր, նուիրական էր: Չկար աւելի առեւի բան մը՝ քան անոր զբաղմունքը: Ներկայիս բարքերու անկման շրջան մը կ'ապրինք: Ամէն գործառնութիւնը ըստորագրուած, երբեք ալ կ'ընտան ստացադիր կամ մուրհակ մը կը պահանջէ, եթէ ոչ հազար խոստում մէկ սու չ'արժեք, նոյնիսկ՝ այսպէս ըլլալով հանդերձ, մարդիկ զանազան կ'ընտան միջոցներու մասին կը խորհին: Ուրեմն այնպիսի ժամանակաշրջանի մը մէջ կ'ապրինք, որ կ'արժէ կրկնել առաջը, որ կ'ըստէ՝ «մէկ աչքէն միւսը վստահութիւն չկայ»:

Վերջացնելէ առաջ խոստովանինք, թէ մեր ժողովուրդը Իւրաքահանգէպ վստահութիւն ընելու պակասէն շատ փառս կրած է և առկա չէին իր շարունակել տուած: Եթէ քրքրենք պատմութիւնը, հեն պիտի գտնենք մեր հաւնապաղ զօրախոսութիւններուն մէջ անոր կատարած տխուր դերը:

ՀՈՒՐ. ԱՆԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ

ԸՆԿԵՐ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

100 ՏՈՒՆԱՐ ՆՈՒԻՐԵՑ «ՀԱՆԱԿԻՐ»-ԻՆ

Տիթորյիթի մեր հաւատարմ ընկերներէն՝ ազգային բարեբար ընկեր Լեւոն Մկրտիչեան, գնահատելով թերթիս հայրենասիրական և ազգասիրական գործունէութիւնը, 100 տուար կը նշուի «Հաւակիր»-ին:

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱՌԵԱԿԻ ԱՆՊՐԱՆԻԿ ԵԼՈՅԹԸ

Հայաստանի քոմիտէի/թէօր-ների տան զահլիճում, բազմաթիւ երաժշտութեան ջերմօրէն ընդունեցին՝ կանանց գործիչային քառնակի անդրանիկ համերգը: Նոր քառնակի ստեղծուել է հանրապետութեան ժողովրդական արթիսթ՝ փրոֆեսօր Գոարգէն Աղամեանի նախաձեռնութեամբ:

Նման փառքերի գոթեան փաստն արդէն խորհուրդի երեւոյթ է. նորոյթ հայկական երաժշտական կատարողական մը շակոյթի պատմութեան մէջ:

Այս նրանք. Էտրիթ Աւագ-եան (ա. ջութակ), Բնարիկ Երեմեան (բ. ջութակ), Կատարինէ Գապիկեան (ալթ), Ժուլիէթա Ղազարեան (թաւջութակ):

Անցեալ տարի գերազանց աւարտելով Երեւանի Կոմիտասի անուան երաժշտանոցը, նրանք, կրկին հաւաքուել են՝ քառնակի ստեղծման առթիւ: Շատերը յիշում են նրանց պետական ընտու-թիւնը: Ուսանող երաժշտներէց կազմուած քառնակի ջնակաւ եւ լոյթներէց յետոյ զահլիճը ծափա-հարուած էր: Ունկնդիրները յիշում էին նրանց կատարողական հասուն մակարդակը:

Համերգին ներկայ էին հան-րապետութեան անուանի երա-ժիշտներ ու երաժշտներ: Նրանք ջերմօրէն արտայայտուեցին քառ-նակի մասին:

ՌԱՅԱՅԷԼ ԳՕՂՈՍԵԱՆ

ՆԿԱՐԶՈՒՀՈՒ ԱԶՔԵՐՈՎ

Նկարչուհի Բնարիկ Վար-դանեանը աւարտել է իր նոր շարքը՝ նուիրուած Ֆրանսիային: Նա ստեղծել է 35 կտաւներ, արդիւնք նկարչուհու շրջագա-լութիւնից՝ Ֆրանսիայում:

Վարդանեանը յայտնի է իր «Մայր» նկարաստան», «Ջոյայի Դիմանկարը», «Հորա-

տողներ» գործերով, որոնք ցուցադրուած են տարբեր ցուցա-հանդէսներու: Մեծ արձագանք գտան նկարչուհու ստեղծած գործերը՝ Ջեխոսեփաթի, Գու-պա, Անգլիա, Իտալիա, Նիկիտա-է իր «Մայր» նկարաստան», «Ջոյայի Դիմանկարը», «Հորա-

ՍՊԱՆԻՈՅ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

Սպանիոյ հայութեան մասին, երկար ատեն է վեր որեւէ տեղեկութիւն չկայ հայկական մամուլին մէջ: Երկիր մը որ ունի կէս միլիոն քու. ըմ. տարածութիւն, և աւելի քան երեսուն միլիոն բնակիչ:

Սպանիա ծանօթ երկիր մը դարձած է՝ մասնաւորաբար Կիլի-կիոյ կամ Փորթ Հայաստանի: Լուսինեան թագուորներու շրջա-նին, Լեւոն Ե. Լուսինեան, շնորհիւ Արաղոնի և Գաթիկի թագա-ւորներու միջատուութեան՝ Եգիպտոսի արաբական իշխաններու գե-րութեանը ազատագրուելուն, իր առաջին գործը եղած է, իր հե-տեւորդներով երթալ իր երախտագնութիւնը յայտնելուն: Այդ տարիներուն է, որ 1383ին ան կը կարգուի տանուտէր Մատրիտի և այլ երկու վայրերու:

Այժմ Սպանիոյ մայրաքաղաք Մատրիտի մէջ կան հայ ընտա-նիքներ, անհատական գործի տէր և արհեստաւոր: Այսպէս՝ կը լիշուին Կասեան, աղամանդապահաւ Արմենակ Համբարձումեան, Զամեան, Մասեան, Գոստանեան, Գիրեանեան, Գրիթիկեան և այլն: Ցան ու ցրիւ հայեր կան նաեւ Ալփոգերիաս, Ալիքանիթէ, Ալ-մերիա, Գորտոպա, Թարակոնա, Գարնատա, Սալակա, Գարսեթո-նա, Գիլպաս, Սան Սեպասթիան, Սեվիլա, Վալենսիա, Օվիեդո և այլն, որոնցմէ մեծ մասը ամուսնացած են սպանուհիներու հետ:

Մասնաւորելով մեր խօսքը՝ Սպանիոյ մայրաքաղաք Մատրի-տին, ներկայիս հոս կան աւելի քան 120 հայեր: 1966ին, Հայկէզն Պէրոյի ճամբով հոս գաղթած են երկու հայեր, սեբաստացի և Հայկէզ ծնած Խաչատուր Գարթուսեան և խորթը Իւլիարի Ա-զոյեան, որպէս կնոջական դերակ: 1970ին, մտադրութիւններ փո-խելով, անոնք ընկերովի կը ճիմեն ճաշարան մը, մկրտե-լով Արարատ, որ քիչ ատենուան մէջ, իր հայկական և արեւել-եան խոհանոցով կը դառնայ ոչ միայն տեղացիներուն սիրելի, այլև հայութեան ակումբն ու հայ տունը:

Քիչ ատենուան մէջ ճանչցուած անուն մը կ'ըլլայ հայկական ճաշարանը իր ճաշատեսակներով:

Երկու ըլլալու համար կարևորները՝ Ապուր-չորպա-սորաւի Սալաթա Արմենիա. եւլանի տոլմա. Հոնաս տէ փարա ուրլիւ Չորիգօ օրիենթալ. տերեւի տոլմա (ալիկաւ ուրլիւ), երշիկնաւ, դոլմի տոլմա, պղպեղի տոլմա, խորոված, լեպպա, լաճմաչի (փիցցա օրիենթալ), կաթնապուր (արուստն լեթէ) մածուն-իւկորդ, հայկական սուրճ (քաֆէ արմենիօ) եւ. Հայաստանի բոնեակ և գինի՝ շիշերով:

Թանախ Կիրակիները հայկական պատարագ կ'ըլլայ սպանիա-կան եկեղեցիի մը մէջ: Կ'ըսուի թէ կան վեց ընտանիքներ, որոնք բոլորովին մոռցած են հայէլէն լեզուն:

Ամէն պարագայի շնորհիւ այս հայկական միջավայր ճաշա-րանին, քանի մը տարուան մէջ ցանուցիր սպանաբայեր կ'ստան շփման մէջ գտնուիլ միմեանց հետ: Արարատ, ճաշարանը դար-ձած է ժամադրավայրը հայերուն:

ԲԱԶՄԱՎԱՍՏԱԿ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ
ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Ճաւով տեղեկացանք, որ անցեալ Հինգշաբթի, 25 Սեպտեմբեր 1975, կէսօրին, իր բնակարանին մէջ՝ ի Հելիոպոլիս, երկարատե և անողոր ճիւղաւորեան մը հետեանքով մահացած է՝ նախկին ազգ. երեսփոխան, Գալուստեան և Նուպարեան ազգային վար-ժարաններուն նախկին տնօրէնը:

ՈՂԲ. ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՊԻԿԵԱՆ

խոր սուգի մատենելով իր ընտանեկան պարագաները և իր նախ-կին երկսեռ ուսանողները:

Ողբացեալին ազգային և կրթական ծառայութեանց համար, կատարուեցաւ ազգային յուզարկաւորութիւն, և նշեալ Շաբաթ, 27 Սեպտեմբեր 1975, կ. ա. ժամը 11ին:

Թաղման կարգի աւարտին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, դամբանական քարոզ մը տուաւ: Եգիպտոսից Ա-ռաքնորդական Տեղապահը՝ Գրիգոր Տ. Ներսէս Ս. Վրդ. Բապուե-եան: Ապս եկեղեցւոյ բակին մէջ, ողբացեալին դագաղին առջեւ խօսք առին՝ Գ. Հայկազուն Բիւրբուեան (ի գիմաց Հ. Բ. Լ. Մ. ի) և Մօ. Եղ. Յակոբեան (ի գիմաց ուսուցչութեան):

Ողբացեալին դագաղը յետոյ փոխադրուեցաւ Հելիոպոլիսի Ազգ. գերեզմանատունը, ուր վերջին աղօթյններէ ետք, իջեցուցաւ ընտանեկան շիրիմին մէջ:

Այս կնկնալի առիւ խմբագրութիւնս իր գգածուած ցաւակցո-րիւններ կը յայտնէ ողբացեալին արթիւժ՝ Տիկին Արմենուհի, գա-ւաղեանուհի՝ Սիրաքի Եւ Յուլիա, եղբայրներուն՝ Տէր Եւ Տիկին Հայկ Պապիկեանի և Տէր Եւ Տիկին Վարդա Պապիկեանի, ինչպիս Գաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն:

ԳԱՆԱՏԱՀԱՅ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՕՐԹԱՌԻԱՅԻ ՄԷՋ

ԳԱՌՈՒՔԻ ՆՈՐ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԸ

Սեպտեմբեր 27էն մինչեւ Հոկտեմբեր 15, Օրթաւայի շէն-չընդ Արթ Սեթթըրի մէջ, հա-մալսարանային հոգակի տիրացած մեր արուեստագէտ հայրենակիցը և բարեկամը՝ Արթ Պաուստը կը ցուցադրէ 45 նկարներ (50x60 սմ. մեծութեամբ), որոնց նիւթը կը կազմեն միմիայն արուեստի հետ կապ ունեցող անձեր:

Սոյն ցուցանադէսը կազմա-կերպուած է Գաւառական Կառա-վարութեան կողմէ, որ իր վրայ առած է կազմակերպման բոլոր ծախսերն ու աշխատանքները, ինչպիսիք, օգնական տոմսեր, նկարներու փոխադրութիւն (երթ ու դարձ), սրահի վարձը, պաշտո-նական բացումին առթիւ ընդու-նելութեան ծախսերը, հրապարա-տումսի տպագրութիւն և ուղար-

կում, ինչպէս նաեւ բոլոր յարակից ծախսերն ու աշխատանքները:

Գաւառի ցուցահանդէսը մաս կը կազմէ՝ «World Wide Music Festival»-ի առթիւ կատարուելիք միջոցառումներուն և ձեռնարկեա-րուն:

Այս առթիւ, Տիկին Լիւսի Գաւառեան՝ Փարիզի և Օրթա-ւայի զոյգ ցուցահանդէսներուն առիթով կը գրէ մեզի. «Թէ և շատ կոպէսցուցիչ են այս ցուցահա-դէսներուն պատրաստութիւնը, սակայն շատ ուրախ եմք, որ եր-կուսին մէջ ալ կը ներկայացնենք Գաւառական արուեստը, միշտ անշուշտ վեր պահելով հայուն ա-նունը»:

Խմբագրութիւնս այսանք կը շնորհակտէ զիրենք և անհախըն-թաց յաջողութիւն կը մաղթէ ի-րենց:

ՀԱՅ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ՝ ԴԵՍԻՆԲԻՈՒՍ

Դեղագործութեան հարցե-րին էր նուիրուած՝ դեղագործ-ներէ վերջին համաշխարհային համագումարը Հելսինքիում, ուր մասնակցում էին չորս հազար գիտնականներ:

Համագումարին զեկուցու-մով հանդէս է եկել՝ Հայկական

ՍՍՀ առողջապահութեան մի-նիստը՝ Փրոֆ. Է. Գաբրիէլեան-ը, որի զեկուցումը մեծ հե-տադրութիւն է առաջացրել օտար գիտնականներէ մօտ: Զե-կուցում է կարդացել նաեւ կեն-սաբանական գիտութիւնների Տորթթօր՝ Յ. Մազեանը:

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ՄԵԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Ներկայիս Վրաստանի մէջ կ'ապրին մօտաւորապէս վեց հա-րիւր հազար Հայեր: Անոնք Վր-աստանի բնակչութեան գրեթէ մէկ ութերորդը կը կազմեն: Գըլ-խաւորաբար բնակութիւն հաստա-տած են Թիֆլիզ, Ախալքալակ, Ախալցխա, Պոկտամեովկա, Աճա-րիայի և Արխադիայի ինքնավար Հանրապետութիւնները:

Վրաստանի մէջ ինչ չեն հայ գրագէտները՝ նկարիչները, երա-ժիշտները, մարզիկները: Արդէն մօտաւորապէս 120 տարի է որ Թիֆլիզի մէջ կը գործէ հայկական արամաթիկ թատրոնը:

Թիֆլիզի հայկական թատրո-նը հիմնուած է 1856ին, քանի մը թատերախումբերու կողմէ: Թա-րոնի բեմը ելած են Գեորգ Զըմը-կեան, Գեորգ Աղամեան, Սիրա-նոյշ, Իսահակ Ալիխանեան, Յովհ. Արեւեան, Վահրամ Փափագեան և ուրիշներ:

Թատրոնին խաղացանկը կ'ընդգրկէ հայ վրացի և եւրո-պացի թատերագրիչներու թատե-րախաղեր:

Աւելի քան 200 անգամ բե-մադրուած է «Գեօրգ», «Խաթա-բալան», «Եմմուռ», «Շար Ողբին»:

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

Խ Ե Ն Թ Ե Ր

Որքան մարդ՝ այնքան դժգոհ, այնքան աչք տարբեր տեսակի, այնքան քիթ, այնքան ծայր, այնքան բնութիւն:

Եւ որքան մարդ՝ նոյնքան խենթ:

Փրկանքի միակ միջոցը դժգոհութիւնն է:

Բոլոր մարդիկ խենթներ են: Խենթներուն տեսակներն են անհաշուելի:

Խոսքեր քանի մը տեսակ. կան անվտանգ խենթներ, կան վտանգաւոր խենթներ, որոնք կը բռնուին, կը բռնադատեն, կը բռնադատուին մէջ, ու երբեմն հիւսիսային խենթներ կ'ըլլայ տեսակաւ:

Կան ճշմարտախոս խենթներ, ինչպէս նաեւ ստախոս խենթներ: Պէտք է գիտնալ, որ ճշմարտախոսութիւնը խենթութեան աւանակ մը համարուած է, ինչպէս նաեւ ստախոսութիւնը խենթութեան ուրիշ տեսակ մըն է:

Պարզաշուքի մէջ ալ դասուած է իբրեւ մէկ ճիշդ խենթութեան: Պարզաշուք սարգուն համար եթէ խենթ է՝ չըսեն, սակայն, անպատճառ կ'ըսեն:

Անխելիքի մէջն է:

Իսկ անխելութիւնը արդէն խենթութիւնն է:

Կան սովորական խենթներ, կան նաեւ անսովոր խենթներ: Մարդկութեան մէջ շատեր հասարակ խենթներ են. սակայն, կան նաեւ գլխաւոր խենթներ, որոնք սակաւթիւ են:

Բոլոր ազգիւ հոգիները, հանճարները, հեղուկները, տաղանդները, սուրբերը գլխաւոր խենթներ են:

Սա ալ ըսենք որ երբեմն խելօրութիւնն ալ խենթութեան տեսակ մըն է, ինչպէս խենթութիւնը մերթ տեսակ մը խելօրութիւնն է:

Վերջապէս, խենթ չեղող չկայ:

Մարդիկ խենթներ են, իսկ խենթներէն շատերը մարդ չեն, աւելի վատ են:

Ամէն մէկ անպարէզ ունի իր խենթները:

Ամէն մէկ գիւղ կամ գիւղակ անգամ ունի իր բոլոր խենթներուն մէջ խենթ մը, որ ընդհանուրին կողմէ վաւերական է, իսկ ընդհանուրին մէջ կարկանդակն է:

Քաղաքականութեան մէջ

Մի անգամ Հոճա Նաւարէտ տիւնին հարցրին:

— Հոճա, քո կարծիքով ո՞վ է ամենից յիմարը:

— Նա, որ մարդկանց երեսին կ'առի ճշմարտութիւնը, պատասխանեց Հոճան:

Մի մարդ իր որդուն բերեց Հոճայի մօտ, և խնդրեց որ կարգաւորէ անոր սովորները իրեն:

Հոճան ասաց, որ վարձը կը լինի մէկ թո՛ման:

— Պա՛հ, Հոճա. մի թումանով ես մի էջ կարող եմ առնել:

ՆՈՒՏԱՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՅՆԿԱՆՈՎ)

Պ. Ժիրայր Մ. Բեռլինցեր	1000
Զայ Աւետ. Ժող. Եկեղեցւոյ	1000
Գահիրէի Ազգատարածի	1000
Զայ Կարմիր Խաչին	1000
Այսօրուի	1000
Զայ Կաթողիկէ	1000
Ազգատարածի	1000
Զայ Ազգ. Հիմնադրամին	1000
Զայ Կաթողիկէ	500
Արեւելի	500
Զայ Կաթողիկէ	500

(Ստանալ Զագրեան)

Հաստատութիւն, Աթապա	
Տեղ. Արթ. Մարտիկ	
Զայ Արթ. Մարտիկ	
Զայ Արթ. Մարտիկ	
Զայ Արթ. Մարտիկ	
Զայ Արթ. Մարտիկ	
Զայ Արթ. Մարտիկ	
Զայ Արթ. Մարտիկ	
Զայ Արթ. Մարտիկ	
Զայ Արթ. Մարտիկ	

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

(Ստանալ Արեւելի)

Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100
Հայկական Ընթերցարան	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐԾԱՍՐԱՆ

Հինգուրբի, 2 Հոկտ. 1975, կ. Ե. ժամը 9.30ից
ՆԱՐՏԻ ՄՐՑԱՆԱԳԻ ԱՌԱՐԱԿԱՆ ԽԱՆԵՐ
ԹԵՐԵԻ ՀԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
Թաւ քէպապ, բրինձէ փրլաւ և աղցան
Անդա Պետրն ու համակիրները սիրով կը հաւաքուին

Հինգուրբի, 9 Հոկտեմբեր 1975, կ. Ե. ժամը 9.30ից
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6Ի ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԱՆՔԱՆԱԿԻՆ
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ - ԽՐԱԽՃԱՆՔ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐԾԱՍՐԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
ՀՈՎԱՆԱՌՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԵՐՊ. Տ. ՆԵՐՍԷՅ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆԻ
Առաջնորդական Տեղապան Եղիշ Եղիշյան

ԵՒ ՆԱԽԱԳԱՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՄՈՂԱՄԵՏ ԱՄԻՆ ՍԱՏԷՔԻ
(Երեսուցական Փոխ-Նախարար)
ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵԼԱՆ՝ ԲԱԺԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԹԵԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐ
ՄՈՒՏԲԵՐ ՀՐԱԿԵՐՈՎ

Բոլոր անոնք որոնք կը փափաքին մասնակցել սոյն երախճանքին, պարտին նախապէս արձանագրուել կամ հեռախօսով վերապահել իրենց տեղերը, դիմելով Հայկական Ընթերցարանի ամէն օր, կ. Ե. ժամը 8-10, հեռաձայն 934908:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ, ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6Ի ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԱՆՔԱՆԱԿԻՆ ԱՌԹՈՎ
ՄԻՋՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՄԲԵՐՈՒՆԻ ՄՐՑԱՆԱԳԻ
Ի ՅԵՇԱՏԱԿ ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ
ՈՂԲ. ԱՆՈՅՇ ԲՐՈՒՏԵԱՆԻ
ՆԱԽԱԳԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԻՐ ԵՂՐՈՐ ՊՐ. ԱՆԹՈՒԱՆ ԲՐՈՒՏԵԱՆԻ
ԱՐԾԱԹԵԱՅ ԲԱԺԱԿ՝ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԱԾ

ՏԵՐ ԵՒ ՏՐԿԻՆ ԱՐՆՈՒՆ ԷՅՆՈՅ - ԲՐՈՒՏԵԱՆԻ ԿՈՂՄԵ
Յաղթական խումբերուն համար մեծալիք
սիրայօժար տրամադրուած ՊՐ. ՎԱՐԴ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆԻ կողմէ
ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՀԵՏԵԻՆԱԼ ԱՎՈՒՄԵՐԵՐԸ
Գահիրէէն՝ ՆԻԸՐ ԻՍԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎՈՒՄԵՐԸ
Աղեքսանդրիայէն՝ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ ԵՒ ԳԱԶԻՐԻ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ Ա. ԵՒ Բ. ԽՈՒՄԵՐԸ

ՅԱՅՏԱԳԻՐ
Շաբաթ, 4 Հոկտ. 1975, կ. Ե. ժամը 8էն սկսեալ
Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ (ԱԼԵՔՍ.) բեղդիւմ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ
Բ. ԽՈՒՄԵՐ (ԳԱԶԻՐԸ)
ՆԻԸՐ ԻՍԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎՈՒՄԵՐ բեղդիւմ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ
Ա. ԽՈՒՄԵՐ (ԳԱԶԻՐԸ)
Կիրակի, 5 Հոկտ. 1975, կ. Ե. ժամը 8ից
ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄՐՑՈՒՄ
ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒՄԱՆ ՅԱՆՔԱԿԱՆ ԽՈՒՄԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵԻ
ՄՐՑՈՒՄԷՆ ՎԵՐՁ

ՇԲԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԻՍ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
Merry Devils
ԽԱՆԴԱՎԱՌ ՆՈՒԱԳԱՌՈՒՄԻՆ
ՈՐ ՊԻՏԻ ԿԱՍԱՐԷ ՆԱԵԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԷՍԴԱՍԱՅԻՆ ԵՐԳԵՐ
Համադամ ճաշեր, մասնաւորապէս պատրաստուած
Աղուսի Տիկնանց Յանձնախումբին կողմէ
ԸՆԴԱՆՈՒՐ ՄՈՒՏԲԵՐ 30 Ե. Դ.

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ
Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն դրկած իրենց բաժնեգիրք, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը: Ձեզ կամ մանսա-փոս գրել «Sarkis Balayan»-ի անունին եւ ուղարկել փոստակով քիւ 2111, Գանձիլ, Եգիպտոս:

ՉՈՒԱՐՔԱԼԻՔՆԵՐ

Մի անգամ Հոճա Նաւարէտ տիւնին հարցրին:

— Հոճա, քո կարծիքով ո՞վ է ամենից յիմարը:

— Նա, որ մարդկանց երեսին կ'առի ճշմարտութիւնը, պատասխանեց Հոճան:

Մի մարդ իր որդուն բերեց Հոճայի մօտ, և խնդրեց որ կարգաւորէ անոր սովորները իրեն:

Հոճան ասաց, որ վարձը կը լինի մէկ թո՛ման:

— Պա՛հ, Հոճա. մի թումանով ես մի էջ կարող եմ առնել:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐԾԱՍՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐԾԱՍՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐԾԱՍՐԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԲԵՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԲԵՐԱԹԵՐԹ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص ب ۱۱۱۱ بالقاهرة ۲۴ ج - ت ۱۳-۹۱۵
صاحبة الانتياز: السيدة عالية سيزريان (بالايات)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tel. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտոնագրեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԵՆ

Մեկականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍՅԱՆ

Հիմնադրված 1948 թ.

Տպագրանակ 8000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 593 — ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ 26 ՈՒՐԷ 4 ԵՂ. ԴԵԿ. ԿՏՄ 25 ԼԻՐ. ԴԵԿ.

عدد رقم ۵۹۳ — الخميس ۹ أكتوبر ۱۹۷۵

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԶԻՆՁ ՀԱՅԵԼԻՆ ԿՈՒՐՈՒԱԳԾՈՒԻ

ԸՆԿԵՐ ՍԵՐՈՎԱԿ ՇԱՀԷՆԻ

«ՅՈՒԾԵՐ ԵՒ ՓՈԽԵՐ ԿԵԱՆՔԻ ԶԱՆԱՊԱՐՅԻՆ»
ՅՈՒԾԱՄԱՏԵԱՆԻՆ ԸՆԴՄԵՋԵՆ

ԳԵՈՐԳ ՏԱՐՈՆԻ

Գաղափար իր հաղորդական
ոճով, ընկեր Սեդրակ Շահենի ա-
ռաջին իսկ հերթին կը խօսի
խորհրդի մասին, շրջանին
ներս՝ Հայկական Յեղափոխու-
թեան մուտքին մասին:

Այս բաժնին մէջ, «ԵՂԻԱ
ՍԻՐՎԱՐԴ», եւթսուորորորին
ներքէ, հեղինակը կը գրէ:

«Ընկեր Սիւրվարդ, կազմա-
կերպական բացառիկ քննադա-
նութեամբ եւ անբեկի ուժակա-
նութեամբ դասուած է Հեղափոխ-
ականութեան դերակազմին ամե-
րիկէն»:

Կուսակցութեան պառակտու-
մի օրջանին, երբ վերակազմեալ
անուանով հակապոպուլիստ յեռ-
դիմութիւն փորձեց երկնից կազ-
մակերպութիւնը, եւ երբ Ամերի-
կայի Հեղափոխական օրջանը հասաւ
ձուլման եզրին, ընկեր Սիւր-
վարդ, իրեն ընկերացնելով քիչ-
ւոր հաւատարմութեամբ, իջաւ հե-
տապաշտ, խմբագրեց «Երեսուցի»
Հայաստանը, ինք եւ իրենց
օրջանը քաղաքները եւ բոլոր
քաղաքները վերակազմեցին Մասնա-
կիւղերը:

Զաւար յեռադիմութիւնը,
Կարն առեկն Ամերիկայի Շրջանը
ուժանութեամբ աւելի քան 50
մասնակցութեամբ:

Ընկեր Սիւրվարդի կազմա-
կերպական այս յայտնուն առաջ-
անգին պատմական արժէք եւ պա-
մական ռազմականութիւն ունեցաւ
կազմակերպութեան համար:

Յետագային, Փարիզի մէջ կա-
յայտած Կուսակցական Ընդհ. Հա-
մագումարին, ան ընթերցաւ
Կեդրոնական Վարչութեան Քա-
ռուղար եւ խմբագիր՝ ՀԵՂԱՎԱԿ
պատմական օրակնին:

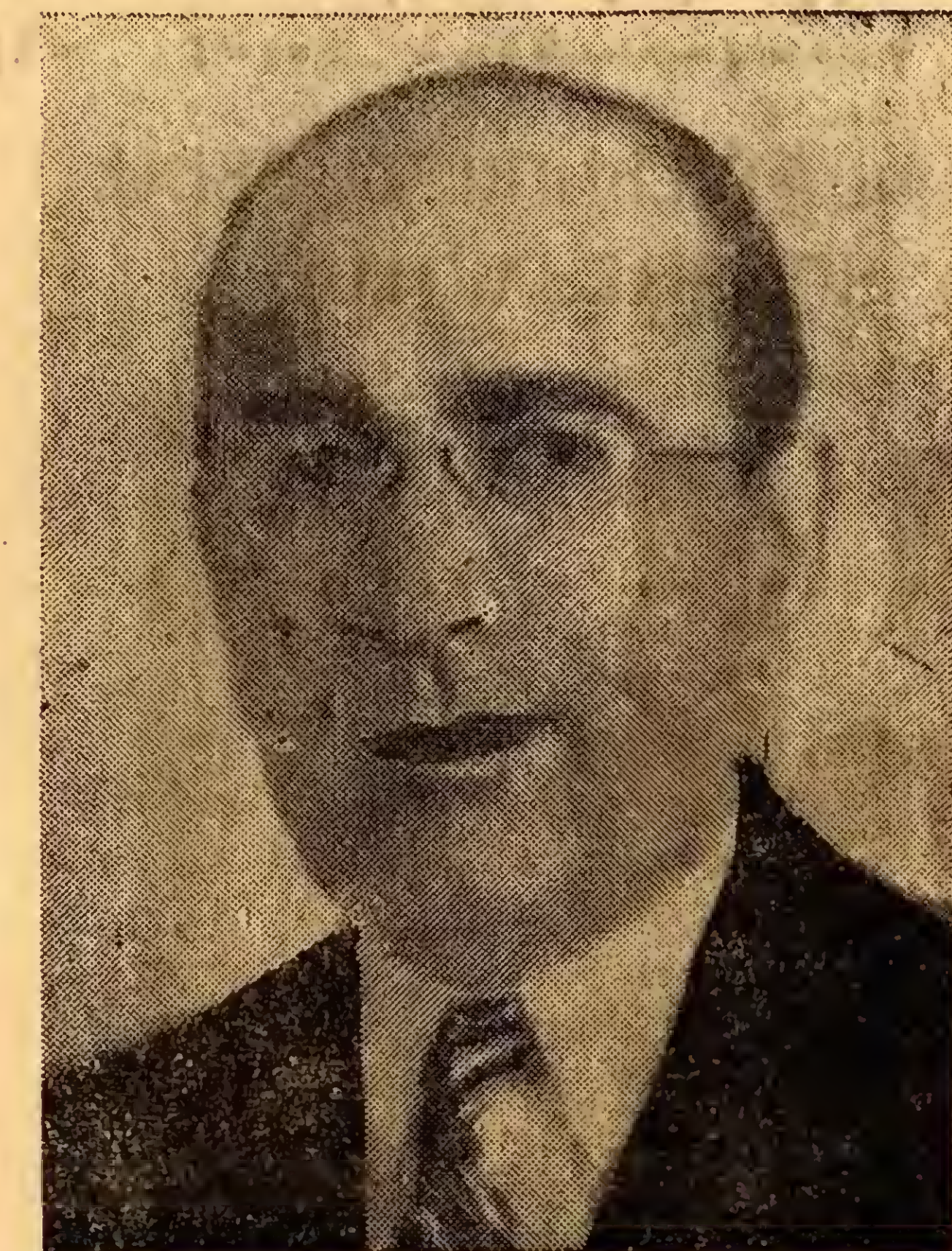
Ընկեր Սիւրվարդին կը պար-
տին Հեղափոխական ծառայուն «Տա-
րեգրի»-ներ, «Երեսուցի»-ն եւ այլ
սոցիալիստական մասնակցներ:

Իր բեղուն գրչով հայ բեր-
բերուն մէջ մասնակցաւ լոյս տեսած
«ԼՈՒՍԱՐՁԱԿ»-ներով, ընկեր Սիւ-
րվարդը ամառաւոր պատգամը
հանդիսացած է խորհրդային պա-
մայի Հայաստանին եւ հեղափոխ-
ականութեան ամառաւոր (էջ
13-14):

Ընկեր Սեդրակ Շահենի յու-
շագրութիւնը ընդարձակ այլ
ընդհ. հայերի մըն է, ուրիշի,
մենի, հայրենեան չոր սերուն-
դականներն կը տեսնեն յայտնի
անմահ պատկերը՝ քաղաքակրթ-
ման ժողովուրդին, խորհրդային
միջին Տեղափոխութեան եւ Տար-
նին մինչեւ Քղի, բռնութեան եւ

հալածանքի ամենէն դժուար
օրերուն:

Ընկեր Սեդրակ Շահենի այս
նորագոյն հեղինակութիւնը,
յուշագրութեան համար կու-
տայ հարազատ վերլուծումը՝ իր
ժամանակաշրջանի քաղաքական,

Վերջին Հեղափոխական
ԸՆԿ. ԵՂԻԱ ՍԻՐՎԱՐԴ

անտեսական եւ ընկերային իրա-
դարձութիւններուն, ինչպէս
նաեւ, վաւերական ընկերագրու-
մը՝ իր ընկերներուն եւ գործա-
կիցներուն:

Անխառն բերկրանք եւ հո-
գեկան անտեսական գործունեու-
թիւն պարզեց մեզի իր վա-
րութիւնը Սահակեան Լիւնի մեր
նուիրեալ տնօրէնին՝ Բենիամին
Ժամկոչեանի մասին:

«Վերջինքն ժամանակե-
րուն, Հայկեցի ընկեր Բենիամին
Ժամկոչեանը, իրեն յատուկ բա-
ցառիկ նուիրումով եւ կրթական
բեղմնաւոր արդիւնով, հայկեան-
ին մէջ կը դասաւորուի ակաճա-
ւոր դասաւորակներու շարքին»:

Անուանի դասաւորակ ժա-
նակցանք, մասնակցաւ հազար եւ կրած
է երկու օրակներ, Սիւր՝ հիւս-
ւած է կրօնա-բարոյական սկզբ-
բուններով, իսկ միւսը՝ գործունեւ
է յեղափոխական ամառաւոր բե-
լերով...:

Կեանքի այլազան վերաւայ-
րումներէն ուրացած, Մամուլե-
րի Ազգի գերմանական հասա-
նութեան մէջ ուսած, Սիւր Սեդրակ
ազգեներէն մազապարծ, խորհր-
դին Տեղափոխ, Տեղափոխ Կովկաս,
Կովկասէն Արաբիա անոր անցին
ոգիականը՝ համազօր է հեռուու-
թեան:

(Շար. 2-րդ էջ 2)

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ՎԱԶԳԷՆ Ա.Ի ՕԾՄԱՆ

2017 ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՀԱՆԴԻՍԱՌՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳՆԵՐ՝ ԳԱԶԻՐԷԻ ԵՒ ԱՆԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԵՋ

Անցեալ Կիրակի, 5 Հոկտ.
1975, Գազիւրէի եւ Աղեքսանդրիոյ
մէջ կատարուեցան հանդիսաւոր
պատարագ եւ Հայրապետական
Մաղթանք, ազգիս Ընդհանրա-
կան Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ.
Վազգէն Ա.Ի օծման 20րդ տա-
րեդարձին առիթով:

Գազիւրէի Ս. Գրիգոր Լու-
սաւորիչ եկեղեցիին մէջ պատա-
րագեց Արժ. Տ. Նարեկ Բճնյ.
Յըննեան. Երգեցողութիւնները
կատարուեցան «Նորհալի» երգ-
չխումբին կողմէ, ղեկավա-
րութեամբ Մօ. Շղ. Յակոբեանի
եւ երգահանարութեամբ Տիկին

Շամիրամ Դարմանեանի:
Գատարագիչ Տէր Հայրը
այս առթիւ կարգաց՝ իր կողմէ
պատրաստուած է Վեհափառին
ծօնուած գեղեցիկ բալոյ մը:
Աղեքսանդրիոյ մէջ հանդի-
սաւորապէս պատարագեց Թե-
միս Առաջ. Տեղապահը՝ Գերպ.
Տ. Ներսէս Ս. Վրդ. Բապուճե-
ան:

Գատարագիչ Տեղապահ Հայր
Սուրբը, այս բարեբաստիկ առի-
թով, իմաստաւից բարոյ մը խօ-
սեցաւ եւ յարգանք մատուց Վե-
հափառ Հայրապետին, մաղթե-
լով Անոր արեւելստութիւն:

ՀԱՅ ՊԱՏԱՆՈՒ ԵՐԴՈՒՄԸ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵՋՈՒԻՆ

(ԱՐՁԱԿ ԲԱՆԱՍԵՐՈՒԹԻՒՆ)

Ժամանակի ակունքներէց եւ գալիս դու, իմ հայ լեզու,
Դարեր լեռնապարհի վրայով,
Հայկեան նեօի սոյլ ու շուրջ կայ քո մէջ,
Աւարայի վրայ կանգնած աղօթ-աղաղակի սասկունքներ,
Դու փիլ ու բարձր գաղափարներ զիմադիր կանգնած անկողններէ
պարիսպ,

Զուարթոց օտարի չեղծուած, չաւերակուած սկզբնապատկեր,
Երդում եմ՝
Մուկունքս կամուրջ դառնալ քո դարեղար անցումին,
Քար դառնալ քո պարագայեալ ամբարշտան,
Աղօթարար լինել քո սրբազնագոյն օտարին:
Երդում եմ:

Դու՝ Դողբան կրակուած գուսաններէց ինձ հասած մոխրաբարձի անքիղ,
Ժամանակի ժանգը չբռնող՝ ոսկեղարի ոսկի,
Դուրի իմաստուն պայծառութիւն
եւ Մենի իմաստագոյն խառնի,
Նարեկացու ճիգերաւալ ալիքներուն
եւ Քուրալի վարդապետալ սիրերգութիւն,
Երգեցիք Նիքեա ձգուող անհուն մաքառումի զօրաւոր գրիգ,

Երդում եմ՝
Շուրքերով բորբոք պանիլ քո վաճառաբան կրակը՝
Շահեանի պէս կրել քո ոսկին,
Լցուել քո լոյսով ու բեկտրեւմ, ինչպէս վաղորդային օդով,
Զրահաւորել հոգիս քո արի գեղեցկութիւններով,
Երդում եմ:

Դու՝ հայրենի քո ինքնին շաղախուած՝ սեւահողի պէս ազնիւ հոգով
եւ մայրական կարեւորութիւն մտնող.

Դու՝ բերաւոր նահապետներ, վերջին հաւաքի հեծ ինձ աւանդուած
պատգամ,

Օտարութեան բիրտ ալիքներէ միջից՝ ինձ կանգող, ինձ ապաւինող
հարազատ,

Դու՝ հոգեղարձ իմ ժողովրդի նորածնութեան նուիրական ճիշդ,
Արարման ու սեղծումի առաջնաւոր զօղանջ,

Երդում եմ՝
Պահպանել ինչ, որպէս սերնդի-սերունդ փոխանցուած եւ ինձ
վաստուած՝ տոնական սրբութիւն,

Նուիրումով լրացնել քո մասնակցութեան կարուսեներ,
Նորոգել քո մագաղաքեայ ազնուականութիւնը քո ժամանակներէ
հիւր ու աւանդ,

Քեզով արտասանել միայն ազատութեան խօսքի:
Երդում եմ կրել ինչ լեզուով, արիւնքով, այրումով
եւ ինձնով օտար-հաղորդի գալակներէ քո յաւերժական
կեցողութիւնը:

Երդում եմ:

ՍԻՐՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԱՆ

ԹՈՒՂԹ ԸՆԴԱՆՈՒԱԿԱՆ

Նամակ մը փոքիկ ինձ ալ գրել
Թող ըլլար մէկ օղոյ:

Մեկ վանկ քաղցրածայն. կարապ-
նագեղ գիր,

Մեծ Այլն ոսկեղոյ:

Գիտեմ քե խօսքերդ երգ ու գայն էին.
Կարմաքիլ մանեակ:

Ինձ ալ ուղղիւր յորդոր սրագիւն,
Գրեիր նամակ:

Շարքն անգիտելի. տառերն իրար
մօտ,

Զերք սարք ողկոյզ.
Բանայի մէկ մէկ խօսքերդ խնամոտ,

Մէջք սրբի հոյզ:

Հ. ՎԱՆՍՆ ՎՐԴ. ՅՈՎԱՆՆԵՍԻԱՆ
ՎԵՆԵՐԻԿ

ԷԶՄԱՄԵՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱԶԸ

ԵՒ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

Էջմիածնի նախկին «Դեղա-
քան» ձեռնարան բանի մը արք
առաջ, պատկերաւոր վերած-
ւած է:

Շեքիքն ընդարձակ բակին մէջ
կը գտնուի նախկին ձեռնարան-
կան՝ Անաստաս Միկոյանի կի-
սանդրին. Մաքուած է շեքիքն
նախկին շարքով դնել, «Դեղաքան»
ձեռնարանին նախկին մեծ երախա-
տներ. Կոմիտասի, Ռաֆայէլ Պա-
կանեանի, Մակար Սեմալեանի,
Արմենակ Շահնուրեանի, Հրաչ-
եայ Անտոնեանի, Մանուկ Աբեղ-
եանի, Յովնանեան Յովնանեանե-
անի, Անտոն Յովնանեանեանի եւ այ-
լոց արձանները:

Փանգարան արուստի տա-
նար մըն է: Հոկայ շեքիքն մէջ կան
մօտ 500 նկարներ: Անցեալները
բանգարան այցելած լին բարձրա-
սիւն զինուորական մը քսած է.
«Այս քանգարանը պատիւ կը բերէ
երազանդան ուրեւէ զարգացած
երկրի»: «Յուշարան»ին մէջ զե-
սեղուած են էջմիածնից Եղիշեկ
Քաղաքի 23 առաջնակները:
Քանի մը տարեներու մէջ 6 եւ 7
կտակներ ունին մեր դասակարգե-
րէն՝ Յակոբ Յովնանեան, Վարդ-
գէս Սուրենեան, Դեղաք Բաթի-
զադեան, Սեփան Աղաջեան եւ
ուրիշներ:

Հայ նկարչութեան նախապէս
Մաքուած Մարեան ներկայացուած
է տալ նկարներով. Նոյն քան-
կութեամբ պատկերներ ունին՝ Փա-
նոս Թեղեան, Գեան եւ Սեդրակ Ա-
ռաքեան: Յոյժարուած են նաեւ
Յակոբ Կոչախեան, Գաբրիէլ Կիր-
եան, Ռաֆայէլ Շեք Գեանեան եւ
այլոց գործերէն:

Մասնին յաջաւորաւ՝ են քա-
փուրանայ նկարչներու եւ քա-
ղաքագործներու ու սօխա-
ներ ունին Միայն. Նախագե-
րէն՝ Խորեն Տ. Յարութիւնեան,
Մարկոս Խաչատրեան, Ֆրանցայեան,
Գաղուկ, Յովնանեան Ալիսեան,
Խալիպեան՝ Նուարդ Զարեան,
Օրագեան եւ ուրիշներ:

(Շար. 2-րդ էջ 4)

(Շաբաթադուրիւ Ա. Էջ Ե)

Ժամը 8.30ին եկաւ նաեւ
Վեհափառ Հայրապետին կերա-
հայրը՝ ամբերիկահայ ողբացեալ
Հէրրի Գըրթ Մովսէսեան, որ Վե-
հափառին Աջը առնելով, սկսաւ
որպիսութիւն հարցնել ի մտեր-
կայի խօսակցութիւն մը ունենա
Վեհափառին հետ: Միջոց մը
խօսակցութիւնը սկսաւ դառնալ
Վեհամօր մասին: Վեհափառը
ըսաւ որ շատ լաւ էր Վեհափառը
առողջութիւնը. Օրերը ինչպէ՞ս
կ'անցնէ. հարցոց Մովսէսեանն
օփերա կ'երթայ՝ դարձեալ Վե-
հափառը ժպտեցաւ և պտտա-
խանեց. Կ'երթայ, շատ կը սիր
օփերան, Անուշի վերջին ներ-
կայացման երեք տեղամ ներկա
(Եւր. տն էջ 3)

ԵՐԲ ԴԵՊԻ ԵՏ ԿԸ ՆԱՅԻՆԵ...

«ՏԵՐ, ՑԱԻ Մ՛ԱԼ ԱՅՍ Է ՀԻՄԱ...»

Հայերէնին նուիրուած իր հնչեակներէն մէկուն մէջ, անմահան Երթողը՝ Վահան Թէքեան, Մեծասրանչին վերապահուած անստոյգ ապագայի մը՝ գրեթէ ամբողջական որբացումին հեռանքը կարող էր հիւստէ եղերականօրէն քաղցր հետեւեալ տողերը.

ԼԵՁՈՒՆ. ՈՐՈՎ ԳՐԵՑԻ

Լեզուն, որով գրեցի՝ երբեք երեսը չի չիւր
Կը կարդային զայն առդէն, ու պակսեւան անոնք ալ...
Հարիւր տարի վերջ միայն իր այս ձեւով, այս սխալ
կամ ճիշդ ձեւով ու հնչմամբ լեզուն անոյց, զոր խօսեք

Եին անոյց տղաքներ, գուցէ խօսող չունենայ...
Եւ քերականութիւնը, որոնց մէկ մի բառին ու վանկին
Վրայ եւ սիրո հաջորդի՝ գուցէ անկիւն մը պատկերն
Առանց որ մեկը դէն իրենց բուն շեշտն անցնէ վրայ...

Տե՛ր, ցաւ մ'ալ այս Է հիմա, ցաւերէն ետ անհամար...

Դանի տարիները կ'անցնին, այնքան կը մեծնայ սէ գուշակութեան ստուերը՝ հայ կեանքի վրայ, Է երբ Մշակոյթի Օր կ'ոգեկոչենք, քերթող անգնականէն կ'ոստնու կարծես մեր մէջ, սգաթոյր մեր տխուրութեան խառնելու համար իր տաղին անանց գեղեցկութիւնը, մասնակից դառնալու համար ինչ վստահի մեծութեան հանգէպ՝ հիացումի, ու նոր օրերու ծաւալուն ամայութեան յանդիման սրտաբեկումի մեր ներքին խռովքին...

Ըսե՛նք որ անկիւն մը պառկած են արդէն ոչ միայն իր Է ուրիշներու քերթումները, այլ Է դարձեալ հունձը՝ մտքի ու հոգիի մեր բոլոր մշակներուն, անոնց՝ որոնք կը հաւատային լուսնահոգի Աւակի հետ, թէ Մեծորակները ծնան՝ որպէսզի մենք ծնինք, Է անմահացան որպէսզի մենք անմահանանք.

— «Մնաւեց, որ ծնե՛նք
Եղաւ՝ որ լինե՛նք,
Եւ անմահացաւ՝
Որ անմահանանք».

Ըսե՛նք որ անոյց տղոց համարները պատկերաւ: Անոնց հետ պատկերան նաեւ հոգիները...

«Յօտող չունենալու հեռանկարը «ԳՈՒՑԻ» մը չէ այլևս, թէականութիւն մը չէ: Հաւանականութիւն մըն է, որքան չարաշուք՝ նոյնքան իրական:

— «Գարունը հայերէն Է գալիս,
Ձիւնիդ հայերէն են լալիս,
Հայերէն են յորդում ջրերդ:
Հաւերդ երգում են հայերէն,
Խոփերդ հերկո մ են հայերէն,
Հայերէն են տոկում գրերդ».

Արեւդ հայերէն Է ծագում,
Մառերդ հայերէն են ծագում,
Հայերէն են պայքում բառերդ:
Հուններդ ծլում են հայերէն,
Ձեռներդ կռում են հայերէն,
Հայերէն են լուում փառերդ:

Հայերէն են յառնում սարերդ,
Ձորերդ տնջում են հայերէն,
Ձոհներդ ճնջում են հայերէն,
Հայերէն են տանջում ցաւերդ...

Կ'երգէ Համօ Սահեան, ճակատը երկրին սարերուն ու նայաւոր՝ հորիզոնին: Ու լեռները կ'արծազանգեն իր ձայնին: Հողը անմահութեան մեր գաղափարով կը կանաչի...

Բայց մե՛նք: Մենք, մեր անկարելի ոգորումներով Է լուսնայ սրտին տրոփով՝ ո՛րքան հիմ ունինք մտածելու՝ թէ պիտի ուզենք ու կարենանք «հարիւր տարի վերջ» գո՛նէ Մշակոյթի յուշի ապրեցնել եկուոր սերունդներու մէջ...

— «Ու դուն կ'ացնիս երբեմն լուսն՝ որպէս աղբիւր հեղափարկայ,
Կ'ըլլաս աղօթք ու օտարական, կ'ըլլաս մամուլ, կ'ըլլաս հառաչ,
Բայց եւ գոն կ'ըլլաս դուն մերք, ու զահալված կ'երթաս յառա՛ջ,
Որպէս ամբոյս, որպէս բանակ, որպէս ջրվէժ մեծաօտայ,
«Ուրբանդոս կոռի օեփոք, յաղթանակի երբ հայերէն ...»:

Կ'ըսէ ուրիշ մը՝ Սարգիս Սահակեան.

Կը յանձնուի՛նք մէկուն տարակոյսին ու միւսին հաւատքին, Է կ'ողողէ մեզ այն Յոյսը՝ որ Մնացորդացի գոյապայտար կրնայ թերեւ երազուած վերանորոգ կեանքին հասցնել մեզ... Իայց երբ Մշակոյթի օրով պարզուող սփիւռքեան համապատկերին կը սեւեռենք՝ պատրանախարութեան անվանելի զգացումը կը նետէ մեզ Թէքեանի թւերուն.

— «ՏԵՐ, ՑԱԻ Մ՛ԱԼ ԱՅՍ Է ՀԻՄԱ...»

Մ.

ԱՆՄՈՒՄԱՆԻ ՀԱՆԴՊՈՒՄ ՄԵՐ ՎԵՐԱՄՈՐ ՀԵՏ

(Ետնադիւրիւն Բ. Էջ 6)

զտնուեցաւ Է ամէն անգամուն ալ հիացաւ ներկայացման, մանաւանդ Գոհար Գապարեանի վրայ:

Տեսնելով որ տակաւին բաւական երկար պիտի տեւէ այս մտերմ Է քիչ մըն ալ անձնական խօսակցութիւնը, եւ ինքզինքն աւելորդ նկատեց յայտնող Է հրաժեշտ ուզեցի վեհափառէն:

Երբ կը հեռանային, նրանցքին մէջ ձայն մը լսեցի կռակական: Գաւազանակիր Գարգէ Հայր Սուրբն էր, այժմ Արթուրիսկպոս, որ բան մը ըսել կ'ուզէր ինծի: Կանգ առի Է սպասեցի:

Հայր Սուրբը ըսաւ՝ որ վեհափառը ետ կը խնդրէր զիս: Հարմարով վերադարձայ: Հայրց կաթողիկոսը ժպտեցաւ զիս տեսնելով Է խնդրեց՝ որ ինք կարելի է վեհափառ մասին ընաւ չարտայայտուիմ թերթին մէջ. «Ձեր փափարը մեզի համար հրահանգ մըն է վեհափառ Տէր: Կատարախանցի Է պատճառը (հարցուցի):

Այս պատկերը վերականգնանա՞ց էր անհասկի յիշողութեան մէջ, երբ ինքնաշարժը կը կտրէր Երեւան - Էջմիածին կայրուղին Է եւ հետզհետէ կը մօտենայի Մայր Տաճարին. «Վեհափառ այս անգամ արդեօք պիտի արտօնէ՞ր որ հանդիպում

մը ունենամ վեհափառ հետ» կը մտածէի եւ ինծի:

Վեհափառն մէջ երբ աւարտեցաւ վեհափառին հետ մեր տեսակցութիւնը, տեսակ մը վարանումով Է քիչ մըն ալ լըրազորողի համարձակութեամբ, ըսի Հայրց կաթողիկոսին.

— Վեհափառ Տէր, ես միայն Ձեր Ս. Աջը առնելու եկած չեմ այսօր.

— Հապա, հարցուց Վեհափառը քիչ մը զարմանով, առանց հասկնալու թէ ինչ ըսել կ'ուզէի:

— Եթէ Նորին Սուրբ Օծուութիւնը արտօնէ, պիտի ուզէի նաեւ վեհափառ Աջը համբուրել:

Եւ անմիջապէս յիշեցուցի 1961ի պատահարը Հիւթընի թագաւորական յարկաբաժնին մէջ. Վեհափառը ուղարկութեամբ մը տիկ ըրաւ, ժպտեցաւ, յետոյ բարի եղաւ խնդրուած արտօնութիւնը տալու: Մինչև իսկ վեհափառը փափարեցաւ անձամբ զիս առաջնորդել մինչև վեհափառ սենեակը. եւ օրերէ ի վեր քանի մը անգամ վեհափառը պատած ըլլալու առիթը ունեցած ըլլալով, այլևս զրեթէ սորված էի բոլոր ճամբաները: Ուստի ճշդեցի թէ առանձին կրնայի երթալ Է չէի ուզեր ան-

հանգստացնել վեհափառ Հայրապետը:

Լուր տուին վեհափառը որ հիւր ունեցած էր Իսթանպուլէն, Վարմարա՝ աշխատակիցը, որ այժմ կ'ուզէր այցելութիւն մըն ալ տալ վեհափառ: «Ողջ հրաման» ըսեր էր վեհափառը, Է մտայ սենեակէն ներս:

Հանգիստ Է ընդարձակ սրահ մըն էր, թէ աշխատանքի սենեակ մը, որուն մէկ անկիւնը պատրաստուած էր որպէս աշխատատեղի: Գրասեղան մը, որուն ետեւ պատէն կախուած էին կրօնաշունչ թանկարժէք գորգեր: Ուրիշ կողմ մը հանգըստաւէտ բազկաթոռներ Է հեռախօսակի գործիք մը: Վեհափառն մը կար սենեակին մէջ, ինչպէս վեհափառն բոլոր բաժնիները:

Երբ ներս մտայ, վեհափառը նստած էր աշխատանքանին առջև, կը կարդար Է բաներ մը կը գրէր: Անմիջապէս իր մօտ հրաւիրեց զիս Է ժպտեցաւ: Ուրախ Է փայլուն ժպիտ մըն էր այս, որ ծնած էր Իսթանպուլի անունը լսելէ:

«Բարի եկեր ես, երկուսսարդ», ըսաւ Է աթոռը ցոյց տուաւ:

Նստարհեցայ: Աջը համբուրեցի Է ըսի:

— Վեհափառ, Իսթանպուլէն, Վարմարա՝ օրաթերթէն կու գամ, ներկայ գտնուելու ներքէն Ենոքիայի հանդիսութիւններուն: Ուստի մը նկատած էի ձեզ ալ տեսնել Ս. Էջմիածնէն բաժնուելէ առաջ: Վեհափառ Հայրապետը արտօնեց Է ահա բանի մը վարկեան անհանգիստ պիտի ընեմ ձեզ.

— Բարի եկեր ես - կրկնեց, ինչպէս է Իսթանպուլը:

— Իսթանպուլը շատ լաւ, շատ գեղեցիկ է, պատասխանեցի: Անտարակոյս վեհափառ Հայրապետը ձեզի շատ բան պատմած է Իսթանպուլի մասին. յանի որ մօտէն ճանչցած էր Իսթանպուլահայութիւնը: 1961ի այցելութեան ընթացքին.

— Ես Իսթանպուլը գիտեմ արդէն Է կը սիրեմ այդ քաղաքը, պատասխանեց վեհափառը: Եթէ ժպիտով մը.

Հարմարայ, վեհափառը շարունակեց պատմելով որ յաճախ Վարմարա՝ ալ կը ստանայ, կամ եկող զացողներէն տեղեկութիւններ կը քաղէ Իսթանպուլի մասին:

— Ինչու այսքան մօտէն կը հետաքրքրուիք, արդեօք մօտիկ պարագաներ կան այնտեղ:

— Ես Իսթանպուլը մէջ գտնուած եմ, ըսաւ վեհափառը յանկարծ, զիս խորապէս զարմացնելով:

Յետոյ պատմեց թէ 1918ին, Ռուսներէն Իսթանպուլ եկած էին Է ամբողջ տարի մը բնակած էին Է Կէտիկփաշայի մէջ:

— Այո, այո, մի գործանար - յարեց վեհափառը, մենք տարի մը թաղեցի եղանք Էտիկփաշայի: Ճիշդ Մետրոպոլիտ վարժարանի դիմացի փողոցին մէջ կը բնակէինք այն առանձն վազէն կաթողիկոս հինգ տարեկան էր այդ օրերուն: Ձինը զրկեցինք Մետրոպոլիտ վարժարանին մանկապարտէզը, ուր յաճախեց հինգ ամիս: Յետոյ յանկարծ աղթափութեան ազգայական անցուցի: Ձիս իսկոյն Ազգային հիւանդանոց փոխադրեցին: Այն առանձն հիւանդանոցին թշկապետն էր Տորթ. Գրիգոր Դաւիթեան: Վերաբուժապետն

(Ետ. Էջ 4)

ՏՕՆ ԹԱՐԳՄԱՆՁԱՑ

ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին տարի երկու անգամ կ'ոգեկոչէ Թարգմանչաց յիսուսի, Տիմ Յուսէփի, իսկ միւսը՝ Նոյեմբերին: Առաջինը, ի յիսուսի ետմեծ սուրբերուն՝ Ս. Սահակ Գարեւ Հայրապետի եւ Հայոց Գրեթե հեղինակ Մեսրոպ Մառոցի:

Իսկ երկրորդը՝ ի յիսուսի այն բոլոր գրչացի վարդապետներուն կամ անձերուն, որոնք իրենց գրչով եւ բարգամուրիներով ստարեցին Մօակոյթին ընդհանրապէս եւ Հայ Մօակոյթին մասնաւորապէս:

Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՐՏՈՑ

Ս. Սահակ Գարեւ վեհափառ, Հայոց մեծագոյն ու արծաւուր Հայրապետներէն մին Է Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի օտարախոյն վերջին արու գաւաթը, Հայրապետական Գահ բարձրաւանդէն ետ, հայրեմաստիական եւ եկեղեցաստիական վառ զգացումներով տոգորուած, ջանաց ամէն գնով Հայոց Եկեղեցին՝ Սգաւ Անկախ եւ անկաշակեղ պահել՝ բոլոր օտարամուտ տարրերէն եւ միջամտութիւններէն, Գալազգայով, որ Հայ Եկեղեցւոյ Անկախութեան ետեւի իջը՝ Սիւն ու Միութիւնն Է եւ առանց անոնց, ոչ եկեղեցի եւ ոչ ալ ազգութիւն կրնայ գոյատեւել:

Ճիշդ է, որ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ձեռամբ հիմնուած Հայաստանեայց Եկեղեցին՝ Առաքելական ու անկախ եւ արտօնապէս, բայց ներքինապէս կախեալ էր օտար՝ այսինքն Աստուծոյ եւ Յոյն կղերականութենէն, որոնք Հայաստան բերուած էին եկեղեցական ծիսականութեան եւ երգեցողութեան համար, այն միակ պատճառաւ որ Հայկիր Գրչունքին, Ուստի Հայոց Առաջին Հայրապետ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչին մինչեւ Ս. Սահակ Գարեւ Հայրապետ, բոլոր հայոց կաթողիկոսները մանող յորութեան մէջ էին: Իրենց մասնագիտութիւնը յաւաքելով, որ անվանեալ անգգալաբար հայ ժողովուրդը կը սուզուէր կամ Աստուծոյ կամ ալ Յունաց եկեղեցւոյ մէջ:

Երբ Մեսրոպ Մառոց, հարեւ գաւաթի Հացեկաց գիւղէն վարդապետ Երգի՝ որ հայոց բանակին մէջ ծառայելէ յետոյ, իր ձեռներեցութեան մօային ու բարոյական արժանիքներուն համար բարձրացած էր (Ետնադիւրիւն տես էջ 4)

